¶ Multoꝝ vocabuloꝝ equiuocoꝝ Interpꝛetatio Magiſtri Johãnis de Garlandia: grammatico et latini cupido. permaxime neceſſaria Incipit.

625.a.25
4

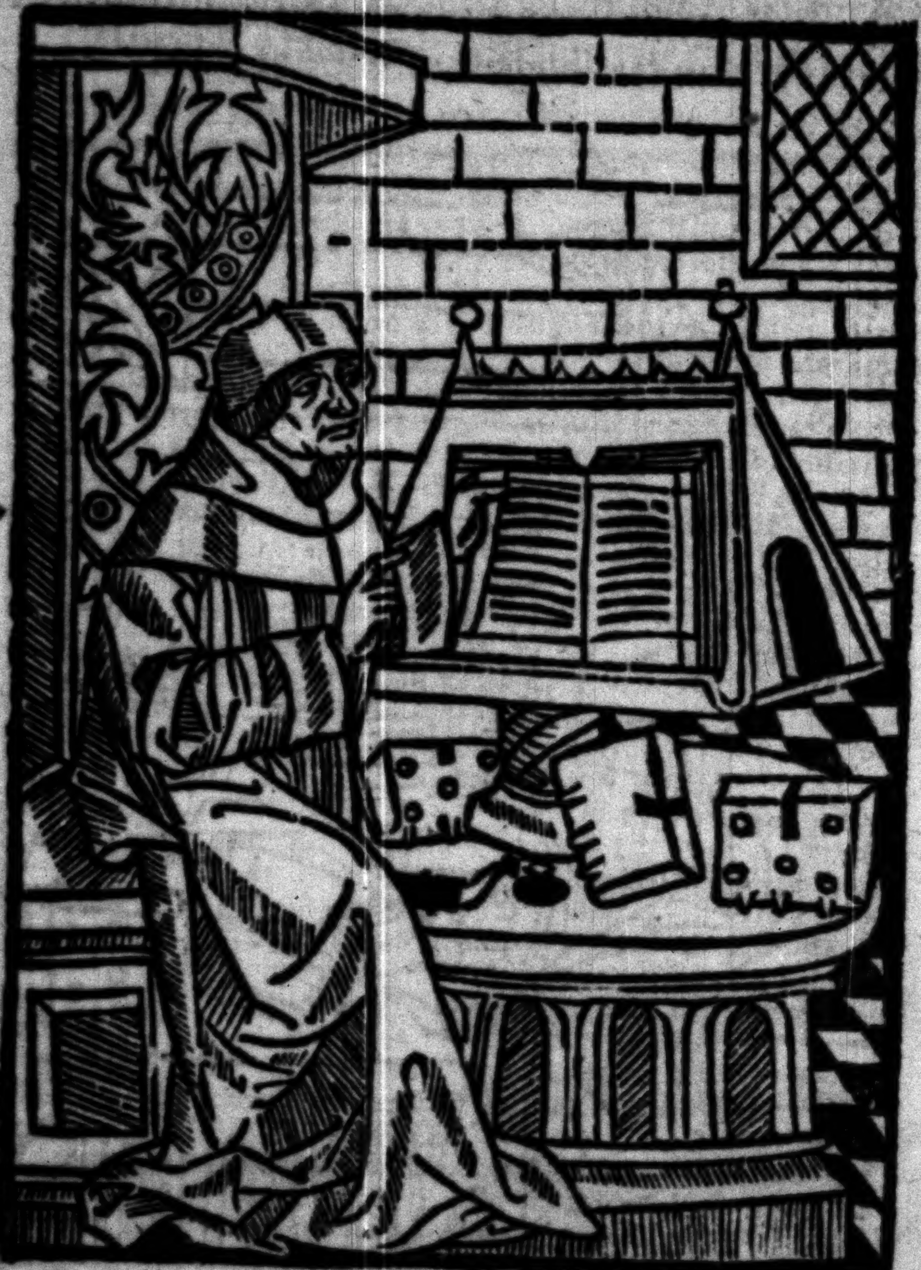

BRITISH MUSEUM

Auguſtus ti/to/ceſar vel menſis habeto
Auguſtus tus/tui/vult diuinatio dici
Nobile cum fiat auguſtus: nobile ſignat.
Augeo dat pꝛimum: dant guſtus auiſq; ſcd̄m.

¶ In ſupiori libro tractauit autoꝛ de ſynonimis: quibus ſufficiēter ſm ordinē alphabeti tractatis. In iſto ſcd̄o libro ſuo et vltīo de equocatiōe noīm et ꝟboꝝ aliarūq; ꝑtiū oꝛonis eodē oꝛdine (ꝗ ſupꝛius ē ſeruat⁹) intēdit pleni⁹ edocere. ¶ In pꝛimo igit̄ agit de equocatiōe hui⁹ dictiōis auguſtus/dicēs ꝙ plura ſigt̄. Sed qꝛ ſm diuerſaꝫ ſigt̄ationē illius. declinatio variat̄. Docet autoꝛ pꝛimo eius declinatiōnē: qua cognita ei⁹ ſignificatio facilius cognoſcet̄. ¶ Ponit ergo dr̄aꝫ inter auguſt⁹/qđ eſt ſcd̄e declinatiōis noīm. ⁊ auguſt⁹ qđ eſt quarte declinatiōis noīm: āmbo eñ ſubſtātiua. Et auguſtus ta. tū. tam pꝛime ꝙ ſcd̄e declinationis: et eſt adiectiuū. Dicēs ꝙ hic auguſt⁹ ti. to. ſcd̄e declinatiōis/ꝗdē fuit īpatoꝛ romanoꝝ: ſic dict⁹ ab augeo es. qꝛ poſt victoꝛiā obtentā ab hoſtib⁹ qs deuicit (Anthoniū videlꝫ ⁊ Cleopatrā) multiplicater auxit rēpublicam Unde tāta pꝛerogatiua meruit dignitatis excelli: ꝙ ipſe ⁊ ꝗlibet īpatoꝛ poſt euꝫ ſuo noīe cenſeret̄. Uñ ſic ſcribit̄. Impatori ſemꝑ auguſto. Uel ideo: qꝛ ꝗlibet impatoꝛ vocat̄ auguſt⁹. qꝛ rēpublicā: vel hꝫ ſiue haberet volūtatē augēdi. ¶ Itē auguſtus eiuſdē declinationis ſcd̄e vocat̄ ꝗdā menſis. anglice the mounth of auguſt. qꝛ in eo mēſe augent̄ fruct⁹: vel qꝛ in illo mēſe natus fuerat ille impatoꝛ. Uel qꝛ in illo mēſe de hoſtib⁹ triūphauit: qui mēſis ante vocabat̄ ſextilis. qꝛ eſt ſextus mēſis ab imbre. i. a martio. ſicut ſeptēber dicit̄ ſeptimus ab imbre. et ſic de ceteris. ¶ Hic auguſtus tus. tui. quarte declinationis eſt quedā ſpecies diuinatiōis. anglice a whytchecraft. facta per auguſtū auiū. qū aliqs pꝛedicat futura ꝑ garritū auiū. Solebant eniꝫ antiquitus eſcam ſpargere gallinis: et in guſtu ⁊ acceptione illius eſce ſolebāt capere diuinationē qui auguſtus dr̄. Et tūc cōponit̄ ab hoc noīe auis is. ⁊ hic guſtus tus. anglice a taſte. Uñ auguſtus quaſi auis guſtus. ¶ Auguſtus ta. tū. i. hic et hec nobilis ⁊ hoc le. Ouid. Uox ꝑcoꝛ auguſtas ꝑ me tua molliat aures. Et etiā tūc ꝯponit̄ ab aue et guſtus: qꝛ ſolis nobilib⁹ licuit olim guſtare aues. ⁊ tūc ꝯparat̄ auguſtus tioꝛ tiſſim⁹. Cōſtrue. Auguſtus ceſar vel mēſis. i. exiſtēs. ceſar vel menſis habeto. i. habeat ti. to. iſtas inflectiōes ti in gtō. ⁊ to in dtō. auguſtus in ntō. Uel ſic poteſt exponi. O tu ceſar. vel o tu mēſis. habeto. i. habe. auguſtus. i. hoc nomen auguſtus faciens ti in gtō ⁊ to in dtō. ſed michi pꝛioꝛ conſtructio magis plꝫ. ¶ Scd̄m ꝟſuꝫ ſic ꝯſtrue. Auguſtus faciēs tus in gtō ⁊ tui in dtō: vult dici diuinatio. i. ꝗdā ſpecies diuinatiōis que fit per guſtū auiū. Tertiū ꝟſum ſic cōſtrue. Et cū auguſtus fiat. i. ſit factū. mobile. i. adiectiuū: ſic declinat̄. auguſt⁹ ta. tū. ſignat. i. ſigt̄. nobile. i. illud qđ hic et hec nobilis ⁊ hoc le. ſigt̄. ¶ Augeo dat. ⁊c̄. Conſtrue. Augeo. i. hoc verbum augeo ges auxi augere dat pꝛimū auguſtū. i. auguſtus qū idē eſt qđ impatoꝛ ceſar vel mēſis. i. diriuatur de augeo. guſtus/qꝛ ꝑ et/ ⁊ auis dant ſcd̄m auguſtū. i. auguſtus qū idē eſt ꝙ diuinatio. vel qū eſt nomen adiectiuū tunc cõponitur de hoc nõie auis et guſtus tus. tui.

Aura. Aura/fauor/ſplendor/flatus dicatur et aer

Aer. ¶ Autor hic ponit equocationẽ in iſta dictiõe hec aura re. dicẽs ꝙ equocat̃ ad q̃tuor. ¶ Aura idẽ eſt qḋ fauor. vñ Lucan⁹. Totis ppl̄arib⁹ auris īpelli. auris. i. fauorib⁹ Et aliq̃ñ in anticlaudiano. Ppl̄ri dedit⁹ aure. aure ppl̄ari. i. fauori ppl̄ari. et aura. i. qḋ ſplẽdor ōis. vñ Uirgili⁹ Per ramos aura refulſit. et aura eſt flatus. vñ Uirgilius. Leuis alit flãmas grãdes: aura negat. Ouid. Se dimiſit ī auras. ¶ Conſtrue ſic. Aura dicat̃ fauor ⁊ ſplẽdor ⁊ ſic de aliis. ⁊ dr̃ aura de hic aer aeris.

Abacus. Eſt abacus menſa: metrum: capitale columne.

¶ Hic autor agit de equocatione iſtius dictiõis abacus. dicẽs ꝙ equocat̃ ad tria: q2 idẽ eſt qḋ mẽſa marmorea ſup̱ quã antiq̃ ſolebãt ꝯuiuiſſe in cenis ponere cyphos argẽteos ⁊ cupas aureas q̃ q̃dez q̃uis apḋ veteres fiebat de marmore: apḋ modernos fit de aliis lapidib⁹ ſiue de lignis artificioſe ꝯiunctis. ⁊ vocat̃ anglice a cupborde. Uel abacus eſt mẽſa ſup̱ quã geometri ſolebãt figuras depingere: puluere glauco vel viridi ſupiecto. ¶ Itẽ abacus eſt metrũ. i. numeratio vel circul⁹ numerorum ꝯtinẽs decẽ circulos. ita ꝙ vnus circulus decuplat alterum. In p̄mo circulo eſt vnitas. In ſcḋo decẽ. In tertio cẽtũ. In q̃rto mille. In q̃nto decẽ milia. In ſexto cẽtũ milia. In ſeptimo mille milia. In octauo decẽ mille milia. In nono cẽtũ mille milia. In decimo ⁊ vltĩo milleſies mille milia. Et talis decuplatio vocat̃ abacus. ⁊ deriuat̃ de hic abax cis. penultima correpta in grecõ ſḿ Priſcianũ. ⁊ interpretat̃ decẽ. ¶ Itẽ abacus eſt ſaxũ quadratuz qḋ ſup̱ columnas marmoreas ponit̃ anglice the hedſton of the pyler. ¶ Cõſtrue. Abacus eſt menſa: et eſt metrum. vt ſupra diximus. et capitale ſupple ſaxum capitale columne.

Hec acus ſtibulum: calamiſtrum: fibula rome.
Acus. hoc Portula: ruricole ſtimulus: pugioqꝫ draconis.
Acus hec. Hoc acus eſt palea: ſutoribus hec acus apta
Hoc aceris faciat ſed acus dabit hec genitiuo

¶ Hic autor dicit ꝙ hoc nomẽ acus eſt equocũ ad plura. Deinde dicit ꝙ eſt hec acus acus. ⁊ hoc acus aceris. ⁊ ſḿ iſtã diuerſitatem generis diuerſam habẽt ſigᷓtionẽ. ⁊ diuerſaz declinationẽ. Nã hec acus ac⁹ eſt q̃rte declinatiõis. ⁊ eſt equocũ ad ſex. Nã idẽ eſt qḋ ſtibiũ hui⁹. quod eſt q̃ddã vnguentũ quo mulieres ⁊ meretrices ſolent vngere facies ſuas vt ſic appareant illas intuentibus albiores. anglice ſtarche. Uel vocat̃ ceſura quã apothecarii vẽdunt. ¶ Et hec acus eſt calamiſtrũ ſtri. ⁊ eſt quoddã inſtrumentũ ferreũ quo crines criſpant̃. vñ verſus. Illud quo crines criſpant̃ ſit calamiſtrũ. ¶ Hec acus eſt q̃dã parua porta rome ſtricta ⁊ arta nimis. vñ Euãgeliũ. Difficilius eſt diuitem itrare regnũ celorum. q̃ camelũ trãſire p̱ foramen acus. i. illi⁹ ſtricte porte. vñ Sedulius in carmine paſchali. Nãqꝫ foramẽ acus ſicut trãſire camel⁹. Membrorum p̱ mole neq̃t ſic diues opima. Fertilitate tumẽs tñ nõ poſſit adire Celeſtis regni ducentẽ ad lumina callẽ. ¶ Itẽ hec acus us. eſt fibula.

anglice a nydle. et dr̄ a ſuo ſuis ere. angł. to ſowe. ⁊ eſt pprie illud quo ſutores cōſuunt ſotulares. ſed hic ponitur ꝓ oī inſtrumēto quo aliqd cōſuitur: ſiue ſit calceus .i. ſotularis ſiue pannus vel veſtis. ¶ Hec acꝰ acus eſt ſtimulus ruricole. angł. a gads pryk. quo pūgunt boues ꝗ nolunt trahere. ¶ Eſt pugio .i. ſtimulus drachonis. anglice a ſtynge of a ſerpente. vel cuiuſcumq; alterius ſiue ſit ſerpentis ſiue muſce. dūmodo pūgit. ⁊ dr̄ de acuo is. Vn̄ hic aculeus lei. ꝓ quodā tormēto ad ſimilitudinem acus. et etiā ꝓ illo ꝗ ſtimulanter boues. ⁊ pro ſtimulo apis et cuiuſlibet muſce ſic pūgentis. Vn̄ pſ̄. Tu deuicto mortis aculeo .i. tormento mortis ſuperato. ¶ Hoc acus ⁊c̄. Hic ponit dr̄am inter hoc acus et hec acus. dicens ꝙ hoc acus eſt palea .i. purgamentum annone. angł. chaffe. vn̄ Varro. Acus ſubſternendū eſt gallinis parturientibꝰ. Et hec acus eſt illud cum quo ſuitur. a nydle. ¶ Hoc aceris, ⁊c̄. hic dicit ꝙ hoc acus facit aceris in gtō. ⁊ eſt tertie declinationis. ⁊ hec acus facit acus in gtō. ⁊ ſic eſt quarte declinationis. ¶ Conſtrue hoc acus eſt ſtibium, ⁊c̄. hoc acus eſt palea .i. purgamentum annone. hec acus eſt apta ſutoribus .i. omnibus ꝗ ſuunt vel conſuunt. Hoc .i. qn̄ acus declinatur per hoc: tunc faciet aceris in gtō hec .i. qn̄ declinatur per hec. tunc dabit acus in genitiuo.

Eſt acies belli: cultelli: viſus ocelli. Acies, aciei

¶ Auctor hic ponit equiuocationē huiꝰ nois hec acies ei. dicens ꝙ equocatur ad tria. Nam acies eſt exercitus belli. anglice the frōte or the foreWarde of a batell. Et dicit̄ de acuo is. eo ꝙ armis acutis armatꝰ eat ad bellum. vn̄ Staciꝰ thebaydos. Primo fraternas acies alternaq; regna. ⁊c̄. ¶ Acies eſt ſummitas vel acumē cultelli: q2 acuta eſt. vn̄ Prudētius in pſicomacia. Erea ſ3 cocto caſa formata metallo. Cummō percuſſa refert acieq; retuſa ſit. aciē .i. acumen gladii vel ferrū lancee. Et eſt viſus oculorū Claudianus. Suſtinuitq; nobilior diem. acie .i. viſu. Bociꝰ de cōſo. li. i. Cuius acies lachrymis diuerſa .i. viſus. ¶ Conſtrue. Acies eſt belli .i. exercitus. turma ala belli. et eſt acumen cultelli. ⁊ eſt viſus ocelli .i. oculi.

Acer et indomitus: ſeuus: velox: ⁊ acerbus. Acer.

¶ Autor hic dicit ꝙ hoc nomen acer eſt equiuocū ad quattuor. Et dicit hic acer. hec acris. hoc acre. de acuo is. ¶ Itē acer .i. indomitus. anglice vnchaſtyſed ordure clemed or Wylde. vnde dr̄. Illic erat acer achilles .i. fortis ⁊ indomitus. ¶ Acer .i. ſeuus a um. angł. cruel or fell. vnde dicitur Acri aio inſurrexit in me .i. ſeuo vel crudeli animo. Acer .i. velox. angł. ſWyfte. cum dr̄ Iſte equus eſt acer pedibꝰ .i. velox. ¶ Acer .i. acerbus. amarus. angł. bytter: vt ſunt fructus imaturi. Benedicunt poma immatura ſunt acria .i. acerba. Dicitur etiam acer arbor que apō veteres in precio fuit. Inde dicta eſt menſa acerina. hoc eſt ex tali ligno.

Dicitur ala phalanx: acella: parſq; volucris. Ala ale.

¶ Autor hic docet de equocatiōe huiꝰ nois hec ala ale. dicēs ꝙ equocat ad tria. Nā idē eſt ꝙ phalāx militū .i. turma vel ſocietas militum. q2 ſicut gallina pullos ſuos protegit alis ſuis. ſic milites clipeis ſuis cooperiunt et ꝓtegūt pedites ab hoſtibꝰ. Lucanꝰ. Tu diſcute ceſaris alas .i. phalanges vel turmas militū. Ala .i. acella. illa concauitas que eſt ſub brachio.

anglice arme hole. Horatius epi. Ne forte ſub ala faſciculum portes ſub ala .i. ſub acella. ¶ Ala ale ē pars volucris: vt ibi. Quemadmodum gallina congregat pullos ſuos ſub alis. et deriuatur ala ab alo alis .i. nutrire. ¶ Hec phalanx gis .i. comitiua ſocietas militum turma. et poteſt ſcribi p f ſiue ph. ſic falanx. q2 greci vbi ſcribūt ph. nos ſcribere poſſumus f ad latinam declinationem. ¶ Hec acella le. hec volucris cris. med. cor. ſemꝑ in proſa. Quis poſſit ſic ꝓduci in metro. vt hic in verſu.

Altus. Eſt altum ſublime/bonum ſubtile/profundum.
Eſt altum longum nutritum dicimus altum.

¶ Hic docet autor quot ſignificationes hz altus a um. dicens ꝙ ſex. Nā altus a um idē ꝙ hic ꝛ hec ſublimis ꝛ hoc me. vñ Ouid. Jupiter ex alta periuria ridet amantū .i. deridet periuria. Et altus a um. eſt bonus a um. vñ Iſte hō eſt alte fame .i. bone fame. Itē altus idē eſt ꝙ ſubtilis. āglice ſutel. vt magr eſt alte ſcie .i. ſubtilis ſcie. ꝛ idē eſt qđ ꝓfūdus a um. vt in paruo doctrinali. Stultus qui puppi ſine remige ducit in altū .i. in mari. Altus a um. eſt longus a um. vt iſte hō eſt altus .i. longus. Et nota ꝙ dr̄a eſt inter altitudinē hoīs ꝛ longitudinē. q2 altitudo hoīs eſt ipa dēſitas q̄ eſt inter pectus et dorſū hoīs. Sed lōgitudo eſt illa quantitas q̄ eſt a verticē capitis vſq3 ad plātam pedis. et hoc expreſſe inuenit in libro augu. de ciui. dei. ¶ Itē altus a um. pōt eſſe participiū ꝑteriti tēpis ab hoc vbo alor aleris altus ſum vel alitus ſum ali. ꝛ tūc idē eſt qđ nutritus a um. ꝛ ſm illā ſignationem dr̄ Iſte eſt altus in domo regis. altus .i. nutritus. ab alo alis venit ꝓ quacumq3 ſignificatione.

Alumnus. Eſt qui me nutrit: ꝛ qui nutritur alumnus.
Hoſpes. Sic qui ſuſciptor: et qui me ſuſcipit hoſpes.
Vector. Eſt etiam vector qui vehit et vehitur.
Spolium. Eſt etiam ſpolium ſpoliantis et ſpoliati.
Vulnus. Vulnus agentis erit vulnus hic et patientis.

¶ Autor hic docet equocationē iſtius dictiōis alūnus. q̄ equocatur ad duo q2 alūnus ē ille q̄ nutrit aliquē. et etiā alūnus eſt ille q̄ nutrit. Et poſt iſtam equocationē et incidēti cā affinitatis ſignificatiōis loquitur autor de iſtis dictionibus hoſpes. vector. ſpoliū et vulnus ꝓpter generalē ſignationē quā hñt inter ſe. nō q2 incipiāt ab iſta lr̄a. Et generalis ſignio īter iſtas dictiones eſt ꝙ pñt actiue vel paſſiue ſumi. Actiue vt alumnus eſt ille qui alit Paſſiue vt alūnus eſt ille q̄ alit. Hoſpes eſt ille q̄ recipit aliq̄s in hoſpiciū ſuū. et etiā eſt ille q̄ recipit. Vector ē portitor .i. ille q̄ vehit .i. portat aliqd et etiā eſt ille q̄ vehit .i. portatur. Spoliū eſt illud qđ aufert ab aliq̄ pui̇m ꝛ dr̄ tā ex pte illius q̄ expoliat q̄ illius q̄ ſpoliat et vulnus eſt illius q̄ infert illud vel illius cui infert. Alūnus ab alo is. ui. ere. altū tu. p ſyncopam in ſupinis. Un̄ hic alitor oris. vl hic altor oris. verbalia .i. nutritor. et altrix vel alitrix. hic ꝛ hec hoſpes itis ꝯponit̄ de hoſtiū ꝛ peto is. Un̄ hoſpes q̄ſi hoſtipetens .i. hoſtiū petēs. ꝛ inde hec hoſpita c. hoſpitus a um. qđ ꝯponit inhoſpitus a um .i. nō hoſpitus. Sz de his oībus nō inuenit niſi i illa ſignatiōe q̄ ī a ī q̄cūq3 caſu ſit in vtroq3 nūero inuenit terminare. Inuenit q̄ netūs vetūs et ablatīs singularł i feminino gñe. ⁊ neũs actũs et vetũs pl'es in neutro gñe. ṽ. hospita ⁊ lhospita. Hic vector oris. nomẽ ṽbale. et format a p'rio supio huius ṽbi veho is. ctũ. ctu. u mutata i or sit vector. et vector tũc est ille q̄ vehit. Sȝ vector qñ est ille q̄ vehit. tunc format a p'rio supio hui⁹ ṽbi vehor ris. vectũ. ũ in or sit vector. sm̄ q̄sdã. Sȝ si sic: tũc essent infinita verbalia consilis sigũonis. ¶ Hoc spoliũ lii. ḋr a spolio as. aui. are. Spolia proprie dñr ille res q̄ sunt arrepte ab hostib⁹ in fugã ꝯuersis. Itẽ spolia sunt priuatorũ exuuie ducũ et diuitũ. Hoc vulu⁹ eris. de vro vñs vsi vstũ in supino. et ḋr plaga corpis qd̓ ferro vel fuste vł lapide sit. qr vrit patientem. vel ḋr a vulnerãdo q̄ infert. et est. sicut dictim⁹. agẽtis. vt ibi. Uuln⁹ ab hore trahit. i. ferrũ vulnificũ. et sic p[illegible] ꝙ ponit in sigũatione actiua. Cõstrue sic. Qui suscipior ⁊c. Ego q̄ suscipior. s. ad hospitium est hospes ⁊ ille qui me suscipit in hospitiũ est hospes. Ceteri versus sunt satis plani.

Antes prostrantes trahit antes filius antes. Antes.

¶ Autor hic ponit equocationẽ i hac dictione antes: dicẽs ꝙ equocat ad tria. Nã antes sunt extremitates q̄ ipe ṽo āputant. angł. hãgynge braũches of vynes. q̄ vinitor abscidit. et decliat in pł'i hi antes horũ antiũ. itẽ antes est ꝓpriũ nomẽ cuiusdã viri. ⁊ ãtes est gñis cas⁹. ⁊ decliat hec ãte hui⁹ antes/ huic ante. ⁊ est ꝓpriũ nomẽ mulieris. ⁊ est prie declia. greco⁊ sicut phebe ⁊ tysbe. Cõstrue. Antes ille hõ sic vocatur fili⁹. i. q̄ fuit filius antes. i. illius mulieris trahit. i. abstrahit. antes. i. extremitates vitium.

Littera vel titulus fit apex: culmen ve corona. Apex.

¶ Autor hic docet equocationem istius dictiõis hic apex icis: dicens ꝙ equiuocat ad q̄tuor. Nã idẽ est ꝙ lr̃a. et ꝓprie apices dñr ille lr̃e q̄ alte in muris ⁊ parietib⁹ scribũt. Sȝ q̄libet lr̃a q̄nq; ḋr apex. Un̄ in euãgelio scribit. Un⁹ apex non p̄teribit donec oĩa fiant. ¶ Itẽ apex est summitas angł. hyenesse. vñ apex q̄si apes. i. a pedib⁹. qd̓ eni in sũmo ẽ: a pedibus remotũ est. et apex ḋr titul⁹. vñ legit in apicib⁹ librorũ. i. in titulis. Item apex est corona vel pileus q̄ gentiles sacerdotes vtebantur. ¶ Construe Apex sit lr̃a vel titul⁹. ve pro vel culmen. i. sũmitas. vel corona. i. pileus.

Aptus/ conueniens/ aptatus/ dic et adeptus. Aptus.

¶ Autor hic ponit equocationẽ isti⁹ dictiõis aptus a ũ. dicens equiuocatur ad tria. Nã aptus idẽ est qd̓ ꝯueniẽs. ãglice accordynge. vt iste lapis est apt⁹ huic operi. i. ꝯueniẽs. ⁊ idem est qd̓ apt⁹ a um. [illegible] shapen vt ista penna nõ est apta pro scriptura mea. i. aptata. ⁊ idẽ est qd̓ adept⁹ a um. i. acq̄sit⁹. vñ dicit aliq̄s. Hec non est apta mich'. i. acq̄sita. et aptus cõponitur cũ in. et deinep⁹ a um. cũ ad. et ḋr adept⁹ a um. et illud de adipiscor eris. adeptus sum. adipisci. verbum deponens. Littera satis patet.

Est aries animal signum: quoq; machina belli. Aries.

¶ Autor hic docet quot significationes h; hic aries etis. penulti. corre. dicẽs ꝙ aries est aĩal. anglice a Wedder. vt ibi. Nõ sibi sz reliquis aries sua vellera portat. ⁊ est vnũ de duodecim signis celestib⁹. vñ ḋr. Sol ẽ in ariete. i. in tali signo qd̓ vocat aries. ⁊ est q̄dã bellica machina ꝯueniens ad oppugnãdũ castra obsessa. angł. a yngyne. vñ luc. Hic aries act⁹ disp̄gat [illegible]. vñ arieto as. i. ꝯcutere ad murũ cũ ariete ad destruendũ cum. vnde virg. Arietat in portis et duros obice poſtes. Et arietare eſt qn̄ arietes cōcurrūt cū capitibus vel aliqua alia aīalia. vel ſic aries dicit aīal. anglice a Weddur qꝛ primus in ara immolat⁹ fuit. Aries dr̄ ab ares grece qd̄ eſt virtus latine. qꝛ ineſt ei virtus generandi. Littera patet.

Atrium. Atria dic aulas eadem cimiteria dicas
Uel loca ſacrorum: dicas caput attero primi
Uel tria: ſed reliquis atrium dicatur origo

¶ Autor hic docet equiuocationē iſti⁹ dictiōis atriū. dicens ꝙ equocat ad tria. Qꝛ atriū idē eſt qd̄ aula. vn̄ ſcribit. Ductus eſt ieſus ī atriū pricipis ꝛc. i. in aulā. ¶ Et eſt cimiteriū. i. loc⁹ vbi corpora mortuorū ſepeliūt. vel atria dr̄ loca ſacroꝝ. i. tēpla. vn̄ Stātes erāt pedes noſtri ī atriis tuis. ꝛc. i. tēplis. ¶ Deīde dicit autor ꝙ atriū qn̄ idē eſt ꝙ aula: tunc diriuatur de attero ris atteriui rere. qꝛ ſepius atteritur pedib⁹ multoꝝ ambulantiū in eo. vel dr̄ a tris ꝙ eſt propter tres portas ante introitū illi⁹: vel ī clusionē triū portaꝝ: qꝛ ſolēt eſſe tres porte anteꝙ veniret ad atriū vel palatium regis vel principis. Sed atriū qn̄ idē eſt qd̄ cimiteriū vel tēplum: tūc dr̄ de ater tra. trū. i. niger a. um. qꝛ cimiteria ꝛ templa ſolent eſſe obſcura de decimis ſacrificiorū ꝛ holocauſtoꝝ ibidē oblatoꝝ. ¶ Conſtrue ſic. Dic atria aulas eſſe. ꝛ dic eadē. i. atria eſſe cimiteria vl' loca ſacroꝝ. i. tēpla. Dicas attero. i. hoc ꝟbum attero eſſe caput. i. originē primi. i. qn̄ atriū idē eſt qd̄ aula. vl' dicas tria. i. tris eſſe caput primi. i. originē. Sꝫ atriū. i. ater a. um. dicatur origo reliqꝫs ſcꝫ ſigationib⁹. i. qn̄ atriū eſt cimiteriū vel templum.

Autumo. Autumo qui ſpero: qui credo: qui puto dicto.

¶ Autor hic dicit ꝙ autumo as. hꝫ tres ſignationes. Nā idē eſt qd̄ ſperare credere. vel putare. Uirgilius dicit autumo as. ꝟbū actiuū. i. puto as. affirmo. credo. ꝛ cōponit de ab ꝛ thime grece qd̄ eſt meus / quaſi in mente habere. ſed in illa ꝯpoſitione mutatur b in u. ¶ Conſtrue. Dico ꝙ ego qui ſpero autumo. qui puto autumo. qui credo autumo.

to voyde

Haurit. Haurit / conſumit / videt / euacuat ferit audit.
Sorbet ꝛ exiccat / extrahit atqꝫ bibit.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc verbū haurio ris equocat ad nouē. Nā haurire. i. conſumere vl' deſtruere. vt ibi. Hic plenas hauſerat vibes. hauſerit. i. cōſūpſerat vl' deſtruxerat. ꝛ idē eſt qd̄ videre. vn̄ Uirgi. Haurit hunc oculis ignē. i. videt hunc ignē oculis ſuis. et euacuare. vt iſte hauſit aqs fontis. i. euacuauit. et eſt ferire vel percutere. vt hic. Hunc hauſit lancea tenᵃ. i. percuſſit. ꝛ eſt idē qd̄ audire. vt iſte haurit doctrinā magiſtri. i. audit. et eſt idē qd̄ ſorbere. vt iſte haurit ſcutellā olerū. i. ſorbet. et idem eſt qd̄ exiccare vt lotrix haurit pannos / vel vt in hoc exemplo. ꝛ melius. Sol haurit humiditatē terre et idē eſt ꝙ extrahere. et idem eſt quod bibere vt cum dicitur. Hauſit cyphum. plenū vino. i. bibit.

Accipio. Accipit ꝛ nutrit: data ſumit: diripit: audit

¶ Autor hic dicit equiuocationem huius verbi accipio pis. accepi. accipere. acceptū tu in ſupinis. qd̄ eſt verbum actiuū: dicens ꝙ equiuocatur ad.

quattuoꝛ. q: idē eſt ꝙ nutrio tris. vt iſte eſt alūnus ꝗ accipit me a iuuētute. i. qui nutriuit. ¶ Et idē eſt qꝺ aſſumere. vt hic Accipiā de te ꝗcꝗd dederis michi lete. Et idē eſt qꝺ dirige. ⁊ inde ꝺ: hic accipiter tris. de accipio pis. qꝺ ē deripere q: deripit aues. i. rapit. Vñ ꝗdā dixit. Accipit accipiter volucres dū deripit illas. i. rapit illas. Accipio. i. audio. vt hic p₃. Quas ego ꝑ terras ⁊ quātā ꝑ equoꝛa vectū Accipio quātis iactatū nauta ꝑiculis. Quā metuiue ꝗd libie tibi regna nocerēt. Item ⁊ capio pis. cepi cape. idē ē qꝺ obtinere. i. uadere. circūuenire. ſ₃ Hug.

Quod facit hoc acuit acet illud quod fit acutum.

Acet acuit.

¶ Autoꝛ ponit hic dr̃am inter acuit qꝺ ē tercia ꝑſona hui⁹ verbi acuo is. ⁊ acet qꝺ ē tertia ꝑſona h⁹ verbi aceo ces (quod verbū nō ē in vſu) quo ad p̃mas ⁊ ſcḋas ꝑſonas. q: ꝓprie hoc verbū ꝺ: de vino. vt hoc vinū acet. i. acidū vel acetoſū. ¶ Dicit ḡ autoꝛ qꝺ illꝺ acuit qꝺ facit aliꝗd acutū. Sed illud acet qꝺ ē vel fit acidū. Ut cultellus meus acuit. et vinū acet. vñ vnū ad alterū etiā vt actiuū ad paſſiuū Itē nota ꝙ acuit eſt p̃teritū vtriuſꝫ verbi. ſ. acuo is. acui ere. ⁊ aceo ces. acui acere. Et de aceo diriuat̃ inchoatiuū₃. ſ. aceſco aceſcis. i. incipere acere. vel fieri acidū. vñ Horatius. Sincerū niſi vas qꝺcūq₃ infūdis aceſcit. Acuo is. facit acutū tu. in ſupinis. Sed aceo aces caret ſupinis.

Hec adolet ſignat: ardet: creſcit quoq₃ mactat

Adoleo.

¶ Autoꝛ hic docet quot ſignĩōes h₃ adoleo les. dicēs ꝙ tres. Vnā idē₃ ē ꝙ cremare. vñ Ouiꝺ. i p̃mo methaſi. Atq₃ leues ſtipule dēpt(adolēt ariſtis. adolent. i. cremant. Item alibi Thura adolere focis ſi quos ſeruare velitis incolumes fer⁹. adolete. i. cremate. Et ſm̃ iſtā ſignĩōe₃ diſcūt ꝙ adoleo caret ſupino. ¶ Adolere. i. creſcere. Hug. Mox cū matura adoleuerit etas. adoleuerit. i. creuerit. ⁊ Prudentius in pſichomachia. Et domus ⁊ dñi paribuſq₃ adolenim⁹ ānis. i. creuim⁹. Et ſm̃ iſtā ſignĩōem adoleo facit adultū tu. in ſupino. dū adultus. a. tum. i. cre⁹tatum. vel maturus a. um. Ut iſte homo ē adultus. ⁊ iſta ſeges nō ē adulta. i. matura (anglice not ripe) ¶ Item adolere. i. mactare. vñ illud. Debemuſq₃ diis vitulos adolere ſupernis. adolere. i. mactare. ¶ Cōſtrue Adolet ſignĩt hec. ſ. ardet. creſcit. q₃ ꝓ ⁊ mactat. Et nota ꝙ melius eſſet dicere cremat ꝙ̄ ardet. q: ardet eſt verbū neutrū ⁊ abſolutū. et taliter ſignĩt adoleo les. imo actiue ſicut cremo as. vt adoleo ligna vel cremo ligna bñ ꝺ: ſed non bene ardeo ligna. ſed dicendo ligna ardēt. ¶ Nota hic hos verſus de cōpoſitis ab oleo. ⁊ de ſignĩōnibus eorūdē. Si iūgas oleo ſub creſcit ⁊ i ſolitū dat. Ad cremat ⁊ creſcit / ab delet / re bñ ſpirat Et flectit̃ ſic. Adoleo les. leui. vl' olui. olere. adultū tu vl' adolitū. in ſupino. vñ Doctrinale. Etū vel ꝑ itum dicat adolere ꝑ ultū. ſ. in ſupino. Sec oĩa alia cōpoſita ab oleo faciūt ſupina in itū penultima correpta. vel in etū penultima producta. vt redoleo les. leui. vl' redolui redoletū vel redolitum. ¶ De adoleo ꝺ: hec adoleſcentia. Et eſt adoleſcentia a quarto decimo anno vſq₃ ad viceſimū annū. ¶ Flectitur ardeo ardes arſi ardere arſum arſu. ⁊ inde ꝺ: arſiuerte, verbū defectiuū imperatiui modi ſcḋe ꝑſōne. i. auertere ignē. Itē creſco creſcis creui creſcere cretum cretu in ſupinis. verbum neutrum.

to receyve to treſpaſſe to ſlake þe raynes of a brydyll

Admitto.

Admittit/recipit/delinquit/laxat habenas.

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ admitto tis. hꝫ tres ſignificatiões. Nã idẽ ẽ ꝙ recipe. ſibi. Rogo vos vt quatenus fratrẽ meũ in veſtrã amicitiã admittatis. i. recipiatis. anglice receyue. Et ẽ idẽ ꝙ delinq̃re vel peccare. anglice to treſpaſſe. vt in quadã oꝛõe dr̃. Et admiſſa defleã: ⁊ ea poſtea nõ admittã. admiſſa. i. pctã. nõ admittã. i. non delinquã quã vel nõ peccẽ vlteriꝰ

¶ Admittere. i. laxare ãglice to ſlake the raynes of a bꝛydyl. vt ibi Nõ opus admiſſo ſubdere calcar equo admiſſo. i. laxato vel veloci. admittere equũ. i. quadã velocitate vel agilitate eũ vertere vel ducere. Unde admiſſus ſa. ſũ. i. velox. vñ hic admiſſarius rij. anglice a courter. Et cõiugatur admitto tis. admiſi tere. admiſſũ ſu. in ſupino verbũ actiuũ qñ ſignificat recipere. Sed in aliis ſignificationibus ẽ neutrũ. qñ idẽ eſt qꝺ peccare ſiue laxare habenas. ⁊ cõponit̃ de ad et mitto mittis. i. delinquo deliq̃s deliqui delictũ tu. i. peccare. neutrũ eſt. de de et linquo is. componitur.

Animadeuerto.

to perceive by mynde

Hoc animaduertis quod percipitur tibi mente
Aſt animaduertis in eum quem verbere punis.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ aĩaduerto tis. hꝫ duos ſignificationes. Nã idẽ ẽ ꝙ mente ꝑcipere. Catho. Cũ aĩaduerterẽ. i. mẽte ꝑcipere. et ad aĩaduertere. i. punire. qꝛ anteq̃ pene irrogetur vertit̃ qualitas ⁊ quãtitas pene in aĩo iudicis. qꝛ ipſe aĩam ad reũ puniẽdũ vertit. vt ꝑpẽdat qua pena ſit puniẽdus reus. Unde aĩaduerſio onis. i. pene punitio. ⁊ genus oĩm penarum.

¶ Nota ꝙ aĩaduertere nõ ſumit̃ ꝓprie ꝓ punire. ſꝫ ꝓ vertere animũ in aliquẽ quo mõ debet punire illũ ⁊ ẽ aĩaduerto tis. ti. aĩaduerſum ſu actiuum. ⁊ cõponit̃ de hic animꝰ animi. et verto tis. interpoſita d. Cõſtrue. Tu aĩaduertis hoc ꝙ ꝑcipitur mẽte. Aſt ꝓ ⁊. aĩaduertis. ſ. cũ aĩo tuo in eũ. i. ad eũ. quẽ punis. i. vis punire. verbere. i. aliqua pena.

Aduerto.

In vi paſſiui notat aduertoꝛ remoueri
Si ſit deponens deſignat ſpernere tumqꝫ.
Accuſatiuum poſcit iungi ſibi caſum.

¶ Hic autoꝛ docet ꝙ aduertoꝛ eris. eſt equocũ ad duo. nã idẽ eſt ꝙ remoueoꝛ eris. ⁊ tunc ẽ paſſiuũ. et ẽ idẽ ꝙ ſpernere vel vilipendere. ⁊ tunc ẽ deponẽs. vñ Boeciꝰ de cõſo. phie li. pꝛio. Eheu ꝙ ſurda miſeros auertitur aure. ⁊ flẽtes oculos claudere ſeua negat auertit̃. i. vilipẽdit vel. ſpernit. Senſꝰ ꝙ moꝛs auertit̃. i. ſpnit necare miſeros hoĩes. Auertoꝛ eris. qñ ẽ paſſiuũ. auerſꝰ auerſũ. auerti. auertẽdi do. dũ. auerſũ ſu. auertendus. Sed qñ eſt deponens hꝫ tria ꝑticipia. auertẽs. auerſꝰ auerſurus

¶ Cõſtrue. Hoc verbũ auertoꝛ qñ eſt in vi paſſiui. ſupple verbi. notat i. ſignificat remoueri. i. remoueoꝛ. ⁊ ſi ſit deponẽs. ſ. ꝟbũ. deſinat ſpernere. i. qꝺ ſperno nis. ꝙ pꝛo ⁊ tunc poſcit. i. petit actiũ caſum. Ut aduertoꝛ te. i. ſperno te. Sed qñ eſt paſſiuũ cõſtruit̃ cũ ablñ̃o caſu mediãte ꝓpoſitiõe a vel ab. vt aduertoꝛ a te. i. remoueoꝛ a te.

Afficio:

Afficit informat: punit: cupit hec tria ſignat.

¶ Hic autoꝛ docet ꝙ afficio cis. habet tres ſignificationes Nã eſt informare

Hic ponit autor liber equiuocorum [illegible] significationes [illegible]

vel tingere. vt iſte pãnus fuſco colore afficitur. i. informat. vel tingitur Afficere. i. punire. vt ſi dicã doloris magna moleſtia meus mea vehementer afficitur. i. turbat/punitur/vel torquetur. Et afficere idẽ eſt ꝙ cupere. et inde diriuat hic affectus tus tui. i. cupiditas vel deſideriũ voluntatis. ¶ Afficio declinatur affico cis affeci affectum ctu. in ſupinis verbũ actiuum. ⁊ cõponitur de ad ⁊ facio facis. ¶ Cõſtrue. Hoc verbum afficio cis. ſigt hec tria: ſcz informat. punit. ⁊ cupit. [illegible]

Autor agit libros: paſtor pecudes: puer annos.
Hic facit: hic ducit: hic multos tranſit in annos

Ago agis het tres significationes

¶ Hic dicit autor ꝙ ago agis hȝ tres ſigatiões. Nã agere idẽ eſt ꝙ facere. vt iſte agit rem. i. facit. Et agere idez eſt ꝙ ducere. angł. to lede or dryue. Et paſtor agit pecudis. i. ducit vel ſequit. ⁊ ꝯponit de abigo gis egi. ere. i. abducere. furari. fugare. ſepare. vñ hic abiges gis. i. fur armẽtoꝝ ⁊ pecoꝝ. Et abiges gei. i. abactor. diſpſor. vel furator pecoꝝ. ¶ Itẽ agere põit ꝓ trãſigere. vt hic nos ãnos agimꝰ ad fata quiſqȝ veĩmꝰ. agimꝰ. i. trãſigimꝰ. Cõſtrue. Autor vł actor agit. i. facit libros. paſtor agit. i. ducit pecudes. puer agit. i. trãſigit ãnos. vel agit ãnos. i. trãſit in ãnos.

Gratus agit grates: agitur tua res: agit actor.

Ago grates

¶ Item agere idẽ eſt qð ſoluere: ſed niſi in tali locutione. Pro oībus beneficiis nobis ⁊ nřis de bonitate vřa gratãter impẽſis: vobis grates agimus multiformes. ¶ Itẽ agit in paſſiua ſignificatione reperit pro tangit vel pro dubio ſtat. Vt apð Horatiũ in epłis. Nã tua res agit: paries cũ ꝓximꝰ ardet. Et eũdẽ vſuz ponit alanus in anticlaudiano ſuo. Et agere. i ſimpliciter facere. vt iſte egit domũ. i fecit. vt agit. i. facit domũ. Vñ hic actor hec actrix. i. factor vł factrix. ¶ Cõſtrue. Gratꝰ. i. gratus hõ agit. i. ſoluit. vel reddit grates. ſ. ꝓ bñficio accepto. tua res. i. vel lřas agit. i. tangit. ⁊ actor. i. aliqs factor agit. i. facit qð ſibi placuerit.

Denotat allego cauſor: canfirmo: iuuoqȝ.

Allego. het tres significationes

¶ Autor hic docet equiuocationẽ iſtius verbi allego as. cuiꝰ media producitur. dicens ꝙ equiuocatur ad tria. Nam allegare eſt cauſari. anglice to plede. vt iſte allegat pro me. i. cauſatur. Et allegare eſt confirmare. anglice to cõferme. vt iſte allegat lřas meas. i. ꝯfirmat. ⁊ eſt idẽ qð iuuare. anglice to helpe. vt allegabo neceſſitatẽ tuã. i. iuuabo. Et eſt actiuum prime. et cõponit de ad ⁊ lego as. et lego as. idem eſt qð mittere. vt rex legauit nũcios in faciem. et legare eſt aliqd in teſtamento alicui reliquere. vñ in teſtamentis ſcribitur. Lego talem librum tali eccleſie verſus. Qui mittat legat: moriẽs ſua munera legat. Cauſor aris. vbuz deponẽs. Iuuo as. ui. are. iutũ. tu. in ſupinis. vñ verbalis. hic iutor oris hec iutrix cis. ¶ Conſtrue. Hoc verbũ allego gas. denotat. i. ſigt iſta. ſ. cauſor areo. cõfirmo as. qȝ pro ⁊ iuuo as. iuui. iuuare.

to compas aboute

Ambio dum cupio: ſic dicitur ambio luſtro.
Ambitio ſic circuitus nota ſicqȝ cupido
Ambitus eſt nomen: ambitus participale.

Ambio:

¶ Hic dicit autoꝛ ꝙ ambio bis. biui. bire. equiuocatur ad duo. Naȝ idē eſt ꝙ cupere. ⁊ ꝓpꝛie honores. vt hic A multis ambit honoꝛ. qbus ille negat. Ambit. i. cupit. Itē ambere. i. luſtrare qđ idē ē ꝙ circuire (anglice to go.) vt hic ābimꝰ eccliaſ quas adimꝰ. ambibꝰ. i. circuimꝰ. ¶ Itē in ſcđo verſu dicit autoꝛ ꝙ ābitio quod deſcēdit ab ambio ē equiuocū nā idē ē qđ circuitꝰ. ⁊ idē eſt qđ cupido. i. cupiditas honoris. ¶ Itē in tertio verſu ponit autoꝛ drām inter hic ambitus tus. tui. nomē (cuiꝰ media corripit) ⁊ ambitus ta. tū. (cuiꝰ media ꝓducitur dicens ꝙ ambitus nomē. cuiꝰ media corripit: idē eſt qđ cupiditas. vel idem qđ circuitus tus. tui. et ambitus ta. tū cuius media ꝓducit. eſt ꝑticipiū ꝑteriti tꝑis huiꝰ verbi ambioꝛ ambitis. ⁊ ē idē qđ cupidus da. dū. vel circuitus ta tuȝ. ¶ Cōſtrue. ego ābio dū cupio. hoc verbū ābio dr idē qđ luſtro as uiare. i. circuire. Hoc nomē ābitio idē ē qđ nota. i. ſignū circuitꝰ. i. iſtiꝰ dictionis circuitꝰ. ꝙ ꝑ ⁊. ⁊ ambitio ſit idē quod cupido. i. cupiditas honoris. Ambitus tus tui (cuius media corripit) eſt nomē. i. talis ps orationis. ⁊ ambitus (cuius media producitur) eſt participium: id eſt illa pars orationis que dicitur participium.

Arceo.

Arcet qui remouet et cogere dicitur arcet
Aſt acuens arcet/ vnde hic arconius exit.

¶ Hic docet autoꝛ ꝙ arceo ces. hꝫ duas ſignĩones. Nā arcere eſt idē qđ remouere. vñ Virg. Quis te nr̃is āplexibꝰ arcet. i. remouet. ¶ Et idē ē ꝙ cogere. vt apud. Staciū. Arcebāt egrū lachꝛymis ⁊ multa gementē. ¶ Itē dicit autoꝛ ꝙ Arconius conij. maſculini gñis deriuat ab arceo ces. ⁊ tūc videtur ꝙ arceo ē idē qđ acuo is. qꝛ Arconius ē acutꝰ in ſuperioꝛi parte. Sed mediꝰ dicitur de arceo ces. ⁊ hic conus ni (āglice a creeſt. quod ē ſūmitas. qꝛ arcetur. i. arctat ī cono. i. in ſūmitate. Vel dr de acuo is. qꝛ acutꝰ ē in ſūmitate. ⁊ ē arconius cumelus bladi vł feni. cū poſt meſſē nouiter cōgregatur in aruo. āglice a cocke of hay. vñ arconizo ȝas. anglice to mowe. ¶ Conſtrue. Ille arcet qui remouet. ⁊ hoc verbū arcet dr cogere. i. idē qđ cogo gis. ⁊ arceo ces. cui. cere. ctuȝ arctu. in ſupinis. verbū actiuū. ac pro ⁊. ⁊ arcens eſt idē qđ acuens. vñ hic arconius nij. i. diriuatur

Arcus.

equiuocatur ad quattuor

Arcus volta ſynus/ ſic eſt ſemicirculus iris

¶ Hic autoꝛ docet ꝙ hec dictio arcus equiuocatur ad quattuoꝛ. Nā idē ē ꝙ ſynus. volta fornix ſiue curuatura volte. anglice a voute. Nota ſynus ē portus curuatus vel curuū litus maris. āglice a crokynge of the water. Arcus ē ſemicirculus. i. mediꝰ circulus ⁊ pro ea cauſa arcꝰ vocatur illa arma qbus vtimur ad ſagitādū. āglice a bowe. qꝛ fit ad modum ſemicirculi. ⁊ dr de arceo arces. qꝛ arcet hoſtes nr̃os a nobis. i. remouet. ¶ Arcus dicitur iris. videlicet ille ſemicirculus q̃ apparet in firmamento tēpore pluuioſo. anglice a reynbowe. vñ geneſis. Ponam arcū meū in nubibus celi. i. iridē. Et eſt iris repcuſſio radioꝝ ſolis ad nubē. ¶ Cōſtrue Arcꝰ ē volta. ſynus. hic arcꝰ cus. cui. ⁊c̄ Iris declinatur ſic. Nō hic iris. gtō huius iris vel iridis. dtō huic iri vel iridi.

Arcitenen

Arcitenens arcum ſimul arcitentes tenet arcem

Primatumqꝫ tenens dicitur architenens

Architenē.

Autor hic docet ꝙ hec dictio arcitenens hꝫ duas ſignificationes. Nā pōt ꝯponi de hic arcus us. ul' ⁊ teneo es. quaſi tenens arcū. anglice an archer. ¶ Arcitenens pōt ꝯponi de hec ars arcis. i. turris ⁊ teneo es. quaſi tenēs arcē. Et eſt aliquis morās in turri vel ꝗ tenet ⁊ defendit turrim ¶ Deinde dicit ꝙ architenēs ſcriptū ꝑ aſpirationē. ⁊ tūc ꝯponitur de archos grece qđ eſt principatus latine. vñ architenēs quaſi tenens principatū inter aliquos. Hic et hec arcitenēs. i. arcem vel arcū tenēs. Hic ⁊ hec architenēs: ſꝫ primatū. Hec ars arcis. i. turris. hic primatus tus. i. principatus tus. dominatus tus. vel magiſtratus tus.

Articulus.

Articulus color eſt: membrum breue: dictio greca.
Articulus numerus: per denos multiplicatus.
Momentum dic articulus: preſſuraqꝫ punctus.
Eſt manuum digitus: articulusqꝫ pedum.

¶ Autor docet hic equocationē iſtius dictionis hic articulus li. dicens ꝙ equocat ad ſeptē. Nā articulus eſt quidā color rethoricus. ſ. qñ plures dictiones ſimul veniūt in vna orōne. et ꝗlibet eaꝝ punctaꝝ ꝓfertur Ut hic armis claſſe cibo diues male caſtra petiſti Solus i ermis inops in glorius inde rediſti Ferro peſte fame conſumptus es ⁊ periſti. Uel vt hic. Clericus eſt letus pſallens ꝓbus et requiſitus Ruſticus eſt villis tegmine pelle pilis. ¶ Articulus eſt membruꝫ breue pedis. āgl. a too. digitus ꝓprie manuū. Et eſt idē ꝙ pars greca. i. pars orōnis apđ grecos: ſolā relationē faciēs ſiue ſignificās. Sed hanc partem orōnis nos latini nō habemus: ſed loquo huius habemus ꝓnoīa articulata ſcꝫ hic hec hoc. Sicut enī nos diſcernimus genera ⁊ numeros per iſta ꝓnoīa articulata. ſic ⁊ illi per illā partē orōnis. qui articulus vocabat. cognoſcunt genera ⁊ numeros ſuos. et ſcribit articulus maſculini gñis apud grecos talibus figuris. tov. ⁊ ſonat tu. Item articulus eſt numerꝰ multiplicatus per decem. ¶ Nota ꝙ numeroꝝ alius eſt digitus alius articulus / alius cōpoſitus. Digitus eſt oīs numerus qui eſt inter vnum et nouem incluſiue vt. hic. i. ii. iii. iiii. v. vi. vii. viii. ix. Unde vnū eſt digitus duo eſt digitus. tres eſt digitus. quatuor / digitus et ſic de ſingulis vſqꝫ ad nouem. et nouem eſt digitus. ¶ Articulus eſt ꝓximus numerꝰ iſtis vltimo digito: ſcꝫ nouem. ⁊ dꝛ denarius. qꝛ decem imediate poſt nouem ſunt. Et nō tñ ille denarius eſt articulus: ſed oīs numerus per decem multiplicatus. vt denarius numerus multiplicatus facit viginti. et ille vicenarius numerus eſt articulus. ⁊ numerus denarius triplicatus facit triginta. et ille trigeſimꝰ numerus eſt articulus ⁊ ſic oīs per decem numeratus eſt articulus. vt viginti. triginta. quadraginta. ⁊c̄. centū mille et vſqꝫ in infinitū. Itē articulus eſt idem qđ momentū. vt ibi. Tēporis articulo ſucceſſit gr̄a ſceptro. articulo. i. momento. ¶ Et idem eſt quod preſſura vt hic. Articulos acres paſſi ſumus. ¶ Et idē eſt qđ pūctus. vt hic amicus amicitiā preſioſā exiſtimo qui michi nūqꝫ in neceſſitatis articulo tenuit ſubuenire. ⁊ vt hic Iſte homo eſt in articulo mortis. i. in puncto mortis. In illo vltimo verſu penit autor differentiā inter articulum ꝛ digitū. dicēs. ꝙ digitus eſt manuū .i. breue membrū manꝰ. anglice a fynger. et articulus eſt ꝓprie digitus pedis. anglice a too.

Arguere.

Arguit iſta facit: prohibet: probat: et reprehendit.

¶ Autor hic dicit ꝙ hoc verbū arguo is. equiuocat ad tria. Nā idē eſt qđ ꝓhibere. vt arguo te ne maleficos imiteris. Virg. Necꝫ timoris argue. et idē eſt ꝙ ꝓbare. vt iſte bene arguit .i. ꝓbat. et eſt idē ꝙ rep̄hendere. vt Dn̄e ne in furore tuo arguas me .i. rep̄hendas. ꝛ ꝯiugat arguo is. gui. ere. argutū tu. v̾bū actiuū. ꝛ ꝯponit cū re interpoſita .d. et dr̄ redarguo is. ꝛ cū con depoſita n et dr̄ coarguo is. ¶ Cōſtrue. Hoc v̾bum arguo facit .i. ſignificat iſta .ſ. ꝓhibere. ꝓbare. ꝛ reprehendere.

Argutus.

equiuocat

qua [illegible]

Argutum breue: coniunctum: ſubtile: profundum.

¶ Autor hic docet equiuocationē iſtius dictionis argutus a um. dicēs ꝙ equiuocat ad quatuor. Nā eſt idem ꝙ hic et hec breuis ꝛ hoc breue Ouidius. Corpus arguit ſurgit pigmeus .ꝛc̄. Et ſunt pigmei ppl̄i non habētes in lōgitudine vnū cubitū vel pedē. et viuūt aiāl ꝑ ſeptē annos qꝛ in tertio anno gignūt. et pariūt. in ſeptimo anno ſeneſcūt. hi pugnāt cū gruibꝰ oī anno ꝛ ſepe ſuperātur. de his loquit̄ Iuuenalis. ibi. Cohors tota pede non eſt altior vno. Argutū .i. cōiunctū. ibi. Arguatqꝫ lamina ferri. et eſt ſubtile. Horatiꝰ. Cominꝰ argutꝰ vexat fur. Argutꝰ .i. ſonorus a um. angl. Welſoundynge. vn̄. Virg. in bucco. Forte ſub arguta cōſyderat ylice daphnis. ¶ Cōſtrue. Argutū eſt breue .ꝛc̄. Et eſt nomen cōparabile. Argutus argutior argutiſſimus. et mobile .ꝛc̄.

Argumētuz.

equiuocatur
ad tria

Hyſtoriam / inuentu / ſpecimen notat argumētum

¶ Autor hic docet ꝙ argumentū ti. equiuocatur ad tria. primo .i. hyſtoria. vn̄ Ouidiꝰ. Eſt argumēti lēta poeta tui .i. hyſtorie tue. ꝛ eſt inuentū. vn̄ Hoc eſt argumentū meū .i. inuentū meum. ¶ Item eſt ſpecimen .i. ꝓbatio. vt Habitus monachi eſt argumētum ſue religionis .i. ꝓbatio. Nota iſte v̾ſus eſt ſpōdaycus. nam quintus pes eſt ſpōdeus. ¶ Conſtrue. Hoc nomen argumētum notat .i. ſignificat hiſtoriam. ſpecimen. inuentum. ꝛ dr̄ de arguo is. et ſpecimen dr̄ pulchritudo. ſignuꝫ. imago. noticia experimentum. a ſpecio cis. ſine vſu.

Ardea.

Ardea nomen auis: et nomen dicitur vrbis.

¶ Hic autor dicit quot ſignificationes hꝫ hec ardea dee. dicēs ꝙ duas Nam eſt auis quedā anglice a heron. et dr̄ de arduus ardua arduū .i. altus alta altum. quia petit alta volando. et eſt quedam ciuitas que in arduo loco ſita eſt.

Aſſideo.

Aſſidet indulget: iuxta ſedet aſſimulatur.

¶ De equiuocatiōe iſtius verbi aſſideo es. autor dicit ꝙ equiuocatur ad tria. Nam idem eſt ꝙ indulgere. vt iſte aſſidet doctrine .i. indulget. et eſt idem ꝙ iuxta ſedere. vt aſſideas michi .i. iuxta me ſedeas. Inde hic aſſeſſor oris. et dr̄ aſſeſſoris qui iuxta iudices ſedent: vt conſilium prebeans illi in cauſis ꝛ in iudiciis terminandis. et idem ꝙ aſſimulare lari āgl. to lykyn. Ut iſte aſſidet irſano .i. aſſimulet furioſo. ¶ Conſtrue hoc ꝟbū aſſidet indulget.ꝛc̄.et ꝯiugat. Aſſideo es edi dere.aſſeſſū ſui in ſupinis.ꝛ eſt neutrum et ꝯponitur de ad.et ſedeo es.

Aſſiduus.

Dicitur aſſiduus diues:ſic ea ſtudioſus.
As aſſis primum dabit:aſſideoqꝫ ſecundum.

¶ Hic autor docet equocationē iſtius dictionis aſſiduus a um.dicens ꝙ equiuocatur ad duo. Primo.i.diues.ꝛ tūc diriuatur ab hoc noīe as aſſis.i.obulus.q: ex ꝯgregatione aſſiū.i.obuloꝝ efficitur quis diues.ꝛ eſt idem ꝙ ſtudioſus a um.ꝛ tunc dr̄ de aſſideo es.i.indulgere.vt ſuperius dr̄. ¶ Conſtrue. Aſſiduus dicitur diues.et ſilr̄ dr̄ ſtudioſus. As faciens aſſis in gt̄o dabit primū.i.aſſiduus. qn̄ idem eſt ꝙ diues ꝙ ꝓ et. et aſſiduo es.dait ſcd̄m.i.aſſiduus qn̄ eſt ſtudioſus.

Aſſero.

Aſſerit affirmat:coniungit:liberat atqꝫ.
Vendicat aſſerere dicitur equiuoce/

¶ Autor hic docit quot ſignificationes habet aſſero ris dicens ꝙ quinqꝫ. Nam idem eſt ꝙ affirmare.vt aſſero dictū veſtrū.i.affirmo.et eſt idem ꝙ coniungere.vt ibi. Aſſer aſſeri aſſerit.i.ꝯiungitur.vel ſic. Tabula tabule coniungit.et eſt idem ꝙ liberare. Lucanus. Aſſerit vrbes ſola fames.i.liberat vel euacuat.et eſt vendicare.vn̄ Ouid.metha. Nec laudes aſſerere noſtras.arſerere.i.vendicare.anglice to chalenge. ¶ Conſtrue. Aſſerit.hoc verbum faciens aſſerere in infinitiuo.dr̄ equiuoce.i.equa voce.affirmat.ꝛc̄.et cōiugatur. Aſſero ris rui.aſſertū tu in ſupino verbum actiuum.de ad et ſero componitur.

Alias.

Cum nō ſit nomen alias:geminuum trahit omen.
Temporis atqꝫ loci:datur huic communio voci.

¶ Hic autor ponit equocationē huiꝰ aduerbii alias.dicens ꝙ eſt aliqn̄ aduerbiū tp̄is.vt faciā hoc alias.i.in alio tp̄e.ꝛ aliqn̄ eſt aduerbiū loci vt loquor tecum alias.i.in alio loco. ¶ Conſtrue. Cū alias.iſta dictio nō ſit nomen ſed aduerbiū.trhait geminū omen.i.habet duas ſigationes.cōmunio.i.cōis ſignificatio tp̄is ꝛ loci.datur huic voci alias

Amen

Nominis:aduerbii:verbi ſenſum tenet amen.

¶ Autor hic docet ꝙ hec dictio amen eſt equiuocum. Q: aliqn̄ ſtat nominaliter.vt ego ſum amen.i.veritas via et vita. Aliqn̄ aduerbialiter.vt amen dico vobis.i.vere aduerbiū affirmandi.et aliqn̄ verboliter.vt ibi qn̄ reſſpōdemꝰ preſbytero oranti Amen.i.fiat ſicut oraſti. ¶ Amen ſcd̄m Hug.i.vere fideliter vel ſic fiat.et cōponitur ab a qd̄ eſt ſine ꝛ mene.i.defectus. vnde. amen quaſi ſine defectu.et eſt hebreū ꝛ nō latinū. ¶ Conſtrue. Hec dictio amen tenet.i.habet ſenſum.i.ſigationem noīs aduerbii.verbi.ꝛc̄.vt pꝫ in exemplis.

Baccha.

Baccha labis carꝰ / fructꝰ bachiqꝫ ſacerdos.

¶ Finita illa pte in q̄ auctor tractauit de dictiōibꝰ equiuocis incipientibꝰ ab A littera. Hic intēdit tractare de dictionibus equocis a B lr̄a incipiētibꝰ. Et primo ponit equocationē in iſta dictione hec baccha che.dicēs ꝙ equocat ad tria. Nā baccha eſt quedam lapis precioſus. Unde in auſono. Quis preciū nitido cortice baccha daret. ¶ Itē baccha eſt fructus oliue vel lauri. Et qñqꝫ ponit̄ ꝓ quolibet fructu: ⁊ preſipue arboꝝ ſiluestrium. Et baccha eſt ſacerdotiſſa bacchi vł mulier qꝛ leuiter debriatur. Bacchns vocatur deus vini. et qñqꝫ ponitur ꝓ ipſo vino. ¶ Cōſtrue ſic. Bacha eſt lapis carus. ⁊ eſt fructꝰ .i. oliue vel lauri. cꝫ ꝓ ⁊. ⁊ eſt ſacerdos. i. ſacerdotiſſa bacchi. ⁊ tūc baccha ſcribitur cum vno c. et diriuatur de hic bachus bachi.

Bidens.

Marra bidens: ouis eſt bidēs: venit inde bidētal.
Deus et bis pꝛimi: bis et annus oꝛigo ſecundi.

¶ Autoꝛ hic docet equiuocationē iſtiꝰ dictiōis hic bidēs tis. dicēs ꝙ equiuocat̄ ad duo. Nā idē eſt ꝙ marro. anglice a mattok. vn̄ Virg. Semibꝰ poſitis ſupeſt deducere terrā. Sepiꝰ ad capita dures agitare bidētes. ⁊ tūc cōponit̄ de bis ⁊ hic dens tis. q̄ſi hn̄s binos dentes. vnū acutum et aliū minꝰ acutū vel latum. ¶ Et bidēs eſt idem qꝺ hec ouis ouis. et tunc ꝯpōit̄ de bis et hic ānus ni. q̄ſi hn̄s binos annos in etate. qꝛ ꝓprie ouis duoꝝ annoꝝ dꝛ bidēs. vel qꝛ bis in anno ducebant̄ oues ad ſacrificiū apꝺ antiq̄s. vel qꝛ hꝫ binos dētes ceteris altioꝛes. Vn̄ hoc bidētal penul. ꝓdu. i. talis locꝰ vbi fulmen cadit ſic. dictꝰ a bidētibus ibi ſacrificatis. vel eſt aliqꝺ fulmine ꝑcuſſuꝫ. vn̄ Perſiꝰ. Triſte iacet lucis euitādūqꝫ bidētal. ¶ Cōſtrue. Bidēs eſt marra cꝫ ꝓ ⁊. ⁊ bidēs ē ouis. bidētal venit inde. i. de bidēs qn̄ eſt ouis. dens ⁊ bis ſunt oꝛigo pꝛimi. i. bidēs qn̄ eſt marra. Sed bis et annus ſunt oꝛigo ſcḋi. qꝺ bidens eſt ouis.

Boſtar.

Boſtar erit nomen ꝓpꝛium: ſtabulū quoqꝫ boſtar.
Boſtaris facit hoc genetiuo/ boſtaris ille
Boſtariqꝫ boues: boſtaris eſſe ſolent.

¶ Autoꝛ docet hic equiuocationē iſtius dictiōis boſtar. dicens ꝙ equiuocat̄ ad duo. qꝛ boſtar ponit̄ ꝓ ꝓprio noīe cuiuſdā viri. Et boſtar eſt ſtabulū boum. ¶ Deīde dicit ꝙ boſtar qn̄ eſt ſtabulū eſt neutri gn̄is. et facit gtīm boſtaris media ꝓdu. Et qn̄ eſt ꝓpriū nomen facit gtīm boſtaris media corre. Et qn̄ eſt ꝓpriū nomen eſt maſculini gn̄is ⁊ decliat̄ ſic Nō hic boſtar. gtō huiꝰ boſtaris. dtō huic boſtari actō hūc boſtarem. vctō o boſtar. ablō ab hoc boſtare. in oībꝰ caſibꝰ media corri. ⁊ eſt primiti. y a nullo diriuat̄. ſed boſtar pro loco vbi boues ſtant. anglice an ox ſtable. declinat̄ ſic. Nō hoc boſtar. gtō huiꝰ baſtaris. dtō huic boſtari. actō hoc boſtar. vctō o boſtar. ablō ab hoc boſtare. in oībus caſibus media ꝓdu. ⁊ ꝯponit̄ de bos ⁊ ſto ſtas. ¶ Cōſtrue. Hoc nomeu boſtar erit ꝓpriū nomen viri. quoqꝫ ꝓ ⁊. et boſtar erit ſtabulū. i. boum boſtaris. ⁊c̄. i. hoc boſtar boſtaris media ꝓdu. et neutri generis eſt ſtabulum boum. Et qn̄ eſt ꝓpriū nomen declinat̄ per hic et corripit mediā. ¶ In boſtare. ⁊c̄. Sed illa lr̄a eſt corupta et falſa. qꝛ boſtar qn̄ eſt neutri gn̄is facit ablr̄m in i tm̄. vt ntō hoc boſtar. ablō ab hoc boſtatri. Ex oē nomē neutri generis t̄minās in ar in ntō. facit ablatīm in i tm̄. vt hoc lacunar. ablō ab hoc lacunari. hoc laquear. ablō ab hoc laqueari.

Bubo.

Eſt bubo volucris: eſt moꝛbus bubo ſub ano.

¶ Autor hic docet ꝙ bubo hꝫ duas ſignificationes. Nā bubo ē quedā auis. ⁊ nomē ſuū hꝫ a ſono vocis. anglice an owle. vn̄ ouidiꝰ. Funereꝰ bubo letali carmīe fecit. Et volat in nocte. Cuiꝰ clamor vel cantus deſolatio nē ꝓnoſticat ciuitatis. Itē bubo eſt quidā morbꝰ in culo. i. in ano. anglice fynches. Et q̄ patiunt hūc morbū nō pn̄t bn̄ ſedere. Conſtrue Bubo ē volucris. bubo eſt morbꝰ ſub ano. i. ſub culo. Et declinat hic bubo grō huius bubonis media ꝓducta. ꝓ vtraq; ſignificatiōe. hec volucris hic auius ani hic culus culi

Bulla.

Bulla tumor laticū: pueri nola, gēma ſigillum.

¶ Autor ponit hic equocationē iſtius dictiōis hec bulla bulle: dicēs ꝙ equocat ad quattuor. Nā bulla eſt ipa inflatio vel tumor laticū. i. aquarū. anglice a bollynge or abloure. Et bulla eſt nola pueri cū qua ſolēt oueri ludere. anglice a lytyl bell Et bulla ē quidā lapis p̄cioſꝰ. et bulla dr̄ ſigillū pape vel littera papalis ſignata cum ſigillo pape

Buccula

Bucula bos parua: galee quoq; buccula gemma
Buccula bucca breuis: pars zone buccula pluris.

¶ Iſtis verſibꝰ ponit equocatio iſtius dictionis hec buccula le. q̄ buccula hꝫ ſex ſignificatiōes. Nā idē eſt ꝙ parua bos. ⁊ tūc dr̄ de hic ⁊ hec bos bouis. ⁊ tūc ſcribit niſi cū vno c. Itē buccula ē vmbo ſcuti vel q̄daz ps galee. i. criſta. vn̄ iuuenalis Eſt fracta de caſſide buccula pēdēs Et buccula ē gēma. i. lapis p̄ſioſus. et buccula eſt dim̄ de hec bucca ce. i. pua bucca. a lytyl cheke. Et buccula ē pars zone in cingulo. q̄ alio noīe dr̄ pluſcula. āglice a buckyll. Cōſtrue. Buccula eſt pua bos. āgl. a hecfer ⁊ buccula ē ps galee. vꝫ criſta vl̄ couꝰ. ⁊ buccula ē ps zone. i. cingilli zone dico pluris p̄cij reſpectu buccule. Et nota ꝙ buccula ꝓ bone ſcribitur cū vno c. ſꝫ in reliqs ſignificatiōibus cū duplice. cc. vt ſic buccula

Caupo

Cauponis caupona vxor caupona taberna.
Nō capo cauponē cōedit: ſed caupo caponem

¶ Finito capitulo in quo tractauit autor de equocis incipientibꝰ a B lra. Hic intēdit agere de illis q̄ icipiūt a C lra. Et pn̄o de iſto noīe caupona. dicēs ꝙ equocat ad duo. nā capona idē eſt ꝙ vxor cauponis. q̄ alio noīe dr̄ tabernarius. a bernio. cruſtarius. vel ganeo. Item hec caupona ne ē taberna. ⁊ deriuat de capio pis. cepi capere. ¶ Cōſtrue caupona ē vxor cauponis. i. tabernarij

Cautus

Cautū ꝓuiſum: cautū ſignat quoq; firmum.

¶ Autor hic dicit ꝙ cautus ta. tum. habet duas ſignificationes. Nam idez eſt ꝙ prouiſus ſa. ſum. anglice wiſe or ware. vn̄ dr̄ cautū eſt in iure. i. prouiſum: et idem eſt ꝙ firmus firma. firmum. anglice ſtedfaſte. vt hic Hoc habeo ex ratione firma. Et deriuatur a caueo ues. ui. quod habet cautum tu in ſupino. ¶ Conſtrue. Cautum ſignificat prouiſum: quoq; ꝓt ⁊ cautum ſignificat firmum.

Cauterium

Quo latro ſignatur dic cauteriū quoq; ferrum.
Cauteriū rurſum quod ferro linquitur vſtum.

¶ Hic autor docet equocatiōez iſtiꝰ dictionis cauteriū rij dicens ꝙ hȝ duas ſigͣtiones. Nā cauteriū eſt illud ferrū quo latrones dānari antiquitus vrebātur in facie. vt eorū mala volūtas refrenaretꝛ. anglice a merkynge yron or a printe. ¶ Itē cauteriū eſt illa vſtura q̄ in facie vł ī alio mēbro hōis vel alteriꝰ aīalis poſt cautiōē .i. vſturā relinq̄tur. Et ꝑter iſtas ſigͣtiones cauteriū ē iſtrumētū medicoꝝ quo vſturas faciūt infirmis. ¶ Cauteriū eſt ferrū quo paſtores ſignant oues ſuas et pecudes vel equos et hmōi. Et dr̄ cauteriū (ſm Iſidorū) eo ꝙ caute vrat vel eo ꝙ caute vratur. Et dr̄ de cautus ta. tū. ¶ Cōſtrue. O lector tu dic. cauteriū fore ferrū quo latro ſignatꝛ. ⁊ dic rurſū .i. iterꝝ cautriū eſſe illud qḋ linquitꝛ .i. relinquitur vſtum .i. crematum. ferro .i. cauterio.

Cauea

Clauduntur cauea: ſcrobs: caſa: carſer et ara.

¶ Autor hic docit equocationē hꝰ dictiōis hec cauea uee. dicēs ꝙ equocat ad q̄tuor. Nā idē eſt ꝙ caſa .i. caſtata. ãglice a cage. vñ Quāuis ſint cauſe cauea pandione nate. Mint ad ſyluas queqꝫ redire ſuas. Caueā eſt ibi idē qḋ caſa a caue. ¶ Et cauea ē idē ꝙ carcer. vt ibi in theodolo. In caueā miſſū nō tangit ira leonū. in caueā .i. in carcerā Et cauea ſiͨ ē eſt qḋ ara .i. domꝰ porcoꝝ. ãglice a ſwynſtie. Aliq̄ libri hñt iſtū verſū Claudit cauea ſcrobs ⁊ caſa carcer araqꝫ vł carcer ⁊ ara Et vtraqꝫ lr̄a ē corrupta. P̄ma lr̄a eſt corrupta q2 ara ex quo ē nīus corripit vltimā ſylabā: ⁊ deberet ꝑduci illa ſyllaba ſi verſꝰ eēt fidelis. Itē ſc̄da lr̄a eſt falſa. q̄ ieſt iſta. carcer ⁊ ara. q2 tūc cauea eēt idez qḋ ara. cuiꝰ prima ꝑducitꝛ. Et tūc eſſet illud qḋ altare. ⁊ hoc nō eſt verꝫ. Vñ nota hic dr̄az inter ara. cuiꝰ p̄ma ꝑducitꝛ. ⁊ ara (cuiꝰ p̄ma corripitꝛ). Ara cuiꝰ p̄ma corripitꝛ. Ara cuiꝰ prior ꝑducitꝛ ē idē qḋ altare. Verꝰ. Porcū nutrit ara. gētilis cū necat ara. ¶ Cōſtrue Ara .i. domꝰ porcoꝝ nutrit. porcū ⁊ gētiles necat .i. occidit eū .ſ. porcū ad ſacrificādū ara .i. in altari gētiles ¶ Conſtrue verſū libri Scrobs caſa cacer. ara. ſigͣtiones iſtoꝝ quattuor noīz clauduntur in hoc noīe hec cauea .i. qḋ cauea ſigͣt illḋ qḋ quodlibet iſtorū noīm ſignificat Et eſt verſꝰ penthametar id eſt qnqꝫ pedibus

Calix

Vas oleris: viniqꝫ calix: eſt nata mortis.

¶ Autor docet hic quot ſigͣtiōes hȝ calix cis dicēs ꝙ hȝ tres ſigͣtiōes Eſt enī vas olerū ſiue aliarū verū. anglice a dych. vñ Ouidius Stant calices. ⁊ q̄ſqꝫ ſabas olus altar hēbat Itē calix ē vas vinarū vel vini anglice a cuppe or a pece. vñ Horatiꝰ. Fecūdi calices quē nō fecere diſertū ¶ Itē calix eſt nota mortis .i. ſignū mortis .i. mortis paſſio Vñ in euāgelio Pater mi ſi fieri pōt trāſeat a me calix iſte .i. iſta paſſio mortis quā paſſurꝰ ſū ¶ Itē calix dr̄ illud vas in quo p̄ſbyter ſacrificat in altari Calix de caleo es. Solebāt antiqui calidā potionē ⁊ frigidā in calice commiſcere ⁊ dr̄ de calon grece qḋ eſt lignū latie. q2 olim calices fiebant de ligno in p̄mitiua eccleſia. vñ Johēs bolich dicit. Nūc aūt ſunt aurei calices ⁊ ligni ſacerdotes. ¶ Cōſtrue. Calix ē vas oleris. et vas vini et eſt nota .i. ſignū mortis, i. paſſio mortis

Calx

Pars pedis eſt hic calx: lapis vſtus dicitur hec calx.

¶ Autor docet hic calx hȝ duas ſigͣtiōes Nā eſt quedā pars pedis .i.

talus. ãglice a hele. tũc ẽ masculini generis. Et calx ẽ lapis vstus de quo fit cemẽtum. ⁊ tũc est fe. gñis. Itẽ nota ꝙ calx pt poni ꝓ fine cuiuslibet rei. vt in calce libri .i. fine libri. A calx cis. dr hic callus li. duricies manuũ vel pedũ. ¶ Cõstrue. Hic calx cis. est pars pedis .i. talꝰ sed hec calx cis. dr lapis vstus .i. crematus. Itẽ nota hic ꝙ. Virgiliꝰ posuit calx fe. gñis ꝓ illa parte pedis. vbi dicit. Compedẽqȝ pedẽ farrata calce fatigat.

Calculus est ratio: numerus: sententia carbo.
Calculus est pondus: minimus lapis ensis acutus
Libro papie si vis exempla require.

Calculs.

¶ Autor docet hic ꝙ hic calculus hȝ septẽ signatiões. Nã hic calculus li est idem ẽ qđ ratio. ⁊ ẽ idẽ qđ numerꝰ vl computatio. qꝛ antiqͥ ꝑs duos lapides (q ⁊ calculi dñr) tenentes in manibus ꝯputauerũt. Vñ calculo las verbũ actiuũ .i. numerare. ¶ Itẽ calculus ẽ sententia diffinitiua. Vñ dr in iure. Nõ ẽ dandus calculꝰ parte absente .i. sñtentia. ⁊ alibi dr. Nõ ꝓhibet calculus rõnis .i. sñtentia. ¶ Itẽ calculus ẽ idẽ qđ carbo. Vñ in Ysaia scribit. Sũpto calculo de altari tetigit labia mea. sumto calculo .i. carbone. Et calculꝰ ẽ quoddaȝ põdus .s. minima pars põderis. ⁊ ẽ quarta pars oboli. Et calculus vocat lapis lenis, rotũdus ⁊ durissimꝰ dictus a calco as. eo ꝙ lenitate sui sine molestia calcetur. cui ꝯtrarius est scrupillus lapillus minutꝰ ⁊ asper. qꝛ si inciderit in calciamẽtũ nocet ⁊ molestꝰ ẽ. Vñ ⁊ cũ molestia scrupulũ dicimꝰ esse ⁊ ẽ scrupulus diminutiuũ de hic scrupus pi. ⁊ ẽ scrupulus paruus lapis q sepe sub talo latẽs in calciamẽto multũ ledit ⁊ offendit. ⁊ dr de scrutor aris. qꝛ facit nos scrutari illũ vt amoueatur. ¶ Iteȝ calculꝰ ẽ gladius vel ensis vnde Statius. Dãnaudus calculus armis .i. ensis. vl gladius ¶ Construe. Calcus est ratio. ⁊c. Libro papie. ⁊c. Reqre exẽpla. quõ calculꝰ oĩa ista signt in libro papie si vis .i. si placeat tibi.

Calleo durere denotat et sapere
Callidus ⁊ callus hec duo sensa probant.
Significat callus plantam: collumqȝ bouinum.

Calleo

¶ Autor hic docet ꝙ hoc verbũ calleo les. hȝ duas signatiões. ⁊ hoc ꝓbat ꝑ duo noĩa q deriuat ab illo verbo .s. callidus ⁊ callus. Nã callidꝰ a, um .i. ẽ idẽ ꝙ astutꝰ .s. sapidus. ⁊ hoc ꝓbat ꝙ calleo es. est idẽ qđ dureo res. rui. rere .i. eẽ. vel fieri durũ. ãglice to be harde. ¶ Deinde ponit autor equiuocationẽ in ista dictione hic callus li. dicẽs ꝙ ẽ planta pedis .i. duritiesi plante pedis. anglice the hardnesse vnder the fote. ⁊ hic callus ẽ collũ bouinũ .i. duritieś colli bouis. Calleo les. ẽ verbũ neutrum ⁊ ꝯiugat calleo les lui. ere. callendi. do. dũ. callẽs. ȝ supinũ. caret. ¶ Cõstrue Hoc verbũ calleo denotat durere ⁊ sapere. Ista duo noĩa callidus ⁊ callus ꝓbãt duo sensa .i. illas duas signatiões. Signt. ⁊c. Hoc nomẽ hic callus li signt planta .i. duriciẽ plãte .s. pedis. qȝ ꝑ r. ⁊ callus signt collũ bouinũ .i. duriciẽ colli bouis. q duricies venit ex iugo trahendo.

Est animal sydusqȝ canis piscisqȝ marinus.

Canis

¶ Hic autor docet ꝙ canis hꝫ tres ſig̃tiones. Nā canis ē quoddā aīal latrabile ſatis bñ notū oībus. a degge. ⁊ dr̄ hēre q̄tuor ꝯmēdabilia q̄ notantur ꝑ iſtos verſꝰ. Conditione bona ſūt in cane bis duo dona. Pollet odoratu: fuget eius latro latratu. Eſt lingua medicꝰ dn̄oq; fidelis amicus. ¶ Itē canis ē ſignū celeſte. Vn̄ dicunt phiſici ꝙ dū ſol ē ſub cane moleſte ſūt purgationes. Itē canis ē q̄dā piſcis marinꝰ. āglice a marmeyde. Sed ille piſcis nō cōuenit delicatis De ſig̃tionibus iſtiꝰ dictiōis canis dixit q̄dā hos verſꝰ. Qḋ natat in equore. ſplendet in ethere. latrat in ede. Significat triplici canis hec tria ſub ratiōe. Et declinat hic ⁊ hec canis iuxta doctrinale. Eſt hic et hec teſtis ciuis/burgenſis ⁊ hoſtis. ⁊ canis. ⁊c̄. ¶ Cōſtrue ſic. Canis ē aīal. q; ꝓ ⁊. ⁊ ſydus. i. ſtella q; ꝓ ⁊. piſcis marinꝰ. ⁊ canis diriuatꝰ a cano nis. cecini. canere. i. cātare. qr̄ canis bñ cātat. qr̄ fures eius latratu fugat. vel a cano ꝑ contrarium.

Cancer. **Hic cancer cancri ſignum: piſciſq; notatur**
Hic cancer morbus: cancer eris eſſe ſolet.

¶ Autor hic docet q; cācer cri. hꝫ tres ſig̃tiones. Nā cancer eſt vnū de duodecim ſignis celeſtibus. de quo loq̄tur. Theodolus ibi. In cancro ſolis ⁊c̄. et eſt q̄dā piſcis in mari. anglice a crabe. Vn̄ auianꝰ. Curuus retrocedēs tōfert veſtigia cācer. ⁊ ꝓ iſtis duabus ſig̃tionibꝰ cācer ē ſcḋe declinationis. ¶ Itē cācer ē q̄dā morbus q̄ in pluribꝰ ē incurabilis. a canker. ⁊ tūc eſt tertie declinatiōis noīm. et neutri gn̄is ſm̄ aliquos. vn̄ Ouidiꝰ. Solet inmedicabile cācer. ſm̄ modernos ē tm̄ maſculini ge. in oī ſig̃tiōe. i. ꝓ ſigno. ꝓ piſce ⁊ ꝓ morbo. Cōſtrue Hic cācer cri. cro. notat ſignū celi. q; ꝓ ⁊. ⁊ piſcis hoc cācer morbꝰ. i. ꝓ morbo faciēs cāceris in gtō ſolet eſſe. Sed nūc nō eſt in vſu. ſed ſemꝑ hic cancer cri cro. ſcḋe declinationis in omni ſignificatione.

a toppe

Caput. **Principium dignumq; notat caput: atq; cacumē.**

¶ Autor hic dicit ꝙ hoc capud hꝫ tres ſig̃tiones. nā idē eſt qḋ principiū. vt ibi. In capite ſcriptū ē de me. ⁊c̄. i. in principio libri. ⁊ idē eſt qḋ dignū. vt Roma caput mūdi nūmi regina rotūdi. ⁊ ibi ⁊ in ſimilibꝰ caput ſumit ꝓ digniori parte vel rectore vł duce. vn̄ dr̄. Regnū ē ſine capite. Et caput ecclie nō dico eſt ſed debet eſſe papa. Capud ē idē qḋ cacumē. āglice a hygt Vn̄ dr̄ ꝙ pnas ⁊ mōs hꝫ duo capita. i. duo cacumīa ¶ Cōſtrue. Caput notat. i. ſig̃t principiū. q; ꝓ ⁊. denotat dignū. i. dignitatē vel digniorē partē. atq; ꝓ ⁊. caput notat cacumē. i. verticē vel altitudinē. Et nota ꝙ caput ſcribitur ꝑ t. ⁊ nō ꝑ d in ſuis cōpoſitis.

Capra. [illegible] **Capra domus ſacra philoſophus ſyduſq; capella.**

¶ Autor docet hic equiuocationē iſtiꝰ dictiōis Capella le. dicēs ꝙ equiuocatur ad quatuor. Capella eſt diminutiuū de hec capra pre. vn̄ Virg. i bucco. Ite domū ſature venit heſperus ite capelle. Et capella ē domꝰ ſacra. i. ꝑua ecclia q̄ non hꝫ baptiſmū nec cymeteriū. et ſic dr̄ qr̄ eccleſia olī coopata fuit pelibꝰ caprinis. capella ē ꝓpriū nomē cuiuſdam philoſophi qui dicebatur marcianus capella. q̄ ⁊ fecit librū de nuptiis mercurii et phologie. vnde. Theodolus. Si ſuperum magna ſociaſti teſte capellis id eſt illo philoſopho. ¶ Et capella eſt nomen cuiuſdam ſignin firmamēto.qđ alio noīe đr capricorn⁹. ¶ Cōſtrue. Capella eſt capra i.parua domus ſacra. ãglice a chapel ⁊ eſt philoſoph⁹.nomē philoſophi.qꝫ ꝑ r.⁊ ſydus.i.nomen ſyderis.i.ſtelle.

Carbũcul⁹.

Pruna lapis nitens eſt: et carbunculus antrax.

¶ Autor hic docet ꝙ hic carbũcul⁹ li.hꝫ tres ſigtiones.nam idē eſt ꝙ pruna:⁊ eſt pruna ꝓprie carbo ignit⁹ ⁊ ardens.ſꝫ đr ſine igne carbo.et carbo đr pruna de peruro peruris peruſſi perurere. ¶ Itē carbũculus eſt q̄dā lapis ꝑcioſiſſimus et ſplēdidiſſimus.anglice.a carbucle ſtone. adeo ſplendidus ꝙ vincat tenebras noctis et oīm lapidũ virtutes in ſe đr retinerre. Vñ in lapidario. Ardētes gēmas ſuperat carbũculus oēs ¶ Itē carbũculus eſt antrax. Antrax eſt car bo vel calculus.vel quidā morbus q̄ vocatur.anglice. afelon.⁊ eſt femi gñis. hec antrax antracis ¶ Conſtrue. Crabunculus eſt pruna qꝫ ꝑ r.⁊ lapis nitēs ⁊ ſpelendens et carbunculus eſt autrax.i. carbo.i.calculus vel morbus.

Carcheſia:

Attendas eſſe carcheſia vaſa ſacrorum
Ac inſtrumentum dicas carcheſia nauis

¶ Autor hic docet equocationeꝫ iſtius dictiōis in plurali numero hec carcheſia.dicēs ꝙ equocatur ad duo. Nam carcheſia ſunt q̄dam vaſa terrea q̄bus ſacerdotes gētiliũ vtebātur. vñ Staci⁹. Excelſa libāt.carcheſia puppi ⁊ đr cſtarche grece qđ eſt terra latine.q: fuit vas terreũ i quo ſcriptũ erat quo ordine deberēt ſacrificātes portare. Itē carcheſia ſunt inſtrumenta in naui. anglice a ſayle of a ſhyp.vnde Lucanus. Eſt vtinam ſummi curuāt carcheſia mali. Attēdas.i.ꝑcipias carcheſia eē vaſa ſacroꝝ.ac dicas carcheſia eſſe inſtrumētũ nauis. ¶ Carcheſia.vt dicit Hugo.ſunt trociee in cacumine mali in naui. quaſi foramina ꝑ quē funes trahunt.⁊ q̄daꝫ.vaſa ad ſimilitudinē illorũ facta. ⁊ declinat hoc carcheſiũ iſiũ in ſingulari. ¶ Hic malus li.eſt arbor ſtans in medio nauis.anglice a maſte. Hec troclea clee.i. torcular vt rota modica ſupra puteũ.⁊ illđ qđ ſupponit malo nauis.q: habeat rotulas.i.puas rotas ꝑ quas funes trahũtur.⁊ đr a troches grece qđ eſt rota latine.

Cardo.

Cardo ſubeſt foribus: ſi cardinis eſt genetiuus
Et ſi cardonis eſt herba nociua colonis.

¶ Autor hic doet ꝙ cardo equocat ad duo. Nā cardo ē illud ſuꝑ quod vertit hoſtiũ vel ianua. ãglice a treſcholde.⁊ tũc declinat hec cardo dinis.penultima correpta. Vñ ⁊ cardinales dñr: q: ſicut hoſtiũ vertit in cardine.ſic ſctā eccl̄ia verti dꝫ ꝑ cardinales. ¶ Itē cardo eſt q̄dā herba aſpera. anglice a thyſtel. ⁊ tunc declinat cardo onis. penultima ꝓducta. ¶ Cōſtrue. Cardo ſubeſt foribus.i. hoſtiis. ſi cardinis eſt gtĩs.i. ſi cardinis ſit correpta in penultīa ſyllaba. Et ſi cardonis ſit genitiu⁹.i. ſi ꝓducat.tũc cardo ē nociua herba colonis.i.agricolis q: ꝓpter aſpitatē agricole nō pñt extraere eā de terra ſine manuum leſione. et đr de carpo pis. q: vtendo capit ei⁹ aſpitas. ⁊ minuitur. Sed cardo inis.đr cardeam grece qđ eſt cor latine q: ſicut cor hoīem regit: ita ille cardo ſcꝫ et cuneus dꝛ ſanuam regſtet mouet.

Carmina. **Carmina cantoꝝ ſunt vatū: ſuntqꝫ magoꝝ.**

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ carmina hn̄t tres ſigniōes.nā carmīa ſūt cātilene vt iſte ſcit cātare dulcia carmia.i. dulces cātilenas.vn̄ in alexādreide. Spe ſub hac fuerāt carmen ſylueſtre canentes.carmē ſylueſtre.i.cātilenā ſylueſtrē.i.de ſyluis. ¶ Itē carmia dn̄r vatū.i.poetarū dictamia.vn̄ Boeciꝰ. Carmīa q̄ quōdā ſtudio florēte ꝑegi carmina.i.dictamia poetica. ¶ Itē carīa ſūt incātatiōes magoꝝ.āglice charmes. Vn̄ carmiare.i.cōiurare.vel is cātatiōes vel veneficia.facere vł exercere.vn̄. Carie diſſiliūt abruptis rudibꝰ agnos ⁊ dꝛ carmē de carpo pis ⁊ declinat hoc carmē gtō hꝰ carmis. dtō huic mini.āglice the dyte of a ſonge.

Lapſus ⁊ euentus: inflectio ſit tibi caſus.

Caſus. ¶ Autoꝛ hic docet ꝙ hic caſus ſus.ſui.hʒ tres ſignōes.nā idem eſt ꝙ lapſus us.ui.vt aliqs accepit caſū in lubrica via.i.lapſū. ¶ Et ē euētꝰ āglice an happe Et cū dꝛ iſtud acidit a caſu.i.ab euētu. ¶ Item caſus ē inflectio.⁊ tunc eſt ſextū accidens nois.quod eſt pars orationis.Et eſt caſus inflexio vocis ad vocem.

Hec caſſis galeas: hic caſſis rhetia ſignat
Caſſis. **Caſſidis hec faciet: dat caſſis et hic in genetiuo.**

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ caſſis hʒ duas ſignōes. Nā caſſis ē galea.āglice a baſnet.⁊ tūc eſt femi gn̄is.⁊ hʒ caſſidis in gtō. Et caſſis eſt rethe.āglice a net.⁊ tūc ē maſculini ge.⁊ hʒ caſſis in ge. Pro galea dꝛ quaſi caſſans ictꝰ.i.euacuās. Vel caſſis (ſʒm Iſidorū) dꝛ: qꝛ fit de corio.inde hoc caſſidile lis. Hic caſſis gtō caſſis ꝓ rhete dꝛ quaſi caſſās curſꝰ feraꝝ.i. īpediēs curſꝰ. Virg In foribus laxos ſuſpendit aranea caſſis.i.debilia rhetis ¶ Cōſtrue. Hec caſſis.i.qn̄ caſſis eſt fei ge. tūc ſignīt galeas ꝓ galea (nūerꝰ ꝓ nūero) cā metri. Hic caſſis.i.qn̄ eſt m.ge.ſignat.i.ſignīt rhetia.i.rethe. Et eſt inſtrumētū cū quo piſces vel volucres capiuntur.

Catella. **Una catella duo: catulam notat atqꝫ cathenam.**

¶ Dicit ꝙ hec catella le.hʒ duas ſignōes.qꝛ catella pōt eſſe diminutiuū de canis.⁊ ſic dꝛ ꝑua canis. Vel catella pt ee diminutiuū de hec cathena ne āgli. a chene.⁊ tūc dꝛ ꝑua cathena.illa vʒ quā ſolemꝰ appēdere collis cyrogrilloꝝ ⁊ muſtelaꝝ. ¶ Conſtrue Una catella.i.hec ſola dictō catella notat.i.ſignat duo.i.hʒ duo ſigta.dum dico catulā.i.ꝑuā canē. atqꝫ ꝓ ⁊.⁊ cathenā.ſ.paruam.vt ſupa dicitur.

Cena. **Eſſe cibum cenam: dicas ſcenamqꝫ theatrum.**

¶ Hic verſꝰ eſt differētialis magis ꝙ equocus. qꝛ hic ponit dr̄a inter hec cena ne.ſcriptū ꝑ c ſimpliciter in pria ſyllaba. Et ſcena ne.ſcriptum ꝑ ſc. in prima ſyllaba. Dicit ergo ꝙ cena eſt prandiū vel ꝯuiuiū.anglice a ſupper. Et dꝛ cena a cenō grece qd ē cōe latine quaſi a cōione viscēdi. Antiq publice in ꝓpatulo comedebāt et nō ſolitarie et priuate ſicut modo.ne ſingularitas de delicijs luxuriam generaret Et dꝛ cena ꝓprie in ſero: Iantaculū in mane. Prādiū in meridie. Obſoniū poſt cenam ¶ Sed ſcena cū ſc.diriuat a ſcanen grece qd eſt vmbra latine.i.vmbra archaz

culū vel locus obūbratꝰ in theatro aſſeribus ligneis ⁊ cortinis coopꝰ ſimilis tabernis marcatoꝝ vel mercēnarioꝝ q̄ ſunt aſſeribus cortinis coopẽ. Et ſcena ſm̄ Virg. pōt dici ſcena qđ ē domꝰ q̄ erat ibi cōſtructa. ⁊ illo vmbraculo latebāt ꝑſone laruate q̄ ad vocē recitātis exibāt ad geſtus ⁊ ludos faciendos. ¶ Et hinc đr ſena qn̄qȝ totū theatrū. qn̄qȝ đr recitatio ſcripture. qn̄qȝ ipa ſcriptura vł allocutio diuerſaꝝ ꝑſonarū. vel diſtinctio ſcripture q̄ ibi fuerit recitata. Vn̄ ſcenicus a. um. hic ſunt dicti ſcenici q̄ faciebāt ludos vel geſtus in theatro: vel q̄ recitabānt ibi ſcripturā. Vel ſena eſt domus vbi poete ſolebant recitare libros de nouo cōpoſitos. ¶ Cōſtrue. Tu dicas cenā eſſe cibū. i. prādiū. qȝ ꝓ ⁊ ⁊ dicas ſenā eſſe theatrū. Hoc theatrū tri. đr de theorare. qđ ē videre. i. ſpectaculū vel locus in quo hoīes ſtātes vel ſedentes poſſūt bene videre ⁊ audire geſta facta ⁊ recitationes aliquoꝝ cāticū legentiū vel ludentiū. Theatrum tri. eſt lupanar vel proſtibulū. quia ibi poſt ludos tranſactos proſtituūt meretrices. Vn̄ theatrus. a. um ⁊ hic ⁊ hec theatralis ⁊ hoc theatrale. aliquid pertinens ad theatrū.

Scena

Cyclas.

Cyclas mantellus: ſimul eſt maris īſula cyclas.

Autor ponit hic equiuocationē iſtiꝰ dictiōis hec cyclas adis. penulti. cor. Dicēs ꝙ equocatur ad duo. Vnā idē eſt qđ mātellus li. Vt induit me dn̄s cyclade. i. mātello. ¶ Cyclas đr inſula maris: q2 rotūda ē. Et đr a cyclon qđ eſt rotundū. Sūt enī cyclades rotunde inſule. ¶ Conſtrue. Cyclas ē mātellus. ſimul. i. inſula maris.

Cocla.

Dic coclar turris

Dic coclar turris ſcalam: teſtam quoqȝ piſcis
Eſt coclear proprie quo pultes ponis in ore

Autor ponit hic equiuocationē iſtius dictionis hec coclea clee. q̄ equocatur ad duo. Et inde poīt dr̄am inter cocleā ⁊ coclear. Dicit ergo ꝙ coclea eſt ille gradus quo aſcendimꝰ turrim. anglice a wyndyng or a turne grece. ⁊ fit multotiēs in eccleſiis ⁊ fere in oī cāpanili lapideo. Et đr alio noīe teſtudo inis. ¶ Coclea ē teſta cuiuſlibet piſcis q̄ cōchā habet vt oſtra et muſculus ⁊ alia cōchina. i. oēs piſces concham habentes. ¶ Et coclear eſt inſtrumentū quo leguīa nr̄a comundimꝰ ⁊ ſorbemus anglice a ſpone. Nota ꝙ plures ponit ꝓ oī cibo comeſtibili cū coclearibꝰ ¶ Conſtrue Dic cocleā eē ſcalā turris. qȝ ꝓ ⁊. ⁊ dic cocleā eē teſtā piſcis. Sed coclear ꝓprie ē illud cū quo ponis pultes ī ore tuo. ¶ Hec coclea dicitur ab hic cyclus. qđ eſt idem qđ circulus.

Columbar.

Colūmbar colli vinculum: colliqȝ foramen.
Da columbar aui: da collo: da quoqȝ naui

Autor hic ponit equocatiōē iſtius dictiōe hoc colūbar aris. dicēs ꝙ hoc colūbar ē quoddā vinculū q̄ colla boū ligāt. āglꝫ. a yoke. ⁊ đr hoc collū li. Colūbar ē foramē coliſtrigii. q̄ collū alicꝰ maleficientis cōſtringit. ⁊ eſt colliſtrigiū. āgli. a pyllary. ⁊ q2 hec collū li. ⁊ ſtrigo gis. q̄ ſtringit collū. Colūbar ē domus colūbaꝝ. vel foramen ī q̄ colūbe nidificāt āgli. dowe hole. ⁊ tūc ſimplr̄ ſcribit. ⁊ corripit ꝑmā ſillibā co. ſic ſcribit ibi niſi neceſſitas metri aliter cogeret. ¶ Colūbar eſt foramē ī nauicula ꝑ qđ remus exit cū remigatur ī mari vł fluuio. ¶ Cōſtrue Colūbar ē vinculū colli ſupple bouis (vinclū ꝓ vinculū ꝑ ſynncopā cauſa metrī. q2 vinculū nō pōt in tali verſu poni) ꝯ ꝑ ꝛ. ꝛ columbar eſt foramen colli in quo collum ponitur in colliſtrigio. ¶ Da aui. i. columbe. columbar. i. foramē. et da collo columbar. id eſt vinculū vel foramen. ꝛ da naui columbar. id eſt foramen per quod remus exit.

Concha. Equiuoce piſcem cum teſta concha figurat.

¶ Autor hic docet ꝙ hec dictio cōcha ſig̃t aliq̄n piſcem q̄ interius latet in teſta. vt piſcis oſtria conche. ꝛ omnes piſces fixi in teſtis. anglice a Welke and all maner of ſhel fyſſh. pōt dici. ¶ Aliq̄n ſig̃t teſtam tantū vel concha ſig̃t aliq̄n piſcē ꝯ teſtā ſimul. ꝛ aliq̄n teſtam ſine piſce et ſic equiuocatur ad duo. ¶ Conſtructio patet.

Confraga. Confraga dicuntur loca quo ſe flamina fragunt
Confraga ſunt etiam quo robora ceſa reſidunt.

¶ Autor hic docet equiuocationē iſtius dictiōis cōfraga gꝛ. dicens ꝙ equiuocat ad duo ꝛ dicit ꝙ ꝯfraga ſūt loca eminētiora ꝛ altiora in rupibus ꝛ mōtibꝰ q̄ pulſantur continue vi vētoꝝ ꝛ flaminū. Item confraga ſunt illa loca in ſyluis vbi arbores ſecte iacent ex trāſuerſo viarū in tēpore guarraꝝ ne equitantes poſſint tranſire. Itē confraga dr̄ de cōfrigo gis. et illud de con ꝛ frāgo gis. Declinat̄ confragus a. um. ꝛ ponitur ibi ſubſtātiue. ¶ Cōſtrue Cōfraga dr̄ loca. ſ. in mōtibus. quo. i. vbi flamina. i. venti frāgūt ſe. ſ. faciendo magnū ſonū ſonitū vel cumulū. Etiā confraga ſūt illa loca ī ſyluis. quo. i. vbi robora. i. magne arbore vł magna ligna ceſa. i. ſecta ab hoībus reſidūt. i. reſidēt. i. remanēt. ¶ Nota ꝙ melior lr̃a (vt michi videtur) reſcindunt vel reſidunt. ꝛc̄.

Chorus. Eſt mēſura corus: vētus corus: ꝛ chorus agmen
Ac inſtrumentum: ſitq̃ chorea chorus
Eſt menſura chorus triginta manens modiorum

¶ Hic docet autor ꝙ hic chorus ri. hꝫ q̄nq; ſig̃tiones. Nā eſt q̄dā menſura ꝯtinēs triginta modios ¶ Corus ē q̄dā vētus collateralis zephiro. anglice a Weſture Wynde. ꝛ tunc corus producit primam ſyllabam. ſine aſpiratiōe. Lucanus. Nō corus in illū ius habet aut zephirꝰ. Boecius in primo libro de conſo. metro tertio. Ut cū precipiti glomerātur ſydera coro. In aliis ſig̃tionibus corripit primā ſyllabā. ¶ Itē chorus i. ſocietas vel comitiua. vel multitudo in ſacris collecta. Un̄ in hymno ſcribit. Te chorus vatū. ꝛc̄. i. multitudo ꝓphetarū. ¶ Itē chorus eſt inſtrumentū muſicum. vt quidā dicunt. anglice a crowthe. Cōſtrue Chorus eſt menſura. ꝛ ſic de aliis. ¶ Hoc agmen inis. i. ſocietas.

Cornus Cornu. Corna gerit cornus: pecudū ſunt cornua: cornu.
Militis eſt: quando properat ſua bella gerendo.

¶ Autor hic docet drām inter hoc cornū ni. corna. ꝛ hic cornꝰ ni. ꝛ hec cornus cornuū. ꝛ hoc cornu indeclinabile in. ſingulari. in plurali hec cornua nuū. Dicens ꝙ corna ſunt fructus corni. anglice hoppe. Et cornus eſt quedā arbor portās ea.āgl.hoppe tre. vt quidā dicit. ¶ Et cornua ſunt pecudū.i.aīalium cornutoꝝ.i.anglice horns. vt boum.ouiū.ceruoꝝ et damaꝝ.et ſimiliū aīalium. Sed hoc cornu nu.indeclinabile.eſt illud inſtrumentū in quo miles ſtās: ſocios ſuos cōgregat ad preliū ꝓgreſſuros ſ̄m Hug. dicit ꝙ cornua vocātur extreme partes antēnaꝝ maloꝝ ſiniū que ſunt in mari.et cornua ſunt extreme partes exercit⁹ que torte ſunt admodum cornuū aīalis: ſed magis ꝓprie in hac ſignatione inuenitur hic cornus cornus.quarte declinationis. et pro cornu militis ſimiliter. Sed cornu indeclinabile in ſingulari.et cornua in plurali. ꝓprie pertinent ad aīalia. Unde Corna rect'. Militis eſt cornu cum ſua bella parat Et iſte verſus magis placet. Et cornu dr̄ de caro carnis ni.

Crudelis notus incoctus: notat hec tria crudus Crudus.

¶ Autor hic dicit crudus a.um. hꝫ tres ſignationes. Primo.i.crudelis. Ouid. Cruduſq; rotabitur hectreus.i.crudelis hectreus.qđ eſt ꝓpriū nomē viri. ¶ Et crudus.i.nouus. vn̄ in alexādreidos. Uulnerib⁹ crudis ⁊ corde tumentib⁹ egre. Inſum ⁊c̄. crudis.i.nouis ¶ Et eſt incoct⁹ Iuuenal. Crudū panē in balnea portat.i.in coctū panē. Ut iſte carnes ſunt crude.i.in cocte.nō bn̄ cocte ¶ Crudus a um.a cruor oris: dr̄ cruor.i.ſanguis. ¶ Cōſtrue. Crudus notat hec tria. crudelis.nouus ⁊ incoctus.

Cuna ſubeſt terris: ſed ſunt cunabula cune. Cuna.

¶ Hic ponit autor drām inter hec cuna ne. ⁊ he cune aꝝ: dicens ꝙ hec cuna ne.eſt foramen ſub terra: i quo cuniculus dicitur habitare ſed he cune aꝝ dn̄r ipſa cunabula.que ſunt lecti infantiū.et hōc ideo ne iacentes cū matribus vel nutricibus corſidē ſuffocētur in ſomno. Cunabula de hec cuna ne.dicitur ¶ Cōſtrue Cuna.i.tale foramen ſubeſt terris. Sed cune aꝝ.in plurali numero ſūt cunabula.i. tales.lecti.

Curriculus paruus currus: paruus quoq; curſus. Currus.

¶ Hic curriculus li. hꝫ duas ſignationes. Nam idem eſt ꝙ paruus currus. ⁊ tunc eſt diminu.de hic currus rus ui.i.vehiculū.anglice a chare. ¶ Item curriculus eſt paruus currus ſcđm iſtum auctorē Priſcianus tn̄ dicit hoc curriculū li.vite hoīs breue tēpus ſigr̄e. et ſcā eccleſia hoc approbat dicēs. Poſt huius vite curricula ¶ Cōſtrue Curriculus eſt paruus currus. ⁊ tn̄ a curſu vult fore curriculus. Autor dicit hic ꝙ non obſtāte curriculus ſit idē ꝙ paruus currus. tn̄ aliud diminu.diriuat de hic curſus ſus ſui. ¶ Cōſtrue. Et tn̄ curriculus vult fore videlꝫ diminu. de hic curſus.gtō hui⁹ curſus dtō curſui.

Perforo cum fallo: duo denotat atq; cauillo. Cauillo.
Sed cauo dat primum: caluio dat reliquum.

¶ Autor docet hic ꝙ cauillo as. habꝫ duas ſignationes Nam cauillare idē eſt qđ pforare. ⁊ tūc dr̄ de cauo as.are.qđ idē eſt qđ cauum facere ¶ Itē cauillare idem eſt qđ fallere ſed tunc dr̄ de cauio uis.ere.tertie cōiugationis.qđ.idē eſt qđ fallere. Unde quidā dixit. Si non vis calui: fuge cōſortia calui.i.ſi nō vis calui.i.decipi.fugias cōſortia.i.comitiua calui.ſ.hoīs.quia tales ſunt decipiētes et fallētes ¶ Cōſtrue.hoc vbū cauillo as. denotat.i.ſignificat iſta duo verba ꝑforo qđ idem eſt quod cauere .et fallo qđ idem eſt qđ decipere. ſed cauo qñ idem eſt qđ ꝑforo dicitur de cauo as.i.diriuat de eo. et qñ cauillo idem eſt qđ fallere ſiue decipere:deriuatur de caluio uis.quod idem eſt quod decipere.

Cancello. Cancello ſcribo:cancello gramana ſindo.
Cancellumqꝫ meas in cruce pono manus.

¶ Autor hic docet ꝙ canſello as .habet tres ſiḡtiones. Nam cancellare idem eſt qđ ſcribere. Unde hic cancellarius rii.et idem eſt qđ fingere litteras ſicut patet in litteris canſellatis .i.falſis. ¶ Item cancellare eſt tranſponere manus in modũ crucis. Unde dicitur. Ipſe cãcellatis manibus adorauit. ¶ Conſtrue. Ego cancello dum ſcribo. et ego canſello dum ſindo.i.ſcindo grammata.i.litteras.qꝫ ꝑ ⁊. et ego cãcello manus meas dum pono.i.tranſpono in cruce.i.in modum crucis.

Cano. Dat cano laudare: dat ſcribere vaticinari.

¶ Autor hic docet ꝙ cano nis.cecini canere. habet tres ſignificatiões Nam idem eſt quod laudare.vt ibi. Regem ſecura canit.i.ribaldus canit.i.laudat. Et canere idem eſt qđ ſcribere.i.deſcribere.vñ Virgilius. Arma virũqꝫ cano.i.deſcribo metrice.⁊ eſt idem qđ vaticinari.i.ꝓphetare.vt Uerba ſibylla canit.i.ſibylla ꝓphetiſſa canit.i.vaticinat vera.i.ea que ſunt vera ¶ Cõſtrue.Cano dat.i.ſigt laudare et ſcribere ⁊ vaticinari ⁊ declinatur.Cano canis cecini canere cantũ cãtu in ſupis.

Carpo. Carpo viam:lanam:flores:vicium:viſioſos.

¶ Autor docet hic ꝙ carpo pis.habet quattuor ſignificationes. Nam carpere idem eſt qđ capere. vt hic Ouidius. Longas carpſere.vias.i.carpſerũt.i.ceperũt lõgas vias carpere. Et eſt idem qđ parare lanam anglice to teeſe.vnde Lucanus. Lanã carpſere puelle. Itẽ carpere eſt colligere.vt volo carpere flores.i.colligere. vnde Horatius. Et aliquid plenis pomeria carpere ramis.carpere eſt ibi colligere. Et carpere eſt idem qđ reprehendere.vt carpo vicium ⁊ vicioſos.i.reprehẽdo.Carpo eſt actiuũ. et cõiugatur. Carpo pis.pſi.carpere carptum tu.in ſupinis. ¶ Cõſtrue. Ego carpo.i.capio viam. carpo lanam.i.paro cũ manibus carpo flores.i.colligo.carpo vicium.i.vicioſos.i.reprehẽdo viciũ.corpo vicioſos.i.corripio vicioſos.et ſic carpo hꝫ quinqꝫ ſiḡtiones.

Cedo. Cedo tibi ceſſi faciet: de cedo cecidi.

¶ Autor hic ponit ꝙ cedo habet duas ſiḡtiões. Nã idem eſt qđ dare locum ⁊ tunc eſt verbũ neutrũ.et conſtruitur cũ dtõ caſu.vt Maiori cede.i.da locũ maiori.et tunc facit preteritũ ceſſi.et in ſupinis ceſſũ. Item cedo eſt actiuũ.⁊ tunc ſiḡt hec tria que patent per verſum. Signat cedo ſecat.interficit atqꝫ flagellat.⁊ tunc regit acm̃ poſt ſe.vt cedo.i.flagello te vel verbero te.et facit p̄teritũ cecidi.penul.ꝓducta et ceſſum ceſſu in ſupinis. Et nota hic alium verſum de ſiḡtione ipſius. Verbero ſcido. neco.notat hec tria cedo cecidi. ¶ Cõſtrue. Si dico cedo tibi tũc cedo facit ceſſi in preterito. Si dico cedo te tũc faciet cecidi.

Celo celas. Hoc verbũ celo notat iſta duo tego ſculpo.

Aprimo celum: celtes de poſteriori.

¶ Autor docet hic ꝙ celo as. hȝ duas ſiḡationes. Nam idem eſt qꝺ tegere. ⁊ tunc de eo diriuat̄ hoc celū li. q: celat terra. i. tegit. vl' q̄a celat. i. tegit ſuꝑiora ab inferioribꝰ. Itē idē eſt qꝺ ſculpere. ⁊ tūc diriuat̄ ab eo hic celtes tis. qꝺdam inſtrumentū ferreū aptū ad ſculpendū. anglice a chiſell. vn̄ Job. Quis mihi det vt exarētur ſermones mei in libro ſtilo ferreo aut plumbi lamina vel celte ſculpant̄ in ſilice. Antique tn̄ biblie habēt certe ⁊ nō celte. ¶ Cōſtrue. Hoc ꝟbum celo as. netsi hec duo .ſ. ꝟba tego gis. texi tegere tectū ctu. et ſculpo is. ſculpſi ſculpere ſculptū tu in ſupīs. celū venit. i. diriuatur a primo. i. a celo. qn̄ idē eſt qꝺ tegere celtes venit. i. diriuatur a poſteriori. i. de celo. qn̄ idē eſt quod ſculpere. celo eſt uerbū actiuum ⁊ poteſt conſtrui cum duplici accuſatiuo.

Glorior: inclino: cleo cles: ſcrobeo ſignat.
Hinc quia ſorbet aquas nos decimus eſſe cloacam.
Glorior hinc clerus: cleo cles inclino clies dat.
Cliuus et herculem: dant lis et gloria nomen.

Celo des.

Cliuus cliui.

Autor docet hic ꝙ hoc ꝟbū cleo cles cleui clere. eſt equiuocū ad tria. et hȝ tres ſiḡatiōes. ⁊ ſm̄ quālibet ab illo diriuant̄ noīa. Dicit ḡ ꝙ cleo cles ſiḡat hec tria. videlȝ gloriari. i. gaudere ⁊ inclinare ⁊ ſorbere. et qn̄ idem eſt ꝙ ſorbere. tūc diriuatur ab eo hec cloaca ce. ⁊ eſt cloaca ille locus qui cōiter frequētat̄ ad reqſita nature. Et cloaca eſt vnus puteus extra ciuitatē cōſtitutus. ad quē oēs ſordes ville decurrūt ꝑ vias ſubterraneas. ⁊ cloaca d̄r a cleo cles. qꝺ eſt ſorbere: q: abſorbet oīa immūda Item qn̄ cleo eſt idem qꝺ gloria. tunc diriuat̄ ab eo hic clerus ri. quia clerus ſemꝑ dȝ gloriare in dn̄o ꝓpter bn̄ficia ſibi collata ab eo. ¶ Item qn̄ cleo idem eſt qꝺ inclinare anglice to bowe. tunc d̄r ab eo hic et hec cliens tis. i. miniſter vel ſeruus. Et apud modernos (et nos ſalti) cliens dicitur legiſta ille q̄ placitat̄ pro aliquo apud weſtm̄. in legibuus regni alio noīe ſyndicus legū. ¶ Item hic cliuus ui. eſt collis vl' mons ſcdm̄ qꝺ ꝯſiderat̄ in deſcenſu. anglice the hangyng of a hylle. Item dicit hic autor ꝙ lis ⁊ gloria dant. i. deriuant hoc nomen herculeū. i. hoc nomē hercules. Qꝺ dictū ſic intellige ꝙ hoc nomen hercules cōponit̄ de her grece qꝺ eſt lis latine ⁊ cleos grece qꝺ eſt gloria latine. Unde hercules quaſi glorioſus in lite: q: ſemꝑ in lite. i. in bello de hoſtibus triūphauit. Et ſic lis ⁊ gloria. her et cleos dāt. i. deriuāt nomen herculū. i. hoc nomen hercules. Cleo cles etiā ꝯponit̄ cū oda qꝺ eſt laus. Unde d̄r hoc clenodiū dii. i. glioſa laus ſeu donū vl' datū laude dignū ſeu glioſū. i. iocale. vt in vita triū Regū. caplo. iiii. Clenodia ditiſſima de iuda. portari fecerūt. ¶ Cōſtrue. Cleo cles ſiḡt glorior aris. inclino as. ſorbeo es. Et hinc nos dicimus cloacā eſſe. q: ſorbet aq̄s. ⁊ nos dicimus clerum a cleo cles. qn̄ eſt idē qꝺ glorior aris. cleo cles idē eſt qꝺ inclino. ⁊ tūc d̄r ab eo diriuari hic ⁊ hec cliens tis. et hic cliuus cliui. Reliqū exponit̄ ſuꝑius.

Cenſeo computo: cenſeo nuncupo: cenſo mortis.

Cenſeo.

¶ Autor hic docet ꝙ cenſeo ſes hȝ tres ſiḡficaciones. Nam cenſetare eſt idem qđ cōputare.numerare. Vñ reſēſeo es.qđ facit reſenſitum tu. in ſupino.penult.cor.ꝛ eſt idem qđ numerare. Et recēſeo ſis.ſui.ſire.in eadē ſignatione.qđ facit recenſitū tu.media ꝓdu.quarte ꝯiuga.vñ ꝟſꝰ Uaſa recēſita ſed poma recēſita dicas. Primū reſenſita ꝓdu.penultī. q: eſt participiū de recēſior iris.recenſitꝰ.ſum iri.qđ ē ꝟbū ꝗrte ꝯiuga. Sed ſcdm recēſita corripit penulti.q: eſt participiū de recēſicor ſeris.recenſitus ſum ſeri.qđ eſt ſcđe ꝯiuga. ꝛ vtrūqꝫ idem eſt quod numerare ¶ Item cēſere eſt nūcupare.vt quo noīe ceſeris vel nūcuparis. ¶ Et cenſere.i.iudicare.i.et ꝓprie de morbus.vñ hic cēſor oris.i.iudex.vnde Gualterus in alexādreidos lib.pꝛio. Muneris arguit accepit cenſor iniquus. ¶ Cōſtrue. Ego cēſeo dū cōputo.ꝛ ego cēſeo dū nūcupo.ꝛ ego cēſeo dū iudico mores. Et ꝯiugat cēſeo es.cenſui ere.cēſum ſu.penul. correpta. Vñ ꝟſus. Cenſeo dat cenſum:ſed itum ſua cōpoſitiua. vt recenſeo recenſitū.penul.correpta et cenſeo eſt verbum actiuum.

Crepo.

Dat crepo rumpo ſono culpat ſonat increpo ſignat

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ crepo pas.hꝫ duas ſignatiōes.ꝛ increpo pas.ſuū cōpoſitū hꝫ duas ſignatiōes. ¶ Crepo as.eſt idē qđ rūpo is.vñ Ille ſuſpēſus crepuit medius.i.ruptus fuit. ¶ Et idē eſt qđ ſono as vñ Crepuit ſeuis vngula cāpo. ¶ Itē ſic increpo as.eſt ide qđ culpo as.vnde Ouid. Increpet vſqꝫ lꝫ eua ſuū tua dicar optꝫ. Lꝫ increpet.i.licet culpet ¶ Et eſt idē qđ ſono as.vñ illud. Increpuitqꝫ lyſa.i.ſonuit. ¶ Cōſtrue Hoc ꝟbū crepo dat.i.ſignat.rūpo is. ꝛ ſono as. et increpo pas.pui.pare. crepitum tu.crepans turus.ꝟbū neutrū. ¶ Rūpo is.rupi ere.ruptū.tu. in ſupino.verbū adiectiuum. ¶ Sono.as ui are.ſonitū tu.in ſupinis. verbū neutrū. ¶ Increpo pas. increpaui increpare increpitum pitu, vel increpatum increpatu.in ſupinis.verbum actiuum.

Circūuenio.

Qui fallit verbis aliquem circumuenit ille.
Et circumuenio dum circundo loca multa.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ circumuenio uenis.eſt equiuocum ad duo. Nam idem eſt qđ decipio pis.vel fallo lis.vt hic. Iſte ſua multas circūuenit arte puellas. circūuenitꝰ.i.decipit vꝉ fallit. ¶ Item circūuenit eſt idem qđ circuire. vñ Horatius. Multa ſenem circūueniūt incomoda.i.multa incōmoda circūdant ſenem hoīem. ¶ Conſtrue. Ille circūuenit aliquē qui fallit eū vꝛbis ſuis. ꝛ ego circūuenio loca multa dū circundo ea. ¶ Fallo coniugat ſic. Fallo lis:fefelli fallere. falſū ſu. in ſupis actiuū eſt. ¶ Circūuenio nis .penul.cor.circūueni. penul. ꝓducta.circūuenire circūueniēdi.do.dū.circūuētū tu ꝟbū actiuū. ¶ Circūdo as.circūdedi pe.cor.circūdatū tu . pe.cor.actiuū ē. Circūuēio ꝯpōit de circū ꝛ venio.

Cogo.

Hec duo ſignificat cogit:compellet:adunat.

¶ Hic autoꝛ docet ꝙ cogo gis. hꝫ duas ſignationes. Nā idē eſt qđ compellere.vt aliquis cogit me facere qđ penituit me feciſſe.et ibi. Currere cogit equum ſub milite calcar acutum. cogit ibi.i.cōpellit. ¶ Item cogere eſt adunare.i.colligere vel congregare.vt ibi. Tytire coge pecus.i.collige vel aduna. Item Alanus i anticlaudiano libro pꝛio. Grāmatice partes diſſutas cogit in vnū ꝛc.cogit ibi eſt colligit. ¶ Cōſtrue.

Cogit ſigñat hec duo.ſ.cōpell'it et adunat.et cōiugatur ſic. Cogo gis egi cogere coactū tu.in ſupis .verbū actiuū.et cōponitur de con ⁊ ago gis Sed cōpellit coniugatur ſic. Cōpello lis.cōpuli cōpellere cōpulſum ſu. in ſupis. cōponitur de con et pello pellis.

Colo colis

Agros:rus foꝛmam:ſuperos colit atq; parentes.
Hos arat hic habitat:oꝛnat:honerat:amat.

¶ Hic docet autoꝛ ꝙ colo colis habꝫ quinq; ſignificationes.vt ego colo ciuitatem.i.habito.Colo deū.i.veneroꝛ.Cole parentes.i.diligio parētes. ¶ Cōſtrue ſic. Aliquis colit agros.i.arat hos agros.⁊ aliqs colit rus.i. habitat hoc ſcilꝫ rus.et aliquis colit formā.i.oꝛnat eam.et aliqs colit .i. venerat ſuperos.i.ſanctos. atq; ꝓ ⁊.et aliqs colit parētes.i.amat eos. Colo flectitur ſic. Colo colis colui colere cultū tu. in ſupinis.actiuū eſt. ſed qñ idem eſt qđ arare vel habitare.tūc eſt neutrum.

Cōmendare

Cōmendat:laudat:in tutelam quoq; mādat.

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ cōmendo as. habꝫ duas ſignificationes.nā idem eſt qđ laudare. vt Cōmendo foꝛtia facta.i.laudo. Itē cōmendare idem eſt qđ in tutelā. dare vt cōmendaui.tibi res meas.i.in cuſtodiā vel tutelā dedit vel mādaui res meas vobis.vt ibi. In manꝰ tua dñe ꝯmendo ſpm̄ meū cōmendo in tutelā mādo tibi. ¶ Conſtrue. Aliqs ꝯmēdat dū laudat. quoq; ꝓ ⁊.aliquis ꝯmendat dū mandat aliquid in tutelam. Cōmendo as.verbū actiuum.et cōponitur de con et mando das ⁊c.

Committo,

Committo:iungo:pecco:trado:facioq;

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ cōmitto tis.habet quattuoꝛ ſignificationes. nā idem eſt qñ cōiungere. Ut ille cōmittit tabulas.i.iungit. Et ꝯmittere eſt peccare.vt ibi. Gratia cōmiſit qñ pro vellere miſit. cōmiſit ibi eſt peccauit. vl' vt ibi. Sentit adhuc ꝓles qđ cōmiſere parentes.cōmiſere.i.peccauerunt.et cōmittere eſt tradere.vt vnus dñs cōmiſit michi bñficium.i. tradidit. Item committere eſt facere. vt iſte cōmiſit plura bona.i.fecit. ¶ Conſtrue. Ego cōmitto.i.iungo ⁊c. Committo tis commiſi ere.commiſſum ſu.in ſupino.verbū actiuum.niſi qñ idem eſt qđ peccare.⁊ tunc eſt verbum neutrum.et cōponitur de con et mettio tis.

Cōponere

Componit:ſedat:ſpelit:facit:oꝛnat:adunat.
Compono rurſum cum paruis comparo magna.

¶ Hic dicitur ab autoꝛe ꝙ cōpono nis .hꝫ ſex ſignificatiōes .nam idem eſt ꝙ ſedare.i.pacificare. Ut ille miles neſtoꝛ feſtinat cōponere.i.ſedare lites. vñ. Horatius. Si neſtoꝛ cōponere lite. Inter pelidem feſtinat ⁊ inter aridem.i.agamenonem regē grecie. Item cōponere eſt ſepelire. Ut ille eſt cōpoſitus in ſepulchꝛo.i.ſepultus. et componere eſt oꝛnare. Ut iſta mulier eſt bene compoſita.i.bene oꝛnata. Item componere eſt adunare vel cōparationem facere vel ſimilationem. Ut iſte componit magna paruis.i.ꝯparet magna paruis ſimilat magna paruis.vt cōpono te tibi.i.ſimilo te tibi. ¶ Cōſtrue.Conſtructio ſatis leuis eſt. Cōpono nis.cōpoſui.cōponere.cōpoſitum tu.verbum actiuum. et cōponitur de con et pono ponis poſui ponere.

Comparo

Comparo dum similo: comparo signat emo.

¶ Autor hic docet ꝙ cõparo as. hȝ duas sigͣtiões. nã idẽ ẽ qđ similare. vt cõparo te bono viro. i. similo te bono viro. vñ Gaufrid⁹. Cõparat exẽplis ꝓuerbia sola venustas. et cõparare idẽ est qđ emere. vñ in euãge. Vẽdidit oĩa que habuit et cõparauit sibi agrũ. i. emit. Conparo as. est actiuum. et componitur de con et paro as.

Condere

Conditur vrbis: conditur olus: sed cõditur aurum

¶ Autor docet hic ꝙ cõditur est equiuocũ ad duo. Deinde ponit dfam inter cõditur (cui⁹ media corri.) ⁊ cõdit. cuius media ꝓdu. Dicẽs ꝙ ꝯdit. (cui⁹ med. cor.) est idẽ qđ fit vel ẽ factũ. vt vrbs ꝯdit. i. fit vł ẽ facta. Idẽ ꝯdit med. cor. i. abscõdit. vt aurũ ꝯdit. i. abscõdit. Sȝ ꝯdit. cui⁹ med. ꝓdu. est idẽ qđ sapit vel ẽ sapidũ. vel ẽ factũ sapidũ. vñ alibi dr. Ut sit ꝯdita: bñ cõdita credit esca ⁊ ẽ dfa inter ꝯdita: cui⁹ med. ꝓdu. ⁊ ꝯdita. cui⁹ med. corri. Cõdita cui⁹ med. ꝓdu est idẽ qđ sapida. Cõdita cui⁹ med. cor. est idẽ qđ facta. vñ Cõstrue. Esca credit ꝯdita. i. facta. vt sit bñ ꝯdita. i. bñ sapida. ¶ Cõdit vrbs. Cõdor eris. ditus sum ꝯdi. ẽ passiuũ. cui⁹ actiuũ est cõdo dis didi dere ditũ tu. i supis med. cor. et eodẽ mõ ꝯiugat ꝯdit. qđ idẽ ẽ qđ abscondit. ⁊ vtrũqȝ ẽ passiuũ. vtrũqȝ ꝯdo. i. ꝑ facere et abscõdere. ꝯpõit de cõ ⁊ do as edi re. sȝ ꝯdit c⁹ med. ꝓd. ẽ passiuũ. c⁹ actiuũ declĩat. Cõdo is. iui. ire. ditũ. itu. i supis med. ꝓdu. ⁊ ẽ vbũ q̄rte ꝯiuga.

Conduco

Conduco thalamos: charos conduco sodales.
Conducitqȝ meis hec medicina malis.

¶ Autor hic docet ꝙ cõduco cis. hȝ tres sigͣtiões nã ꝯduco. i. mercedẽ ducere. vñ i euãge. dr. Q: nemo nos ꝯducit. ⁊ nota dfam iter cõducere et locare. Ille locat hospitiũ q̄ p̃ciũ accipit de eo. ãgł. take rẽte or hyre. Ille ꝯducit q̄ p̃ciũ ꝓ eo dat. vñ scholares ꝯducũt hospicia. et burgẽses locãt ea. vs⁹. Qui locat ille capit. q̄ ꝯducit p̃ciũ dat. vñ Cõductici⁹ a. ũ. i. equus cõductiõis. Itẽ ꝯducere. est simul ducere. vt cõduco socios. i. simł duco. Itẽ ꝯducere est cõuenire. vt hec medicĩa ꝯducit malis meis. i. cõuenit malis meis. ¶ Cõstrue. Ego ꝯduco thalamos. i. cameras ⁊c. conduco cis. duxi. cere ductũ tu. in. supis. vbũ actiuũ. nisi qñ est idẽ qđ cõuenit. ⁊ tũc est neutrũ. et cõponit de con et duco cis. duxi. ducere.

Conficio

Conficiunt medici: reges: sacriqȝ ministri:
Hii miscent superant illi: sacrantqȝ sacriste.

¶ Autor hic docet ꝙ cõficio hȝ tres sigͣtiões. nã cõficere est idẽ qđ miscere vt medici cõficiũt electuaria. i. miscent. angł. myngled. et cõficere est supare. vt Reges cõficiũt hostes. i. reges superãt hostes. vñ Gualterius in alexãdreide. Cõfecit falsos cõfusa in carce ministros. ꝯfecit. i. supauit vel tormẽtauit. et sic cõficere est tormẽtare. Itẽ cõficere est sacrare. vt ꝑsbiteri cõficiũt corp⁹ xp̄i ¶ Cõstrue. Medice ⁊c. Cõficio cis. feci. ficere cõfectũ tu. i supis. actiuũ est. ⁊ cõponit de con ⁊ facio cis.

Conuenio

Conuenit accipitur pro pangit et assimulatur.
Pro coit atqȝ decet: compellat: inest et oportet.

¶ Hic docet autor ꝙ cōuenire hꝫ ſeptē ſiḡtiões. nam idē eſt qđ pangeret.i.paſciſci.angł.to make cōuenante.vt in euāgelio. Nōne ex denario cōueniſti mecū.i.pepigiſti.et idem eſt qđ aſſimilari.vt iſte pānus cōuenit illi.i.aſſimilat.vt ſic tui mores ꝯuenunt ſibi.i.aſſimilatur. Itē idē eſt qđ coire.i.ſimul venire vt cōuenerūt in vnū aduerſus te.i.ſimul venerūt. Itē cōuenit idē eſt qđ decet.vt ſibi cōuenit ire domū venienti veſpe nobis cōuenit ibi idē eſt qn̄ decet. Itē ꝯuenire.i.ineſſe.vt aīa ꝯuenit hoī.i.in eſt hoī.ꝛ idē eſt qđ opꝫ.vt ꝯuenit magiſtrū legere librū.vł lectionē.i.opꝫ et preter iſtas ſiḡtiões cōuenire eſt idē qđ alloq.vt cōuenio vos o iudei. Cōuenire eſt cōgruere.vt illud nō cōuenit michi.i.nō ꝯgruit. Itē ꝯuenire.i.exigere aliqđ ab aliq̄ vt cōuenio rē meā ad te.i.exigo rē meā a te. Itē cōuenire eſt adunare.i.colligere. vt ꝯuenio pecudes.i.colligo in vnū. ¶ Itē nota ꝙ cōuenio pro iſtis quatuor ſiḡtionibꝰ.ſ.alloq. exigere.adunare.ad populū vocare.eſt actiuū.in aliis ſiḡtionibꝰ eſt neutrum. Item cōuenit pro opꝫ eſt īpſonale Itē cōuenit eſt idē qđ ꝯtigit.vt in Pāphilo. Cōuenit vt nr̄os q̄ris quaſi neſcia caſus. Conuenio nis.cōueni. cōuenire. conuētū tu.ꝛ cōponitur de con et venio venis.

Corripio breuio: caſtigo: ſimul capioq;.

Corripio

¶ Hic autor docet ꝙ corripio pis.hꝫ tres ſiḡtiones.nam idē eſt qđ breuiare.vt ibi. Uſq; mō fleui caſus incōmoda leui.i.ſiniſtri caſus Sūt ꝟba Hec cube orātis iunonē deā. Un̄ in carmine de troiano excidio. Qđ ſupeſt cui corripe ſine breui.corripe.i.breuia.ꝛ.vꝫ iſta ſyllaba corripit.i.breuiatur.et eſt idē qđ caſtigare. vt ibi. Corripe ſtultū: ꝛ ipſe odio habebit te.vel aliter. Corripias ſtultū te non dimittit inultū.et eſt idē qđ capere.ſimul capere.vt Corripuere bona ſecum quecūq; tulere corripuere.i.ſimul capere. Corripio pis.pui.pere correptū tu.in ſupino.ꝟbum actiuum.et cōponitur de con et rapio rapis.

2·bn·/·4.

Conſtat id eſt emitur: permanet: eſtq; palam.

Conſtare

¶ Autor hic docet ꝙ cōſto ſtas.hꝫ tres ſiḡtiões.nā idē eſt qđ emere ꝓ certo precio. Ut iſta res conſtat tribus denariis.vel cōſtat tāti. Nota ꝙ cōſto.as.ſigñs preciū cōſtruitur cū gtō caſu vel abltō vt equus cōſtitit michi q̄dragīta ſolidis vł ſolidoꝝ.et eſt idē qđ ꝑmanere.vt Deꝰ cōſtat ineternū.et cōſtat.i.palā eſt ꝛ tunc multotiēs eſt īperſonale.vt Cōſtat ꝙ deus eſt ¶ Cōſtrue Conſtat eſt idē qđ emitur et ſic de aliis Cōſto ſtas cōſtiti cōſtare.cōſtiturū tu et raro cōſtatū tu.ꝟbū neutrū. Itē cōſtare.i.exiſtere.vt domꝰ cōſtat ex tecto pariete.et fundamento.i.cōſtituta eſt.et eſt idem qđ perſeuerare.vt ille conſtat in propoſito.i.perſeuerat.

Cōſulo lo
et cōſulo lis.

Conſulo conſiliū querens: pariterq; miniſtrans.
Conſulo te rogitans: tibi conſulo conſilium dans.

Conſulo

¶ Hic docet autor ꝙ cōſulo lis.eſt equocū ad duo. Qꝛ in vna.ſiḡtiōe.i.querere cōſiliū.angł to aſke counſell ab aliq̄o ꝛ tūc ꝯſtruit cū actō caſu ſignificāte rem a quo cōſiliū querit. vt cōſulo te ſuꝑ vno dubio.i.quero cōſiliū a te ſuꝑ re dubia et eſt idē qđ dare cōſiliū ꝛ tūc cōſtruit cū dtō caſu ſiḡnte rem cui datur ꝯſiliū vt cōſulo tibi ne offēdas deū.i.do tibi cōſiliū ꝛ tūc eſt ꝟbū neutrū ſꝫ qn̄ ꝯſtruit cū actō eſt verbum actiuum

¶ Conſtrue. Ego querēs conſiliū conſulo. qꝫ ꝑ ꝛ. ego miniſtrās. i. dans conſiliū cōſulo te. Deinde docet quem caſum regit cōſulo qñ eſt idē qđ querere conſiliū. et quem caſum regit qñ idem eſt qđ dare conſiliū: dicēs. Ego rogitās. i. querens cōſiliū ꝯſulo te. Et ſic pꝫ ꝙ in tali ſiḡtione conſtruitur cū actō caſu. Et ego dans conſiliū: cōſulo tibi. et ſic pꝫ ꝙ in illa ſiḡtione cōſtruitur cū dtō caſu. conſulo lis. lui. conſultum tu.

Conſultor
Conſultus

Conſultoꝛ rogitat: conſultus conſilium dat.

¶ Autoꝛ docet dr̄am inter hic cōſultoꝛ oris. et hic cōſultus ti. dicens ꝙ conſultoꝛ eſt ille qui querit ꝯſiliū. Sed cōſultus ti. eſt ille qui dat ꝯſiliū Et poteſt adiectiue declinari. vt ꝯſultus a um. i. ſapiēs ꝛ cōparat conſultus tior. tiſſimus. et etiā pōt eſſe ꝑticipiū de ꝯſultor eris. ꝯſulꝰ ſum.

¶ Cōſtrue. Conſultoꝛ rogitat. i. petit. conſiliū. i. cōſultus dat cōſiliū.

Concludo

Argumentando tibi: concludo te: bene dico.
Sed te concludo: cum te in menia claudo.

¶ Autoꝛ hic ponit ꝙ hoc verbū cōcludo hꝫ duas ſiḡtiones. nam concludere eſt aliquē argumētando vincere. ꝛ tunc cōſtruitur cū actō caſu vt cōcludā te. ſ. argumētando vincā te. Item cōcludere in domo vel includā te in domo ne poſſes exire. ¶ Cōſtrue. Sic ego dico bene cōcludo te argumētando tibi. ſ. rectū. ſed dico bene cōcludo te: cum claudo te inter menia. i. inter muros. ſ. in domo vel in carcere vel in caſtro. Item concludo dis. cōcluſi cōcluſum ſu. cōponitur de con ꝛ claudo dis.

Cōtendo

Contendit certat: conatur: diuidit: excerit.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ cōtendo dis. hꝫ quatuoꝛ ſiḡtiones. Nā cōtendere. i. certare vl̄ litigare. angl. to ſtryue. vnde Catho. Cōtra verboſos noli cōtendere verbis. Et in tali ſignificatione cōſtruitur cum datiuo caſu vel cū abltō mediante iſta prepoſitione cū ita ꝙ ille datiuus vl̄ abltūs ſiḡat rem cū qua initur cōtentio vt volo cōtendere tibi. vel tecū in fortitudine. vtrūq; dr̄. Et hoc idē facit certo as. qñ ſiḡat contendere. vñ in aurato. Colli planicies cū albedine certat oleri. Siue niui nulloq; pede trita fuit. Et loquitur de albedine ſancte marie virginis. Dicit ꝙ planicies colli ſui. i. collū ſuū. certat. i. cōtendit oleri. i. cygno. i. cū colore in albedine. ſiue certat niui. i. cum niue. que nullo pede fuit trita. i. calcata. Et eſt conari. vt iſte cōtendit vincere. et eſt diuidere. vñ Horatiꝰ. Non qui ſidonio ꝯtendere callidus oſtro. cōtendere. i. diuidere. Itē idem eſt qđ excedere. vñ Statius. Altaq; equum menibus orbem cōſiliis armiſq; potens cōtendit vlires. cōtendit. i. excedit. ¶ Cōſtrue. Cōtēdit certat. i. aliquis contendit dū certat. et ſic de aliis. Cōtendit pro certare ꝛ conari eſt neutrū. Scđm alias duas ſiḡtiones eſt actiuum. et declinatur Contendo dis. cōtendi dere. cōtentū tu. vel cōtenſum ſu. in ſupinis. Itē contendere eſt ſimul ire. et ſimul tendere. et cōponitur de con ꝛ tēdo dis. tetendi dere qđ facit tenſum ſu. ꝛ tentum tu in ſupinis. ſm̄ Huguitionē.

Verſus de maria.

Curo

Contingit notat euentum: contingere tactum.

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ contingo gis. hꝫ duas ſignificationes. Nam idem eſt quod euenire. vt illud contingit michi male.i.euenit vel decidit Et in eadem ſigatione ſumitur aliqñ imꝑſonaliter. vt cōtingit nobis vel vobis ire in cāpos. vel cōtingit dum irem in cāpos. Itē cōtingere.i.tāgere Et iſtut facetū cōtingit ꝑſonā vrām .et eſt verbū actiuū. ⁊ cōſtruitur cum actō caſu. Sed in illa ſigatione eſt neutrū. ⁊ conſtruitur cū datiuo. ¶ Cōſtrue. Hoc verbū cōtingit notat.i.ſiḡt euentū.i.idē quod euenit. et cōtingere.i.hoc verbū cōtingo notat tactū.i.idem qꝺ tongo gis.tetigi tangere.i. declinatur Cōtingo gis cōtigi media correpta. cōtactū tu. in ſupinis. et componitur de con et tango gis. tetigi tangere.

Hec tria ſignat: curo: medior: volo paſco.

Curo.

¶ Autor docet hic ꝙ curo as. hꝫ tres ſigationes. Nam curari eſt idem qꝺ mederi vł ſanare vt medicus curauit egrum.i.ſanauit. Et curo idē eſt qꝺ volo.i.deſidero. vnꝺ quidē. Quod ego deſidero curo.i. curo illud qꝺ ego deſidero. Item id eſt qꝺ paſcere. vnꝺ Catho. Familiā tuam cura.i. paſcꝰ. ¶ Cōſtrue hoc verbū curo as. ſignat hec tria: ſcʒ medeor volo paſco. Medeor eris medicatus ſum eri. verbū deponēs ⁊ caret circūlocutione preteriti. ſed accipit mutuo a medicor aris. paſco cis. paui. paſcere paſtū tu. in ſupinis. verbū actiuū. ⁊ dꝛ cure de hec cura re. ⁊c.

Dactylus eſt digitus: pes metricus: eſt quoqꝫ fructus.

Dactylus.

¶ Autor docet hic ꝙ hic dactylus li. hꝫ tres ſigationes. Nam idem eſt qꝺ digitus. dꝛ eni a dactylo grece qꝺ eſt digitus latine. Item dactylus eſt quidā pes metricus cōſtans ex vna lōga p̄cedēte: et duabus breuibus ſubſequentibus Ut gaudia. Item dactylus eſt fructus palmarum quia ſimilitudinem digitoꝝ imitari videtur. anglice a date. ¶ Cōſtrue. Datylus eſt digitus. ⁊ eſt pes metricus. et eſt fructus.

Dragma: melos: pondus ſi dragmine ſit genitiuus.
Queſtio ſit dragma cum dragmatis eſt genetiuus
Dragma notās pōdus ſtateris pars quarta vocat̄.

Dragma.

Dragma.

¶ Autor hic ponit equocationem in iſta dictiōe dragma. Et poſt ponit dr̄am inter dragma me. fe. ge. ⁊ p̄ie decł. ⁊ hoc dragma atis. neutri ge. ⁊ tertie decł. Dicēs ꝙ hec dragma e. fe. ge. ⁊ p̄ie decł. ſiḡt duo. Nā idē eſt ꝙ hic melos dis. vł hoc melos indeclina.i. dulcis cātilena vł dulcis modulatio. anglice a ſonge. Et ſic tali modo ſtat dragma ibi. vbi canit eccleſia. Frequētate nobis dulcia cantica dragmatis. dragmatis.i. dulcibus modulationibꝰ. ¶ Item hec dragma me. eſt quoddā pondus. vt ſcribitur. Machabeoꝝ. Duodecī dragmas argenti miſit hieroſolimam ⁊c. vnꝺ verſꝰ. Dat ſcrupulꝰ nūmū nūmos tres dragmas ſed octo. Uncia dat dragmas duodena: ſed vncia libram. Iſti verſus docent certa pōdera Scrupulꝰ eſt pōdꝰ vnius nūmi Dragma eſt pondꝰ triū nūmoꝝ. vncia eſt pondus octo dramaꝝ. ⁊ duodecī ꝯſtituunt. ¶ Sed hoc dragma atis neutr ge. ⁊ tertie decł. eſt queſtio ſiue interrogatio vł quodā genꝰ loquēdi dꝛ dragmaticū: q: ſit interrogatiuū ⁊ rñſiuū per ꝑſonas introductas vt in Therēcio. Cōſtrue. Dragma eſt melos .i. dulcis cātilena vł modulatio et eſt pōdus cū dragme ſit. gn̄s eius et dragma ſit idē qđ queſtio cum dragmatis ſit gn̄s. Dracma notans pōdus ⁊c̄. Itē docet autor ꝙ dracma qn̄ eſt pōd⁹ eſt quarta pars ſtateris. Et nota ꝙ hic ſtater eris. ſm̄ autorē iſtū corripit. penulti gtō. Hug. ꝟo dicit ꝙ ꝓduc. penul. in gtō. vꝫ hic ſtater. vn̄ hec ſtatera re. media ꝓ. ⁊ eſt ſtatera lingua trutine. Stater ſtateris eſt medietas vncie. Vn̄ ꝟſus: Recte dicitur ſtater vncia ſi medietur. Vn̄ vncia pōderat viginti q̄tuor denarios. medietas illi⁹ eſt duodecim denariū. qui faciūt ſtaterem. Vn̄ dragma eſt pōdus triū denarioꝝ. qui tres denarij ſunt quarta pars duodecim denarioꝝ. q̄ faciūt ſtaterē. ¶ Cōſtrue illū ꝟſum. Dragma notans. i. ſignās pōdus vocatur quarta pars ſtateris. Huguitio dicit ꝙ dracma me. per c. eſt quodā pondus. octaua pars vncie. Sed hoc dragma atis. n̄ g. ⁊ tertie decliatiōis eſt queſtio ſicut ſuperius dicit. Sed prior litera magis placet.

Dictator. **Dictatoꝛ notat officium dictatoꝛ honoꝛem.**

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ dictatoꝛ hꝫ duas ſignificationes. Nam ſignat illum qui dictat l̄ras vel exercet officiū dictandi. Sicut eſt ille qui dictat l̄ras papales q: tale officiū eſt in curia romana. Itē dictatoꝛ eſt nomen dignitatis. q: dictatores olim dicebātur principes. Vn̄ Julius ceſar dicebatur dictatoꝛ. ¶ Conſtrue. Dictator notat officium. et dictatoꝛ notat honorē vt dictū eſt. Hic dictatoꝛ oris. nomen verbale formatum a primo ſupino iſtius verbi dictatū tu. v in oꝛ fit dictatoꝛ.

Dieta diete. **Eſtqꝫ dieta cibus moderatus: iterqꝫ diei.**

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ dieta te hꝫ duas ſignificationes. Nam dieta eſt ſufficiens cib⁹ pro vno die cuilibet ſiue ſit ſanus ſiue infirmus. vel ſcđm phiſicos dieta eſt cōpetens obſeruātia ciborum ſani hōis ſimiliter et equi. Dieta eſt itineratio vnius diei. Vnde dieto as. i. per diem ire. anglice to iourney. et dicitur de dies diei. ¶ Conſtrue. Dieta eſt dies moderatus q̄ pro ⁊. et eſt iter vnius diei. Hoc iter. gtō itineris dtō itineri. actō iter. vtō o iter. ablatō ab itinere. itinera. ⁊c̄. in plurali.

Dies ei. **Eſt clarus vel clara dies: clariqꝫ dies ſunt.**

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ dies eſt equiuocū. ⁊ hoc ꝓpter diuerſitatem generum. Nam qn̄ eſt maſculini gn̄is: tunc ſignat certitudinē. vt ſic Iſto die fui lōdonijs. ¶ Et qn̄ ē fēi gn̄is ī certitudinē ſignat vt hic. Dies illa dies ire q: dies illa eſt incerta. Poſt vel aliter dic ꝙ iſte ꝟſus eſt doctrinalis. nō equiocus. docet enī ꝙ dies in ſingulari numero eſt dubij generis ⁊ ſignificat cū dicit Eſt clarus vel clara dies. ⁊ declinat hic vel hec dies ſed in plurali eſt tm̄ maſculini generis qđ innuitur cū dr̄. Clariqꝫ dies ſunt. i. dies in plurali eſt generis maſculini. ⁊ nō clare. i. fēi gn̄is. Vn̄ in doctrinali ſcribitur Hic dabit hec vel dies: dāt hi tm̄modo plures.

Eſt diſcus ludus: lecternum: menſa parapſis

Diſcus ci. **Diſcus et auroꝛa: tibi ſit diſcus quoqꝫ mappa.**

¶ Hic docet autoꝛ ꝙ diſcus hꝫ ſex ſignificatiōes. Nā eſt quidā ludus q̄ eſt in plūbeis ſcutellis q̄ proiecte fuerāt in aerē. ⁊ ipſa ſcutella plūbea cū q̄ ludebāt diſcus. angl. a coyte. Et eſt idē ꝙ lecternū. i. lectrū. ſup qđ clerici legūt in eccl'ia ep'las lectiones τ hm̄oi τ tūc diſcus dr̄ de diſco cis. quia ibi diſcit ill'd qđ legit. Et diſcus eſt mēſa ſup quā comedit et hoc ꝓprie ſm Hug. per figuraꝫ que dr̄ metonomya. Et eſt qͣſi cōtinens ponit pro cōtento. vt ſi menſa poneretur pro diſco. vel qͣſi contentū ponit pro continente. vt hic vbi diſcus ponitur pro menſa. Item diſcus eſt aurora. et tunc dicit de diſcutio tis qꝛ tunc nebule diſcutiſitur. i. dimouētur abinuicem. Item diſcus ponitur pro mappa. anglice. a table cloth et hoc improprie. ſic qͣſi ponit pro mēſa. ¶ Conſtructio pꝫ. Hic diſculus ci. dicitur de hoc ſcus indeclinabile. i. rotūdum vl' rotunditas. Hec parapſis dr̄ de par paris. et hec apſida de. i. hoc latus eris. et eſt vas quadrāgulū et quadrilaterū. quaſi paribus abſidis. i. lateribus. τ mutat b in p. et ſcribitur cū pſ. Et hic ponitur pro ſcutella que diſcus eſt proprie. τ illud vas eſt in eo ſeruitur in menſa de carnibus vel potagijs. vel huiuſmodi. Vn̄ Iuuenal. Qui multa magnaqꝫ parapſide cenat.

Diſcrimen.

Eſt tria diſcrimen: diuiſio glabꝛa: periculum.

¶ Hic docet autoꝛ ꝙ hoc diſcrimen inis. hꝫ tres ſignationes. Nam idem eſt qđ diuiſio. Unde diſcrimino as. are. i. diuidere. et diſcrimen eſt idem quod glabꝛa. anglice the ſched of the hede. ¶ Et diſcrimen. i. periculū. Vn̄ Theodolus. Nec ſi perficiāt vite diſcrimina currant. ¶ Cōſtrue. Diſcrimen eſt. i. ſignateria ſcꝫ iſta hec diuiſio onis hec glabꝛa. anglice a ſcalle. hoc periculum cli. per ſyncopam.

Dolus.

Eſt domus equocū dolus eſt pꝛudentia ſeu fraus.
Huius oꝛigo dolat: ſit tibi ſine dolet.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ hic dolus li. eſt equiuocuꝫ ad duo. Nam idem eſt quod prudentia vel ars egregie vel ſubtiliter dolandi. Unde dolare. i. ſubtiliter ſcindere in ligno cū inſtrumēto ferreo. et tūc dolus diriuatur de dolo as. are. quod ſuperius expōitur. Et dolus. fraus. vnde doloſus a um. vt iſte eſt doloſus. i. decipiens. et plenus dolis. i. fraudibus. τ tūc dolus dicitur de doleo es. ſm iſtum autoꝛem.

Domus.

Dicitur aula domus: turba miniſtra domus

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ hec domus hꝫ duas ſignationes. Nam idem eſt qđ edes vel aula in qua quis habitat.. Domus. i. familia domus. anglice the houſeholde. Unde dicitur tota domus exiuit per feneſtrā. i. tota familia. ¶ Cōſtrue. Domus dicitur aula. et domus dr̄ turba miniſtra miniſtrans. i. ſeruiens magiſtro vel dn̄o ſuo. Miniſter tra trum.

Deficio.

Deficio neutrum tibi ſit ſignan de fatiſcoꝛ.
Pſſiumqꝫ dabit ſi reſpuo ſignificabit.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ deficio cis. habꝫ duas ſignationes tranſitiuam ſcꝫ et abſolutā. Nam deficio ficis. eſt idē qđ defectū pati vel deeſſe. vt iſte lapſu defecit. Deficere. i. deſtituere derelinquere. reſpuere. vt ille deficit me. i. derelinquit vel deſtituit vel reſpuit. vnde Horatius. Sectantem leuia nerui deficiūt. i. deſtituūt. In pꝛima ſignificatione deficere. i. defectū pati. vel deeſſe. eſt neutrū τ abſolutū. Sed in ſcđa ſignatione eſt trāſitiuū τ hꝫ paſſiuū. ſ. deficioꝛ eris defectꝰ deficꝫ. i. deſtitui vl' derelinq

¶ Côſtrue Deficio ſit verbũ neutrũ ſignificando illud qđ fatiſcor eris feſſus ſum fatiſci. verbũ depõnẽs. et eſt idem qđ deſinere vel deficere. Sed hug' dicit ꝙ nos dicim⁹ fatiſco cis. fatiſcere. qđ antiq̃ nõ dicebãt. ſed fatiſcor eris feſſus ſum fatiſci (qđ et nos non dicimus) Et ſic videt ꝙ hic debet dici fatiſco et non fatiſcor ¶ Paſſiuumq; dabit. q; p ⁊ deficie dabit paſſiuum. ſi notabit. i. ſignificabit idẽ qđ reſpuo is. i. refutare derelĩq̃re ¶ Deficio cis. defeci cre. defectũ tu. ꝯponit a de ⁊ facio cis.

Deuoueo. **Deuoueo ſpondens: ⁊ deuoueo maledicens.**

¶ Hic autor docet ꝙ deuoueo ues. habet duas ſiğatiões. Primo idem eſt qđ põdere. ꝓmittere. Ut deuoueo tibi vnũ equum. i. ꝓmitto. ¶ Et deuouere. i. maledicere (anglice to curſe) vt deuoueo detractores. i. maledico. vñ Ouid. Theſea deuoui ꝙ te dimittere nollet. ¶ Côſtrue. Ego ſpondens deuoueo. i. ꝓmitto. ⁊ ego maledicens deuoueo. et cõiugatur Deuoueo ues. međ. cor. deuoui međ. pdu. deuotũ tu. i. ſupio ⁊ in vtraq; ſiğatione actiuũ et componitur cũ de ⁊ voueo ues. voui votum.

Deuotus. **Deuotus humilis: execratusq; benignus.**

¶ Autor docet hic ꝙ hoc nomen deuotus a. um. equocatur ad tria. nam idẽ eſt qđ hic ⁊ hec humilis ⁊ hoc le. Ut iſte bonus homo eſt non arrogans. ſed deuotus. i. humilis: non ſugbus. ¶ Et eſt idem. qđ execratus ta. tum. i. maledictus a. um. vt diabolus eſt deuotus. i. maledict⁹ ¶ Deuotus. i. benign⁹. vt iſte eſt deuotus homo. i. benignus. ¶ Conſtructio patet. Deuotus dicitur a deuoueo ues. ⁊c̃.

Demolior. **Diruo: rodo: paro: demolior hec tria ſignet**

¶ Autor hic docet ꝙ demolior liris. equocat ad tria. Nã idẽ eſt qđ diruere. vt Rex caſtra hoſtũ demolit. i. diruit vł deiſcit. ¶ Demoliri. i. rodere. vt Veſtes meas nulla tinea demolit. i. rodit ¶ Demoliri. i. parare vt inimicus me⁹ michi demolit inſidias ¶ Côſtrue. Hoc vbũ demolior ſignificat hec tria. ſ. diruo. i. diicio. rodo ⁊ paro as. Et cõiugat demolior liris. demolitus ſũ liri. verbũ deponẽs. ⁊ ꝯponit de de ⁊ molior iris. i. cũ difficultate conari. ⁊ ꝓpꝛie de rebus. et molari. i. machinari. parare. fabricare. excogitare diſponere cũ difficultate aliquid facere. vel ingenioſe facere. Unde hic molitor oris. i. artifex vel fabricator. vñ Ouidius in xi. methamor. Primuſq; piratis molitor Iaſon. i. ille hõ iaſon fuit prim⁹ fabricatur nauis. ⁊ dicitur de molor iris. hec moles lis. i. difficultas magnitudo. magnum pondus.

Depono. **Deponit certans commendans atq; miniſtrans.**
Depoſitor. **Depoſitor probat hoc: ſic quoq; depoſitũ**
Eſt homo depoſitor qui pꝛe me fercula ponit
Depoſitarius eſt pꝛo quo ponuntur edenda.

¶ Autor ponit hic equocationẽ in hoc verbo deponit. dicens ꝙ equocat ad tria. Nã deponere. i. certare. vt volo cauſa iſta tecum deponere. vñ Virg. in bucco. De grege non auſim quicq; deponere tecũ. ¶ Et eſt idẽ ꝙ cõmendare. i. in cuſtodiã vel tutelam mãdare vt depoſui apud te res meas ſeruãdas.i.cõmẽdaui. Deponere.i.miniſtrare.ſ.ſubſidiũ dare. vt cliens miniſtrãs deponit res ſuas. Itẽ dicim9. Iſti deponunt pro aduerſario tuo .i.miniſtrãt vł auxiliũ dant. Depoſitor ⁊c̃. Hic autor ꝓbat ꝙ deponere eſt idẽ ꝙ ꝯmendare. dicẽs ꝙ hic depoſitor oris. nomen verbale .eſt idẽ qđ cõmendat. ⁊ hoc depoſitũ ti.i.res cõmẽdata in tutelam. anglice a wedde. Que quidem duo nõia deſcẽdunt ab hoc verbo depono nis. et ꝓbãt illã ſignationẽ ꝙ depono eſt idem qđ cõmẽdo. Vñ apłus. Potens eſt dñs ſeruare depoſitũ meũ.i.cõmendationẽ vel rem cõmendatam ſibi in tutelam. Eſt homo ⁊c̃. Hic autor docet equocationem iſtius dictionis depoſitor. Poſtea ponit drãm inter hic depoſitor et hic depoſitarius. Dicit ergo in primo ꝙ depoſitor hꝫ duas ſignatiões. Nam depoſitor in vna ſignatione eſt ille qui ponit fercula in menſa ante dñm ſuũ. qui alio nõie dr̃ diſcoferus. ⁊ dr̃ de diſco cis. ⁊ fero fers. quaſi diſcũ ferens. Sed differũt. qꝛ depoſitor deponit diſcoferus fert vel portat fercula. et depoſitor eſt idem qđ cõmendator. vt ſuperius exponitur et depoſitari9 ẽ ille ante quẽ ponuntur fercula. ſunt dominus vel aliqs alius ſedens in menſa cui ſeruitur in ferculis. Depoſitarius dr̃ etiã ille cui aliqd fide ꝯmendatꝛ ⁊c̃. Depono is. ere. depoſitũ tu. in ſupis. actiuũ eſt ſm̃ Hug. deponere.i.deorſum a ſede vel dignitate ponere.

Deprecor vt dicam depriuat et auget ibidem. **Deprecor.**
Deprecor ore deum: mortem quoqꝫ deprecor idem.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc verbũ deprecor habet duas ſignationes. Nam deprecari in vna ſignatione eſt idem qđ orare vel valde precari. ⁊ in alia ſignatione eſt idẽ qđ nõ precari vel odire vel precari aliqd abeſſe. et cauſa iſti9 diuerſe ſignatiões eſt. hec p̄poſitio de que in ꝯpõne veniẽs aliqñ auget ſignationem dictiones cũ qua cõponitur. ⁊ aliqñ minuit vel priuat ſignationẽ. Vñ in vna ſignatione deprecor.i.valde precor. ⁊ tunc iſta p̄poſitio de auget ſignationem illius verbi. In alia ſignatione deprecor .i. non precor. ⁊ tunc depriuat ſignationem illius verbi. ¶ Cõſtrue. Vt dicam .i. ſi dicã deprecor. iſta p̄poſitio de priuat .i. negat. ⁊ auget ibidẽ ſignatiõem illius ṽbi deprecor ⁊c̃. Iſte ṽſus eſt Ouidij in heroidũ. ⁊ autor inducit eũ ad ꝓbandũ ꝙ de p̄poſitio aliqñ priuat ⁊ aliqñ auget qꝛ in iſto verſu vtroqꝫ mõ hoc ṽbũ dep̄cor tenetur. ¶ Cõſtrue ſic. Ego dep̄cor .i. valde precor ore meo deũ mortẽ.i. precor deũ vt moreꝛ. et ego idẽ q̃ p̄cat9 fui deũ mortẽ nũc dep̄cor mortẽ .i. odio mortẽ vel p̄cor deũ vt nõ moriar. et nota ꝙ ibi dep̄cor ꝯſtruitꝛ cũ duplice actõ. qꝛ ẽ ṽbũ vehemẽt trãſitiuũ.

Deſtino propono: promitto: deſtino pono. **Deſtino.**

¶ Autor docet hic ꝙ deſtino as. habet tres ſignificationes. Nam deſtinare.i.ꝓponere. Vt opus iſtud facere deſtinaui.i. propoſui. Et deſtinare.i. ꝓmittere. vt deſtino tibi hanc rem.i. ꝓmitto. Et eſt deſtinare illud qđ ponere. vt ſtatum deſtinat futura.i. ponit. Aliter poteſt dici ꝙ deſtinare non habet niſi duas ſignationes ſm̃ autorẽ iſtum.i. ꝓponere ⁊ mittere. ⁊ tunc ꝓmitto ſunt due dictiones. ⁊ tunc ꝯſtrue verſum ſic. Ego deſtino tibi equum.i.mitto. et hoc michi magis placet. licet alij aliter cenſeant. Huguitio dicit ꝙ deſtino as.i.ligare, mittere, deputare, aſcribere.

ſignificare. et cōponitur de de. interpoſita. ſ. ⁊ teneo es. et eſt actiuum.

Dico. **Hec dico ſignificat confirmo: copulo: ſacro.**

¶ Autor docet hic ꝙ dico as. hʒ tres ſiḡationes. nam idem eſt qđ cōfirmare vt facta tua dico. i. cōfirmo. Dicare. i. copulare. vn̄ Virg. Cōnubio iungam ſtabili ꝓpriāq; dicabo. i. copulabo. Et dico. i. ſacrare. qđ pꝫ per eius cōpoſitum dedico dicas. qđ idem eſt qđ ſacrare. vt eccl̄ia dedicata eſt. i. ſacrata. ¶ Cōſtrue. Dico ſignat hec. ſ. verba cōfirmo. copulo ſacro. et cōiugatur. Dico as aui are. verbū p̄me cōiugationis. et eſt actiuū. Huguitio dicit ꝙ dicare eſt etiā idem qđ vouere. ⁊ corripit di. i. primam ſyllabam. Sed dico cis. dixi dicere. producit hanc ſyllabā di.

Digero. **Digero diſpono: computo: ſolus cibum.**

¶ Hic docet autor ꝙ hoc ꝟbū digero ris habʒ tres ſiḡationes. nam digerere. i. diſponere. vn̄ Virg. Ita digerit oīa calcas. i. ille prudēs homo calcas. digerit. i. diſponit oīa. Item digerere. i. cōputare. et ꝓprie per digitos ſicut faciunt lōbardi. vt cōputiſta digerit. i. cōputat. et digerere. i. cibū ſoluere in ſtomacho. vnđ hec digeſtio onis. i. cibi ſolutio. Eſt enim digeſtio ſeparatio puri ab impuro. ¶ Cōſtrue. Ego digero dū diſpono. et ſic de aliis. Digerere ſm Hug. i. explicare. deſcribere. vel in vnum ordinare. vel exponere. vel diuidere. ordinare. vel euacuare. ebrietatē deponere. Et cōiugatur digero ris. digeſſi digerere digeſtū tu. in ſupinis. et eſt actiuum. et cōponitur de di. prepoſitione inſeperabili. ⁊ gero eris geſſi gerere. qđ idem eſt quod facere vel adminiſtrare.

Diluo. **Diluit infirmat: diſtempero: ſordida purgat.**

¶ Hic dicit autor ꝙ diluo is. equiuocatur ad tria. nam diluere. i. infirmare. anglice to loſſe. vt cū littera diluitur aliquo humore ſuperueniēte diluitur. i. infirmat. vel ſic. ego non poſſum iſtud emplaſtrum diluere de meo vlcere. Et idem eſt quod diſtēperare. vt iſti colores diluūtur. i. diſtemperātur. Et idem eſt qđ purgare ſordida. vt vtinā eſſem9 diluti a pctīs. Diluere ſm Hug. i. delauare vel delauando deſtruere. delere. vel purgare. vel cōmiſſere. vel diſtēperare. liquare. ⁊ cōiugatur. Diluo diluis. dilui diluere dilutū tu. penulti. corre. vel dilutū tu. penul. ꝓducta vnde dilutus ta. tum. penulti. ꝓducta. et eſt actiuum. ¶ Conſtrue. Hoc verbū diluit. i. ſignificat iſta. infirmat ⁊c̄.

Diſpenſo. **Prouidet expenſis diſpenſans et miſeretur.**

¶ Autor hic docet ꝙ diſpenſare eſt equiuocū ad duo. nam diſpēſare. i. ꝓuidere diſponere. diuidere. deliberare. Item diſpenſare eſt miſereri. indulgere. vn̄ hec diſpēſatio onis. et eſt diſpenſatio debite pene relaxatio ex actu mīe ꝓueniens. vt dn̄s papa diſpenſat cū aliquo illegittimo. vt poſſit ordinari in preſbyterū vel epm̄ vl̄ prelatū. ¶ Cōſtrue. Aliquis diſpenſatus ꝓuidet expēſis. i. expenſis ſuis expēdendo eas ſicut decet et prodeſt. Et aliquis diſpenſans. i. habens mīam miſeretur alicui. Diſpenſo as. frequentatiuum de diſpendo dis. i. largiter expendere.

Do das. **Hec tria do ſignat: concedo: prebeo: dico.**

¶ Hic autor docet ꝙ hoc verbum do das. hʒ tres ſiḡationes. Primo. i.

cōcedere. vt do ſibi hanc ꝓpōnem homo currit. vel ſibi. Da queſumus omp̄s deus. da. i. cōcede. Dare. i. prebere. vt ibi. Date ꝛ dabitur vobis. dare. i. dicere. Virgi. Sed tū iſte deus qđ ſit da tyttere nobis. ¶ Cōſtrue Hoc verbum do ſig̃t hec tria. ſ. verba. concedo is. prebeo es. dico cis. i. Nota ꝙ iſta ſyllaba da vbiqꝫ corripitur do das. et in ſuis cōpoſitis. qn̄ alia ſyllaba ſequitur. vt dare. daturus. dabat. circundare. circumdatus. circūdabo. penultima correpta. Do das eſt actiuum.

Qui donat prebet: pariter qui donat honorat.

Donare.

¶ Autor hic docet ꝙ donare hꝫ duas ſignationes. nam idē eſt qđ prebere. vt ipſe donauit illi eccleſie. Donare. i. honorare. vnde Horatiꝰ. Peccatū ſatis et donatū iā rude queris. donatū ibi. i. honoratū. ¶ Cōſtrue. Ille qui donat prebet pariter qui donat honorat.

Edilis cuſtos edis: ſacriſta: curilis

Edilis.

¶ Nota drām inter edilis ꝛ edilis. Dicit hic ꝙ edilis eſt maior. ſ. ille qui preeſt edibus. Sꝫ hic et hec edilis ꝛ hoc edile. comeſtibilis. vn̄ Architri. Inter vētricolas verſat queſtio piſce. Quis colitur meliore lacus quis fertilis aer. Altilibus que terra feras ꝓducat ediles. ediles. i. comeſtibiles. vn̄ ꝓſus. Garlandia edilis diues: ſed edilis eſt gratus ad eſum. Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis inſipientibus ab hac littera d. hic incipit tractare de equiuocis incipientibus ab iſta littera e. Primo agit de equiuocatione iſtius dictionis hic edilis lis. dicens ꝙ equiuocatur ad tria. Nam edilis. i. cuſtos edium vel edis in abſentia dn̄i. qualis eſt ille qui cuſtodit palatiuꝫ regis vel maneriuꝫ alicuius dn̄i. Item edilis. i. ſacriſta. ille. i. qui preeſt cuſtodie eccleſie vel tēpli. vn̄ illud. Rogabāt edilem vt oratoriū aperiret. Item edilis. i. curilis. quaſi iuxta alios curilis. et eſt nomen dignitatis: qui olim rome circuiret ciuitatem ꝛ expoliaret ſi alique domus eſſent ruinoſe quas ſtatim faceret emendari. ne eſſet dedecori ciuitate. Ad quos ꝑtinebat officiū ꝓſpicere ne morboſe carnes a carnificibꝰ vēderentur. ne etiā morboſa aīalia intrarēt ciuitatē vł curiā vł capitoliū regis vł imꝑatoris: ne aerē ibi corrūperēt. ¶ Cōſtrue. Edilis eſt cuſtos edis et eſt ſacriſta atqꝫ curilis. ꝛ dr̄ curilis de hec curia e. qȝ ad talē dignitatē eligebat vnꝰ de curis regis vel imꝑatores. edilis dr̄ de hec edes dis. et pōt declinari hic et hec edilis et hoc le. aliqđ ꝑtinens ad edem.

Euentus caſus: euentus ſit tibi finis.

Euentus.

¶ Autor hic docet ꝙ euētus hꝫ duas ſignificationes. nam eſt idem qđ caſus. vt hoc michi accidit ab euentu. i. caſu: et eſt idem qđ finis. vnde Ouidius. Quiſquis ab euentu facta notanda putet. i. quiſquis putet facta ſua notanda ab euentu. i. a fine. ¶ Conſtrue. Euentus ſit tibi caſus. i. fortuitus. ꝛ euentus ſit tibi finis.

Electrum gummi: gemmā notat atqꝫ metallum.

Electrum.

¶ Autor docet hic ꝙ electrū tri. habet tres ſignationes. nam electrum dr̄ quoddam gummi quod ſtillat ab arboribus. anglice gumme. Ouidius Inde fluūt lacryme ſtillataqꝫ ſole rigeſcūt. Inde armis electra nouis. Et electrum eſt quedam gemma que ꝓuenit ex illo gūmi poſtq̄ calore ſolis fuerit induratū. Item electrū eſt quoddā metalū. anglice peutre habēs tertiā partē auri. ⁊ quartā partē argenti. quod aliqn̄ reperitur in venis terre. ⁊ tunc dr̄ naturale. Aliqn̄ cōponitur ex illis duobus metallis cōiunctis, in cōmixtis adinuicem. ⁊ tunc dr̄ artificale. Sed naturale lōge meli⁹ eſt artificiali. vt dicit Iſid. ¶ Cōſtrue. Electrū notat gūmi ⁊ gemmā ⁊ metallū. hoc gūmi indeclinabile generalr̄ eſt oē illd qd̄ fluit et ſtillat ab arborib⁹. ⁊ dr̄ de hec gutta te. Electrū dr̄ ab elios qd̄ eſt ſol qꝛ ap radiū ſolis poſitus clarius auro et argento fulget ⁊ refulget

Eleuchus. **Laus ſylogiſmus: lapſis eſt pꝛecioſus eleuchus:**

¶ Autoꝛ ponit hic equiuocationem iſtius dictionis eleuchus eleuchi/ dicens ꝙ equiuocatur ad tria. Nam eleuchus dr̄ titulus libri. i. lux libri qꝛ illuminat librū. ⁊ ſic videtur ꝙ littera ſit corrupta. qꝛ dicit laus. Sed quis laus eſt vel lux. intelligit de titulo libri. Un̄ euangeliū ſcd̄m Lucā ſic intitulatur eleuchus. Luce. i. titulus. et eleuchus dr̄ lapis precioſus poſitus in ſuperficie ornamenti: q̄a illuminat. et quicūqꝫ lapides precioſi in loco notabili poſiti dn̄r eluchi. vn̄ Iuuenal. Aurib⁹ extenſis magnos ↄmiſit eluchos. ⁊ tūc dr̄ de elios qd̄ eſt ſol. ſicut titul⁹ a tytan. qꝛ titulus vl̄ eleuchus illuſat librū: ſicut ſol illuſat mundū. et eleuch⁹ in logica dr̄ qd̄dam genus argumēti. i. ſylogiſmus ↄtradictorius. ⁊ tūc dr̄ de en qd̄ eſt cōtra: ⁊ lexis qd̄ eſt ſermo vel dictio. i. cōtradictio. ¶ Cōſtrue. Eleuchus eſt lux. i. titulus libri. ⁊ eleuchus eſt ſyllogiſmus cōtradictorius. et eluchus eſt lapis precioſuu. Sillogiſmus ↄponitur a ſyn qd̄ eſt con. et logos ſermo. vn̄ ſyllogiſmus quaſi collectio et cōiūctio ſermonum.

Hemus. **Rex hemus: mons eſt hemus trax: et canoꝛ hemus**

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ hic hemus mi. habꝫ tres ſignificationes. Nā hemus eſt ꝓpꝛium nomen cuiuſdam regis. Hemus eſt quidam mons in tracia. Trax. i. homo de tracia habitās iuxta illum mōtem Hemus eſt canoꝛ. i. cantus vel ſermo. Hug. dicit hoc hemū mi. i. ſermo vel modulatio. ¶ Conſtrue hemus. i. rex. hemus mons trax. i. aliquis de tracia. ſ. monte illo. et hemus. i. canoꝛ. i. cantus.

Elementum **Littera pꝛincipium: documētum: ſunt elemētum.**

¶ Autoꝛ docit hic ꝙ hoc elementū ti. hꝫ tres ſignificatiōes. Nā idem eſt ꝙ littera. et eſt idē qd̄ pꝛīcipiū. vn̄ Stacius. Progenies ritusqꝫ tuos elementaqꝫ pꝛime. elemēta. i. pꝛincipia. Item idē eſt qd̄ documentum. Horacius. Reſtat vt his ego meipſe regam ſolerqꝫ elementis ¶ Conſtrue Littera principiū et documētum. hec tria ſūt elemētum.

Erugo. **Aeris erugo tempeſtas dicitur eſſe.**
Erugo quoqꝫ rubigo que naſcitur ere.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ erugo ginis. equiuocatur ad duo Nam erugo eſt tēpeſtas aeris que deſtruit ſegetes. Et erugo eſt rubigo que conſumit es et alia metalla. āgl. ruſte. ⁊ dr̄ erugo ab erodo is. qꝛ erodit. i. deſtruit erodēdo ſegetes ⁊ metalla. Jn̄ eruginoſus a ū. i. rubiginoſus. a ū anglice ruſtye. ¶ Cōſtrue. Erugo dr̄ eē tēpeſtas aeris. ang: myldewe. q̄qꝫ ꝑ et ⁊ erugo eſt rubigo que naſcitur. i. ꝓuenit ere. i. de illo metallo.

Eſtus tus

Dicitur eſtus amoꝛ: feruoꝛ maris: et caloꝛ eſtus.

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ hic eſtus tus tui. habet tres ſignificationes. nam eſt idem qᵈ amoꝛ amoꝛis. vt vnius eſtu ꝟginis accepioꝛ. i. amoꝛe. et eſt idem qᵈ feruoꝛ ſeu fluxus maris. vñ Claudianꝰ. Oceanuſqꝫ per eſtum metitur. per eſtum. i. fauoꝛem vel fluxũ. et idem eſt qᵈ caloꝛ eſtatis' Ut cãpus calet magno eſtu. i. caloꝛe. ¶ Cõſtructio patet.

Examen

Eſt examen apum collectio: lingua bilancis.
Examenqꝫ aciem iudiciumqꝫ notat.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ examen ſigãt q̃tuoꝛ. nã eſt collectio apũ. anglice a ſwarme of been. ⁊ idẽ eſt qᵈ ligua in trutina vł in bilãce. ãgł. the tõge of a balaũce. et eſt idẽ qᵈ acies. i. exercitus. vñ illud. Examen xp̄icolaꝝ caſtra reddit ad ꝓpꝛia. et eſt idẽ qᵈ iudiciũ. vt veſtroqꝫ examie pẽdet. i. v̄ro iudicio. ¶ Cõſtructio pꝫ. Hoc examẽ inis. vñ examino as. are.

Emuloꝛ

Emuloꝛ inuideo: ſequoꝛ emuloꝛ: emuloꝛ hoꝛtoꝛ.
Emulus inuideam ſectam deſignat amoꝛem.

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ emuloꝛ aris. ſignificat tria. nã emulari. i. inuidere Ut ille emulatur michi. i. inuidet. Emulari. i. ſequi. vt emulemur honeſtos. i. ſequamur. emulari. i. hoꝛtari. vt emuloꝛ vos dei emulatiõe. i. hoꝛtoꝛ vos. moneo vos. Sꝫ vltra dicit Brito ꝙ idem eſt qᵈ indignoꝛ aris. Unde in euãgelio. Uos emulamini michi. qꝛ veſtrũ hoĩem feci ſanum. Idẽ eſt quod amare. vt in ep̄la Pauli. Emuloꝛ vos dei emulatione. i. amo vos amoꝛe dei. Idẽ eſt qᵈ cõtendere. vt in Pſalmiſta. Noli emulari in malignantibus. i. noli contra malignantes contendere emulos. Emulꝰ ⁊c̃. Hic dicit ſimiliter ꝙ emulus a. um. a quo dꝛ emuloꝛ aris. ſig̃t tria. nam idem eſt qᵈ inuidus a um. vt iſte eſt emulus meus. i. inuidus Idem ꝙ ſequẽs Lucanus. Stimulos dedit emula virtus. emula. i. ſequens. Emulus. i. amãs vel hoꝛtans. vt Simus emuli dei. i. amatoꝛes. ¶ Cõſtrue. Emuloꝛ dũ inuidio ⁊c̃. emulus deſignat inuidiã. i. inuidum et ſectã. i. ſequẽtẽ. ⁊ amoꝛẽ. i. amãtem et eſt locutio methonomia.

Eſt pertinet

Pertinet et pꝛodeſt: pariter contingit et extat.
Dicitur eſſe iuuat: inſimulatqꝫ ſtatum.

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ hoc verbum eſt hꝫ ſex ſignificationes Pꝛimo. i. pertinet. vt eſt magiſtri legere. i. pertinet. Idem qᵈ pꝛodeſt. vt eſt legere. i. pꝛodeſt legere. Et eſt idem quod contingit. Unde Priſcianꝰ. vt eſt qñ elemẽtũ diuiditur. i. cõtingit. Et idem eſt ꝙ extat. vt hec domus eſt ex ietio ⁊ pariete. i. extat. Et idem eſt qᵈ iuuat. vt in Hoꝛatio Et qᵈ ꝓdire tenus eſt. i. iuuat. Et idem eſt qᵈ inſinuat ſtatũ. vt bene eſt michi. i. in bono ſtatu ſum. ¶ Cõſtrue. Eſt. i. pertinet. ⁊ eſt. i. ꝓdeſt. ⁊ eſt. i. ꝯtigit et eſt. i. extat. ⁊ eſt dꝛ eſſe idem qᵈ iuuat. qꝫ ꝓ ⁊. et eſt inſinuat ſtatum.

Exanclo

Exanclo patitur: et perficit: inſuper haurit.

¶ Hic docet autoꝛ ꝙ exanclo as. habet tres ſig̃ationes. Nam exãclare idẽ eſt qᵈ pati. vt exãclo te facere q̃cq̃d tu vis. i. patioꝛ te facere. Et eſt idẽ qᵈ ꝑficere vt ne dũ hoc opꝰ exãclaui. i. ꝑfeci. Et idẽ eſt qᵈ haurire, vt iſte exanclauit cyphū vini.i.hauſit. ¶ Conſtrue. Exanclo.ſ.ſignat iſta patior ris.ꝑficio cis.inſuper ⁊ haurio ris hauſi haurire.et dr̄ exanclo de ex et ancla le.i.rota hauritoria.cū qua aliquis haurit aquam de fonte.

Exibeo.

Exibet hoc verbum deſignat quatuor iſta.
Demonſtrat:preſentat:alit:pariter dat abunde.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc verbū exhibeo es.hꝫ quatuor ſignificationes. nam idem eſt qđ demōſtrare. vt exhibeas nobis litteras tuas .i.demonſtres nobis.et idem eſt qđ preſentare. vt exhibemus iſtuꝫ clericū.i.preſentamus. et idē eſt qđ alere.i.nutrire. vt auis exibet pullos.i.nutrit.⁊ idem eſt qđ abūdare.vt iſte michi exibet pecunias.i.abunde dat. ¶ Cōſtrue Hoc ꝟbū exibet deſignat q̄tuor iſta.i.demōſtrat ⁊c. Exibeo es.bui ere. exibitū tu.verbū actiuū cōponit de ex et habeo bes.habui habere.

Exigo.

Exigit exquirit:vult:perficit:et iaculatur

¶ Hic dicit autor ꝙ exigo gis.equiuocat ad q̄tuor. nam exigere idē eſt qđ exquirere.vt iſte exigit a me vbi rex eſt.et exigo.i.volo.vt Hoc exigo fieri.i.volo hoc fieri.⁊ idē eſt qđ ꝑficere.vt nondū hoc opus exegi.i.perfeci.⁊ eſt idem qđ iaculari.anglice to caſte a darte.i.extra iacere.vt ignis exigit a ſe ſcītillas.i.iaculatur.i.iacet a ſe ſcītillas. exigo gis.exegi.ere.exactū tu.in ſupinis. verbū actiuū. cōponitur de ex et ago agis. Exigit expellit extorquet proſicit atq̄. Diuidit et repetit ſimpliciterq̄ petit. Diuidit expellit agit extra cogo ſequatur. Iniuſte petere tibi denotat exigo vere. Dicitur exactor iniuſte quiſquis petitor. Inuenitur de ſocrate q̄ inuitatus ab amico et videns eius vxorem iurgioſam dixit ei. Quare non exigeret.i.expelleret mulierem. Qui rn̄dit. Domi addiſco qualē me foris exhibebo. Sic̄ ergo exhibeo idem eſt qđ oſtendo.

de ſocrate

Excipit.

Excipit excludit:accuſat:ſuſcipit:affert.

¶ Autor hic docet ꝙ excipio pis. idem eſt qđ excludere. vt excipio te ab illis.i.excludo. et idem eſt quod accuſare.vt iſte excipit contra me.i. accuſat.et idem eſt qđ ſuſcipere.anglice to Welcum. vt Mulier q̄dam (martha noīe)excipit illū in domū ſuam. ⁊ idem eſt ꝙ afferre.vt iſte eſt except⁹ in altū.i.elatus.i.ſurſū portat⁹ in altū. Excipio pis excepi ere. exceptū tu.in ſupinis ꝟbū actiuū.cōpnitur de ex et capio pis.

Expedio.

Denotat expedio:prodeſt:decet et manifeſtat.

¶ Autor hic docet ꝙ expedire idem eſt qđ prodeſſe.vt ibi. Expedit vt vnus moriatur pro populo. et expedit.i.decet vt hic expedit inſignem pro meruiſſe virū. expedit.i.decet. Item expedit.i.manifeſta.vt expediuit ſe illis.i.manifeſtauit. Satis facilis eſt lr̄a.expedio ꝯpōit de ex et hec pedica.qđ eſt quoddā inſtrumētū capiēdi pedes aīalium.

Expono.

Venditor exponit merces:probleuma magiſter.

¶ Autor hic docet ꝙ expono idem eſt qđ monſtrare. anglice to ſhewe or to ley furth. ſicut mercatores mōſtrant res ſuas quas vēdere volunt Item exponere.i.gloſare vł proponere ſicut magiſter exponit.i.gloſat vel ꝓponit aliquod ꝓbleuma.i.difficilem queſtionē. ¶ Cōſtrue. Venditor.i.mercator. exponit.i.monſtrat. merces ſuas quas vult vendere.

et magiſter exponit ꝓbleuma .i. difficilem queſtionẽ et dr̄ ꝓbleuma primus fructus argenti. et cōponit̄ de prothos qđ eſt primū. ⁊ lema qđ eſt ſumto vel fructꝰ. quaſi prima ſumcio vel primus fructus argenti. et eſt exponere verbum actiuū. et cōponitur de ex et pono nis. poſui ponere.

Ergo.

Ergo pro cauſa finem ſeruauit eandem.
Eſt illatiuum cum primum ſeruat acutum.

¶ Hic autor docet ꝙ hec dictio ergo qñ ſignat cauſam acuit vltimā ſyllabam. et ſi inueniatur aliter ꝙ̄ cauſatiue. tunc grauat vltimā et acuit primā. iuxta regulas traditas de accentu. Et nota qđ apđ antiq̄s declinabat̄ hoc ergū ergi ergo. vñ Virg. eni yđ. Illiꝰ ꝙ̄ veni .i. ꝓpter. cauſā vel ꝓ cā illius veni. Itē Grecismꝰ capl'o de tropicis in fine. Si .q̄d dicat̄ ꝙ̄ ſui: ſed aliꝰ ibi. ergo .i. cauſa. ¶ Cōſtrue. Ergo ꝓ cauſa .i. qñ ponit̄ cauſatiue ⁊c̄.

Et.

Et tria ſignificat: exponit: copulat: equat.

¶ Autor hic docet ꝙ iſta cōiunctio et aliqñ ponit̄ expoſitiue pro id eſt. vnđ Ouidius. Hanc deus et melior litem natura diremit. Sic conſtrue verſum hunc. Deus et melior natura (hoc eſt) deus .i. melior natura diremit .i. amouit hanc litē .i. diſcordiā. ⁊ ſic tenetur ibi. ⁊ alibi. Judica me deus et diſcerne cauſam meā .⁊ .i. diſcerne tenetur ibi expoſitiue. Item et aliqñ tenetur equatiue .i. vnitiue. vt corpus et aīe ſunt vnꝰ hō. ita ſcꝫ ꝙ corpus vnitū aīe ⁊ aīa corpori. ¶ Conſtrue ſic. Et iſta cōiunctio ſignat tria .i. ꝙ poteſt poni tripliciter exponit .i. ponitur expoſitiue. copulat .i. ponitur copulatiue. equat .i. ponitur equatiue vel vnitiue ⁊c̄.

Falx cis.

Falce puto vineta: meto ſata: tondeo prata.

¶ Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis incipientibus ab E. Hic ꝓſequitur tractando de dictionibꝰ incipientibus ab F. Et primo de hac dictione hec falx cis. dicēs ꝙ hꝫ tres ſignificatiões. nam hec falx falcis eſt illud inſtrumētum quo vindemiatores abſcindūt vites vel putant .i. amputant vites. angl'. a wyne knyf. et eſt vindemiare .i. vites amputare. vel vnam. vinea auferre. Item hec falx cis. eſt inſtrumentū quo meſſores metūt ſegetes. angl'. a hoke or a ſykyll. Falx eſt inſtrumentum quo prata tondentur anglice a ſythe. Falx cis. dicitur de hec filix cis. et eſt filix quedam herba. anglice ferne. quia primo filix ſcindebatur cū falce. ¶ Conſtrue. Ego puto .i. amputo. vineta .i. vites. cum falce .i. tali inſtrumento. ⁊ ego meto ſata .i. ſegetes cū falce. et ego tondeo prata cum falce.

Flamen.

Hoc flamen flatus: hic flamen preſbyter illud.
Dicitur a flo flas ſed a filo dicitur ille.

¶ Autor hic docet ꝙ flamen eſt equiuocū ad duo. Primo .i. hic flatus tui. et declinat̄ hoc flamen flamīs. ⁊ dr̄ de flo flas flaui flare. Hic flamen inis. dicebat̄ ſacerdos Jouis. et tunc eſt maſculini gñis. ⁊ diriuat̄ de filo as aui are. ⁊ tūc dr̄ flamen quaſi filamen: qꝛ reliq̄as a collo pendētes ꝑ fila portabāt. ¶ Cōſtrue. Hoc flamen dr̄ flatꝰ. hic flamē inis. dr̄ p̄ſbyter Iouis apud gētiles. Illud .i. flamen qđ eſt neutri gñis dr̄ a flo flas flare. Sꝫ hic flamen dr̄ a filo as .i. fila deducere. vel a filum li. angl'. a threde.

Facelus **Significata faſelus habet duo: cymba: legumen.**

¶ Autor hic docet ꝙ facelus ſigt̃ duo. nam idem eſt ꝙ ſymba he. angl. a cogbote. i. parua nauicula. vñ Lucanꝰ. Tenui ſuſulti facelo. i. cymba. Facelus vocatur quoddam legumen. i. tale ſemen de quo fit legumen. Uirg. Si vero vicio ferres tenueꝗ facilem. Nota ꝙ faſelus ꝓ cymba fei gñis dr̃ a phaſe qđ eſt trãſitus. Sʒ ꝓ legumen ⁊ maſculini gñis dr̃ a phagyn qđ eſt comedere. ¶ Cõſtrue. Hoc nomen facelꝰ hʒ duo ſigt̃a. i. duas ſigt̃iões. duo dico ſunt hec. ſ. ſymba et legumen. Hoc legumẽ inis et hoc legũ gi. diriuat̃ a lego is. i. colligo gis. ⁊ eſt ſemẽ cuiuſlibʒ herbe de q̃ fit potagiũ. vt piſa. fabia. vicia. auena. nã ãtiq̃ legebãt. i. colligebãt ſemina meliora vt potagiũ facerẽt. Hec facela le. eſt q̃dã inſula grecie. ⁊ genꝰ legumia marie abſidat in eadẽ. et inde hoc facelariũ rij. i. herba faceli. ⁊ põt ſcribi ꝑ ph. vl̃ f. ſm qđ ↄſiderat̃ origo vl̃ reductio ad latinũ

Fatum ti **Conſtellatio mors: parte reſponſo deorum.**
Euentus rerum: ſignantur nomine fatum.

¶ Autor hic docet fatũ ti. hʒ iſtas ſigt̃ationes. Fatum. i. cõſtellatio. vnđ dicitur. Fata regũt hoĩes. i. cõſtellationes. Et fatũ. i. mors. vt ibi. Quos tangit vicinia fati. i. mortis. Et fata. i. parce arũ. vt Promiſere tibi fata ruinã. fata. i. ꝑce. ⁊ eſt reſpõſa deoꝝ. Hec parca e. Ouiđ. Eſſe q̃ꝗ infatũ reminiſcit̃ affari tẽpus. Infatũ. i. rñſum per deos. ⁊ fatũ. i. euẽtus rerũ. ¶ Cõſtrue. Cõſtellatio. mors ⁊c. ſignat̃ in hoc noĩe hoc fatũ fati.

Fedus **Hic fedus turpis: hoc fedus dicito pignus.**
Nam veteres feda iungebant federa porca.

¶ Autor hic docet ꝙ fedus hʒ duas ſigt̃iones. Primo idẽ eſt qđ hic et hec turpis ⁊ hoc pe. ⁊ tũc declinat̃ ſic. Hic fedus. hec feda. hoc fedum. adiectiue. i. turpis. fetidus a um. Et eſt idem qđ pignꝰ oris. ⁊ tũc declinatur goc fedus federis. i. vinculũ pacis. angl. a bande of loue. et tunc diriuatur a fedus a um. Nã antiqui qñ vellent fedus. i. vĩculum. pacis et cõcordie inire. acceperũt vnã fedã ⁊ vilem porcã. ⁊ vtraꝗ pars (que erat per cõcordiam feranda) ſtetit ex vtraꝗ parte porce. ⁊ occidit eã fede. i. turpiter ſigñs ꝙ ille qui a pacis federe reſiliret. eſſet tam turpiter. occidendꝰ. ſicut illa porca fuit occiſa. ¶ Conſtrue. O lector dicito fedus qñ declinat̃ ꝑ hic. vt hic fedus. eſſe idem qđ turpis. i. vilis. ſʒ dicito hoc fedus qñ declinat̃ ꝑ hoc. vt hoc fedus federis eſſe idẽ qđ hoc pignꝰ pignoris. Et eſt pignꝰ (ꝓut hic ſumit̃) cõfederatio vl̃ ↄfirmatio amoris.

Fenix **Arbor: homo: volucris: populus: prouincia fenix.**
Atꝗ genus cythare ceu legi dicitur eſſe.

¶ Autor docet hic ꝙ fenix aliqñ eſt arbor quedã que alio noĩe vocatur palma. anglice a palme. ſm quoſdã. Et fenix eſt ꝓpriũ nomen cuiuſdã viri. i. fratris Cadmi. qui fuerũt filij regis grecoꝝ. ſ. fenix ſilex ⁊ cadmus quorum europa fuit ſoror. Uirgiliꝰ. Cuſtodes lecti fenix ⁊ durꝰ Ulixes. Fenix eſt quedã volucres que eſt in arabia. et eſt vnica in mũdo. Uiuit enĩ ꝑ q̃ngentos annos. ⁊ tũc incẽdit ſeipam. de cuiꝰ cineribꝰ alia ſurgit et eſt Fenix vna ſpēs ꝑ ſe qñ ē volucris. ⁊ ſic īpoſſibile eſt ꝙ moreretur oīno. ⁊ mirū eſt vnā auē ꝯſtituere ſpeſiē Vñ ꝗdā. Una cū ſit auis fenix rex ꝑticularis. Quis non miratꝰ ſi ꝓ ſpecie reputatꝰ. Itē fenix eſt aliꝗ́ natꝰ de phenicia ⁊ eſt phenicia ꝗdā patria. ⁊ tūc phenix eſt nomē gentile Phenix eſt illa ꝓuincia. i. patria Fenix eſt ꝗddā inſtrumentū factū ſcꝫ cythare admodum fenicis. ¶ Cōſtrue Fenix đr eſſe. ceu legi. i. ſicut legi. quedā arbor. et quidā homo. quedā volucris. et ppl's. et ꝓuincia. atꝗ pro ⁊. et fenix đr eſſe genus cythare. i. inſtrumētum.

Floreſcit ferrula: percutit et ferula.

Ferrula.

¶ Docet hic autor ꝙ hec ferula le. aliqñ eſt ꝗdā herba ꝗ creſſit in gardino mōte. vñ Virgiliꝰ. Florētes ferulas ⁊ grāda lilia carpēs. Itē ferula ferule eſt illud inſtrumētū quo diſcipuli ꝑcutiūtur in manibꝰ. ꝗđ ⁊ alio noīe palmatoriū appellatꝰ angl'e. a palmer. ⁊ đr ſic. q: olim fiebat de illa herba: ꝗ fercula vocatꝰ. et pōt general'r. ſumi pro oī herba que vberat. i. voletus. angl'. a paddokſtole. vnđ Ouiđ Quadrupedē ferula dū malus viget eques et đr ferula a fero feris ꝑcuſſi ferire. i. ꝑcutere. ¶ Cōſtrue Ferula. i. illa erba floreſcie et ferrula. i. palmatoriū percutis

Hic ficus eſt morbus: hec ficus fructus et arbor.

Ficus.

¶ Autor docet hic ꝙ ficus aliqñ eſt quidā morbus. et tūc declinatꝰ hic ficus cus cui. maſculini gñis. Hec ficus cus cui. feī gñis. eſt ꝗdā arbor et fructus illius arboris. angl'. a fyge or a fyge tre Sꝫ ꝓ arbore ficus eſt feī gñis ⁊ ſcđe decl'. vñ Grecīſmꝰ. Eſt ficus morbus. eſt ficus fructus et arbor. Dic hic pro morbo. ſed dicas ꝓ reliqs hec Vñ alius. Arbore de fico naturas collige ficus Sꝫ tum idos ficus nullꝰ michi mittat amicus Tñ inuenitur hec ficus fici fico ſcđe declinationis pro fructu. Vñ Hieremie. xxiiij. caplo. Et ecce duo calathi pleni ficis poſiti ante tēplū dñi. Item marci. xi. in medio Non enim erat tēpus ficoꝝ ¶ Conſtrue. Hic ficus eſt morbus. ſed hec ficus eſt arbor vel fructꝰ. ⁊ đr ficus a fecūdus da. dum. quia fecūda eſt quia bis vel ter in anno profert fructum.

Finis cōſumens: eſt cōſummatio finis.
Eſt proprium finis quandoꝗ fit actio finis.
Cuius plurale regiones dicimus eſſe.

Finis.

¶ Autor hic docet ꝙ quattuor modis dicitur finis. nā finis đr aliquādo conſumens vt ignis eſt finis. deſtructionis vel cōſummationis domus ⁊ tunc finis tenet ſe admodū ronne. Aliqñ dicitur conſummans. i. pficiens. et finis adeſt operi. et finis eſt ꝓprium nomen cuiuſdam mulieris et finis eſt actio alicuiꝰ rei. vt finis vini eſt inebriare potamē ¶ Cōſtrue. Finis ⁊c̄ Cuius plurale ⁊c̄. Autor docet hic ꝙ finis in plurali numero ſigñat regiōes vt i. i. Trāſiuit ieſus ꝑ medios fines decapoleos. i. ꝑ medias regiōes. ⁊ declinatꝰ hic vel hec finis dubiū gñis i ſingulari ſꝫ in plurali hi fines tm̄ maſculini gñis Sꝫ ꝓ noīe mulieris đr hec finis tm̄.

Eſt altare focus: focus eſt locus: et focus ignis.

Focus.

¶ Docet hic autor ꝙ hic focus ci. aliqñ idem eſt ꝗđ altare. Virgilius. Et numero libo intemerata focis. libo. i. offero munero intemerata. i.

pura ſacrificia ibi focis intellige.i.altaribus ꝛc. Focus eſt locus ille ſuper quem fit ignis.anglice an herr. Et focus eſt idem quod ignis.et dr̄ a foueo es. quia fouet mēbra frigida. vel dr̄ a phos grece qḋ eſt lux latine quia focus lucet aſtantibꝰ.Cōſtructio patet.

Frons. **Frons frondis folium:frons frontis pars aīalis.**

¶Autor hic docet ꝙ hec frōs eſt equiuocū ad duo nam frōs eſt idem qḋ foliū.vnde Virg. Fronde ſuper viridi ꝛc.ꝛ tunc facit frondis in gtō. Et aliqn̄ frons eſt pars capitis hoīs ſiue alterius aīalis. vnde Catho. Fronte capillata poſt hec occaſio calua. ꝛ tunc facit frontis in gtō.ꝛ eſt ſemper fēi generis. ¶Conſtrue. Frons faciens frōdis in gtō eſt foliū. et frons faciens frontis in gtō eſt pars aīalis.i.hoīs vel alterius.

Fornix. **Eſt fornix arcus templi:fornixqꝫ lupanar.**

¶Hic docet autor ꝙ fornix icis hꝫ tres ſiḡaciones. Nam fornix eſt arcus lapideus ſic dictus. qꝛ de tortura fornacis extrahitur vel qꝛ curuatus ſit vt fornax. et qꝛ meretrices ſolent meretricari in huiuſmodi fornicibꝰ ideo ꝛ fornix dr̄ lupanar.i.domꝰ meretricū.āgl.a brothel howſe. Ideo dr̄ fornix quaſi formā necās.i.aīam. qꝛ aīa eſt forma nr̄a.et fornix corripit penul.in gtō.et eſt maſculini gn̄is hic fornix icis penul.correpta Unde Iuuenalis. Lenonū pueri quicūqꝫ in fornice nati. Itē differētia eſt inter fornix ꝛ fornax.vt pꝫ per verſuꝫ.Eſt fornix arcus.ſed fornax ſaxa perurat ¶Conſtrue Fornix eſt arcus tēpli. ꝙ ꝓ ꝛ.et fornix eſt lupanar.i.domus meretriciū. et dr̄ fornix a fornax. Fornix eſt arcus triumphalis.vt habet Prouerbiorꝫ.xx. vbi dr̄. Diſſipa impios rex ſapiēs.i. debes diſſipare ꝯturbantes bonū cōmune. ꝛ incurua ſuꝑ eos fornicē.i. arcū triūphalē.qui antiquitus erigebat habita victoria de inimicis.

Fucus. **Fucus apis:fucus color:eſt deceptio fucus.**

¶Autor hic docet ꝙ fucus hꝫ duas ſiḡacōes. Nā fucꝰ eſt apis nō mellificās.poſtꝙ amiſit aculeū.angl.a drone. Et fucꝰ eſt color adulterinus et falſus.vn̄ Boeciꝰ. Mulierꝫ fuco ꝯfuſus.Et aliqn̄ ponit ꝓ deceptiōe ſicut in hymno. Sūt multa fucis illuſa.fucis.i.deceptiōibꝰ. Itē aliꝰ. Nō eſt in multꝭ virtꝰ qbus eſſe videtur. Decipiūt fucis lumina nr̄a ſuis.

Fungus. **Fungus boletus: et fungus dicitur ales.**

¶Autor hic docet ꝙ fungꝰ hꝫ duas ſiḡationes. nam fungus.i.boletꝰ. anglice a padokſtole.vel eſt qdā auis.an oſtrich.qꝛ vt aliqui dicunt eſt illa que comedit ferrū.i. ferreos clauos. āgl.horſe nayles. Fūgus dr̄ a fungor eris.ſm vocē.ſed a defungor eris.ſm ſiḡationes.defungor eris.i.mori.qꝛ comedentes fungos. ſicut plures faciunt in partibus trāſmarinis ſepius moriuntur.vn̄ Marcialis cocus. Defunctos fungis hoīes materne negabis. Boleti leti cauſa fuere tui.

Furfur. **Furfur auis furfur quoqꝫ ſit purgatio meſſis.**

¶Autor hic docet ꝙ furfur hꝫ duas ſiḡationes.nam furfur eſt quedā auis que alio noīe dicitur furfurio onis. qꝛ furfure viuit. Et furfur eſt purgamentū farris ꝛ farine qḋ alio noīe dicitur brenniū.anglice bran.et tunc eſt maſculini generis non vere ſicut dixerunt quidam cōtra quem dicit iſte verſus. Furfura qui dixit ſemꝑ de frurfure vixit. Alii dicūt ꝙ furfur ꝓ purgatione bladi ſemꝑ eſt fēi gn̄is. Sed ꝓ reſolutiōe in vina eſt neutri gn̄is. vn̄ ſcribit. Veſice ſcabies per furfura victa notatur.

Futile vas eſt quod cuncta recepta refundit.
Sic homo futilis eſt: qui diſſipat omne qđ audit.

Futile.

❡ Autor hic docet qđ hic et hec futilis et hoc le. equiuocatur ad duo. nam futilis dicitur res vel vas illud qđ nichil pōt retinere in ſe infuſū. Et hinc tranſlatione facta. Futilis dr̄ homo van⁹. ſupfluus. loquax. qui nichil ſcit celare. nec audita poſt retinere. ⁊ dr̄ futilis ab hec futis tis ti. Et futis eſt quoddā vas habēs os latū ⁊ amplū fundū vo acutiſſimū adeo ꝙ ſtare nō poteſt. ❡ Conſtrue. Hoc vas. i. illud vas eſt futile qđ refundit cūcta. i. oīa recepta in eo. Sic homo ille eſt futilis q̄ diſſipat. i. diſſipando loquitur omne illud qđ ipſe audit ab aliis.

Cum facio libo: conuenio: noceoqꝫ.

Factio.

virg

❡ Autor docet hic ꝙ facio cis hꝫ tres ſigᷓtiones. nam facere idem eſt qđ libare. vn̄ Virg. Cū facio vitulā pro frugibus: ipſe venito cū facio. i. cū ſacrifico. Item idem eſt qđ cōuenire. vn̄ Ouid. Medee faciūt ad ſcelus oē manus. faciūt ibi. i. ꝯueniūt. Et facio. i. noceo. vn̄ Ouid. Per venerē miſero que faciēds tela. faciēds. i. nocētia Item dr̄a eſt inter facere et creare. Facere eſt aliquē cōponere ex p̄iacēti materia. Sꝫ creare eſt aliqđ facere ex nichilo. vn̄ qdā. Ex aliquo facere eſt: ex nichiloqꝫ creo.

Ouid

Dic facinus factū: pariter ſcelus: atqꝫ nephandum

Facinus.

❡ Autor hic docet ꝙ facinus hꝫ tres ſigᷓtiones. nam aliqn̄ ſumitur in bona ſigᷓtiōe. ſ. ꝓ facto et hoc ſemꝑ diſcernitur ex adiuncta. ſcꝫ ex adiectiuo ſecū venientī in cōſtructione. vt pulchrū facinus Et facin⁹. i. ſcelus. i. malū factū. Et eſt idē qđ nefandū. i. malū vł malignitas. et dr̄ hoc facin⁹ oris de facio is. ❡ Cōſtrue. Dic facin⁹ eē fctm̄. ⁊ dic parit̄ facin⁹ eſſe ſcelus. i. flagitiū. i. pctm̄ malū factū. ⁊ etiā dic facin⁹ eē nefādum.

Artem: diuitias: ius: ſignat ſola facultas.

Facultas.

❡ Autor hic docet qđ hec facultas tis. equiuocatur ad tria. nam idem eſt qđ ars vel ſcientia. q: reddit hoīem facilē ⁊ potētem ad reſpōdēdum obuiātib⁹ ſibi. Et facultas eſt copia diuitiaꝝ. vt ibi. Inter opes multas cū ſit michi nulla facultas. Lōdoniis vel pariſiis dego tātal⁹ alter ego. Et facultas. i. ius vel poſſibilitas. ❡ Cōſtrue. Sola dictio facultas ſigt̄ tria. ſ. artē. i. ſcientiā diuitias. i. copiam diuitiaꝝ. ius (vel vim. ⁊ credo ꝙ melior littera). i. poſſibilitatē. Facultas dr̄ de facilis vł facilitas.

Fallo falcificans: ſed fallo decipiendo.

Fallo lis.

❡ Autor hic docet ꝙ fallo habet duas ſigᷓtiones nam eſt falſum facere. vel falſuꝫ dicere Fallere. i. decipere aliquem in verbis. vnde falſus a. um. participiū. Et falſus a um eſt nomen Sed falſus qn̄ eſt ꝑticipiū tunc idē eſt qđ deceptus. vt ego ſum falſus. i. decept⁹. Falſus nomē eſt ille q̄ fallit. vn̄ ille eſt falſus qui credentes verbis ſuis fallit et decipit. Quales ſunt multi facundo famine culti. Fallo lis fefelli lere. falſū ſu. in ſupino. verbū actiuū cuius actio ſepius modernis dieb⁹ apđ diuites frequentatur. et paſſionem illius plerumqꝫ nos ſimplices experimur. ¶ Cōſtrue. Ego falſificās.i.faciēs falſū. fallo decipiendo.i.qn̄ decipio

Fero fers. **Fert patitur: dicit: fert cupit: atqꝫ gerit.**

¶ Autor docet hic ꝙ fero equiuocatur ad q̄tuor. Primo.i.pati. vn̄. Cū patimur ferimus: facimus tūc qn̄ ferimus. Primum ferimus corripit penultimam. et eſt idē qđ patimur. ſcđm ferimus ꝓdu. penul. et eſt idē qđ ꝑcutimus. de ferio feris iri.i.ꝑcutere. ¶ Item fero.i.dico. vt Ceſar fert viciſſe pompeium.i.dicit. ¶ Et fero.i.cupio vt ibi. Fert aīs cauſas tantarū exprimere rerū.i.cupit. vnde Ouidius. In noua fert animus mutatas dicere formas.i.cupit. ¶ Et fero.i.gero. vn̄ illđ Mediſqꝫ ꝑ equora ponthi fert predam.i. gerit vel portat. ¶ Fero fers tuli latum. verbum actiuum et anormalum.

Fero fers. **Bis duo policena: componens dat fero verba.**
Effert et confert: differt: et deniqꝫ differt.

¶ Docet hic autor ꝙ fero dat quattuor cōpoſita de ſe quorum qđlibet eſt equocū per ſe et ſunt illa. Effero confero, differo. et differo. Quorum ſignificationes inferius hic patebūt. ¶ Cōſtrue Hoc verbū fero fers componens.i.faciens cōpoſitionē. dat bis duo.i.quatuor veba policena.i. plurium ſenſuū.i. ſignificationū. Poliſenus a um. cōponitur de polis qđ eſt pluralitas ⁊ ſenes grece qđ eſt ſenſus latine. q̄ſi pluriū ſenſuum et illa quatuor verba cōpoſita ſūt iſta: ſcꝫ effert et confert ⁊c.

Effero. **Extollit: dicit: fert funus: terminat effert.**
Mortuus elatus: elatus fitqꝫ ſuperbus.

¶ Autor docet hic equiuocationē iſtius verbi effero effers. qđ eſt primū de quatuor cōpoſitis a fero. de q̄bus mentio ſupra. et dicit ꝙ effero effers habet tres ſignificationes. nam effere.i.extolere.i.exaltare. vt ibi de virgine Quibus te laudibus efferā neſcio.i.extollem vel exaltē. ⁊ tunc dicitur ab eo elatus a um.i. ſuꝑbus arrogans. Effere.i.portare funus.i. corpus mortuū extra domū ad tumulū. ⁊ tūc ab eo diriuatur elatus a ū.i. mortuus a um. Efferre.i.terminare. ⁊ ſic Priſcian⁹. nomen tertie decli. effert actm̄ caſum in em.i.terminat actm̄ in em. ⁊ ꝯponitur effero de ex et fero fers extuli efferre. elatū tu. verbū actiuū. ¶ Cōſtrue. Hoc vbū effert dat.i.ſignificat iſta.ſ. extollit. fert funus. ⁊ terminat. Mortuus ⁊c. Hic dicit ꝙ ab effero qn̄ eſt fero fun⁹. venit elatus a um.i.mortuus a um. ꝙ ꝑ ⁊. et elat⁹ fit ſuꝑbus. qn̄ dr̄ de effero eſt qđ idē qđ extollo.

Confero. **Proficit ⁊ donat loquitur tria confero ſignat.**

¶ Hic autor agit de ſignificatione ſcđi vbi quod ꝯponitur a fero.ſ. cōfero. Dicens ꝙ cōfero habet tres ſignificationes. Primo.i.proficere. vt hic. Nil cōfert quodcūqꝫ petis. nil cōfert.i.nil proficit. Hec medicina confert ad ſalutem corporis. Conferre.i.dare vel donare. vt ibi. Cōfer michi xp̄e ſalutis munera perpetue.i.da vel dona. Conferre.i.loqui. vt in euangelio. Qui ſunt hi ſermones quos confertis adinuicem ⁊c. Confero contuli. collatū tu. ¶ Cōſtrue. Hoc verbū ꝯfero ſignificat hec tria ſcꝫ proficit et donat et loquitur ⁊c.

Hec tria dat defert: accuſat: poꝛtat: honoꝛat. Defert.

¶ Autoꝛ docet hic de equiuocatione tertij cōpoſiti: ſ. defero ers. dicens ꝙ equiuocatur ad tria nam deferre .i. accuſare. vt iſte deferebat illum .i. accuſabat illū. vñ hic delatoꝛ oꝛis .i. accuſatoꝛ. ⁊ delectatiōis .i. accuſatio. Item deferre .i. poꝛtare. vt ibi. Aurum ⁊ thus deferētes .i. poꝛtātes. Item deferre .i. honoꝛē impēdere. ſm hāc ſigatiōnē ꝯſtruit cū dtō caſu vt deffero tibi .i. honoꝛē impēdo tibi. et cōiugatur de fero fers. detuli re. delatū tu. in ſupis ⁊ diuerſiq; iuenit in hac ſignōe i Boecio de ꝯſo. phie. ¶ Cōſtrue. Hoc vbū defert dat .i. ſigt hec tria .ſ. vba accuſo as ⁊c. Defero pro impēdere honoꝛē eſt neutrū. ⁊ in aliis ſignōib⁹ eſt actiuum.

Pꝛeteritū geminū: geminū dat differo ſenſum. Differo.
Diſtat: pꝛolongat: hoc verbum differo ſignat.
Differo pꝛo diſto: dat deſtitit abſq; ſupino.
Differt pꝛolongo dat: deſtulit atq; delatum.

¶ Autoꝛ docet hic de equiuocatione iſtius dictiōis differo qđ eſt q̄rtū cōpoſitū de fero. de quo ſuperius fecit mentionē. Dicit ergo ꝙ differo hʒ duas ſigatones. nam idem eſt qđ diſtare. vt hō differt ab aſino .i. diſtat. ⁊ in tali ſigtione inuenit ſepe differt impſonaliter poſitū. vt nō differt inter ſūmū bonū ⁊ deū. et tūc differo facit diſtiti in p̄terito qđ accipit mutuo diſto ſtas. ⁊ caret ſupis. Itē differre .i. ꝓlōgare. vt iſte diſtulit negotiū meū .i. ꝓlōgauit. ⁊ tūc differo facit diſtuli in p̄terito ⁊ dilatū in ſupis. Hug. dicit ꝙ differo ſēp facit diſtuli in p̄terito Differo ꝑ ꝓlongare eſt actiuū. et pro altera ſigtione eſt neutrū. ¶ Conſtrue. Hoc verbum differo ſignificat hec duo verba: .ſ. diſto as. et ꝓlongo as.

Pertinet⁊ diſtat: narrat quoq; fert retro refert. Refert.
Accuſatiuum poſcit ſimul atq; datiuum.
Pꝛo narro poſitum. pꝛo diſtat non regit vllum.
Aſt ablatiuum pꝛonominis aut genetiuum.
Nominis exigit hoc pro partinet arte volente.

¶ Autoꝛ hic docet de equocatione iſtius verbi refert: qđ cōponitur de re ⁊ fero fers. dicēs ꝙ referre hʒ quattuoꝛ ſigtiōēs. nam idem eſt ꝙ retro ferre .i. recitare. renūciare iterum ferre. vnde Hec relatio onis .i. rei pꝛioꝛis et cognite. iterata cognitio. et relatiuus a um. qđ ad aliq̄d refertur. vel potius qđ iterū fert aliquid ad memoꝛiā quaſi iterum poꝛtatum Cū eni dico ſoꝛtes legit. per hoc nomē ſoꝛtes ſoꝛtis cognitionē ſubijcis. et poſtea ſubiūgo. et ipſe diſputat. ꝑ illud ꝓnomen ipſe ſoꝛtes refert .i. iterū fertur ad cognitionē. vñ illud ꝓnomē dr̄ relatiuū qđ ſic aliq̄d referat. Itē referre .i. narrare. vt referā tibi noua .i. narrabo tibi noua. et tūc regit poſt ſe dtm̄ caſum ex vi acq̄ſitiōis. ⁊ actm̄ ex vi trāſitiōis. Itē refert .i. diſtat. ⁊ ſm hoc multotiēs tenet impſonalr̄. vt nō refert an facias hoc. an facias illud. ⁊ ſm illā ſigtionem eſt abſolutū. ⁊ nō regit aliquem caſū poſt ſe. Itē refert .i. ꝓdeſt vl' ꝑtinet ad offm̄ vl' ad vtilitatē alicui⁹ et pro eo imꝑſonale ſemper eſt. vel fere ſemꝑ. et cōſtruitur cū gtō cuiuſlibet caſualis .exceptis gtīs quinqꝫ participaliū ꝓnoim cū quib⁹ nō cōſtruitur. ſed ꝓ illis cōſtruitur cū ablītis feīs ſuoꝝ poſſeſſiuoꝝ in ſingulari numero. vt refert henrici vel mea vel tua vel ſua vł noſtra vel veſtra vel illius.i. prodeſt henrico vel michi vel tibi vel ſibi vel nobis vel vobis vel illis. vel pertinet ad officium vel vtilitatem hērici vel meam vel tuam vel ſuā vel noſtrā vel veſtrā vel illius. Item refert conſtruitur cum ablītis feī gtīs iſtius noīs poſſeſſiui. Cuius ia. ium. vt cuia refert. vel genitiuo ſui ꝑmitiui. vt cuius refert. et vtrumqꝫ bene dicitur. ¶ Conſtrue. Hoc verbū refert ſignificat iſta.ſ. pertinet ⁊c. Et refert poſitū pro iſto verbo narro poſcit.i. petit habere poſt ſe actīm. atqꝫ pro et. et ſimul deſ̄. vt refero tibi noua. Sed refert poſitū pro diſtat non regit vllum caſum. Sed eſt abſolutū. vel forte nō regit vllum.i. aliquem caſum imediate poſt ſe: ſed mediāte ꝑpoſitione bene regit. vt refert inter bonū et malū. Iſte ꝓ ⁊. et hoc ſcꝫ vbū refert exigit ablīm ꝓ nominis.i. ꝓnoim principaliū. ⁊ gtīm noīs.i. noim pro pertinet.i. qn̄ idem eſt quod pertinet. hoc dico arte ſcꝫ grāmatice volēte hoc ſic fieri.

Ferculū.

Fercula nos ſatiant: prelatos fercula portant.

¶ Docet hic autor equocationem iſtius noīs ferculū li. dicēs ꝙ ferculum eſt prandiū qđ fertur de coquina alicui ſedenti in menſa. anglice a meſe. Vel ferculū eſt quoddā genus ſcanni. anglice a foldinſtole. qđ poteſt claudi et aperiri. quale videm⁹ in eccleſia ſuꝑ quo cātores ſedēt in choro. Unde qdā dixit. Que poſſunt ſcāna claudi ſūt fercula dicta.

Fingo.

Hec tria fingo notat: vt fingo poemata: fingo.
Quod non eſt fingo quod ſapienter ago.

¶ Hic autor docet ꝙ fingo gis. hꝫ tres ſignificationes. nam fingere eſt proprie agere more poetaꝝ. nam poeta dicit a poio pois poiui poire.i. fingere. hoc eſt componere aliquid Item fingere.i. ſimulare quod nō eſt verum. Et fingere eſt cōponere aliquid ſapientie. Unde compoſitores luti figulos vocamus. Sicut expoſitor pſalterū dixit ſuper illo verſu. Sicut vas figuli cōfringes eos Itē preter iſtas ſignificationes fingere eſt conari. facere. formare. pſalmare. excogitare. Fingo cōiugat. Fingo gis. finxi gere. fictū tu. in ſupīs. ⁊ eſt actiuū cū ſuis ꝯpoſitis. ¶ Cōſtrue Fingo notat hec tria: ſcꝫ taliter. vt fingo poemata. et fingo.i. ſimulo illud quod non eſt verū. et ſic poete faciunt. vt Virgilius. Stacius. Et etiam fingo.i. compono illud quod ago.i. facio ſapienter.

Fundo.

Equiuoce lympham: vas: hoſtem: fundo preceſqꝫ.

¶ Autor hic dicit ꝙ fundo dis. equocat ad quatuor. nam fundere.i. effundere. vt hic. Funde merū funde tanqꝫ ſint fluis vnde. Nec curas vnde ſed fundas ſemꝑ abūde. Item fundere.i. ꝓſternere. vincere. vel fugare vel occidere. Sicut in Virgilio ⁊ Ouidio. et aliis poetis multotiēs inuenitur. Et fūdere emittere. vt ibi: Fūde ꝑces ad dn̄m ꝓ ſalute fideliū. Fūdo ꝯiugat. Fundo dis. fudi. fundere. fuſum ſu. in ſupīs. Itē fūdere.i. ſpargere. fugare. ¶ Cōſtrue. Ego fūdo equoce.i. eq̄ voce vł vna voce. lymphā.i. aquā. ⁊ vas.i. ollā. ⁊ oſtē.i. inimicū meū qꝫ ꝓ ⁊. et preces.

Gallus auis: gallus populus: galluſqȝ poeta. Gallus.
Eſt gallus fluuius: preſbyterumqȝ nota.

¶ Autor docet hic ꝙ gallus hȝ q̄nqȝ ſignĩatiões nã. gallꝰ eſt quedaȝ auis domeſtica ſatis cognita. ⁊ eſt vulgaris aſtrologus. vt dicit Alanus. ꝗ̃ ſignãs horas diei et noctis. et gallus eſt aliq̇s natꝰ de gallia. et gallus eſt ꝓpriũ nomen alicuiꝰ poete. vñ Uirg. Pauca meo gallo. i. meo amico qui vocat̃ gallꝰ. Itẽ gallꝰ eſt quidã fluuiꝰ in frigia vbi troia quõdã fuit. de q̃ hoĩes potãtes reddũtur inſani ⁊ ebrij. de q̃ q̇dã dixit. Eſt gallus fluuius q̃ bibit inde furit. Item gallus dr̃ preſbyter cybiles. i. filius dee. et cybele dicebat̃ a poetis mater oĩm deoꝝ. et eſt dea terre ⁊ declinat̃ hec cybele cybeles cybele cybelẽ cybele. ꝑte declinatiõis grecorum ¶ Cõſtrue. Gallus eſt auis ⁊c̃. et inde dr̃ archigallus. i. preſbyter.

Gallam gallus habet: gallam quoqȝ ſutor et lex. Galla.

¶ Autor hic docet ꝙ hec galla le. hȝ tres ſignificatiões. nam galla eſt ꝓpriũ nomen cuiuſdã mulieris. vñ Iuuenalis. Profer galla caput. i. o tu galla ꝓfer caput. Item eſt inſtrumentũ ſutoris. i. formipedis. anglice a laſt. Item galla eſt fructꝰ ilicis. i. quercus. anglice aple. vel potius galla eſt. anglice a galle. cũ qua fit incauſtũ. ſiue creſcat in illa ſiue in alia arbore. ¶ Cõſtrue. Gallus. i. aliq̇s natus de gallis hȝ gallã. i. talem mulierẽ vxorẽ. Uel ſȝ quoſdã galla eſt illa criſta que eſt ſuꝑ caput galli. angł. a cõbẽ. ⁊ tũc ꝯſtrue ſic. Gallus. i. illa auis. hȝ gallã. i. criſtam. et ſutor hȝ gallã. i. formipediã. ⁊ lex. i. quercus hȝ gallã. i. glãdem

Glãs glãdis lapis eſt. glãs glãdis in arbore fructꝰ. Glans.

¶ Docet hic autor ꝙ glans dis. habet duas ſignificationes. nam glãs eſt lapis rotũdus q̃ proiicitur funda. Uel glandes dñr maſſe plumbee facte admodum glandiũ que ꝓiicitur a fundis. Unde Statius. Nec modus aut lentare arcus aut fundere glandes. Itẽ glans dis. eſt fructus quercus. anglice a accharne. quo fructu veteris ſolebant veſci anteꝗ̃ vſus agriculture fuit inuentus. Vñ Boecius de cõſolatione phie. lib. i. Facili que ſera ſolebat ieiunia ſoluere glande. et glans glãdis hec glãdula le. et hoc glandinũ ni. i. nodus q̃ in cruce naſcitur. et eſt glãdula. anglice a kernel. q̃ naſcit̃ ſub cute ex abũdãtia humoris. ¶ Cõſtrue. Glãs dis. eſt lapis. ſ. qualis a funda iacitur. vel maſſa plũbea facta ad modũ glãdis. Hec funda de. angł. a ſlynge. Et glans dis. eſt fructus in arbore quercina. et nota ꝙ ſcribit̃ ſemꝑ cũ d in gtõ et non cum t.

Pondus: perſona: vox: lectio: femina pregnans. Grauis.
Quoqȝ moleſtamur dicitur eſſe graue. Graue.

¶ Autor hic docet ꝙ hic et hec grauis ⁊ hoc graue eſt equiuocũ. quia determinare equiuoce oĩa iſta ſubſtãtiua põt que in verſibus ſuperius ponũtur. ¶ Cõſtrue. Põdꝰ eſt graue. i. põderoſum. ꝑſona dr̃ grauis. i. autẽtica. vox eſt grauis. i. baſſa. ꝗ ꝓ ⁊. ⁊ oĩe illud q̃ nos moleſtamur. i. grauamur dr̃ eſſe graue. ⁊ ſic hic ⁊ hec grauis ⁊ hoc graue. hȝ ſex ſigĩficatiões. ſ. iſtas põderoſus a um autẽticus a. um groſſus a. um. durꝰ a. um grauidus a um. et moleſtus. a um. vt pȝ ſuperius.

Gratia. **Gratia: cauſa: fauor: meritũ: dilectio: donum.**

¶ Hic docet autor ꝙ hec gratia tie. hʒ quinqʒ ſiḡationes. nam gratia .i. cauſa. vt Gr̄a veſtri hoc faciã qḋ iubetis. et idem eſt ꝙ fauor. vt Ur̄am gr̄am operior .i. fauorē vr̄m expecto. et idē eſt quod meritũ. vt Magnũ beneficiũ vr̄a gratia ꝓmerer .i. veſtrũ meritũ. et gratia .i. dilectio. vt iſti ſunt fraterne gr̄e indiſſolubili glutino copulati. et gr̄a eſt donũ ſpũſſcti vt ibi. Diuiſiones gr̄aꝝ multe ſunt. ¶ Cõſtrue. Gr̄a eſt cã. ⁊ ſic de aliis Nota ꝙ tres gratie qui fingũtur a poetis eſſe ſorores que fuerunt filie Iouis et iunonis et miniſtre. et dr̄ gratis aduerbio.

Gratus. **Gratus eſt aceptus: gratus benefacta recordans.**

¶ Autor docet hic ꝙ gratus a. um. hʒ duas ſiḡtiones. Primo .i. acceptus a. ũ. vel hic ⁊ hec acceptabilis ⁊ hoc le. Horatiꝰ. Grata ſuperueniet que nõ ſperabitur hora. grata hora .i. accepta vel acceptabilis hora. et gratus .i. memor bñficij accepti .i. remunerator bñficij accepti. ⁊ gratũ .i. gratiam ſeruãs. placitus. gratioſus a. um. ¶ Cõſtrue. Gratus idē eſt ꝙ accepꝰ a. um .i. bonꝰ a. um. vl' placitꝰ a. um. vl' hic ⁊ hec vtilis ⁊ hoc le Et gratus eſt recordans bñficia .i. memor bñficioꝝ acceptorum.

Gratulor. **Gratulor eſt letor: ⁊ gratulor eſt ago grates.**

¶ Autor hic docet ꝙ hoc verbũ deponens gratulor aris. equiuocat ad duo. Primo .i. letari vel gaudere. et idem eſt qḋ grates agere. Exēplũ ꝓ gaudere De vr̄a ꝓſperitate ⁊ ſtatu incolumi gratulamur .i. gaudemꝰ ⁊ letamur exēplũ ꝓ grates agere. De bñficiis que nobis multotiēs ⁊ frequēter feciſtis .i. vobis ꝙ poſſumꝰ gratulamur ¶ Cõſtrue. Hoc v̄bũ gratulor ē qḋ letor aris. ⁊ gratulor eſt idē ꝙ ago grates. ⁊ dr̄ de grꝰ a. ũ.

Genus. **Eſt genus in ſpecie: modus eſt ſtirps: accidit atqꝫ.**

¶ Autor ponit hic equiuocationē iſtius dictionis hoc genus eris. dicēs ꝙ equiuocatur ad quattuor. Nam genus eſt (ſm Porphiriũ) qḋ predicatur de pluribus differentibus ſpecie in eo qḋ quis eſt. ⁊ ſic oīa aīalia faciunt vnũ genus. ſed non vnã ſpeciem. qꝛ differunt aīalia ſpecie. Alia enim eſt ſpecies humana. et alia ſpecies leonina. et eq̄na. ⁊ aſinina. vel genus eſt collectio aliquoꝝ deſcendentiũ ab vno pͥcipio. et genus eſt modus .i. maneries. vt iſte eſt boni generis .i. bone maneriei. et genꝰ eſt ſtirps. vt iſte eſt de meo genere .i. de mea ſtirpe ſeu ꝓgenie. angl. kynredde. et genus eſt accidens partiũ orōnis. vt Magiſter cuiꝰ generis. reſpõdetur maſculini. ¶ Conſtrue. Genus eſt in ſpecie .i. genus eſt cõis natura. que eſt in rebus diuerſaꝝ ſpecieꝝ. et genus eſt modus .i. maneries vel cõditio. et genus eſt ſtirpis .i. ꝓgenies ꝓſapia. atqꝫ ꝑ ⁊. et genus accidit .i. accidens partiũ orōnis. et genꝰ preter ſignificatiões iſtas eſt ſanguis vel origo. vel qualitas ſubſtantialis.

Glis. gliris **Glis animal: glis terra tenax: glis lappa vocatur.**
Ris animal: lis terra tenax: tis lappa vocatur.
Hic animali: hec terra tenax: hec lappa vocatur.

¶ Autor hic doet equocationem iſtius diccionis glis Dicens ꝙ equocatur ad tria. et ſm diuerſam ſignationē ſumit ⁊ declinationē. nā glis eſt quoddā aīal qđ ꝑ totā hyemē dormit ⁊ efficit̄ inſpicientib⁹ q̄ſi mortuum. anglice a dormouſe. et ipſa cū dormitiōe pigueſcit. Un̄ inducit̄ de ſeipſo loquēs pro ꝓſopopeiā ſic. Tota michi dormit̄ hyēs ⁊ piguior iſ̄o. Tūc ſum quo nil me niſi ſomnus alit. Ait eni. Eſtate reuigilans reuiuiſcit. et tūc ꝓ tali aīali glis eſt maſculini gn̄is: ⁊ facit gliris ī gt̄ō. vt hic glis ris. Item glis eſt terra tenax. i. terra argillo. angl̄ claye. et tunc eſt gn̄is fe̅i. et hꝫ gliſſis in gt̄ō. Itē glis eſt lappa. que aliter dr̄ cardo. angl̄ a burre. et tūc declinat̄ hec glis huius glitis. ¶ Cōſtrue. Glis vocat̄ aīal. et glis vocat̄ terra tenax. et glis vocat̄ lappa. Ris aīal. i. qn̄ eſt aīal facit ris. i. gliris in gt̄ō. ⁊ qn̄ vocat̄ terra tenax hꝫ ſis. i. gliſſis in gt̄ō. et qn̄ vocatur lappa hꝫ tis. i. glitis in gt̄ō. Hic aīal idem glis qn̄ eſt aīal eſt maſculini gn̄is. vt hic glis gliris. qn̄ eſt terra tenax eſt gn̄is fe̅i. vt hec glis gliſſis et qn̄ eſt lappa eſt etiā fe̅i gn̄is. vt hec glis glitis.

Gliſco.
Splendeo.

Corporis exigui glires animalia dico.
Brumali ſtertunt: eſtiuo tempore viuunt.
Somno pingueſcunt: hinc gliſcere creſcere dicūt.
Pelle nitent glires: hinc gliſcere pelle nitere.
Sic igitur gliſco notat hec duo ſplendeo creſco.

¶ Autor docet hic de equiuocatione iſtius verbi gliſco cis. Et primo docet cauſam ſue equiuocationis ꝑ quaſdā ꝓprietates que ſunt in ſuo primitiuo qđ eſt glis ris. Primo igit̄ dicit ꝙ glires ſunt quedā aīalia exigue q̄ntitatis. que ꝑ totā hyemē dormiūt. et vigilant in eſtate et ꝑ ſomnū creſcūt pinguedine. ideo gliſco. i. creſco. ⁊ deriuat̄ a glis gliris. et eſt gliſco idem qđ creſco ſcis. q: glis dū dormit creſcit piguedine Itē gliſcere. i. ſplēdere. i. nitere. et hec ideo q: gliris hn̄t pellē ſplēdidā. et ſunt glires (vt aliq̄ dicūt) vermes ſplēdentes in nocte: q̄ alio noīe dn̄r noctiluce q̄ſi nocte lucētes. i. ſplēdentes. ideo gliſcere (qđ ab eo diriuat̄) eſt pelle nitere. i. ſplēdere. et ſic ptꝫ ꝙ gliſcere hꝫ duas ſignatiōes. ſ. creſcere et ſplēdere. Gliſco cis caret p̄terito ⁊ ſupīs gliſcere. Itē gliſco p̄ter iſtas ſignatiōes. hꝫ ſignatiōes alias. nā gliſcere. i. cupe vel deſiderare ardere. tumeſcere pingueſcere. ſuꝑbie. vel indignari. vn̄ notētur iſti v̾ſus. Et gliſco cupere ſplēdere creſcere ſicq̷. Ardet pigueſcit timet indignāſq̷ ſuꝑbit ¶ Cōſtrue. Glires dicti. i. vocati aīalia exigui corporis ſtertūt. i. dormiūt brumali tp̄e. i. hyemali tp̄e. ⁊ viuūt. i. vigilāt eſtiuo tp̄e. i. in eſtate. et eſtiuali tp̄e. Et et iſti glires pigueſcūt ſōno. i. fiūt pigues ꝑ ſomnū. dicūt. i. clerici dicūt hinc. i. pro illa cauſa gliſcere. i. creſcere. Item gliris nitēt. i. ſplēdēt pelle. i. nocte. hinc. i. ideo gliſcere idē eſt qđ nitere in pelle. ſ. ſic. Igit̄ ⁊c. ⁊ igit̄. i. ꝓpter iſtas cauſas aſſignatas. hoc v̾buꝫ gliſco notat. i. ſignificat hec duo. ſplendeo des. et creſco cis.

Glos.

Diſcue quid ſit glos: lignum: vel femina: vel flos.
Glos gloſſis lingua: et ſit filia gloſſaq̷ gloſſa.
Glos gloſſis lignum vetus eſt: de nocte renum.

Glos glorios flos eſt: illius gloria dos eſt.
Glos etiam gloris dicitur femina fratris.

¶ Docet hic autor ꝙ glos hʒ tres ſignificationes. nam glos eſt vetus lignū de nocte ſplēdens quaſi frequenter videt̃ illis q̃ nocte ſpaciant̃ in ſyluis anglice globerte. et tunc declinatur hic glos gloſſis in gtiō. Item glos gloſſis. i. lingua cū duplici. ſſ. vnd̕ quidā Os frangit gloſſa: tamen in ſe non habet oſſa. Et de hec glos gloſſis. vel de hec gloſſa gloſſe pro lingua deriuat̃ hec gloſa ſe. per ſimplex ſ. et eſt gloſa expoſitio ſententie alicuius libri ſ̄iam ꝯtinuans et exponens. Et gloe eſt quidā flos ſm̄ q̄ſdā vocatur. angl. poſte crowne. et inde ſm̄ iſtum autorem deriuat̃ hec gloria glorie. ſecūdū vero Hug. gloria diriuatur a glorus glora glorum. Item hec glos gloris eſt femina fratris tui. i. vxor ſua. vnde quidā dixit. Cui ſociatus adeſt frater tuus hec tua glos eſt. ¶ Conſtrue. O lector diſcute. i. diſquire. i. cognoſce quid hoc nomen glos ſit q̄a eſt lignū vel femina vel flos. q̄n eſt lignum facit gloſis in genitiuo. Item dicit autor hic ꝙ glos gloſſis. i. lingua lingue. ⁊ ab inde deriuat̃ hec gloſſa ſe qᵈ idem eſt qᵈ hec gloſſa ſe. et hoc inuenitur ex hoc qᵈ dicit in littera. gloſa vel gloſſa eſt eius filia. i. diriuatur a glos tanq̃ filia a matre. Uel videtur ꝙ iſte ꝟſus. ſ. glos gloſſis lingua ⁊c̃ Non eſt verſus iſtius libri q: autor non facit mentionē de tali ſignificatione ꝙ glos gloſſis eſt idem qᵈ lingua cū dicit niſi tres ſignificationes eſſe de glos. de quarū numero glos pro lingua non eſt. ¶ Glos gloris ⁊c̃. ¶ Conſtrue. Glos faciens gloris eſt quidam flos et gloria eſt dos illius. i. data ſeu diriuata ab eo. et etiā glos faciens gloris dicitur femina. i. vxor fratris.

Gero. **Porto: repreſento: facio: tria fert gero ſenſa.**

¶ Autor hic docet ꝙ gero ris. geſſi ere. hʒ tres ſignificationes. nam idem eſt qᵈ portare. et hoc in ꝓpria ſignificatiōe. Un̄ cōponitur nugigar. gera. gerū. i. portās nugas de loco ad locū. Et gero. i. repreſento. vt iſte gerit ꝑſonā hyſtrionis. i. repreſentat. Et gero. i. facio. et inde hoc geſtū geſti. i. factū. Unde Gualterus in alexandreide. ſic incipit. Geſta ducis macedum ⁊c̃. ¶ Cōſtrue. Hoc verbū gero fert. i. ſignificat hec tria ſenſa. i. has tres ſignificationes. ſ. porto tas. ⁊c̃. et coniugatur ſic. Gero ris. geſſi ere. geſtū tu. in ſupinis verbū actiuum. Item gerere. i. adminiſtrare. ſm̄ Huguitionem.

Geſtio. **Geſtio pro cupio: pro gaudio geſtio pono.**

¶ Hic ponit autor equiuocationē in iſto verbo geſtio geſtis geſtiui geſtire. dicens ꝙ equiuocat̃ ad duo. Nam geſtire. i. cupere. vt hic. Multa geſtimus ꝓpter que ſepe perimus. geſtimus ibi. i. cupimus. Item geſtire. i. gaudere. Sed proprie. maloꝝ gauderere bonoꝝ. Unde geſtire eſt motu corporis gaudia repreſentare ⁊ facere quod ſapiētem non decet. Unde notentur iſti ꝟſus. Gaude ſed noli fili geſtire benignus. Gaude corde malus corpore geſtit item. ¶ Cōſtrue. Ego pono hoc ꝟbū geſtio ꝓ cupio cupis. ⁊ ego pono hoc ꝟbū geſtio pro gaudeo des.

Ibis. **IBis auis: dorchas eſt ibex: inuidus ibis**
Ibidis hec medius facit ibicis: inuidus ibis.

Finita illa parte in qua tractauit autoꝛ de equocis incipientibꝰ de lr̃a H. iam tractare intēdit de his que incipiūt ab J. que eſt p̄ma lr̃a hinc littere H. a parte poſt. et ſi obiciat̃ de Ih que eſt figura media inter H. et J. dicatur ꝙ Ih nō eſt lr̃a. ⁊ ideo autoꝛ iſte non facit capitulum de ea. Ponit ergo equocationem in iſta dictione ibis que equocatur ad duo. Deinde ponit dr̃am inter ibis ⁊ iber. Primo ergo dicit ꝙ ibis equocat̃. eſt enim q̄dā auis cū lōgo roſtro. angl. a ſtorke. de q̄ loq̄tur Horatiꝰ dicēs Se q̄cūqꝫ rapit roſtratā vidimꝰ ibim. Et eſt ibis auis imūda. qꝛ in veteri teſtamēto fuit ꝓhibita comedi. vn̄ ſcribit̃ Leuitici. xi. c. Bubonē ⁊ ſugulū ⁊ ibim nō comederis ⁊ ſm̄ aliq̄s dr̃ auis q̄ venit ex cadaueribꝰ. qḋ falſum eſt. qꝛ manifeſtū eſt ibim non viuere cadaueribꝰ. Item ibis ponitur pro inuido. Vn̄ Ouidiꝰ ſcripſit vnū librū quē intitulauit. In ibi. i. cōtra ibim inuidū. i. aduerſariū ſuū: qui vxoꝛe ſua mechabat̃. Sed iber icis ſm̄ iſtū autorē eſt genus ſerpentis ſm̄ vero Hug. eſt genꝰ quadrupedis. ſcilʒ capra (que dorchas dr̃ alio noīe) et dn̄r ibices quaſi aues. q̄a ad inſtar auiū ardua ⁊ excelſa teneāt ⁊ habitant in ſublimi. et ſi q̄n aduerſitatē hoīm vel ferarꝫ ꝑſeuerint. de altiſſimis ſacroꝝ ſeſe precipitantes in ſuis cornibus illeſas ſe ſuſcipiūt. Vn̄ ſcribit̃ de illis. primo. Regū xxiiij. ca. Saul perrexit ad aduestandū dauid et viros eius. et per abruptiſſimas petraſque ſolis ibicibꝰ paruie ſūt ibicibus. anglice a wylde gote oꝛ atayndere. i. talibus capris ſuperius memoratis. Vn̄ quidam. Iber ibicis eſt aīal quod cornua geſtat. Eſt enim capra dorchas grece vocitata. Iber ibicis eſt auis niliqꝫ fluentis. ¶ Cōſtrue. Ibis eſt auis iber eſt dorchas vel ſerpēs. ſed magis plꝫ dorchas. et ibis eſt inuidus. ¶ Ibis ⁊c̄. Hic docet ꝙ p̄dicta noīa variātur in obliquis. dicēs ꝙ ibis q̄n eſt auis: tūc declinatur hec ibis huius ibidis. ſed dic ꝙ facit ibis vel ibidis in genitiuo. Et iber decliat̃ hic iber ibicis penultima correpta in genitiuo. Et ibis pro inuido declinatur hic ibis huius ibis in genitiuo Ibicum corripit mediā ſyllabā ſiue ꝓducit. Hec iber ibicis ꝓducit mediam in obliquis. et eſt auis aquatica ſerpētibus inimica. et pro eadem dr̃ hec ibis ibis. Et hec iber ibicis mediā corripit in obliquis et eſt aīal de genere ceruoꝝ. ꝟſus. Iber cis auis eſt niliqꝫ fluenta. Vt dicūt habitat: roſtro ſua vilia purgat. Ibidis ac ibis gtūs cū facit ibis. Tūc auis eſt ibius. et dr̃ inuidus ibis. Mō notat ibicis iber. notat ibidis ibis. Eſt iber quadrupes. auis ibis. inuidus ibis. Scḋm gloſam in hoc loco pōt ꝓducere mediā ſiue corripere. q̄a pōt exponi de aue ſiue de q̄drupede. Sed melius eſt ꝙ coripiatur pro quadrupede. Vnde quidā magnus magiſter dixit. Cornua fert iber. iob teſtis. et ibidis inde.

Ibis a storke

Ibis Auis

Ibex a wilde goate. A

Jacinctus lapis: eſt flos: eſt iacintus homoqꝫ.

Jacinctus.

¶ Dicit hic autoꝛ ꝙ iacinctus eſt equocum ad tria. nam pꝛimo eſt lapis preſioſus vlꝫ genus ſaphyri. Et eſt quidam flos blauū coloris. anglice a violet. Et iacinctus eſt ꝓpꝛium nomen viri ſeu ſancti. ¶ Conſtrue ſic Jacinctus eſt lapis ⁊c̄. Jacinctus a. um. i. blauius a um.

Sūt iuga mōtis: ſunt iuga tele: ſunt iuga currus.

Juga.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ iuga hꝫ tres ſiḡtiones. Primo iuga ſunt cacumina montium ſiue ſummitatis. Juga etiā ſunt illa ligna q̄bus tela terenda

5

ligat.i.q̄dā inſtrumenta textoꝝ. Juga ſūt colūbaria boū ſiue eq̄ꝝ trahentiū in curru. ⁊ ſūt iuga ſic inſtrumēta curr⁹. Hoc iugū gi. ðr de iūgo gis. gere. ¶ Cōſtrue. Juga ſunt mōtis.i.cacumīa mōtiū. ⁊ iuga ſunt tele.i. inſtrumenta in q̄bus tela textu. hec tela le. angl̄. a Webbe. ⁊ ðr de telon grece qđ eſt lōgū latine. ⁊ iuga ſūt curr⁹.i.inſtrumēta bige ſiue aratri. 9

Jus. **Juſticia.**

Jus ſuccus: ius rectum: ius ipſa poteſtas.
Jus eſt cauſa: locus eſt vbi cauſa datur.

¶ Hic autor docet ꝙ hoc nomen ius hꝫ q̄nq; ſig̃tōes. Pͥmo.i.ſuccus. angl̄. iuce. vnđ Ut facias offas de iure meo tibi do fas. Jus.i.rectū ſeu rectitudo. vt Nihil faciā tibi niſi qđ exigit ordo iuris Et nota dr̄am inter ius et fas. Jus eſt lex humana. ſꝫ fas eſt diuina. Uñ trāſire ꝑ alienū agrū fas eſt: ſed nō ius eſt. Et dr̄t ius ⁊ iuſticia. Jus eſt ars boni ⁊ eq̄. ſed iuſticia eſt ꝯſtās ⁊ ꝑpetua volūtas ius ſuū vnicuiq; tribuēs (inſtitutis de iuſticia ⁊ iure. in pͥn.) Et ius eſt ipſa ptās iuris. vt trāſfero in te meū ius.i.ptātē iuris. Et ius.i.locus vbi ius exercetur. vt cleric⁹ cōſtituit in iure.i.in loco iuris corā vobis. ¶ Cōſtrue. Jus eſt ſucc⁹. ius eſt rectum. ius eſt ipſa ptās iuris. et ius eſt cauſa. et ius eſt locus vbi cauſa deciditur.i.determinat. Jus deriuat de iubeo es. ere. iuſſi. iuſſū.

Ignis.

Ignis feruorem ſtudij: dat fulmen: amorem.
Eſt elamentum: ſolis calor: ac elementum.

¶ Autor ponit hic ꝙ hoc nomen ignis eſt equiuocū ad ſex. nam ignis denotat feruorē ſtudij. vt hic. Ocia ſepe extinguūt ignē mentis.i.feruorē ſtudij. Et ignis.i.fulmen. Uirg. Aruptis imbribus ignes excurrim⁹ curſu ignes.i.fulmina. Ignis.i.amor. vñ Ouid. Uritur et cepto paulatim carpitur igne.i.amore. Itē ignis.i.elemētatū.i.iſte ignis q̄ eſt apđ nos magis ðr elementatū ꝙ elemētum. q: nō eſt purus ignis niſi in ſphera ſua. ⁊ ibi eſt purū elemētū. ⁊ ſic de alijs elementis pōt dicere ꝙ iſta que videm⁹ ſūt elemētata ⁊ nō elementa. Ignis.i.calor ſolis. vt ibi compeſcunt ignib⁹ ignes. Ignis.i.elementū purū in ſua phera. ¶ Conſtrue. Ignis dat.i.ſig̃t feruorē ſtudij. et ignis dat.i.ſig̃t fulmen.i.fulgur. angl̄. a lyghtenynge. et ignis eſt elementatū.ſ. quo vtimur. et ignis eſt calor ſolis. ac ꝑ ⁊ eſt quoddam elementum. Et ſunt quatuor. ſcꝫ Aer. Ignis

Indiuiduū. Terra et Aqua. et ignis cōponitur de in et gigno gignis.

Eſt indiuidium corpus: quo non minus vllum.
Eſt quod duricia nequid iſte ſecare vel ille.
Ac indiuiduum nimio dicatur amore.
Diſcretum tandem: ſub voce tenetur eadem.

9

¶ Autor hic docet ꝙ hoc nomē indiuiduū vl. q̄drupl'r pōt ſumi. nā minimū corp⁹ qđ ꝓpter ſui paruitatē diuiſionē nō recipit ðr indiuiduū. vt athom⁹. ⁊ ē illa minima feſtuca q̄ apparet ī radio ſolis. ⁊ ðr athom⁹ ab a qđ eſt ſine ⁊ thomos diuiſio vel ſectio. q̄ſi ſine diuiſiōe vl' ſectiōe. ⁊ nō ðr īdiuiduū tā. q: oīno diuidi nō pōt. ſꝫ q̄a nō recipit ſectionē ſenſui ſubiacētem. Itē indiuiduū ðr illđ qđ ꝓpter duriciā diuidi nō pōt. ⁊ ſi pōt: cū magna tñ difficultate. vt adamas dyamas.a dyamond.qui non frãgitur vt dicit Iſid. Niſi cũ recẽti ſanguine hyrci. Item aliqd dr indiuiduũ qd alicui ardẽtis amoris vinculo coligat. vñ Ouid. Sũt indiuidue meus mea.ſicq; tua. Itẽ in diuiduũ dr qd ꝑ inferiora ſue nature phiſice diuidi nõ põt. vt Socrates. ¶ Cõſtrue. Iſtud corpus eſt indiuiduũ quo nullũ corpus eſt minus. vt athomus. et illud eſt indiuiduũ qd ille vel iſte nequit.i.nõ põt ſecare.i.diuidere e duricia(abſtruſus eſt).i.ꝓpter duriciã. vt adamas. ac ꝑ ⁊. et aliqd dicat idiuiduũ nimio amore.i.ꝓpter mangnitudinem amoris Indiuiduus cõponitur de in et diuiduus a.um.

9

Inueſtis ſine veſtibus: inueſtis ſine berba.
Inueſtis mulier: inueſtis pauper habetur.

Inueſtis.

¶ Autor docet hic ꝙ inueſtis hꝫ has ſigtiões. Primo dr aliqs vel aliq̃ ſine veſtibꝰ. vt pauꝑ eſt iueſtis.i.ſine veſtibꝰ. angl. naked. Inueſtis eſt aliqs vl aliq̃ nõ hñs barbã. vñ Mulier eſt iueſtis.i.ſine barba. et idẽ eſt qd ſolutꝰ a.um.i. ſine cõiuge vt iſta mulier eſt iueſtis.i.ſoluta. ¶ Conſtructio ptꝫ. Hic ⁊ hec inueſtis ⁊ hoc ſte. cõponit de in et hec veſtis tis.

Dicitur ingratus non acceptabilis: et qui.
Inmemor accepit ſolet ingratus benefacti.

Ingratus.

¶ Autor docet hic ꝙ ingratus duplr̃ ſumit. Primo. dr aliqs ingratus qui nõ eſt dignus acceptari vl admitti in ſocietatẽ vel amicitiã alicuiꝰ boni viri. et hoc ꝓpter turpitudinem quã inuoluit vicioꝝ. vel aliqd ſile. ⁊ dr ingratũ qd non eſt acceptabile. Itẽ ingratꝰ.i.nõ gratꝰ. vt q̇ accepti bñficiũ nõ mẽorat. Cõſtrue. Aliqs ingratꝰ dr nõ acceptabilis.i.nõ dignꝰ acceptari. et ille.ſ. eſt ingratꝰ q̇ ſolet inmemor alicuiꝰ bñfacti.i.bñficiũ accepti ab aliq̃ amico. Ingratꝰ a um. cõponit de in et gratꝰ a um.

Inanis.

Qd vacuum manet: atq; cauum: leue: fert inane.

¶ Autor hic docet ꝙ hic ⁊ hec ianis ⁊ hoc ne. ẽ idẽ qd vacuꝰ a ũ. vt ibi Terra erat ianis ⁊ vacua. ibi ⁊ tenet ⁊.i.⁊ expõit ſic. tra erat ianis.i.vacua. ⁊ ianis.i. cautꝰ a.ũ. vel ꝯcautꝰ a.ũ. vt firmamẽtũ dr iane.i.ꝯcauũ. ſit vndiq; vex. vñ ꝯuexũ. Itẽ iane.i.leue. vt mulier moueat inanis. Cõſtrue Illd eſt iane qd manet.i. eſt vacuũ. ⁊ illd ẽ inane qd eſt cauũ. ⁊ illd fert.i. vocat. vl dr iane eſt leue. Inanis cõponit de in ⁊ vanus a.um.

Immanus magnus: eſt ferus atq; nocens.

Imanis.

¶ Docet hic actor ꝙ hic ⁊ hec imanis ⁊ hoc ne. hꝫ duas ſigtiões. nã inmanus.i. ferus a. um vel crudelis. vel imãſuetus ⁊ idẽ eſt qd nocẽs nõ bonus vel ſine bono. et qr magna ſolẽt eſſe crudelia. ⁊ fera. ⁊ terribilia. igitur immanis inuenit ꝓ magno ⁊ grãdi. Cõſtrue. Immanꝰ eſt magnꝰ ⁊c. et cõponit de in ⁊ manon grece qd eſt bonũ latine q̃ſi nõ bonum

9

Immunis qui nil preſtat: cui nil datur expers.

Immunis.

¶ Hic docet autor ꝙ hic ⁊ hec immunis ⁊ hoc ne. has hꝫ ſigtiones Nã immunis eſt ille q̇ cum quid ab alio recipit nil rñdit. et immunis eſt ille cui nil datur cũ aliis aliqd tribuitur. Itẽ immunis.i.expers vl conſors. qd idẽ eſt. vt iſte qd ſibi iponitur eſt immunis.i. expers vel exſors.

angl. gildes. Et immunis .i. carens officio. Virgili9 in georgicis. Immunisqꝫ sedet aliena ad pabula fucus. et cõpõit ex in et munus. ab in hoc muninꝫ nu .i. debitũ officiũ. vel tributũ. vl munus. et dr̃ immunis quasi sine munio. i. sine tributo: scꝫ liber q̃ nulli est tributarius. Vñ ꝛ sepe dr̃ immunis expers. alien9. sine parte. Itẽ immunus est q̃ nõ facit munia .i. officio nõ fungit. sꝫ ol priuilegio ꝛ dono vacuus. viciosus piger. veneri indulgẽs. et cõstruitur cũ gtõ vel ablõ. vt iste ẽ imunis criminis vl crimine.

Improbus. **Improbus est perseuerãs: probus atqꝫ proteruus.**
¶ Docet hic autor ꝙ iprobus a. um hꝫ tres signĩoẽs. Primo .i. pseuerans. Virg. i georgi. Labor iprob9 oia vicit .i. labor pseuerãs. ꝛ idẽ ẽ qđ pb9 Virg. in eneyđ Lauit iproba teter ora cruor. iproba .i. valde pba. et est idẽ qđ proteruus .i. crudelis. angl. fro warde. Vñ q̃dã de dyonisio tyrãno sylice. Dionysius improb9 atqꝫ impius fuit. et dr̃ de in et probus.

Insignis. **Nobilis insignis est: ac ignominiosus.**
¶ Auto. docet hic ꝙ hic ꝛ hec insignis ꝛ hoc ne. equocat ad duo. nam idem est qđ nobilis. vñ Theodol9. Insignẽ vituli cõ flauerat ignis. insignẽ .i. nobilẽ. et est idem q̃ ignominiosus a. um .i. nõ famosus vl male famosus. vl q̃ hꝫ nomẽ ignominiosum. ꝛ est semꝑ suspect9. Vñ ills. Flebat ꝛ insignis male decantabit hora. insignis hora .i. ignominiosa hora. Vel ibi i passiõe dñi. Habebãt autẽ vnũ vir insignẽ q̃ dicebat barrabas. insignẽ .i. ignominiosuꝫ. vel male famosuꝫ. ꝛ cõpõit de in ꝛ hoc signũ ni.

Instita. **Instita fit vestis matrone: fit quoqꝫ vinculum.**
¶ Autor ponit duas signĩatiões istius nois hec instita te. Primo .i. quedam vestis qua veteres matrone solebant vti. angl. a rochet. vñ Ouiđ Queqꝫ tegis medios instita longa pedes. Et idem est qđ vinculuꝫ quo pedes mortuoꝝ ligantur. vnđ legitur ꝙ lazarus vinctus institis fuit in monumento. Hec instita te. dicit de insto as. institi ꝛc̃.

Cum iacio iacto: cum me male comprobo iacto.

Iacto as. **Hinc quoqꝫ iactito fit: cũ me male comprobo iacto.**
¶ Autor docet hic ꝙ hoc verbuꝫ iacto as. are. hꝫ duas significationes Primo .i. iacere. vt iacto lapidẽ .i. iaceo. Et iactare .i. laudare vltra modum vel vltra q̃ debeatur. anglice to boste or to be proude. vt tũc iacto me: cũ nimiũ laudo me. ꝛ est frequentatiuũ formatum ab vltimo supino huius vbi iacio cis. ieci. iactũ tu. v in o fit iacto as. ꝛ aliud frequẽtatiuũ format ab illo iactatũ tu u in o conuersa ꝛ a mutata in i correptã fit iactito as. aui. are. in eodem sensu cũ iacto. Iactare vl iacitare (ſm Hug.) ꝓ gl̃iari ponit laudare gloriãdo vanitare .i. arrogare vl inaniter pferre Vñ iactãs .i. arrogãs tis. q̃ se iactat ꝛ maioꝝ istitut(nõ acqescit. sꝫ ppriã quandã viã iusticie ꝛ sanitatis inqrit. ꝛ cõparat iactãtior iactãtissim9 et hec iactãtia tie .i. arrogãtia supbia vanitas. Itẽ nota hic dfam inter iacere cui9 media corripitur. et iacere cui9 media pdu. ꝛ ptꝫ dfa p istum vsum. Si nõ vis iacere lapidẽ pmittere iacere ¶ Cõstrue. Ego iacto cũ iaceo. ꝛ ego iacto dũ cõprobo .i. laudo me male. quoqꝫ p ꝛ. ꝛ iactito fit .i. diriuat inde .i. iacto. et iactãtia nascit inde .i. de iacto as. iactaui iactare.

Indulget confert operam: veniam ſimul auget. **Indulgeo.**

Autoꝛ hic docet ꝙ indulgeo ges. hȝ tres ſiḡatiões. nam idem eſt qđ dare operã. vñ Catho. Indulgere gule noli que ventris amica eſt. i. noli dare operã gule. ꝛ indulgere eſt dare veniã. vt Indulget mihi deꝰ peccata mea. i. remittat ꝛ det veniã michi de pctis meis. et idem ē qđ augere veniã. vt Deus indulgeat nobis miam ſuã. i. augeat vl' donet nobis miam ſuam. Cõponit ab in ꝛ algeo ges. i. frigere. ¶ Cõſtrue. Satis leuis eſt cõſtructio. Indulgeo cõponitur de in ꝛ algeo ges. interpoſita d ꝛ a mutata in u. et cõiugat indulgeo ges. indulſi gere. indultũ tu. in ſupis.

Infectus quod non factus ſonat: eſt quoqꝫ tinctus **Infectus.**

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ infectus a. um. hȝ duas ſigñões. nam infectus. i. nõ factus. vt domus eſt infecta. i. nõ facta. vñ Horatiꝰ. Infectũ valet eſſe doloꝛ qđ mens ſua ſeruat. infectũ ibi. i. nõ factũ. et infectus. i. tinctꝰ vel violatꝰ vel corruptus. vt aer infectus. i. violatus vel tinctꝰ vl' corruptꝰ. vnde Ouid. Mons erat infectus variaꝝ cede feraꝝ. i. mõs erat tinctus cede. i. ocioſe variaꝝ feraꝝ. i. diuerſaꝝ beſtiaꝝ. ¶ Cõſtrue. Infectus ſonat idem qđ non factus. qꝫ ꝑ ꝛ et infectus eſt idẽ qđ tinctus a um.

Oꝛdo: locus: tempus: cauſa notatur ab inde. **Inde.**

¶ Autoꝛ docit hic ꝙ inde aliqñ ſiḡt ordinem. vt hic. Iſte ſedet primus et ille inde. Item ſiḡt locum. vt ego veni inde. i. de illo loco. et aliqñ ſiḡt tempus. vt ego veni primo et ille inde. i. in illo tẽpore et aliqñ cauſam. vt comedi crudas carnes. et inde eger ſum. i. eadem cauſa. ¶ Cõſtrue. Ordo notatur. i. ſiḡatur ab inde. i. ab iſto aduerbio inde ꝛc̃.

Hic foꝛe cognouit tempoꝛis atqꝫ loci. **Hic.**

¶ Autoꝛ hic docit ꝙ hic aliqñ ſiḡt tẽpus. vñ Virg. Hic michi neſcio qđ trepido michi numen amicum. hic ibi. i. tunc. Hic aliqñ ſiḡat locũ. vnde Alanus in anticlaudi. Hic ſuperos ciues ꝓprio precellit honore. Virgo que ꝓprium pariendi lege pudorẽ. Non perdens mrís meruit cũ ꝟgine nomen. hic. i. in illo loco. ¶ Cõſtrue. Ego cognoui hoc aduerbiũ hic fore. i. eſſe tẽpus. i. aduerbiũ temporis. atqꝫ loci. i. aduerbium loci.

Lar lartis rex eſt: laris eſt deꝰ: ignis et edes. **Lar.**

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ lar hȝ quatuoꝛ ſigñões nam fuit ꝓpriũ nomen cuiuſdã regis. ꝛ tũc facit lartis in gtõ. Itẽ lar eſt qdã deus quẽ gẽtiles colebãt. ꝛ ꝑcipue ille deꝰ q̄ preeſt cuſtodie ignis. nam fuerunt duo lares quos mercurius genuit ex vna nympha que dicebatur lar. et dicabãtur lares vel ab igne cui preſunt ꝛ quẽ cuſtodiũt. Hoꝝ imagines habebãt gẽtiles iuxta ignẽ retro. Vñ ꝛ poſterioꝛ pars foci dr̃ lar. Item lar. i. ignis. ꝛ lar. i. edes vel domus. Vnde antiquo ꝓuerbio. In laribus lartis lares de larice ꝛ vidi. i. vidi larem. i. ignem. in laribꝰ. i. in domibꝰ. lartis. i. talis regis. et dr̃ lar de largioꝛ iris. vel a largꝰ a um. quia de laribus procedit largitas. et declinat hic lar lartis pro nomine ꝓprio. et hic lar laris pro aliis ſiḡtiõibus. ¶ Conſtrue. Lar faciens lartis in gtõ eſt rex. i. ꝓprium nomen regis. Scdm lar faciens laris in gtõ eſt deus vel ignis vel edes. i. domus.

Latrix icis.

Equiuoce vinumqꝫ latex: ⁊ lympha vocatur.
Eſt idcirco latex vinum: quoniam latet vua.
Lympha latex ideo quoniam terra latet yma.

¶ Autor docet hic ꝙ hic latrix laticis equiuocatur ad duo. Primo latex.i. vinū. ⁊ tunc dr̄ a lateo es. qꝛ in vua latet. Item latrix.i. aqua. ⁊ tūc dr̄ a lateo es. qꝛ latet in yma terra.i. ꝓfundo terra. vel qꝛ latet in ymo.i. in ꝓfunditate terre. ¶ Cōſtrue. Latex vocatur equiuoce vinū ⁊ nympha. latex eſt ideo vinū: qm̄.i. qꝛ. latet in vua. vnde vinū exprimitur. Et latex eſt ideo lympha.i. aqua. qm̄ latet in yma terra. vel in ymo terre.i. profūditate terre. et eſt maſculini generis latex.

Latus eris.

Coſta latus lateris: laterem dat tegula later.
Eſt aſportatus latus quoqꝫ dicitur amplus.

¶ Hic docet autor equiuocationem iſtius nois latus et deinde ponit drām inter hoc latꝰ lateris in gtō. et hic later qd̄ ſimr facit lateris in genitiuo. Item ponit drām inter latus. cuius prior corripitur. et latus. cuiꝰ prior producitur. Dicit ergo ꝙ latus.i. coſta. anglice a ſyde. eſt ſubſtantiuum et declinatur hoc latus lateris. corripit hanc ſyllabā la vbiqꝫ. Item latus eſt participium de feror fereris. ⁊ tunc idem eſt qd̄ portatus. et tot ſignificationes habet ſicut fero fers. et tunc declinatur latus lata tum. Item latus eſt nomen adiectiuum.i. ſpacioſus. amplus. Und̄ Ouidius Pars maris et latus ſubitarum campus aquarum. latus ibi.i. ſpacioſus vel amplus. ⁊ tunc producit hanc ſyllabaꝫ la. ſiue ſit participiū ſiue nomen adiectiuum. Item later lateris eſt glebs cocta de qua fit murꝰ. et vnde domus tegitur. anglice a tyl ſtone or bricke. Et nota ꝙ Priſcianus dicit hoc nomen deficere in oībus caſibus ſingularibꝰ et pluralibus. preter acm̄ ſingularis numeri: ſcꝫ laterē. nos tn̄ vtimur hoc noīe in vtroqꝫ in quolibet caſu. Item nota hanc naturā eſſe lateris ꝙ quāto plus abluitur: tanto plus exaſperaſcit et deterior fit. Un̄ quidā ꝑdicās fatuo. et interrogatꝰ quid fecerit. legitur reſpōdiſſe. Litus aro. laterēqꝫ lauo. dum predico prauo. Unde alius dixit. Uerba ſerit vento qui predicat in fatuato. ¶ Conſtrue. Latus faciens lateris.i. coſta vl tegula.i. operimentū vel tectura domꝰ. dat laterē.i. hic later lateris. ⁊ latꝰ a. um. aſportatus a. um. dr̄ amplus a. um. Hoc latus lateris. et latꝰ a. um. diriuant de lateo es. et later lateris dr̄ a latꝰ a. ū. pticipiū. qꝫ ꝑ ⁊. cē.

Lena lene.

Lena clamys tibi ſit. ſtupri conſiliatrix.

¶ Hic docet autor equiuocationem iſtius dictionis hec lena ne. dicens ꝙ lena eſt idē qd̄ clamys clamydis. anglice a mātell. vt induo te lenā.i. clamydē. Itē lena eſt idē qd̄ meritrix. Un̄ illud. Lenonē lena nō diligit abſqꝫ crumena.i. burſa. Et loquit̄ figurate ꝑ metonomiam. qꝛ crumena (que burſa eſt) ponit̄ ꝓ pecunia q̄ cōtinet. ¶ Cōſtrue. Lena ſit tibi clamys.i. mātellus. ⁊ lena ſit ꝯſiliatrix ſtupri.i. meritrix. āgl. a baude.

Lens.

Lens lendis capiti: lens lentis conuenit ori.
Lens mordet per d. mordetur ſi capiat t.

¶ Autor hic docet equiuocationẽ i isto noĩe lẽs. qđ equocat ad duo. Nam lens est qđdã vermiculus: qui solet esse in capitibus hoim ⁊ maxime pauperum. anglice a nitte. ⁊ tunc facit lendis in gtõ per d. ¶ Et lẽs faciẽs lentis in gtõ est quoddã legumẽ maxime in tẽpore q̃dragesimali visitatũ. ãglice ryce potage. ⁊ scribit cũ t i geitiuo. ¶ Cõstrue. Lẽs faciens lẽdis in gtõ ꝯuenit capiti. ⁊ lẽs faciẽs lẽtis in gtõ. ꝯuenit cui. vt mãducet. Lẽs ꝑ d in gtõ. mordet. s. capita. ⁊ si lẽs capiat t mordet. i. cõedit.

Lenticulam voco vos maculã cutis: atq; legumen

Lenticula

¶ Autor docet hic ꝙ lenticula hꝫ tres significationes. Nã lenticula est quoddã vas quo iponitur oleũ. anglice an oyle potte. Itẽ lenticula est q̃dã macula in facie hoĩs. ãglice a spotte or frecon. ⁊ inde lenticulosus a. um. i. neuosus. freconed. ⁊ ꝯuenit in estate solis i calore causante. ⁊ hoc maxime in rufis hoibus sine subrufis ⁊ multũ albis. ⁊ nec est signũ bone indolis. ⁊ hec macula aliis noib9 vocat. scꝫ lẽtiga lẽtiginis. ⁊ neu9 neui. ⁊ cesia cesie. Lẽticula le. ẽ legumẽ. dim̃. de lẽs lẽtis qđ superi9 expõit

Lento meos arcus dum lenteo: lenteo tardo.
Lenteo dum cesso: que tria lentus habet.
Lentus flexibilis: lentus piger: ocia lentus.

Lentare
Lentas
Lentus

¶ Hic autor docet equocationẽ in lẽteo. ⁊ drãm int̃ lentare ⁊ lentare. Et deinde ponet equocationem in hoc noĩe lent9 a. um qđ a ṽbo lẽteo diriuat. ¶ Dicit ergo ꝙ lento as. aui. are. i. flecto tis. vel curuo as. are. Et lento arcũ meũ. i. flecto arcũ meũ trahendo illũ. Vñ alexãdreide. Nunc arcus lentare monet. nunc fũdere glandes. i. nũc docet eũ lentare arc9. i. flectere trahendo. ¶ Lẽto es. ere. i. pigere vel tardare et cessare. Vñ lent9 a. um habet oẽs has tres sigñatiões. nam idẽ est qđ flexib9. anglice lyno we or plyenge. vñde Ouidi9. Curribus ante remedũ lẽtis erat apt9. ibi lẽtis. i. flexibilib9. Et lent9. i. piger. vnde idẽ Lẽtaq;. tigris erat lenta. i. pigra. Et lẽtus. i. ociosus vñ. Tu modo pomperci lentus spaciare sub vmbra. Et lẽtus. i. plenus. Inde luculẽtus. i. luce plen9. vt populus luculent9. ¶ Cõstrue. Ego lẽto meos arc9. dũ lẽteo. i. flecto eos. lenteo es. i. tardo vel tardeo. et ego lẽteo dũ cesso. i. dũ ago ocia. que tria. i. quas tres significationes. hoc nomen lentus a. um. hꝫ. Lentus. i. flexibilis. et lent9. i. piger a. um. et lentus hꝫ ocia. i. est idem qđ ociosus a. um.

Letus iocundus letus fecundus: ⁊ inde.
Letamen: fimus terre pinguedo vocatur.

Let9 a. um.

¶ Dicit hic autor ꝙ let9 a. um. hꝫ duas sigñiões. nã letus. i. iocũd9 a. ũ. vł hilaris. Vñ qđã. Non ego sum let9 dũ sum lãguore repletus. Letus. i. fecũdus a. um. i. fertilis. vt Virg. in georgi. Quid facit letas segetas. i. fecũdas. et fertiles segetes. ⁊ tũc a let9 diriuat hoc latamẽ inis. i. fim9 q̃ reddit terrã pinguẽ. anglice mucke or dõge. Cõstrue. Let9. i. iocundus. et letus. i. fecundus. et inde letamen. i. fimus. vocatur piguedo terre.

Letatus quando a leto: fit mortificatus.
A letor de leticia letatus habetur.

Letatus

¶ Docet hic autor ꝙ letat⁹ hȝ duas sig̃tiões. ⁊ he causant ex diuersitate sui primitiui. nã qñ diriuat ab hoc letũ ti. i. mors. tunc est idẽ qđ mortificat⁹ a. um. vel mortu⁹ a ũ. Ouid. At nem⁹ intrauit letata corpora vidit. Et qñ letat⁹ dr̃ de letor aris. tũc est fact⁹ letus gaudẽs. Cõstrue. Cum letatus fit. i. diriuat a leto. scȝ ꝓ morte. tũc est idẽ qđ mortificatus. Et cũ letatus fit a letor aris qđ est deponẽs. tũc habet letatus de leticia. quasi haberet leticiã. i. gaudiũ. vt Letatus sum in his que dicta sunt michi.

Factum luxuries notat ⁊ effectumqȝ libido.

Luxuries. ¶ Autor ponit dr̃am inter hec luxuries ei. et hec libido inis. Dicens ꝙ hec luxuries ei. sig̃t factũ illi⁹ pcti: siue illđ pctm̃. Sȝ libido sig̃t affectũ. i. volũtatẽ quã qs hȝ faciẽdo illud pctm̃. vel libido dr̃ luxuria volũtas. Luxuries dr̃ ab hic luxus us. ui. Unđ ⁊ hec luxuria rie. i. luxuries. Sed modo ampliata est eius sig̃tio. vt luxuria vel luxuries dicat̃ quelibet superfluitas tã in cibo ꝙ̃ in coitu ⁊ vestitu ⁊ etiã aliis reb⁹. ¶ Construe Luxuries notat. i. sig̃t factũ. i. opus pctm̃. ꝙ ꝓ ⁊. et libido notat affectũ. i. voluntatẽ peccãdi. Libido a libet verbum impsonale dicitur.

Liber.

Liber id est bachus: vel vir sine compede natus.
Estqȝ liber codex: vel raptus ab arbore cortex.
Prima beri faciunt: genitiuo briqȝ secunda.
Pars prior est cortex: liber altera: tertia suber.

¶ Docet hic autor ꝙ liber hȝ quatuor sig̃tiones. nam. i. bachus deus vini. vñ Therenẽ. Sine libero ⁊ serere friget venus. libero ibi. i. bacho. et tunc liber facit liberi in gtõ. Item liber est idem qđ ingenuus a. um. Et est ingenuus q̃ nascit̃ ex liberis parẽtibus. anglice fre. et non ex seruis: neqȝ ex seruo ⁊ libera: neqȝ ex libero ⁊ ancilla. sed reqritur ꝙ vterqȝ parẽs sit liber. ⁊ tũc siliter facit gtĩm in beri. vt liber liberi. vñ hec libertas tis. Uersus. Nõ bene pro toto libertas vẽditur auro. Item liber. i. cortex. i. interior pars corticis que ligno adheret. dictuȝ a libero as. qa liberat. i. defendit interi⁹ lignũ. vñ Ouid. Mollia tingũtur tenui precordia libro. Et nota ꝙ liber ꝓ bacho. i. deo vini et ꝓ ingenio ꝑducet hanc syllabã li. pro baccho. vñ Romul⁹. Et liber simul ⁊ cũ castore pollux. Pro ingenio vt ibi. Qui metuens viuit mihi liber nõ erit vnꝙ̃. Sed liber ꝓ codice. vt ibi. Haurit aquas cribris clericus absqȝ libris. Pro cortice. vt ibi. Absqȝ libro nuꝙ̃ valet arborẽ crescere quaꝙ̃. ¶ Pars prior ⁊c. Hic ex incidẽti ponit autor dr̃am inter corticẽ. librũ. et suber dicẽs ꝙ cortex est superior pars que adheret arbori. angl. the barke. liber est media pars. angl. the sappe. suber est illud qđ est mediatũ ligno. ãgl. the pyth or the hert. ¶ Cõstrue. Liber. i. bach⁹. vel vir nat⁹ sine cõpede. i. sine seruitute. ⁊ liber ẽ codex sup quẽ legim⁹. ⁊ ẽ cortex rapt⁹ ab arbore. Prĩa. i. liber ꝓ baccho. ⁊ simul ꝓ ingenio faciunt beri in gtõ. vt hic liber eri. ⁊ scđa. i. liber pro codice ⁊ liber pro cortice faciũt bri in gtõ vt hic liber libri.

Anglice the barke

Libra bilanx: libra pondus: signum quoqȝ libra.

Libra bre. ¶ Docet hic autor ꝙ hec libra bre. hȝ tres sig̃tiões. nam libra. i. bilanx. angl. a balaunce. Et libra ẽ põd⁹ duodecĩ vnciaꝝ. ⁊ dr̃ ꝑfecti põderis. q̃ ꝯſtat tot vnciis ꝗ̄ mēſib⁹ annis. Et dr̄ libera qꝛ ſit libera. ⁊ cūcta pōdera ꝓcedētia vel minora ꝯcludat. Itē libra e. dr̄ ſignū in celo. vt cū dr̄ ſol eſt in libra. ¶ Cōſtrue. Libra eſt bilāx. libra eſt pōdus. libra ē ſignū in celo.

Lictor pretoris: et funeris aſſecla lictor. Lictor.

¶ Hic docet autor ꝙ hic lictor oris. hꝫ duas ſigtiones. nam lictor eſt ille qui de officio ſuo portat gladiū vel ſecurī ante regem vel imperatorē vel pretorem. anglice a ſwerde berer. vt ad puniendos reos preſto ſit. et dr̄ lictor a licto as. c interpoſita. quia liccat et interficit reos. vnde ⁊ ꝗcūq; regi vel iudici cōſuli vel preſidi vel pretori ſubſequit ad puniendos reos dr̄ lictor. angl. a hangeman. Sic dr̄ lictor portator cadauerū. ſ. qui portat cadauera. i. corpora ad ſepulchrū. ¶ Conſtrue. Lictor eſt aſſecla. i. cliens vel famulus pretoris. i. illius iudicis vel maioris. et lictor eſt aſſecla funeris. i. alicuius corporis mortui vt portet illud ad ſepeliendū et dicitur aſſecla cle. ab aſſequor eris. quia ſequitur mandata domini ſui.

Leſio vel inſanies liuor et inuidia. Liuor.

¶ Hic docet autor ꝙ liuor oris. hꝫ tres ſigtiōes. nā liuor. i. leſio. vñ illud Cuius liuore ſanati ſum⁹. liuore. i. leſione. Liuor. i. inſanies. i. putredo illa que eſt in vulnere. Liuor. i. inuidia. vñ Ouid. Sūma petit liuor ꝑflāt altiſſima venti. liuor. i. inuidia. Item eſt liuiditas ille color ꝗ remanet in aliquo poſt verberationē cum baculo. et eſt dolor vulneris. ¶ Conſtrue Liuor eſt leſio vel ſanies vel inuidia. ⁊ dicit liuor a liueo liues. i. eſſe vel fieri liuidū. et ponit ꝓ inuidere. Nota drām inter liuorē ⁊ vibicem. Liuor eſt color qui remanet poſt verberationem cū baculo. Sed vibex eſt inciſio vel veſtigiū qđ remanet in carne poſt verberationē cum virga. Vñ verſus. Liuorem baculus: vibicem dat tibi virga.

Stellam cum cythera: deſignat lyraq; ſulcum. Lyra.

¶ Docet hic autor ꝙ lyra hꝫ tres ſigtiōes. nā aliqñ repit ꝓ ſtella. vt ibi Que lyra fulſit heri. i. ꝗ ſtella ſplēduit heri. Itē eſt cythara. ⁊ dr̄ a lyrin grece qđ eſt diuerſitas vel varietas latine. qꝛ varios et diuerſos ſonos efficit. Itē lyra. i. ſulc⁹ ⁊ ꝓprie arari. āgl. a forowe. ⁊ dr̄ a lyros grece qđ eſt lyra. i. ſulc⁹ apđ nos. Nota ꝙ lyra ꝓ cythara corri. priorē ſyllabam ly. et lyra ꝓ ſulco ꝓdu. primā. vñ Pollice tāgo lyrā. facio cū vomere lyrā.

Eſt loculus burſa: minime locus libitina. Loculus

¶ Docet hic autor ꝙ hic loculus li. aliqñ idem eſt qđ burſa. et cōponit cū plenus ⁊ dr̄ locuples. i. diues. quaſi plenos habēs loculos. Loculus eſt diminutiuū de hic locus loci. et tunc eſt paruus vel minimus locus. Item loculus eſt libitina. angl. a bere. quo funera portantur ad ſepulchrum vnde. Acceſſit ieſus ⁊ tetigit loculum. i. libitinam.

Eſt lucar luci precium: luciſq; foramen. Lucar.

¶ Hic autor docet ꝙ lucar aris. media ꝓducta. hꝫ duas ſignificationes. nam eſt preciū qđ accipit pro luco. i. nemore locato alicui vel aliquibus. ⁊ tunc dr̄ de hic lucus ci. i. nemus vel ſylua qđ idem. Lucar. i. feneſtra vel foramen per qđ ſol vel lux intrat in domū. ⁊ tunc dr̄ de hec lux lucis. Vel lucar eſt foramen per qđ galline intrant in gallicubium.

Lupus Hic lupus eſt animal: morbus: piſcis fluuialis.

¶ Hic autor docet ꝙ hoc nomen lupꝰ pi. hȝ tres ſigñatiões. nam lupus eſt quoddã aial maxime ouibꝰ inimicũ. ⁊ eſt quidam morbus in coxa. ſ. apoſtema. vel in cruribus. et eſt vermes magnꝰ vt qdã dicũt: ꝯſilis muri. Lupus eſt quidã piſcis. quia ſicut lupus deuorat aialia in terra: ſic ille deuorat piſces in aqua et inde hic lupillus. et ex ſola rapina viuit

Laudare Laudat cõmendat: autorem nominat illud.

¶ Docet hic autor ꝙ laudo as. equocatur ad duo. nam laudare. i. commendare. vt laudo regẽm. Itẽ laudare. i. auctoritate. ⁊ cõponitur collaudo as. i. ſimul laudare. ¶ Cõſtrue. Laudat. i. cõmẽdat. et illud laudat. i. nominat. i. auctorizat autorem aliquem. et eſt verbum actiuum.

Legare Qui mittit legat: moriens ſua munera legat.

¶ Hic autor docet ꝙ lego as. are. equocat ad duo. nã legare. i. mittere mãdare. vt Rex legauit iſtã in franciã. i. miſit. Legare. i. aliqd in teſtamẽto alicui dimittere. Vñ hoc legatũ ti. i. illđ qđ dimittit. ãgł. to be qſt. ⁊ dr lego as. a lego gis. vł a ꝑterito legi. i. cõuerſa in o fit lego as. are. et ꝑdu. priorẽ ſylla. Vñ vſꝰ. Viuẽs ſcripta lego: moriẽs mea munera lego.

Lego gis Clericus autores mare nauta: deus meliores.
Fur legit es: flores virgo: viator iter.

¶ Hic docet autor ꝙ lego gis. hȝ ſex ſigñatiões que ſatis patẽt ꝑ expoſitionẽ illoꝝ duoꝝ vſuum. ¶ Clericus legit autorẽ. i. libros autenticos. et nauta legit. i. tranſit vel nauigat mare. Deus legit. i. elegit meliores. ſ. hoies. Fur legit. i. furatur es. i. pecuniã vł argentũ. Virgo. i. puella legit. i. collegit flores. Viator. i. ille qui trãſit per viã. legit. i. carpſit vł capit iter. i. viam ſuam. Nota ꝙ lego gis. et oia cõpoſita ſua faciũt preteritum in gi. vt lego gis. legi. in preterito. colligo gis. collegi. preter tria verba que patent per vſum. Vł lego cõpoſita faciunt gi. ſed tria dempta. Diligo negligo ſic intelligo que faciunt xi.

Libare Libo dum guſto: liboqȝ ſacrifico.

¶ Hic autor docet ꝙ libo as. hȝ duas ſigñiões. nam idem eſt qđ ſacrificare. angł. to do ſacrifyce. ⁊ ꝓprie vinũ in calice. Vñ panẽ imolamꝰ: calicem libamꝰ. ⁊ inde hoc libamẽ inis. eſt vini. ſȝ hoc ſacrificiũ eſt carniũ et libare. i. guſtare. to taſte. vł cõtigere. Vt libaui vinũ iſto die. i. guſtaui et dr libo as. are. a liber liberi. qđ idẽ eſt qđ bacchus chi. i. deus vini.

Luo luis Ere luo pignus: penas cruce: luce tenebras.
Dicitur et luere quando ſalitur ouis.
Eſt luo luxurio: luo punio vel luo purgo.

¶ Autor hic docet ꝙ luo luis hȝ quattuor ſigñiones. nam luo. i. redimo vel qđ vulgo dr acquieto. anglice to quite out. vt ego luo pignꝰ meum ere. i. redimo vel acquieto pignus meum. i. vadiũ meum. ere. i. moneta. Item luo. i. patior vel ſuſtineo. vt luo penas in cruce. i. patior penas in cruce. Itẽ luo. i. purgo vł deleo. vt luo tenebras luce. i. purgo tenebras vel doleo cū luce.i.ꝓ lucem. Itē luere.i.luxuriari.et eſt ꝓprie veruecū.i. arietū.cū ſint in amore coeūdi.vt veruecęs luūt.i.coeunt. vel amore coeūdi feriunt. Vñ vulgo ſolet dici. Arietes ſūt modo in luitu.i. in appetitu coeūdi. Vñ cōſtrue ſcdʒ ꝟſū. Et hoc ꝟbū luere dr qñ ꝗs ſalit.i. ariet. Nota ꝙ ſalio lis.ſaluſui vel ſaliui ſalire ſaltū tu.in ſupino.i.facere. ⁊ tūc eſt ꝟbū neutrum ⁊ abſolutū. Salire eſt etiā qđ vulgo dr ariete.i.qñ ouis ſalit ⁊ ꝑtinet ad aīalia irratiōalia. ⁊ tūc eſt actiū vñ Ouideus Leta ſalit ouis tauro ꝗꝗ leta iuuēca. Luo luis lui luere luitū luitu.verbum actiū.

Luſtrum.

Sunt quinquēnia: ſuntqꝫ cubilia luſtra ferarum.
Luſtrum circuitus: luſttrum purgatio.fornix.

¶ Docet hic autor ꝙ hoc luſtrū tri.hʒ qnqꝫ ſignificatiōes.nam luſtrum eſt ſpacium quinqꝫ annoꝝ.vt ibi. Luſtra ſex que iam paracta. Item luſtrū eſt ſpelunca beſtiarū quam inhabitant anglie a dēne. vñ Auianus. Aſt luſtris conditur vrſa ſuis.luſtris.i.ſpeluncis. Item luſtrū.i. circuitus. vñ luſtro as.i.circuire. Luſtrū.i.purgatio. Item luſtrum.i. lupaner meretricuʒ.et dr a luſtro as.aui.are.i.purgare. circuire.circūdare.luminare. ſaruare ⁊c. ¶ Conſtrue. Luſtra ſuut quinquennia.i.ſpacia qnqꝫ annoꝝ et luſtra ſunt cubilia ferarū.ſ. obſcura latibula vel cubicula feraꝝ et luſtrum eſt circuitus.et eſt purgatio.et eſt fornix.i.lupaner.

Luſtro as.

Luſtro purgando: luſtro quoqꝫ circuendo

¶ Autor hic docet ꝙ luſtro as.are. hʒ duas ſignificationes. nam idem eſt ꝙ purpare.et circuire.vt pʒ ſupinis. ¶ Conſtrue. Luſtro purgādo aliqd. et ego luſtro circuendo.i.dum circūeo aliqd.

Lutum.

Cenum dico lutum: ſed lutum dico colorem.

¶ Autor ponit hic equiuocationem.in iſta dictione lutum. Ponitur ide differētia inter lutum. cuius prior corripit et lutum. cuius prior producitur. Dicens ꝙ lutuʒ. cuius prior corripitur.eſt idem qđ cenū.i. ſordes. anglice clay. Sed lutuʒ.cuius prior producitur. eſt acti caſus iſtius nois hic lutus ti. Et eſt lutus quidam color croceus vel rubeus quo (vt qdā dicunt) ſcarlatum tingitur.et vtrumqꝫ diriuatur a luo luis. ¶ Conſtrue. Ego dico lutū eſſe cenū.i.ſordides terre.et ego dico lutum eſſe colorem.

Luteus.

Luteus et luteus ſenſum ſortitur vtrumqꝫ.

¶ Autor hic docet ꝙ iſta duo nomina luteus. cuius prima longatur. et luteus.cuiꝰ pirma breuiatur. deriuatur a predictis noībus. ſcilicet hic lutus ti.pro colore. et dicitur luteus a. um.i.rubeus.vel croceus. ⁊ ꝓducit primam ſylabam.ſ.lu. Et hoc lutum ti.pro ceno diriuat luteus a.um .i. lutoſus ſordidus plenus luto. ¶ Conſtrue. Luteus. cuius prima lōgatur.et luteus.cuius prima corripitur.ſortitur vtrūqꝫ ſenſum.i.vtramqꝫ ſignificatiocem ſcʒ de luto pro ceno. Nota hic alios verſus iqui. ponunt differētiam inter iſta noīa. Luteus et rubeus.luteus quoqꝫ ſordidꝰ extat
Flos rubor eſt lutus humida terra lutum.

Machina

Machina res pugni: tota machia/ machina forma.
Machina res queuis quam facit ingenij vis.

¶ Expedito illo capitulo ſiue illa parte in q̄ tractauit autor de nomīb9 equiuocis ab L incipiētib9. Hic tractare intēdit de equiuocis inchoantib9 ab illa lr̄a M que proximo ſequitur l. Ponit ḡ primo equiuocationē ī iſto noīe hec machina e. qd̄ hʒ q̄tuor ſignificationes. nā machina eſt inſtrumētū bellicū ꝑ qd̄ ꝓiciuntur grādes lapides in hoſtes. qd̄ alio noīe vocat̄ ingenium. anglice. an engyne. Itē machina eſt q̄dā rota verſatilis. ſuꝑ qualē ponebat̄ bt̄ā katerina. Item machina .i. forma. vn̄ Machina mūdi .i. forma mūdi. Item machina pōt dici quelibet res que ingenioſe cōfingit̄. ¶ Conſtrue. machina eſt res pugni .i. belli. videlicet mirabilis baliſta .i. ingeniū. de q̄ ſupra exponit̄ ꝛ machina eſt forma. et machina eſt q̄uis .i. quelibet res quā vis .i. ſubtilitas: ingeniū .i. ſenſus humani fecerit.

Macula.

Dic maculas tabes: maculas: qꝫ foramina retis.
Necnon lorice maculas nos dicimus eſſe.

¶ Autor ponit equiuocationē in iſta dictiōe hec macula le. que hʒ duas ſignificatiōes. nā macula .i. tabes. āgl̄. a ſpot. vn̄ Virg. Succincta feretrum maculoſe tegmine lincis. Itē macula eſt foramen retis vn̄ idem. Retia cū potuit maculis diſtincta terendi. maculis .i. foraminib9. ¶ Cōſtrue. Dic maculas eſſe idem qd̄ tabes. et dic maculas eſſe foramina retis ꝛc̄.

Manus.

Gratia: vindicta cetus: membrumqꝫ poteſtas.
Dextra ſiniſtra manus: manus eſt quod in arma vocamus.
Munio cum maneo vel fit manuin eius origo.

¶ Docet hic autor ꝙ manus hʒ plures ſignificatiōes. nam manus .i. gratia. vt oīa cōtingebant illis in manu dn̄i .i. in gratia dei. Manus .i. vindicta. vt ibi. Cū ſit nemo q̄ de manu tua poſſit eruere .i. de vindicta tua. Item manus .i. cetus armatoꝝ .i. ſocietas. vnde Lucan9. Hec man9 occeanū domitū poſt terga reliq̄t. hec manus .i. hic cetus. vel ſocietas armatoꝝ. Itē manus eſt idē qd̄ poteſtas. vt ibi. In manus tuas dn̄e commendo ſpiritum meum meū .i. poteſtas tuas. Et ſic Ouidius Annē ſcis longas regibus eſſe manus. Item manus dr̄ quoddā membrū corporis humani. illud videlʒ quo ori cibū miniſtram9. facim9. ꝛ diſpēſam9 oīa damus ꝛ aptam9 ꝛ accipimus. angl̄. a hande. Et man9 dr̄ exercit9. angl̄ an oſte of men. ꝛ tunc deriuatur manus de maneo nes. qꝛ manet in bello et non fugit. Sed manus pro mēbro dicit̄ de munito manus: qꝛ munit .i. defendit corpus. Sed pro gratia dr̄ de manin grece qd̄ eſt bonū latine. ꝛ hoc ſm̄ autorē iſtū. ſm̄ Hug. manus qꝛ de hec man9 numeris. ¶ Cōſtrue. Manus eſt gratia et vindicta. et cetus. et poteſtas ꝙ ꝑ ꝛ et manus eſt membrum corporis hominis et eſt poteſtas et manus dextra et ſiniſtra. Et manus eſt illud ſcilʒ exercitus. quod vocamus in arma contra hoſtes. Munio nis. niui. ire .i. defendo. cū maneo es. manſi ere vel manin grece quod eſt bonū latine ſic eius origo .ſ. manus.

Manus.

Vincla man9 manicas: manicas quoqꝫ dicito veſtes

¶ Dicit hic autor ꝙ hec manica ce. hʒ duas ſignificatiōes. nā manica ē vīcu lum ferreū q̄ man⁹ ligātur. vt ibi. Ad aligādos reges eoꝝ in ꝯpedib⁹ ⁊ nobiles eoꝝ in manicis ferreis. Itez manica eſt illa pars veſtis q̄ regit brachiū vſqꝫ ad man⁹. vt hi. Pro manica fracta man⁹ eſt michi ſepe retracta. āgł. a ſleue. ¶ Cōſtrue. Dicito .i. dic manicas eſſe vīcla man⁹ .i. manū. ꝙꝫ ꝑ ⁊c. ⁊ dicito māicas eē veſtes .i. ꝑtes veſt͛ .q̄ tegūt brachia

Pars manipl⁹ garbe: manipl⁹ quoqꝫ claua cliēſqꝫ
Eſt merges maniplus: ſic a manus ⁊ plico dictus.
Ferreus eſt maniplus: ſed non mutatur origo.
Sed ratio quoniam circa leuam replicatur.
Eſtqꝫ cliens dictus alia ratione maniplus.
Namqꝫ manu bello mittere pila ſolet.

Maniplus.

¶ Docet hic autor equiuocationē in hoīe noīe maniplus ꝓ manipul⁹ per ſyncopā. ⁊ etiā cauſa metri. ⁊ hꝫ tres ſignificatiōes. nā manipulus eſt tm̄ garbe ſiue annone quantū man⁹ capere pōt. angł. a repe or a handful. Et ſm iſtā ſignificationē cōponit̄ de hec manus us. ui. ⁊ plico as. q̄a plicat̄ in manu. Et manipulus .i. claua ferrea cū qua pugnatur in duello. angłc. a mace. ⁊ ſił̄r dr̄ vel cōponit̄ de manus ⁊ plico. Item manipulus eſt cliens bellator: ſed tūc cōponitur manipulus de manus et hoc pilum pili. Et ſunt pila arma quib⁹ romani pugnabāt. ⁊ tūc dr̄ manipulus q̄a gerit arma .i. illa arma quibus romani tūc vtebātur in manibus vel tela. vel q: mittit ea cū manu. Hug. dicit ꝙ manipulus dicit̄ ſocietas ducentorum militū. vñ. Lucanus. Cōuocat armatos exemplo ad arma maniplos. per ſyncopā. Item manipulus dr̄ ornamentū manus ſacerdotis. et dicit̄ manipulus (ſm Hug.) ab hec man⁹ us. ui. ¶ Cōſtrue. Maniplus eſt pars garbe. q: plures manipuli faciūt garbā. ꝗꝫ ꝑ ⁊c. et maniplus eſt claua .ſ. ferrea cum qua pugnatur ⁊ maniplus eſt cliens. ſcꝫ armatus. cū pilis .i. telis. Et merges ⁊c. angł. a ſhefe. Hic autor iterat q̄d ſupius dixit. ſubiūgēs diuerſam deriuationē illius nōis maniplus. ſm diuerſam illius ſignificatinē. Dicēs manipl⁹ eſt merges .i. pars mergitis .i. garbe. ſic dictus a manus ⁊ plico as. Et maniplus eſt ferreus .i. ferrea claua. ſed origo deriuationis eius nō mutatur. q: dicit̄ de manus et plico as. Sꝫ ratio ſue deriuatiōis mutat̄ qm̄ replicat̄ circa leuā .i. replicatur in ſiniſtra parte hoīs .i. leuo latere .i. ſiniſtro. vt poſſit eū recipere cū neceſſe fuerit. q: ꝓ manipulus eſt dictus .i. vocat⁹ cliens. alia ratione ſcꝫ deriuationis. nāqꝫ ꝑ q:. q: ſolet mittere cū manu pila .i. tela in bello.

Menam dic piſcem: vulteam nomine menam.

Mena ne.

¶ Autor ponit equiuocationē in hoc noīe hec mena ne. q̄d hꝫ duas ſignificatiōnes. nā mena eſt q̄dā piſcis. āgł. a pēke or a menew. ſic dicit̄ a mena grece q̄d luna latine. q: ſm incrementum ⁊ decrementum lune ſingulis mēſib⁹ creſſit ⁊ decreſcit. Item mena fuit ꝓpriū nomen cuiuſdā hoīs qui alio noīe vocabat̄ vulteus. ⁊ ſic pꝫ ꝙ fuit binomeus .i. habēs bina noīa .i. duo noīa. ¶ Cōſtrue. Dic menā eſſe piſcē. et dic menā eē vulteū noīe. ſcꝫ alio. Hec mena ne. ꝓ piſce. Hic mena ne. pro ꝓprio noīe.

Merges. **Eſt marges volucris: et merges garba vocatur.**

¶ Docet hic autor ꝙ merges hȝ duas ſignifiões. Primo ꝗdeȝ eſt ꝗdam auis aquatica ab aſſiduitate mergēdi ſic dicta. angl a duk. et diriuatur a mergo gis. qꝛ frequēter ſe merget in aqua. Et merges ē idē qꝺ garba que alio noīe gelima đr. a genu ⁊ ligo ⁊ manu. quia cū manu ſuppoſito genu ligat. ⁊ đr merges getis. a mergo gis. qꝛ ligatus mergit in terra. i. ꝓicit de manu ad terrā. Vñ hec merga ge. i. furca ꝗ mergis leuat ad currū. angl. a pykforke. Nota ꝙ merges tam ꝓ garba ꝙ̄ volucre facit mergitis in gtō. penul. cor. Vñ errauit Grecismus dcēs. Merges dicat mergetis garba vocat. Inueniť tñ hic mergus gi. ꝓ eadem aue. et hoc merg⁹ oris. ꝓ ſitula. angl. a bocket. qꝛ mergit in fonte dū haurit aqua. vñ verſus. Eſt hic mergus auis ſi mergi ſit genus. Merges ꝑbet itis pro garba. mergaqȝ furca. Dicat ſitula cū mergere noſcitur apta. Merges getis: vel eſt vt vere ſcietis. Atqȝ mari datur in mergine garba notatur.

Millium. **Myl millium: ſunt pondera: millia leuce.**
Milia plurale nomen ſit tibi numerale.

¶ Autor hic ponit dr̄am inter hoc miliū lij. ⁊ hec milia miliū in plr̄i numero. ⁊ equocacionē ponit in milia. Dicēs ꝙ hoc miliū milij. eſt quoddaȝ granū qꝺ gallice myl vocat. Et đr miliū a mille qꝛ de vno grano ſeminato milia grana ſurgēt. Vel miliū ſcȝ ꝗſdā đr granū ſalis. Sȝ milia ſūt ꝗdā pōdera. vñ Horati⁹. Si ꝗdringētis ſex ſeptē milia deſunt. Et milia ſunt miliaria ꝗ apud gallicos leuce. apud grecos ſtadia dnr̄. et ꝙ milia eadē que milliaria pȝ ꝑ Ouidiū de remedijs. Nec ꝗt trāſieris ſed quot tibi. ꝗre ſupſūt milia. i. milliaria. Et milia eſt nomē nūerale. ⁊ đr de mille et declinat plr̄ hec milia miliū milib⁹ hec milia. o miliā. a milib⁹. neutri gn̄is. Et cōiugit imediate ⁊ intrāſitiue cū maſculīo feīo ⁊ neutro. Vt milia viri. milia mulieres. milia aīalis. Nota ꝙ mille ſcribit ꝑ duo ll. in ſingulari. et milia miliū in plr̄i niſi ꝑ vnū l. ⁊ ꝓducit primā ſyllabam Sȝ hoc miliū lij. pro grano corripit primā vt pȝ. ¶ Cōſtrue. Miliū latine eſt myl galline. et exponit latinū ꝑ gallicū. Milia ſunt ꝗdā pōdera. ⁊ millia ſunt leuce. et hoc nomen plurale milia ſit tibi nomen numerale.

Mitus. **Eſt vt credo mitos filium: vel fabula mitos.**
Calamita. **Amitos examitum: de mitos metologia.**
Examitū. **Hoc tamen euita: ne te fallit calamita.**

¶ Autor docet hic equocationē in hoc noīe mitus. Et eſt dr̄a inter mitos cuius prior corripit. ⁊ mitos cuius prior producit. nam mitos grece prima correpta eſt filiū latine. vñ examitū qꝺ eſt veſtis ſacerdotalis. Sȝ mitos prīa ꝓducta eſt fabula. ⁊ ē grecū. Vel dicit hic mit⁹ ti. latīe. i. fabula iocoſa ⁊ relatu dulcis. vñ Marcian⁹. Capella nūc ꝙ mitos īferat atqȝ mitos. Vel mitus cōponit cū logos qꝺ eſt ſermo. et đr mitologia gie. i. ſermo fabuloſus. Item mitos grece priori ꝓducta đr etiā gutta latine. ⁊ cōponit cū cala qꝺ eſt bonū. ⁊ đr calamita te. ⁊ eſt calamita gen⁹ electuarij (qꝺ alio noīe ſtorax) et đr calamita. i. bona gutta. Mitos ꝓ gutta cōponit cū polis qꝺ eſt pluralitas. et đr polimit⁹ a. um. Inde đr veſtis polimita: ſcʒ plures hñs colores. ¶ Cõſtrue. Mitos vt credo eſt ſtultum. vel mitos eſt fabula. Examitū venit a mitos cuiꝰ prior corripit. ⁊ mitologia venit de mitos cuiꝰ prior ꝓducit. Tu o lector euita .i. caue. ne calamita fallat .i. decipiat te nā mitos grece ſonat gutta latine. ⁊ hic calamita .i. veſtis polimita. Itē nō ꝙ hic ⁊ hec calāita te. dr ſcptor. ⁊ tūc ꝯponit de calo as. qđ ē pono is. ⁊ mitos guta. qꝛ ponit guttā īcauſti ī calamo.

Maneries menſura: modus: finiſqʒ: metrumqʒ.

Modus

¶ Docet hic autor ꝙ hic modꝰ dr. Equocat ad q̄tuor. Modus .i. maneries. vt ſerua modū .i. maneriē ſic ibi. Eſt modꝰ in rebꝰ ⁊c. vſꝰ Horatii. et modꝰ menſura. vt hic modiꝰ dꝫ. ⁊ cōtinet modius viginti duos ſextarios. et modus .i. terminꝰ vel finis. vt Noli modū egredi rōnis .i. finē vł terminū rationis. et modus .i. metrum. vñ Bocciꝰ de ꝯſo. in primo. Flebilis heu meſtos cogor inire modos .i. triſtia metra et doloroſa.

Dic lapides magnos: dentes dic eſſe molares.

Molaris

¶ Autor docet hic ꝙ hic molaris hꝫ duas ſig̃tiones. nam molaris eſt magnꝰ lapis ad modū mole. angł. a mylſtone. Itē molaris eſt dens maxillaris. qꝛ cibū cū illis dentibꝰ q̄ſi mola molimꝰ. vñ alius verſus. Dens maxillaris magnꝰ lapis eſto molaris. ¶ Conſtrue. O tu lector dic molares eſſe magnos lapides. ⁊ dic molares eē dētes .ſ. maxillares. ⁊ ſūt maxillares dētes q̄ ſituātur in maxilla a retro. Hec maxilla e. āgł. a cheke.

Momentum motus: hore pars eſt: quoqʒ pondus.

Momentum

¶ Autor docet hic ꝙ hoc nomen momentū ti hꝫ tres ſig̃tiōes. nā momentū .i. motus. vñ Perſius. Momēto tpis exit ⁊c. Item momentū eſt pars hore. angł. a ſtounde or a whyle. et ibi. Non eſt veſtrū noſce momēta que pr̄ poſuit in ſua poteſtate. et eſt momentuʒ q̄drageſima pars hore. qꝛ hora cōtinet quadraginta momēta. et momentū eſt pondus. vlʒ dimidia vncia (vt dicit Iſidorus) et momentum de moueo es.

Dico iunonem: dico numiſma moneta.

Moneta

¶ Docet hic autor ꝙ hec moneta te. equiuocatur ad duo. Primo .i. numiſma tis .i. pecunia. ⁊ dr̄ a moneo es. qꝛ monet ne qua fraus ſit in metallo vel pōdere. vt hic. Henrice leta non eſt meus abſqʒ moneta. Moneta dicta eſt iuno dea. q̄a monuit romanos per anſerem ne ciuitas illorum ab oſtibus caperetur. Ut in cronicis Romanorū legitur.

Eſt monimen ſcriptū: monumētū dico ſepulchrum

Monimen

¶ Hic ponit drāʒ īter hoc monimen inis. et hoc monumētū ti. Hoc monimen eſt ſcriptū vł cyrographus q̄ q̄s alteri obligat pro debito. vł alia ꝯditiōe q̄cūqʒ. āgł. an endenture. Sʒ monumētū eſt ſepulchrū mortuoꝝ qꝛ moniat mētes viuoꝝ ad memoriā defūctoꝝ. Itē monimē et monumētū ꝑ qđ aliq̄d monemꝰ vel nobis reducitur ad memoriā. Un hyſtorie dr̄r monumēta qꝛ ad p̄terita nos monēt ⁊ ad mēoriā reducūt. et etiā iudicia amoris .ſ. q̄ nobis relinquūtur in ſignū ⁊ mēoriā amoris dr̄r monumenta.

Eſt firmamentū mundus: quia mundus extat.

Mundus

Mūdus homo minor eſt: ⁊ mūdi machina mūdus

¶ Autor hic docet ꝙ mūdus hʒ tres ſignificatiōes. Mundus aliqñ ſumit̄ ꝓ ſuperiori ⁊ digniori parte mūdi. ſcʒ ꝓ firmamēto ꝓpter excellentiā q̄ precipue eſt in motu. vel q2 ꝑcipue mundū ⁊ purū. i. nichil fecis hn̄s vel grauitatis. Itē mūdus aliqñ dr̄ hō mycrocoſmus. i. minor mūdus. Item dr̄ architipus mūdus. i. mūdꝰ ſenſibilis formabilis et mētalis. Itē mundꝰ dr̄ vniuerſitas creaturarū. ſ. illud qḋ ꝯſtat ex quatuor elemētis in mūdū ſpere globatis. Et dr̄ ſic. q2 ſemꝑ eſt in motu. Mundi etiam noīe: mundi amatores deſignātur. vnd̄. Mūdus per ipſū factus eſt et mundus eum nō cognouit. Mūdus ī primo loco poſitꝰ. ⁊ deſignat hūc mūdū. In ſcḋo loco deſignat amatores mūdi. Et dr̄ mūdus a moueo es. q2 ſemper eſt in motu. ¶ Cōſtrue. Mūdus eſt firmamētū. q2 illud extat mūdū. i. valde mundū ⁊ purū. ⁊ mūdus minor eſt hō. ⁊ mūdꝰ eſt machina iſtiꝰ mundi.

Miror In ſpeculo ſpecto: cupio: ſtupeo: quoqʒ laudo.
Hoc verbum miror: tot notat equiuoce.
vel ſic: quatuor iſta notat.

¶ Autor docet hic ꝙ hoc verbū deponēs miror aris. hʒ quatuor ſignificatiōes nā mirari. i. ꝓſpicere ī ſpeculo. vt Ego bibi vinū ita clarū in q̄ quis potuit ſe mirari. i. ꝓſpicere. Itē mirari idē eſt qḋ cupe. vt ibi. Ad qḋ miraberis qḋ habere non poſſis. miraberis. i. cuperes. Et mirari. ſtupere pro miro habere. angl. to Wōder. vt ibi. Miror et admiror qḋ iter ducis ⁊c̄. Item mirari. laudare. vñ Horatius. Tyros mirare colores. i. lauda purpureos colores. Item ſignificatio huius verbi miror aris. per iſtos verſus ſequētes habetur. Miratur ſpeculās miratur monſtra paueſcens. Miratur cupiens. miratur ſingula laudans. ¶ Conſtrue. Hoc verbum miror notat quattuor iſta. In ſpeculo ſpecto ⁊c̄.

Misceo Miſceo cū varias res vnio: cūqʒ propino.

¶ Autor docet hic ꝙ miſceo es. miſcui ere. mixtū tu. idem eſt qḋ vnire res diuerſas ad inuicē ꝑ mixturā. angl. to myngle. Item miſcere. i. ꝓpinare vel prebere. vñ Theodolꝰ. Hauſit eo cūctis: miſcēdo pocula mortis. miſcēdo. i. ꝓpinādo vel prebendo. ¶ Cōſtrue. Ego tūc miſceo cum vnio. i. colligo in vnū. varias res. ⁊ ego miſceo cū ꝓpino vinū vl̄ potum Miſceo. i. ꝓpino vinū: eſt neutrum. ſm aliā ſignificationē eſt actiuum.

Moror Te moror appciās moror hic moror hos moror a te.
Actiuum: neutrum: ſic eſt cōmuneqʒ verbum.

¶ Autor dicit ꝙ moror aris. aliqñ idē eſt qḋ appciari. laudare. vt moror te. i. laudo te. ⁊ tūc ponit actiue. i. trāſitiue. Itē moror pōit aliqñ abſolute ꝓ ꝯſiſtere. vel morā facere. Morari aliqñ eſt īpedire. Alanus in anticlaud. Nō illas largit opes q2 ſepe potētū. Excecāt aīos ſeu maieſtatis honorē. Inclināt minuūt leges iura morant. i. īpediūt Moror ī paſſiua ſignificatione ſumit. vt moror a te. i. īpedior a te. ⁊ ſic ē v̄bū cōe. ¶ Conſtrue. Ego appciās. i. laudās moror. ⁊ ego moror hic. i. maneo vl̄ cōſiſto hic. et ego moror. i. detineo vl̄ tardo vl̄ īpedio hos. ⁊ ego moror a te. i. impedior a te. Et ſic cū dr̄ moror te. eſt actiuū tranſitiuū. ⁊ cū dico moror hic. ē neutrū abſo. ⁊ ſic eſt cōe v̄bū cū dico. moror cū illo. moror hos. ⁊ moror a te.

Murmurat et dubitat: hec duo muſſo ſonat. Muſſo

¶ Hic docet ꝙ muſſare eſt murmurare. Gualterꝰ in alexandreide. Muſſat tota cohors .i. murmurat. Et idem eſt quod dubitare. Virgilius Stat pecus omne mutum. muſſantqꝫ iuuence. muſſant .i. dubitāt. ¶ Cōſtrue. Hoc v̄bum muſſo ſonat .i. ſign̄t hec duo .ſ. murmurat et dubitat.

Eſt minime quod non: ſignificatqꝫ paruum. Minime.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc aduerbiū minime aliqñ eſt idē qđ nō. vt hic. Johannē citatū corā nobis q̄ minime ꝯparere curauit denūciamꝰ contumacē. minime .i. nō. Minime .i. parū. valde modicū ⁊ eſt aduerbium a noīe minimꝰ a. ū. vt iſte cōedit minime iſto die .i. valde par. ¶ Cōſtrue Minime .i. ſign̄t qđ non. ꝙ ꝑ ⁊. et minime ſign̄t parum .ſ. id qđ parum.

NEquam peruerſus: et nequam luxurioſus Nequam.

¶ Finito capitulo de lr̄a M. hic incipit capitulū de N. littera Et primo ponit equiuocationē in hoc noīe hic hec hoc nequā qđ hꝫ duas ſignificationes. Primo .i. ꝑuerſus a. um. vt ibi. Es niger nequā dictus cognomine nequam. Nigrior eſſe potes. nequior eſſe neqs. Iſtos verſus fecit de magiſtro Alexandro nequam. Item nequam .i. luxurioſus a. um. vt hec mulier eſt nequam .i. luxurioſa.

Nequitiam facinus: luxuriamqꝫ voco. Nequitia

¶ Autor dicit ꝙ nequicia cie .i. facinus. angl. Wickydnes or curſydnes vt Iſte accuſatur neqcie quam cōmiſſit. Nequicia .i. luxuria. Vn̄ Ouid Nequicia eſt que te ſinit eſſe ſenem .i. luxuria.

Cognatum pariter nebulonem dico nepotem.
Hic eſt a nepa de natus poſt venit ille. Nepos

¶ Docet hic autor ꝙ nepos hꝫ duas ſignificatiōes. Primo .i. cognatꝰ meus .ſ. filius filij mei. ⁊ tūc dicitur nepos quaſi poſt natus. Et nepos quaſi nebula vel leccator .i. gluto. et tunc nepos dicitur ab hec nepa pe. (Genus ſerpentis eſt moriens in pariendo) Et dicitur nepa quaſi nece pariens. alio noīe vipera .i. vi pariens. vnde. Conceptos morte parit equa vipera ſorte. ¶ Conſtrue. Dico nepotē eſſe cognatum .ſ. meū. et dico pariter nepotem eſſe nebulonem. hic nepos pro nebulone dicitur ab iſto noīe hec nepa. et ille .ſ. nepos pro cognato venit de natus.

Niſus auis: niſus conamen: rex quoqꝫ niſus. Niſus
Rex et auis per: ſi conamen in us genitiuat.

¶ Hic dicit ꝙ hoc nomen niſus hꝫ tres ſignificatiōes. Primo .i. auis q̄dam. alio noīe allietus. angl. a ſparhauke. Niſus .i. conamen. vł conatꝰ Vnde in hymno dicit. Niſibꝰ hic totis canamꝰ dulcit hymnos. niſibꝰ .i. conatibꝰ. Niſus fuit ꝓpriū nomē regis cuiuſdā q̄ in auē ſui noīs (ſm̄ fabulas) imitabat interpretationē. Sꝫ niſus ꝑ ꝓprio noīe ⁊ pro aue declinat hic niſus niſi. ſcd̄e. Sꝫ niſus ꝓ conamine vł conatu. declinat hic niſi us. ui. quarte. ⁊ hoc eſt qđ dicit. Rex ⁊ auis ꝑ ſi .i. niſus qñ eſt rex .i. nomen regis vł qñ eſt auis. tūc genitiuat .i. facit gen̄m ꝑ ſi. vt niſus niſi. Conamen .i. qñ niſus eſt conamen. genitiuat in us. vt niſus niſus.

Notare Eſt nota noticia: nota ſignum: littera labes.
Nota: nota: nota: titulus: diſtinctio: probrum.

¶ Autor hic docet ꝙ hec dictio nota te. hꝫ plures ſignĩões. nam nota.i. noticia. qꝛ ꝑ aliquã notã aliquẽ cognoſcimꝰ. et nota.i. ſignũ ꝑ qḋ q̄s noſcit. ⁊ illa ſigna q̄ cãtores faciũt in libris dũr note. qꝛ ꝑ illa ſigna noſcunt quõ canent. Item nota.i. littera nota.i. culpa vel labes. vt Iſte hꝫ culpam in facie.i. labẽ. anglꝭ. a ſpot. Nota.i. titulus laudis vel dignitatis. vt Iſte eſt notabilis. vł nota.i. titulꝰ q̄lis ſcribit in libris cãtoꝝ vel cãtatoꝝ Nota.i. diſtictio. ⁊.i. ſignũ vt ſupra dixi. et eſt ꝓpriũ.i. labes. ¶ Cõſtrue Nota eſt noticia. ⁊ nota eſt ſignũ. et nota eſt littera. et nota eſt labes ⁊c̃. Nota nota ⁊c̃. Iſtum v̄ſum de iſto libro non credo. qꝛ ſententie eſt eadẽ cum priori v̄ſu. ⁊ qꝛ defectiuus eſt in metro. q̄ꝛ nota ibi ꝓducit priorem ſyllabam. Et ſic debet cõſtrui. Nota eſt titulus. nota eſt diſtinctio. nota eſt probrum.i. labes vel opprobrium.

Noto tas Eſt noto notifico: noto ſcribo: noto reprehendo

¶ Ponit equiuocationem in iſto verbo noto as. are. frequentatiuo de noſco cis. formato ab vltimo ſuo ſupino. ſcilȝ notu. u in o fit noto tas. et q̄uis notũ tu. ꝓducit hanc ſyllabam no. tñ noto as. eam corripit ſemper Et notare.i. notificare. vt notabo tibi hãc rem. Item notare.i. ſcribere. Item notare.i. reprehendere. et eſt idem quod demonſtrare. ſignificare deſignare. frequenter noſcere. ſm̃ Hug.

Noxa xe Noxa notat culpã: nocumentũ: ſic quoqꝫ morbum.
Hinc generoxa venit: epialtes ſunt quoqꝫ noxe.

¶ Autor ponit hic equocationem in iſto noīe hec noxa xe. qḋ idem eſt qḋ culpa. Vñ noxus a. um. noxiꝰ. culpabilis. malus. Noxa.i. nocumẽta vt iſte fecit michi noxam.i. nocumentũ. Item noxa eſt quidam morbus vñ hec generoxa.i. infirmitas in cerebro. et quidem dicunt ꝙ eſt epilentia. et dꝛ de hyera qḋ eſt ſacer quaſi ſacra noxa.i. ſacer morbus qꝛ eſt in ſacra parte corporis.ſ. in capite. Noxa.i. epyaltes. vł epyalta.i. ſupra premens. ſed vere vanitas eſt. anglꝭ. the nyght mare.

Nudus Nudus ſum pauper: nudus ſum veſtibus expers.
Nudis incomptis incedit virgo capillis.

¶ Dicit hic ꝙ nudꝰ a. um. hꝫ tres ſignĩões. nã nudus.i. pauꝑ. Iuuenalꝭ. Inſtitores agerẽt cũ remige nudo.i. pauꝑe. Itẽ nudus.i. expers veſtibus.ſ. q̄ nullas hꝫ veſtes. vñ Catho. Infantẽ nudũ ⁊c̃. Nudꝰ.i. incõptꝰ. vt crines tui ſunt nudi.i. incõpti. ãglꝭ. vnkẽmed. ¶ Conſtrue. Ego pauꝑ ſum nudus. et ego expers veſtibus ſum nudus. ⁊ virgo.i. puella. incedit.i. vadit nudis capillis.i. incõptis. inornatis. impexis capillis.

Numerꝰ Eſt numerus metrum: modelus: diſtinctio: talus.

¶ Hic dicit ꝙ hoc nomen numerꝰ ri. hꝫ quattuor ſignĩões. nã nũerus.i. metrũ. Virg. Numeros memini ſi v̄ba tenerẽ. numeros.i. metra. Item numerꝰ.i. modulꝰ.i. modulatio ſonora in muſica ꝑ arſim et theſim.i. deꝑſſionẽ ⁊ eleuatiõez. Itẽ nũerꝰ ẽ diſtictio. Boetiꝰ Qui numerꝭ elemẽta ligas.i.diſtictionib⁹. Et nūer⁹ eſt talus.i. decius. Ouid. Seu ludit nūeroſq; manu iactabat eburnos. nūeros eburnos.i. decios factos de ebore.

Cauſatur: pꝛohibet ne: diſiungit veq; iurat.
Querit: confirmat: ſignans etiam neq; nedum. Ne.

¶ Dicit q̄ hic dictio ne. pluribus modis accipitur. Primo cauſatur.i. eſt cōiunctio cauſalis. et aliqñ ꝓhibet.i. eſt aduerbiū ꝓhibendi. Ut ne loquaris malum. et aliqñ diſiungit.i. pōitur diffinitiue ꝛ iuratiue. vt Jubeo ꝛ adiuro te ne facias hoc. Jtem aliqñ querit.i. ponitur in oꝛone interrogatiue. vt hic. Eſt ne malus qui me ledere ſepe ſolet. Aliqñ confirmat. vt ego volo ne iſtud pactū infringat. ꝛ ne etiā ſigt. id qđ neq;. vñ. Ouid Ne mea ſarmaticū cōtegat oſſa ſolū. Aliqñ ponit̄ ꝓ nedū. ꝛ ne ponitur pro neq;. ꝛ ne ſolet ſignare id qđ nō.i. ſolet poni loco nō. vt Claudian⁹ de raptu ꝓſerpine. Ne pote firmatas leges diſſoluere pacis. ¶ Conſtrue Jſta dictio ne cauſatur.i. aliqñ eſt ꝯiunctio cauſalis. vel ponit̄ in oꝛone cauſali. et ne ꝓhibet.i. eſt aduerbiū ꝓhibēdi. vel ponit̄ in oꝛone ꝓhibitiua. et ne diſiungit.i. aliqñ eſt cōiunctio diſiunctiua ſeu diffinitiua. vt ꝓ vel. iurat.i. ponitur in oꝛone iuratiua. querit.i. ponitur in oꝛone queſitiua.i. interrogatiua. ꝛ tūc ne ſemꝑ corripitur. et in aliis ꝓducitur. vt ibi. Eſt ne bonus qui ſe ne peccet ſeruat ab oī. Materia qua fit impius oīs amās. et ne confirmat.i. ponitur in oꝛone confirmatiua. etiā ne eſt ſigñs neq;. et ne.i. nedum. q: ne ſolet ſignificare non.

ODa fit equiuoce: cātus: via: laus hominumq;
Hinc ode: methodus: odiſſeas: ſynoduſq;. Oda ode.

¶ Finita illa parte in qua autoꝛ tractauit de equocis incipientib⁹ ab N hic tractat de equocis incipientibus ab O lr̄a. Et pꝛimo agit de equocatione iſtius dictiones hec oda ode. que hꝫ tres ſigtiones. Nam oda.i. cantus. et pꝫ q: liber vnus Hoꝛatij inticulat̄ in odis.i. cantibus. Jtem oda.i. via. quaſi via ex tranſuerſo ducta. et hoc ꝓbatur per iſtud nomen methodus. qđ ꝯponitur a metha qđ eſt trans. ꝛ oda qđ eſt via ex tranſuerſo ducta. Et eſt methodus compendioſa vie directio per quā vitatur viarum obliquitas. anglice a pathe. Unđ dyaletica đr methodus q̄a ad oīm methodoꝝ pꝛincipia viam hꝫ. Sola enī dyaletica ꝓbabiliter diſputat de pꝛincipibus oīm artiū. et eſt methodus di. fei gnīs. Jtem odiſſeas pꝛobat q̄ oda ſit via. Et eſt odiſſea liber factus de erroꝛe Ulixis. in via poſtq̄ reuerſus eſt de troia capta. Errauit enim per decēnium ꝛ multis tribulatiōibus fatigatus. tādem ꝑuenit ad patriā. et inde cōponit̄ vnus liber de erroꝛe Ulixis. intitulat̄ odiſſeas in quo continent̄ ode.i. laudes vel vie vlixis. Eſt ſynodus ꝓbat q̄ odo eſt cātus. Nam ſynodus cōponitur de ſyn qđ eſt con. ꝛ oda qđ eſt cantus vel laudes. Et eſt ſynodus cōuentus vel cetus vel congregatio pꝛeſbyterorū. et ꝓpꝛie ſenum ad collaudandū deū. et eſt fei gnīs. ꝛ corripit penultimā. vñ q̄daꝫ ait. Septius a ſynodo redeunt burſe ſine nodo. ¶ Cōſtrue. Hec dictio oda fit equiuoce.i. equa voce. cātus. via. ꝛ laus hoīm. Hinc.i. de oda diriuat̄ ode aꝝ.i. cantus. et methodus.i. via breuis et recta. odiſſeas.i. liber in quo continentur ode.ſ. vlixis. q; ꝓ ꝛ, et ſinodus.i. cōgregatio clericoꝛum.

Veritas est optima / multitudo pessima

Officium introitus: documentum: ſeruitiumqꝫ.

¶ Docet hic autor ꝙ hoc nomen officium hꝫ tres ſigtiões. nam idẽ eſt qꝺ introitus miſſe. vñ Salue ſctã parens. dr officiũ marie ꝟginis. Item officiũ.i. bñficiũ vel bñfactũ. ⁊ eſt melior lr̃a ꝙ̃ documentũ. Itẽ officiũ.i. ſeruitiũ vel miniſteriũ. Vñ incũbit officio ſacerdotali celebrare diuina. Et dr officiũ de officio cis.i. noceo es. ꝑ ꝯtrariũ. qꝛ nemini officit.i. nocet.

Occaſio. **Eſt occaſio caſus: et eſt occaſio cauſa.**

¶ Hic autor docet ꝙ occaſio onis. hꝫ duas ſigñationes. nã occaſio.i. caſus vel fortuna. angl. a chaunce. vñ Catho. Fronte capillata poſt hec occaſio calua. Item occaſio.i. cauſa. vt ibi. Occaſionem querit qui vult recedere ab amico. anglice an occaſiõ. Item preter hec occaſio.i. facultas. copia. poteſtas. cõditio. tempus. locus.

Olympus. **Eſt nomen montis: eſt celi nomen olympus**

¶ Autor hic docet ꝙ olympus hꝫ duas ſigtiões. Primo eſt mõs mire altitudinis in Grecia. vñ Ouidi⁹ methamorpho. Tunc pater oĩpotens miſſum ꝑfregit olympũ. et hic inſtituit fieri ſub virtute montis olympi. Olympus.i. ſupremum celũ. vñ Virgilius in eneydos. Panditur inter interius domus oĩpotentis olympi.i. ſummi celi. ⁊ dr ab olim quod eſt totum. et lampas. quaſi totus ardens luce diuina et in amore dei.

Hortus.
Ortus. **Fixum nomen erit: h ſi preceſſerit ortus**
H ſi tollatur: tunc fixum mobile fiet.

¶ Hic eſt equiuocatio in iſta dictione ortus. Et eſt drã (ſcḿ iſtũ autorẽ) inter hortus ſcriptũ per h. et ortus ſine h. Tñ boni aliĩ autores volũt ꝙ nunꝙ̃ ortus ſcribatur cũ h. pro quacũqꝫ ſigtiõe. quapropter iſtos verſus ab autore non eſtimo eſſe compoſitos. ſed ab aliquo inſerto. Quicquid ſit tamen ꝟſum exponã. Dicit enĩ ꝙ hortus cum h. eſt nomen ſubſtantiuum. anglice a gardyn. Et ortus ſine h. eſt participium de orior oriris vel oreris. ⁊ eſt idẽ qꝺ natus a.um. Sed ꝓculdubio ortus ſemꝑ ſcribit̃ ſine h. ⁊ declinat̃ hic ortus ti. ⁊ dr ab orior oriris oreris: qꝛ ſemꝑ ibi aliqđ oriat̃. ⁊ nũꝙ̃ eſt ſine fructu. vñ hic ortul⁹ li. diñi. Vnđ Ouiđ. Ortul⁹ iſte breuis mitia poma gerit. Et inde hic ortilio onis. hic ortulan⁹ ni. ãbo ꝓ cuſtode orti. anglice a gardyner. Item habet hic ortus us ui.i. natiuitas vel prima ſurrectio alicuius rei. vt ortus ſolis.i. natiuitas vel ſurrectio. vel prima apparitio ſolis in mane. Ortus a.um.i. natus a.um.

Ocillum. **Ocillum dic os minimũ: finis quoqꝫ ludum.**
Quo ſede more portãt per inane puelle

¶ Autor docet hic ꝙ ocillũ eſt diminutiuũ de hoc os oris.i. paruũ os: anglice a lytyl mouthe. et cõponit de hoc os oris. et cilleo es. cillui cillere.i. mouere. ⁊ tũc ocillũ eſt qđdã gen⁹ ludi.i. cũ fune ſuſpẽſo ſup trabẽ laqueato. in quo fune laqueato pueri et puelle inſedẽtes huc ⁊ illuc impelluntur. et inde dictũ eſt ocillũ. qꝛ in ora moueantur huc ⁊ illuc. Vel qa ora aſtantium ad riſum moueãt. vl qꝛ ſolebãt ĩpelli in ora tranſeuntiũ. et iſte vocat̃. angl. a toter or a rydynge rope. ¶ Conſtrue. O lector dic ocil lum.ſ. eſſe minimū os.i. paruum os. quoqȝ ꝑ ⁊. dic oſcillū eē ludū funis.ſ. chorde. quo.i. ibi vel in quo puelle portāt ſe de more.i. ſm̄ cōſuetudinē. per inane.i. aerem. qꝛ aer dr̄ inanis.i. vacuus. quia ſubtilis eſt.

Oro dum cauſor: idem dum deprecor oro. Oro as.
Orator ſeruat hos ac oratio ſenſus.

¶ Hic autor docet ꝙ oro as. habȝ duas ſig̃tiones. nam orare.i. cauſari. Et eſt cauſari agere cauſam coram iudice vel placitari. anglice. to pleat. Item orare.i. deprecari. Nota qn̄ oro ſig̃t cauſari. tūc deriuat̃ ab eo orator oris.i. cauſator placitator. angl̃. a pleder. vnde Maximianꝰ. Orator toto clarus in orbe fui. orator.i. cauſator. Et oro qn̄ idem eſt quod deprecari. tunc deriuatur ab eo hec oratio onis. ¶ Conſtrue. Ego oro dum cauſor.i. placito. vel dū ago cauſam corā iudice. et ego idē oro dū deprecor.i. ſupplico. Orator ac oratio illa duo noīa que diriuantur ab oro as. ſeruant hos ſenſus.i. ſignifiicationes illas quas et oro ſeruat.

Sunt oracula diuinacula: ſunt quoqȝ templa. Oraculum.
Et quandoqȝ tamen arcula ſomnia dicas.

¶ Hic autor docet ꝙ hoc oraculū li. hȝ tres ſig̃tiones. nam oraculnm.i. reſpōſum diuinū. vn̄ Ouidiꝰ. Sua illū oracula fallunt. Et oraculum eſt locus vbi datur oratio. et accipitur oraculum. et ſic eſt templū. Item oraculū eſt ſomnū vel dictū miſticū vt ſomnium. angl̃. a ridle. ¶ Conſtrue. Oracula ſunt diuinacula.i. reſpōſa diuina. q̄qȝ ꝑ ⁊. et oracula ſunt tēpla in quibus dāt̃ ⁊ accipiūtur oracula. ⁊ tñ dicas oracula eſſe ſomnia.

Oras mundus habet nox horas: et clamis horas. Hora.

¶ Hic ponitur equocatio in iſta dictione hec hora re. et pōt eſſe drām inter hora. ſcriptum per h et ora ſine h. Hora per h eſt viſeſimaquarta pars vnius diei naturalis. Et eſt ſpaciuȝ in quo medietas alicuiꝰ ſigni oritur. in oriente. et medietas alterius ſigni in occidente. Inde hec horula le. dimiñ. et horus ri. apello qui primo horas inuenit. Et hec ora re. ſine h eſt extremitas regionū vel finiū vel veſtiū. Vn̄ hoc orarium rū. lymbus q̄ apponit̃ ore.i. margini. vel extremitati alicuiꝰ veſtimēti cauſa ornatus. angl̃. a ſeme. ¶ Conſtrue. Mundus hȝ oras.i. ꝓuincias vel regiones. vel fines. nox hȝ horas. ⁊ clamys.i. mantellus hȝ oras.i. lymbos vel extremitates. Et nota alios ꝟſus. Aſpirans horā tempus tibi ſignificabit. Si non aſpirans lymbum dabit et regionem.

Obuiat alloquitur: moritur: circūdat: obite. Obeo bis.

¶ Autor docet hic ꝙ hoc verbum obeo is. hȝ quatuor ſig̃ationes. Nam obire.i. obuiare. ⁊ tunc cōponitur de ob quod eſt cōtra ⁊ eo is ire. quaſi contrarie. Item obire eſt aloqui. Et obire.i. mori. vt bonorū hominum. Item obire.i. circūdare vel circuire. ⁊ tūc dr̄ de ob q̄d eſt circū. ⁊ eo.

Oblitus infectus: oblitus ſeu viciatus Oblitus.
Oblitus oblitus: hic inmemor hic viciatus.
Hinc obliuiſcor ortum dabit oblinit illi.

g.ij.

¶ Autor ponit dr̄am inter oblitꝰ a.um.media correpta.⁊ oblitꝰ a.um.media ꝓducta.Oblitus.cuiꝰ media corripit̄.eſt idem qđ infectꝰ vel maculatus vel deturpatus. angł. died,et eſt participiū p̄teriti tp̄is. a v̄bo oblino oblinis obliui vel oblini ere.oblitū tu.et ꝯpoſito a lino linis.Sed oblitus.cuius media ꝓducit̄.angł.forgetful.⁊ eſt participiū deſcēdens a deponenti verbo obliuiſcor eris.oblitus ſum obliuiſci.et cōſtruit̄ cum gt̄ō vel actō.vt Oblitus ſum lectionis mee vel lectionem meam.

Occuro. **Occurrit venit in mentem:ſimul obuiat illud**

¶ Hic autor dicit ꝙ hoc verbū occurro is.ere.hꝫ duas ſiḡtiones.nam occurrere.i.venire in mētem alicui.vt Nō occurrit michi ꝙ locutꝰ ſum tecum.Item occurrit.i.obuiare. vt Occurrebat ei hō amphoram aque baiulans.et cōponitur de ob et curro curris cucurri naturali.

Occupo. **Qui ligat intendit:tenet:impedit :ocupat ille.**

¶ Docet hic autor equiuocationē in hoc v̄bo occupo as.are.qđ hꝫ duas ſiḡtiones.nā occupare.i.ligare. Ut occupat ora loris.i.ligat. Et idē eſt qđ tenere.vt ille occupat locū meum.i.tenet.et occupare.i.impedire.vt Taliter occupatus ſum circa ſecularia negocia ꝙ nullo modo poſſum intendere ſtudio litterarum.occupatus.i.īpeditus. Sic occupatus ſum multi.et eſt intendere.

Horreo. **Horret te metuens:horret rubet aſper et horrens.**

¶ Hic autor docet ꝙ horreo hꝫ quattuor ſiḡtiones. Primo eſt timere. vt ibi.Ille vir feruentem laboris ſui contingere teſtam horruit.i.timuit vel metuit.Item horrere.i.rubere.quod eſt eſſe vł fieri rubeum. vt ibi. Horrētes gladioſqꝫ tenet.i.rubeos vel rubentes.Item horrere.i.aſperum eſſe vel fieri.Ut Horrentes dumos abies pulcherrima riſit. aſperos dumos.Item horrere.i.horrens eſſe.vt horreo cū ſum ſolus in tenebris.¶ Conſtrue.Aliquis metuens te horret.i.rubet.et aliquis aſper horret.⁊ aliquis horrens horret.Et coniugatur ſic.Horreo res.rui.horrere.caret ſupino.et eſt neutrum.

O aduerbiū. **O dolet:exclamat:ſtupet indignatur et optat.**
Horret et eſt nomen vocis:et ipſa vocat.
Littera dicetur:nomenqꝫ dee retinetur
Sub triplici parte:ſic bene ſtare videtur.

¶ Autor docet hic quot modis ponitur iſta littera o.dicēs.O aliquādo eſt ſignum doloris.vt O miſer eſt vere cui bona nulla manent. Item o ponitur exclamatiue.vt ibi.O qui perpetua mundū ratione gubernas. Aliqn̄ eſt ſignum ſtuporis.Ut ibi.O admirabile cōmertium. Itē aliqn̄ eſt ſignum indignationis(et hoc yronice)vt ſic.O ꝙ̄ laudabilis es tu.ſiḡndo quod non eſt laudabilis quem alloquitur. O ponitur optatiue. vnde Lucanus.O vtinā ſummi curuet carcheſia mali. vel ſic. O vtinā eſſem talis qualis fuit ille.O aliqn̄ eſt ſignū timoris.vt ibi.O ꝙ̄tum timet ipſe mori.vel hic.O male vicinus hec menia ꝓdita gallis.O eſt nomen littere que eſt vocalis.O aliqn̄ ponitur vocatiue. vt O iohannes veni huc. ¶ Construe alium versum. Et o est nomen vocis.i. vocalis. et ipsa scꝫ o vocat.i.tenetur vocatiue. vt O iohannes.

Olim.

Milo transpositum portat tria tempora secum.
Presens preteritum: tempus pariterqꝫ futurum.

¶ Autor docet ꝙ hoc aduerbium olim sig̃t tēpus presens. vñ Virgiliꝰ At tā olim seras posuit satis viuida frondes. Olim sig̃t preteritū. vt ibi Olim magnanimus troiam bellauit achilles. Aliqñ futur̄ tēpus. vt ibi nius olim. ¶ Cōstrue. Milo transpositum.i.olim portat secū tria tp̄a.s. presens et preteritum.qꝫ pro ⁊.pariter futurum tempus.

Palma.

Palma manus: palma arbor: victoria palma
Palma notat laudem belli victoria finem.

¶ Hic in primordiali siue priori versu ponitur equiuocatio in hoc noīe hec palma me. Et scd̄o versu ponitur dr̄a inter palmam et victoriam. Primo dicit ꝙ palma est manus.s.extensa.cui contrarius est pugnus. anglice the palme of the hande.et pugnus qñ manus est clausa. vnde Ouidius. Illa manus labitur patrisqꝫ dat oscula palmis. Vnd̄ hec palmula le.extremitas remi.q: extensa est ad modum palme. Et palmula est instrumētum rusticorum cū tribus vel quattuor vel pluribus ramis q: hꝫ ramos extensos sicut palma. Et hic palmus mi.quedam mensura palme.angʷ.a spanne. Vñ hic palmulus li.dimiñ. Item palma est q̄dā arbor.a palme tre.vñ Virg. Palmaqꝫ vestibulum aut ingens oleaster obumbrat. Fructꝰ illius arboris vocatur dactilus. Palma est victoria. vnde Statius. Frigie pēsamus premia palme. Ita dr̄a est inter palmā et victoriam. Palma est laus quā quis consequitur post superationem hostis. Et victoria sig̃t finem belli. ¶ Cōstrue. Palma manus ⁊c. Palma notat laudem belli.victoria notat finem belli.

Palpo is.

Cecus: adulator: hec duo palpo notat.

¶ Ponit equiuocationem huius nois hic palpo onis. Primo.i.cecus et d̄r a palpo as.qa cecus palpat. Vñ hec palpebra bre.i.sinus oculorū. Item palpo.i.adulator. Persius. Ius habet ille sui.nomen quoqꝫ palpo.i.adulator. ¶ Construe. Palpo notat.i.sig̃at hec duo.s.cecus q̄ non potest videre.et adulator.qui adulatur et blanditur d̄r palpo.

Planeta.

Nobilis est vestis: erratica stella planeta.

¶ Autor hic docet ꝙ hec planeta te.habet duas sig̃tiones. Primo est quedā vestis laxa circa oras.et d̄r a pauos grece quod est error latine. q: oris errantibus euagatur. Item planeta est stella erratica.vnde dr̄r septem planete. Sol.luna. mercurius. mars iupiter. venus. saturnus. Et dr̄r planete.non q: errant in mōtibus suis.sed potius q: errare nos faciunt circa motus eorum. Et nota ꝙ planeta pro veste est fe̅i gn̄is.sed pro stella masculini gn̄is. ¶ Cōstrue. Planeta est vestis nobilis.et planeta est stella erratica.i.errans vel errorem immittens.

Planta.

Planta pedis pars est: et planta virescit in hortis.

¶ Docet hic autor ꝙ hec planeta te.hꝫ duas sig̃tiōes. Primo est para pedis.ſ.planta pars que eſt ſub pede angl. the ſole of the fote. ⁊ dicitur de planus a.um. vel de platos q̄ꝺ eſt latitudo. quia lata eſt vnde Statius achillis. Feriunt vada theſala plante. Et planta poteſt dici quelibet que creſcit in hoꝛto. ¶ Conſtrue. Planta eſt pars pedis. et plāta eſt herba que vireſcit in hoꝛto. anglice a plante.

Pars.

Pars coloꝛ infoꝛmans statuēs pes veſtis adoꝛnās.
Subiectiua leo pars pꝛogreſſiua butyꝛum.

¶ Autoꝛ hic docet q̄ pars ponitur pluribus modis. Eſt pars enim que informat aliquem. vt coloꝛ vel tinctura dr̄ pars pāni. quia informat pannum. Et pars eſt statuens. vt pes eſt pars corpoꝛis. q̄ꝛ statuit corpus et ſuſtinet. Pars eſt illud q̄ꝺ ornat aliquam rem. vt veſtis dicitur pars corpoꝛis et ornat corpus. Et pars ſubiecta eſt ſicut aliqua ſpecies eſt pars generis. quia ſubiicitur generi. vnde leo eſt ſub animali. et lapis eſt ſub ſubſtantia. Item eſt pars ꝓgreſſiua. vt butyꝛ vel caſeus eſt pars lactis q̄ꝛ ꝓgreditur a lacte. ¶ Cōſtrue. Coloꝛ informans ſcꝫ pannū. eſt pars .i. panni. et pes statuens .ſ. ſubſiſtens vel ſuſtinens .ſ. corpus eſt pars corpoꝛis. et veſtis adornans corpus eſt pars adornatiua corpoꝛis. et leo .i. talis ſpecies eſt pars ſubiectiua .i. ſubiecta generi. quod eſt aīal. et butyrum eſt pars progreſſiua lactis .i. progrediens de lacte.

Parens.

Eſt commune parens patri ſimul et genetrici.
Non quia vir pariat ſed partus eſt quia cauſa.

¶ Autoꝛ ponit hic q̄ hoc nomen parens ſignificat equoce prēm ⁊ mrēm. ita q̄ mater eſt parēs. pater eſt parens. Et tn̄ licet pr̄ eſt parens: non ideo parit. ſed dat cauſam matri vt pariat puerum. pater eſt parens pueri. ¶ Conſtrue. Hoc nomen parens eſt cōe patri ſimul ⁊ mrī .i. genetrici .i. vterq̄ pōt vocari parēs. Et eſt parēs nō q̄ꝛ pariat .i. poſſit parere. ſꝫ q̄a eſt cā partꝰ .ſ. pueri. Et declinatur hic ⁊ hec parens tis. et corripit primā.

Pater.

Vita natura pater: parter annis dogmate fertur:
Eſt pater hic cura: pater eſt alius genetura.
Eſt pater etate: pater ille vocatur honoꝛe.
Ac ſummum regem notat ipſa creatio patrem:

¶ Docet hic autoꝛ q̄ pater accipitur pluribus modis. nam aliquis dr̄ pater vita q̄a talē ⁊ vitā degit. vt hoc noīe merito cenſeat̄. vt dn̄s papa. vel dn̄s ep̄s. vel abbas. Vn̄ papa cōiter dr̄ pater btiſſimus. Et ep̄o ſcribitur. Reuerendo in xp̄o patri. ⁊c̄. Siſr abbati. Venerabili patri in xp̄o. Item aliquis dr̄ pater a natura puta carnalis ſicut ille qui generat filios eſt pater filioꝝ. Aliquis dr̄ pater etate annis. vt ſenex homo multotiens vocatur pater. Aliquis dr̄ pater dogmate. ſicut predicatoꝛ vel curatoꝛ eccleſie. eſt pater ſpūalis quia talis generat nos filios ſuos in bonis et ſanctis moribus ac vite honeſtate. ſic pater carnalis in carne. Dn̄s vocatur pater creatione. q̄ꝛ creauit oīa. Nota verſus Greciſmi. Et pater hic cura pater ⁊c̄. In quibꝰ eadē eſt ſignificatio que in iſto verſu. Vita natura pater ⁊c̄. Sed magis plane in illis verſibus declaratur.

Pecten.

Eſt pecten piſcis: plectrum: raſtrumqꝫ chorea.
Pectine pectuntur crines: et pectine tele.
Denſantur pecten lanugo dicitur eſſe
Pecten habet lotrix: textrix: cythariſta: colonus
Hic pecten pubes: piſcis: et ordo chori.

¶ Hic docet autor equocationē iſtius dictionis hic pecten inis. Dicens ꝙ hꝫ plures ſigñiones. Nam pecten eſt quidā piſcis. angl. a playce. ſm quoſdā. vñ Horatius. Pectinibus patulis ſe lactat mole carentum. Et pecten. i. raſtrū. ſ. inſtrumētum ruſticoꝝ. angl. a rake. Vñ Ouid. Et raro pectine vertit humū. Item pecten inſtrumētuꝫ textoꝝ quo incutiūt fila in tela. angl. a ſtaye. Claudianꝰ. Pectinis ingenio nunꝙ ſollicior arti cōtigit euentus. Pecten. i. lanugo. i. prima barba. anglice gere or downe vñ Iuuenalis. Traduntur medicis iuuenes cū pectine nigro. Nota ꝙ pecten ſemper eſt maſculini generis pro quacunqꝫ ſignificatione. ſcdm Priſcianum ⁊ alios autores. Unde Doctrinale. En dabit hoc. ſed ſplen dabit hic pecten ſimul et ren. ¶ Conſtrue. Pecten eſt piſcis. et pecten eſt plectrum. ⁊ pectē es raſtrum. i. cultrum ſeu ferreum inſtrumentum quo vtūtur agricole fodēdo terrā. et pecten eſt chorea. ⁊ crines pectuntur. i. comūtur pectine. angl. a combe. et tele. i. Webbes. dēſantur pectine. Et pecten dicit̄ eſſe lanugo. i. prima barba. ¶ Ibi. Pecten habet lotrix ⁊c. Autor videtur inuenire ꝙ pecten pro ſigñationibus in lr̄a poſitis eſſe neutri gñis. Sed ſine dubio pecten in oībus ſigñionibus eſt maſculini gñis. Unđ excuſemus autorem iſtum ſic exponendo textū. Lotrix. i. illa que lauat capita hoīm. hꝫ pecten. i. pectinem. et ibi pecten ſtat materialiter. ſcꝫ ntūs ꝓ actō. ⁊ cauſa metri. q: nō potuit ſtare actūs. ideo poſuit ntm̄ materialr̄. ⁊ textrix hꝫ pectinē. ⁊ cythariſta hꝫ pectinē. ⁊ pecten inis. eſt pubes. i. lanugo. et eſt piſcis. et ordo chori. i. chorea.

Pelignus.

Pelignus populus: pelignus pelice natus.

¶ Autor dicit ꝙ hic pelignus ni. hꝫ duas ſigñiōes. nam pelignꝰ eſt qdā ppl's. de q̄ pplo Ouidiꝰ fuit natꝰ. ⁊ tūc eſt adiectiuū. vñ Ouid. Pelignꝰ gl'ia ruris. ⁊ alibi i vetula. Peligni ruris alūnꝰ ⁊ pelignus. ⁊ pelignus eſt aliqs natus de pelice. et pelex eſt illa q̄ ante vxorē tenet ab aliquo. ⁊ poſtea veniēte vxore pellit̄ a domo. ⁊ dr̄ de pello lis. vł de pelliceo cis. ¶ Cōſtrue. Pelignꝰ eſt quidā ppl's. et eſt aliqs natus de pelice.

Penates.

Edes: atqꝫ deos priuatos: dico penates.

¶ Autor docet hic ꝙ hi penates pluraliter hꝫ duas ſigñiōes. nā penates. i. edes. vñ Stacius. Totoſqꝫ penates ſeu meretur adie. Item penate. i. dij priuati. In qua quidē ſigñione multotiēs inuenit̄ apud Virgiliū et alios poetas ⁊c. et dicūtur penates quaſi penes nos nati. vt in antiquo tēpore quiſquis habuit deū ꝓpropriū. et alij dij vocabantur penates.

Pernix.

Corripit obliquos pernix pro pernicioſo
Sed pro veloci: producitur in genitiuo

A neco ſit pernix ſi pernicis eſt genitiuus.
A nitor pernix ſi pernices ſit genitiuus.

¶ Hic autor docet ꝙ pernix hꝫ duas ſiğtiones. Primo .i. pernicioſus. prauus. peruerſus. crudelis. et tūc deriuatur de ꝑneco as. penul. corre. in gtō. Et pernix .i. velox. ⁊ tūc deriuat̄ de ꝑnitor eris. penulti. ꝓdu. gti. et hoc eſt qđ autor dicit in littera. et declinatur hic hec hoc pernix icis. penul. corre. ꝓ ꝑnicioſo. Hic hec hoc ꝑnix icis penul. ꝓdu. pro veloci. Sed melius dicit Ebardus in ſuo Grecismo. et luculentius et clarius declarat tractans de ꝑnix. dicit ꝙ pernix icis. penulti. ꝓdu. eſt idem qđ velox. ⁊ đr de nitor eris. Sꝫ ꝑnix icis. penul. corre. eſt idē qđ ꝑuerſꝰ a. ū. ⁊ đr de ꝑnico as. Cuiuſmodi ſūt v̄ſꝰ iſti. Pernix ꝓ velox caſus ꝓducit vbiqꝫ. Pernitorqꝫ caput illiꝰ đr eē. Si breuiat caſus tūc ē nota ꝑditōis Vſt eius ceptū đr ꝑneco v̄bū. Icarus ad celum tendit ꝑnicibus alis.

Periculum.

A pario ſunt experimenta pericula dicta.
A pereoqꝫ pericula ſunt diſcrimina dicta.

¶ Autor hic ponit ꝙ hoc nomen periculū pōt deriuari a diuerſis verbis. ⁊ ſic ſm̄ diuerſam ſui deriuationē diuerſam hꝫ ſiğtionē. nā periculū pōt deriuari de experior iris. qđ cōponit de ex et pario ris. peperi ere. ⁊ tūc idē eſt qđ experimētū ti. neutri gn̄is .i. ꝓbatio. Item periculū pōt deriuari de pereo ris. periui vel perū perire. angl. to periſh or to ſpyll. ⁊ tūc idē eſt qđ diſcrimen .i. idē qđ periculū in cōi ſiğtione. ⁊ tūc deriuatur de perio peris periui perire .i. docere. inſtruere. vel ꝓbare. qđ non eſt in vſu. ſm̄ Hug. ſed peritus media ꝓducta. participiū illiꝰ remanet in vſu .i. doctus .i. inſtructus. vnde Non tendit peritum qui vult audire peritum. Inde hec peritia tie .i. ſcientia. ¶ Conſtrue ſic. Pericula dicta a pario .i. ab experior (qđ cōponitur de ex et pario) ſunt experimenta. et pericula dicta .i. deriuata a pereo ris. periui. ſunt diſcrimina. ⁊ tunc ſumuntur in vſuali ſignificatione.

[illegible]
[illegible]

Pres edis.

Pres diues: pres eſt ſponſor: pres eſt mediator

¶ Autor docet hic ꝙ pres predis hꝫ tres ſiğtiones. nam idem eſt quod diues. et proprie qui multa hꝫ predia .i. poſſeſſiones. villas vel agros. Item pres eſt ſponſor .i. fideiuſſor. et hec ſignificatio tracta eſt a priori. qꝛ diuites ſolent eſſe fideiuſſores .i. ſponſores et obſides. Et pres .i. medians vel mediator. Vnđ quidā. Pres predis diues medius fideiuſſor et obſes. Et cōponit cū inter. ⁊ đr hic ⁊ hec interpres. qui diuerſa genera linguaꝝ nouit. ⁊ qui vnā linguā exponit per aliā. vel qui vnā linguā transfert in aliā. et ſic Boecius vocatur interpres qui libros ariſtotelis tranſtulit de greco in latinū. Sicꝫ Hieronymꝰ qui tranſtulit totā bibliā de hebreo in latinum. et etiā ſeptuaginta interpretes.

Preſul.

Preſul pre ſaltis dicatur epiſcopus eſſe.
Et preſul princeps dicitur ante ſolum.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc nomen preſul lis. hꝫ duas ſiğtiones. et ſcđm vtrāqꝫ illarum ſignificationū eius diriuatio variatur vel diuerſificatur.

archaz

Quia preſul eſt idem q̄d ep̄s. ⁊ tunc cōponitur ſiue deriuat̃ de pre. ⁊ hi ſalij ſaliorū. ⁊ fuerūt ſalij ſacerdotes Martis. ſic dicti. q̄a ſaliendo ſacrificabant. ⁊ ille qui prefuit illis in miniſterio ⁊ officio vocabatur preſul et modo ſignificat quēlibet p̄ſidentem preſbyteris. vt ep̄m. ¶ Preſul. i. princeps. ⁊ ſm illā ſig̃atiōē deriuat̃ de pre et hoc ſolū li. i. terra. ⁊ eſt ille qui preeſt ceteris exiſtentibꝫ in ſolo ſuo. i. in terra ſua. Conſtrue. Preſul q̄n deriuat̃ de pre ⁊ ſalijs. i. ſacerdotibus. tūc d̄r eſſe idem q̄d ep̄s. et preſul q̄n de pre ⁊ ſolum. i. ante ⁊ ſol ſi cōponit̃. tunc d̄r princeps. Uel ſic. Hic ⁊ hec preſul idem eſt q̄d ep̄s. q̄a preeſt ſalijs. i. ſacerdotibꝫ. et idem eſt ꝙ hic ⁊ hec princeps. ⁊ tūc deriuat̃ de pre ⁊ hoc ſolū. q̄ preeſt ſolo. i. terre. ⁊ eſt cōis gn̄is duoꝝ. Notād̄ hic ſalius ſalij ſalio. i. ſacerdos. hic ſaltꝰ tus tui. anglice a lepyng. ⁊ pl̄r hi ſalij oꝝ. vel ſales ſaliū. dn̄r ſacerdotes Martis. a ſalio lis. ſalui vel ſaliui ſalire ſaltū tu. i. ſaltū facere. q̄a ſaltādo Marti ſacrificabāt. et ſales poſſūt dici ioculatores. Nota ꝙ in ſeq̄ntia. Adeſt nobis ⁊c̄. In feſtꝭ ſctōꝝ egidij et hieronimi. edWardi regis ⁊ cōfeſſoris ſic̄ dicat̃. Aue indyte p̄ſul hieronyme. EdWarde. ⁊ ſic de ceteris et nūq̄ inclyte cōfeſſor in eccleſia prout d̄r in libello Crede michi ⁊c̄.

Pignus dic prolem vadimonia dic quoqꝫ fedus — Pignus
In vadium ponens impignero: pignero libros.
Pignero quos capio redimens obpignero libros.

¶ Hic autor docet equocationē in hoc noīe hoc pignꝰ oris. Deinde ponit drām inter hec tria v̄ba pignoro as. impignoro as. ⁊ obpignoro as. Dicit ergo ꝙ hoc pignus hꝫ tres ſignificatiōes. nā idē eſt q̄d filius. vł amor. vel iudiciū. vel ſigniū. vel cōfederatio. vel cōfirmatio amoris. ⁊ tūc facit gtm̄ pignoris ꝑ o. vn̄ pignoro as. are. i. confederare vel cōfirmare amorem inter aliquos. et pignꝰ. i. vadiū q̄d ꝓ re aliqua datur vt poſtea recolligat̃. vſualr̄ d̄r. Melius eſt pignori incūbere q̄̄ in ꝑſonā agere. vnde impignoro as. i. in pignore dare vł pignore ꝑcipere. Sed pignero as. i. in pignere ponere vł in pignere habere. Obpignero as. i. ꝓpter aliq̄d pignerare. vel ſubarrare. redimere. ſm iſtū autorem. ¶ Conſtrue. Dic pignus faciēs pigneris in gtō per e. eſſe vadimoniū. Ego ponens aliq̄d in vadio impignero. ⁊ ego pignero libros quos capio in pignere. ⁊ ego redimens libros. ſ. obpignero libros.

Pespontis pila: pila ludus: pila taberna. — Pila pile
Pila terit pultes: ſed pila geruntur in hoſtes.
Quo terit eſt pilus: pilus eſt in fronte capillus.

¶ Hic docet autor ꝙ pila hꝫ q̄nqꝫ ſignificatiōes. nā pila. i. pes pōtꝭ. Pila eſt q̄dā ludus. ⁊ illud cū q̄ ludit̃. angł. a balle. Pila. i. taberna. Pila. i. inſtrumentū cū q̄ terit in mortario. ſiue illud mortariū in q̄ terit̃. Pila. i. tela q̄ ꝓijciunt in hoſtes. ⁊ tunc pila eſt neutri gn̄is. ⁊ pl̄is nūeri. a telū li. Tn̄ iſta dr̄ſūt ſm correptionē ⁊ ꝓductionē. q̄z pila ꝓ pede pōtis ⁊ ꝓ taberna. ⁊ ꝓ inſtrumēto terēdi. ⁊ ꝓ telis. primā ꝓducit. ⁊ in alia ſignificatiōe eādē corripit. vt ptꝫ in illa p̄dicta. ſcꝫ pilus. i. crinis. anglice an here.

Piſa piſe.

Urbs quedam piſa: eſt quoddam piſa legumen.

¶ Hic docet autor ꝙ hec piſa piſe hꝫ duas ſignificationes. Prima eſt q̄dam ciuitas in grecia. abūdantia auri. vel illius leguminis dicta Pis grece aurum dr̄ latine. ¶ Item piſa eſt quoddā legumen inis. Nota ꝙ aliqui dicunt hec piſa piſoꝝ in plurali numero ꝓ legumine quos Hug. reprehēdit. Sed ergo credo ꝙ piſa ꝓ illo confectione q̄ fit de ipſis . eſt pluralis nūeri ⁊ neutri gn̄is. Et ſic eſt nomē etherodytū. ⁊ ſic magiſter Petrus bleſenſis accipit. piſa in plurali numero in libello ſuo ſup̱ Job. q̄ maioris autoritatis habet ꝙ̄ Hug. Sed piſa ꝓ legumīe crudo ⁊ q̄n creſcit. ſemp̱ eſt fe̅i gn̄is in vtroq̄ꝫ numero. De piſe piſaꝝ ꝓ ciuitate tuſcie q̄ edificātes illā ciuitatē a piſa ciuitate grecie venerunt.

Prius.

Tempoꝛe: natura pꝛius: oꝛdine: dic et honoꝛe.

¶ Docet hic autor ꝙ prius ſumit quattuor modis. Nā aliquid eſt pri⁹ tēpore. vt Iſte venit prius illo. i. ante illū. ¶ Itē prius dicit eē natura. vt prius eſt embrio ꝙ̄ homo. Et eſt embrio forma humani corporis ſine aīa. ¶ Et aliquid ē pri⁹ in ordine. vt prius debet quis eſſe dyaconus ꝙ̄ preſbyter. Et prius in ordine dr̄ q̄ maiorē dignitatē hꝫ ī ordīe. Itē pri⁹ dr̄ honore. vt ep̄s. dn̄s papa dr̄ prior eē ꝓpt honorē ſeu excelētiam.

Polipus.

Polipus eſt naris fetoꝛ: vel in equoꝛe piſcis.
Nomine dignus eo: q̄m graditur pede multo.
Fetoꝛ et inde ſonat: quia per pus polluit auras
Aut quia per plures efficit oꝛe poꝛos.

Polipus est
naris fetor

¶ Autor hic docet quot ſignificatiōes hꝫ hic polipus polipi. et vn̄ deriuat. Dicit ergo ꝙ polipus pi. fetor q̄ per naras emittit. ⁊ tunc dr̄ polipus quaſi pus. i. fetor polluens auras. i. aurā. Vel polipus q̄d plēs poros efficiat in naſo. angle. a canker. ¶ Et nota ꝙ polipus eſt ꝓprie fetor qui eſt in ciuitate ſed ponit ꝓ quolibet fetore. et ꝯponit de polis q̄d eſt ciuitas. et pus. i. putredo quaſi putredo ciuitatis. ¶ Itē polipus dr̄ q̄dam piſcis conchatus vel teſtatus habens plures pedes vt cancer. anglice a lopſter. et dr̄ a polis q̄d eſt pluritas. ⁊ pes pedis. q̄ pluritatē pedū habet ¶ Cōſtrue. Polipus eſt fetor naris. naſi. vł piſcis ī equore. i. mari piſſis dico dignus eo noīe. q̄m gradit. i. tranſit multo pede. i. multis pedibus. vel q̄m potis. i. potens eſt pede multo. Et inde. i. ideo eſt polipus. et ſonat idē q̄d fetor. q̄ polluit auras. i. aurā. per pus. i. fetorem. Aut pro vel. vel q̄ efficit plures poros. i. valde multos poros. ore id eſt naſo. qui eſt ꝓpinquus ori.

Populus.

Populus eſt volucris: pplūs gens: pplūs arboꝛ.

¶ Hic docet autor ꝙ ppl's habet tres ſignificationes. ¶ Nam popul⁹ eſt quedam auis. ⁊ tunc eſt maſculini generis. ⁊ ꝓducit primam ſyllabam ſm iſtum autorem. anglice a ſhoueler. ¶ Item populus eſt gens ſcꝫ cetus humane multitudinis. iuris conſenſu ⁊ concordi cōmunicatione ſociatus. Vel populus eſt collectio. i. congregatio tam nobilium ꝙ̄ ignobilium. Et dicit a polis q̄d eſt ciuitas vł a polis q̄d eſt pluralitas ¶ Item populus eſt quedam arbor. et tūc ꝓducit primā ſyllabā. angł. a popletre. ⁊ ꝓ his ſignificatiōibus potius corripit primam. et ꝓ arbo re populus gn̄is fc. ⁊ đr a polis q̄d eſt pluralitas. q̄ ex radice eiꝰ multitudo ramunculorum pullulat.

Proximus eſt quiuis natura conditionis
Spe cōuertendi bonus eſt homo ꝓximus hoſti
Proximus eſt iterū qui cōſtat ſtirpe propinquus.
Proximus eſtq̧ ſuū michi ſit preſtans benefactum
Confiniſq̧ meus michi proximus vt probat vſus

Proximus.

¶ Autor hic docet quot modis accipit ꝓximus. vel q̄d modis quis efficiat alicui ꝓimꝰ. Dicēs ꝙ aliq̄s eſt ꝓximꝰ naturali ꝯdicione. vt pater eſt ꝓximꝰ filio. ¶ Itē aliq̄s pōt eē ꝓimꝰ ſuis inimicis cōuertendo illos de mala cōuerſacione ad bonā vitā. ⁊ ſic ſctūs paulꝰ fuit ꝓximꝰ iudeis q̄ eū ꝑſeq̄bant. ⁊ tn̄ nō ceſſauit: q̄m ꝓ eorū conuerſaciōe ſolicite laborauit. ¶ Itē aliq̄s đr ꝓximꝰ michi q̄ eſt de ſtirpe mea ꝓſapia genitꝰ. vt frater meꝰ vel nepos ꝓnepos. ¶ Itē amicꝰ meꝰ eſt ꝓximꝰ meꝰ qui michi īdigēti de bonis ſuis largiꝰ īpartitur Item vicinꝰ đr ꝓximꝰ meus ꝓut hʒ cōis modus loq̄ndi. ¶ Cōſtrue. Quiuis .i. q̄libet ē ꝓximꝰ natura condiciōis .i. natali ꝯditiōe vt bonꝰ hō eſt ꝓximꝰ hoſti ſuo. ſpe ꝯuertēdi eū a malo ad bonū Et iterū ille ē ꝓximꝰ. q̄ cōſtat .i. ē ꝓpiquꝰ alicui ſtirpe .i. ꝓgenie ⁊ ſāguie. ⁊ aliq̄s ꝑſtās .i. exhibēs. michi bn̄factū .i. beneficiū ē ꝓimꝰ michi. ⁊ ꝯfinis meꝰ ē ꝓximꝰ michi vt vſus .i. cōſuetudo ꝓbat.

Condicione puer: etate puer: puer actu
Eſtq̧ puer purus: et ſine pube puer.

Puer.

¶ Autor hic docet ꝙ puer đr tribꝰ modis. Nā aliq̄s eſt puer cōdicione vt famulus vel ſeruus alicuiꝰ đr puer eius. ¶ Itē puer eſt ab etate: vt puer octēnis nouēnis vel decēnis. ¶ Puer eſt actu. vt cū q̄s pueriliter agit vocatur puer. vn̄ ſcribitur. Maledictꝰ puer. ¶ Itē puer eſt purus ab oī īpuritate carnis. ⁊ ſine pube .i. ſanguine. q̄ eſt prīa barba. ¶ Nota puer đr aliis tribus modis .ſ. natiuitate vt Puer natus eſt nobis. ⁊c. Etiam vt nouēnis decennis. ⁊c. Obſeq̄o ⁊ fide puritate. vt dominus ad Hieremiā. Puer meꝰ noli timere. Nota ꝙ ſex ſūt ꝓprietates puerorū que patent per verſus. Sunt pueri puri parui paruo ſaciati. Ludunt conformes cito dant cito pacificant. ¶ Et nota ꝙ ſunt ſex etates hoīs Prima etas đr infancia. q̄ durat vſq̧ ad ſeptē annos. Secūda eſt puericia. durans ad quattuordecim annos. Tercia eſt adoleſcentia. durans ad annū viceſimū quintū. Quarta đr iuuētus. durans ad quinquaginta annū Quīta đr ſenectus. durās ad octoginta. Sexta đr ſeniū. durans ad finē vite. quātūcumq̧ ſit homo victurus. ¶ Similiter etates mundi ſunt ſex. Prima ab Adā vſq̧ ad Noye. Scđa a Noe vſq̧ ad abraham Tercia ab Abrahā vſq̧ ad Dauit. Quarta a Dauit vſq̧ ad tranſmmigracionē babylonis. Quīta a tranſmigratiōe babylonis ad Xp̄m Sexta a Xp̄o vſq̧ ad finē ſeculi .i. extremi iudicii.

Etates hoīs et mundi.

Pullus eque: pullus galline: pullus et ater.

Pullus

¶ Docet hic autor ꝙ pullus hʒ tres ſignatiōes. Nā pullꝰ eſt natus eque anglice a fole or a colte. ¶ Itē pullus .i. recens natus galline. anglice a chykene, et in iſtis duabus ſignificationes đr hic pullus li. ſubſtātiue

Item pullus a.um.i.ater.niger a um. Virg. Reijce ne maculis infuſcet vellera pullis.pullis maculis.i.nigris maculis. et dicit' pull⁹ a paruus a.um.vel puſillus a.um.

Pus puris. Pus pꝛo putredo indeclinabile credo
Pus declinatur cuſtodia quando vocatur.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ pus hꝫ duas ſiḡtiones. nã pus.i.putredo. vl' quedã infirmitas ꝙ reddit hoiem putridũ.⁊ tũc dr̃ de puteo es.i. fetere.⁊ indecliabile.vt oꝛati⁹. Rutilũ pus atqꝫ venenũ. Itẽ hec pus ris.i. cuſtodia. vñ. Aliis ſi pure poſit(ego ſcl⁹ euaſi.i pure.i.i cuſtodia.⁊ dr̃ a par⁹ a.ũ.

Pubes. Eſt pubes iuuenis: pubes pilus eſt iuuenilis
Puberis eſt pubis variatur ſic genitiuus.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ pubes hꝫ duas ſiḡtiões. nã pubes ẽ puer ſine pube.i.ſine lanugine ꝙ eſt inferioꝛ circa pudẽda.⁊ tũc decliat hic ⁊ hec pubes.gtõ pubis vl' puberis. Itẽ pubes.i.lanugo.ſ.iferioꝛ barba.vt ſupi⁹ dr̃. Itẽ pubes eſt collectio iuuenũ.⁊ tũc declinat' hic pubes.hu⁹ bis ⁊c̃

Paciſcoꝛ. Quod peto pꝛo pacto: quod do: qđ ſumo paciſcoꝛ.

¶ Autoꝛ dicit ꝙ paciſcoꝛ eris.pactus ſum.paſciſſi.hꝫ tres ſiḡatiões.nã paciſcoꝛ.i.petere aliqđ ꝓ pacto.vt ibi. At mea ſit ſeruata mora virtute paciſcoꝛ. Itẽ paciſci.i. dare ꝓ pacto.vt ibi. Vitã velut ꝓ laude paciſci .i.dare in pactũ.vel in pactũ ponere. Item paciſci.i.pactũ accipere vel ſumere. Ouid. Pactus agenoꝛiã primus puer ibat ab ymis. Item paciſci.i.pactum facere.amiciſciam ſeruare.reintegrare.vnde hec pactio onis.i.cõuẽtio.cõdictio.ꝓmiſſio.vnde hec pactum ti.

Palo palas Palo domum facio vagoꝛ et cauo purgo palando.
A palo palea: palus quoqꝫ pala palatum.

¶ Autoꝛ dicit ꝙ palo as.hꝫ quinqꝫ ſiḡtiões ex deriuatis ab eo. nam palare.i.parare.vel domũ facere. Item palare.i.vagari. Tñ plus eſt palare ꝙ̃ vagari.nam vagari dr̃ qui aliquantulũ huc ⁊ illuc diſcurrit. Sed palat qui in nullo loco ꝓpriã hꝫ ſedem. Vagus dr̃ qcunqꝫ aliqñ vagat'. ſed palat qui nuꝙ̃ certã poſſidet manſionem. Vñ hoc palatiũ tij.ampla domus in qua multi vagari poſſunt. et hoc palatum ti.ſupioꝛ pars oris interius.qꝛ ibi ligua palat.i.vagat'. Item palare.i.cauare.foꝛare.angl'. to hole oꝛ to boꝛe.vñ hec pala le.i.ille loc⁹ cõcauus in annulo in ꝗ lapis precioſus ponit' angl'. the hole of a rynge. Palare.i.purgare.vnde hec palea lee.purgamentũ ſegetis.i.illud qđ eijcitur a ſegete.chaffe. Palare.i.palam dare.manifeſtare aperire.vñ hic palus li.a ſtarke.qa foꝛis ſturke.⁊ foꝛis ⁊ palã figitur vñ palã aduerbiũ.i.apte.manifeſtare. Itẽ a palo ꝓ cauo as.hec pala pale inſtrumẽtũ quo dom⁹ purgatur. Item pala le eſt vẽtilabꝛũ.i.vẽtoꝛiũ quo purgantur grana.angl'. a fanne.

¶ Item pala eſt inſtrumẽtum ferreum latum ad opus aptum.

Pango. Pango cano: pango coniungo: pango paciſcoꝛ.
Dat pactum pepigi: cano panxi: iungere pegi.

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ pãgo gis. hꝫ tres ſiḡtões diuerſas. ⁊ ſꝫ vnã quãqꝫ ſiḡtionẽ diuerſum hꝫ p̄teritũ. nã pãgere.i.cãtare vł canere. vñ i hymno Pãge lĩgua glioſi corꝑis miſteriũ. ⁊ ſm illã ſiḡatiõnẽ pango facit panxi in p̄terito.⁊ caret ſupinis. Itẽ pãgere.i.impellere vel ꝯiũgere. vñ Iob. Oſſibus ⁊ neruis cõpegiſti me.i.iũxiſti.⁊ tũc pãgo facit pepigi i p̄tito.⁊ pactũ in ſupĩo. Itẽ pãgo.i.paciſcoꝛ.⁊ tũc facit p̄teritũ pepigi. et ſupinũ pactũ tu. vñ Iob. Pepigi fedus cũ oculis meis ne ꝟginẽ cõcupiſcerẽ.

Equoce paro regna domũ marces quoqꝫ pomum. Paro ras.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ paro as. hꝫ q̄tuoꝛ ſiḡtões. nã parare.i. acq̄rere. vt paro regnũ.i.acq̄ro regnũ. Itẽ parare.i.mũdare.vt paro domũ.i. mũdo domũ Item parare.i.emere.vñ para qꝺ vendere poſſis.i.eme qꝺ poſſis vẽdere. Item parare.i. tollere penipſimã poni. angł.to payre anapple.

Paret quis qui ſe manifeſtat: paret obedit. Paro.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ paro es. hꝫ duas ſiḡtiões. nam parere.i. patere. apparere.manifeſtare.⁊ tunc facit paritum tu. in ſupino.⁊ in illa ſiḡtione cõponit̃ cũ ad.⁊ ꝺr appareo res. apparui.vnde. Apparuit gr̃a dei ſaluatoris ⁊c̃. Vñ hic apparitoꝛ oris.i. ſeruiẽs q̄a apparet vt videat̃ et preſto eſt ad obliquendũ dño ſuo. vel apparitores eos vocam9 q̄ reos apparere faciũt in cõſpectu iudicis.⁊ appareo eo ꝓducit pa. vñ Catho. Tẽporibus pcta latent:⁊ tẽpore parẽt ⁊ nõ patẽt.vt q̄dam libri habent. Itez parere.i. obedire.⁊ tunc caret ſupino. ¶ Conſtrue. Quis.i.aliquis paret.i.obedit .et qui ſe manifeſtat.paret.

Patro luxurio: patroqꝫ cum facio Patro as.

¶ Hic docet autoꝛ ꝙ paro as. hꝫ duas ſiḡtiões.nam patrare.i. luxuriare. vel opus venereũ cõſummare. vnꝺ ꝑſius. Patrãti fractus ocello.i. luxuriãti ocello.i.oculo. Inde hec patratio onis.i.coꝛꝑis venerei cõſummatio. Itẽ patrare.i. facere.ꝑficere. Vñ in Geñ. Et requieuit die ſeptĩo ab oĩ oꝑe qꝺ patrarat. Silr̃ mgr̃ mathe9 vindonẽſis i Thobia. Patrat amore pr̃is ſuꝑi q̄ dicteꝛ hõeſtas. Legis ſe dño ſacrat argẽda replet. patrat.i.facit amore pr̃is ſuꝑi.i.dei.⁊ ſũt ꝟſ9 retrogradi. Cõſtrue. Ego patro cũ luxurio.i.qñ facio fcm̃ luxurie.ꝙ ꝑ ⁊.⁊ ego pr̃o cũ facio vł ꝑficio

Plecto pro flecto: plecto pro punio dico Plecto is.

¶ Hic docet qꝺ hoc ꝟbũ plecto is. hꝫ duas ſiḡtiões.nã ẽ. idem ꝙ flecto tis.vel aliq̄d ex virgis flectẽdo cõponere. Vnde in paſſiõe dñi Et plectentes coronã de ſpinis impoſuerunt capiti eius.i. flectẽdo cõponẽtes coronã de ſpinis. Vñ hoc plectrũ tri.i.ꝑcuſſoꝛiũ cythare.angł.a Wreſte.quia flectit̃ huc et illuc. vñ hoc plectrillũ li.dim̃. Itẽ a plecto ꝓ flecto ꝺr hec plecta te.q̄libet nex9 ex virginis fctũs. Item plectere.i.punire. ꝟberare. vñ Horati9. Quicq̄t delirunt reges plectunt̃ achiui.i. q̄cquid dñi peccãt ſẽꝑ pauꝑes puniunt̃. Et ẽ plecto is. plexi. vł xui.ere. xũ.xu. ꝟbũ actiuũ

Pendo cum trutino: do penas: debita ſoluo Pendo dis.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ hoc ꝟbũ pẽdo dis. hꝫ tres ſiḡtiões. nã pendere.i. trutinare. ⁊ ꝓprie eſt pẽſum ad trutinã ponere ⁊ leuare. Pendere.i.ſuſpendere. vt ille pẽdit furem.i. ſuſpẽdit. Vñ dixit pendere.media ꝓdu.

et pendere: media correpta: vt pꝫ ꝑ metrum. Pendere vult iuſtus: ſed iuſtus: ſꝫ vult pendere malignꝰ. ⁊c̄. Malignꝰ vult pēdere. i. eſſe ſuſpenſus. nā pēdeo es. pepēdi. ere. verbū ſcđe cōiugatiōis. ſignificat paſſionē in extrinſecus natam. i. eſſe vel fieri penſum. vnde. Pendeo ſuſpēſus pendo dū ſubleue pondus. Item. Pendo do penas. ſed pendeo ſuffero penas. ¶ Pēdere. i. exſoluere. reddere. tribuere. ⁊ cōiugatur. Pēdo dis pepēdi ere. pēſū ſu. v̄bū tercie cōiugationis. et pendeo es. ſcđe ꝯiuga. hn̄t ſil̄e preteritū et ſupinū. Et eſt pendo actiuū cū oībꝰ ſuis cōpoſitis. ¶ Cōſtrue. Ego pendo cū truttino: to Weye: ⁊ ego pendo dum do. i. fero penas. i. ſuſpendo furē. et ego pendo debita dū ſoluo debita.

Preſumo. Uix male preſumit: qui non ſibi debita ſumit
Confidens bene: firmo preſumit amore.

¶ Autor dicit ꝙ preſumo mis. aliqñ ſumit in mala ſignificatiōe. aliqñ in bona. In mala ſignificatione ſumit qñ quis credit ſe facere qđ nō pt facere. tūc pōt dici de tali ꝙ preſumit quaſi male. ¶ Itē aliqs preſumit hr̄e bn̄ficiū. q̄ vt hoc habeat. nō meret. Et aliqs ſperat beneficiū q̄ meret hr̄e. ⁊ ſic pꝫ differēntia inter ſꝑare ⁊ ꝑſumere. ¶ Preſumere aliqñ accipit in bona ſigt̄iōe. et tūc ponit ꝓ ſperare. vel firmē cōfidere. Et in vtraqꝫ ſigt̄iōe ſumit a beato Gregorio. Omelia. xxxiiij. Illos terret ne ꝑſumāt in bonis. ibi ꝑſumāt ſumit in mala ſignificatiōe. Et poſtea ſubdit. Peccatores preſumite de mīa dei. i. firmiter cōfidere. et tūc ſumit in bona ſigt̄iōe. ⁊ ꝯiugat. Preſumo is preſūpſi ere. ꝑſumptū tu. ⁊ ē actiuū. ⁊ cōponit de pre ⁊ ſumo is. ¶ Cōſtrue. Uir preſumit male qui ſumit. i. qui ſumit aliqua non ſibi debita. ⁊ aliquis ꝯfidens de firmo amore ꝑſumit. i. confidit firmiter.

Preſto as. Preſto preualeo: preſto cum commoda dono

¶ Autor docet hic equocatiōez de hoc v̄bo preſto as. are. dicens ꝙ hꝫ duas ſigt̄iōes. Unā ꝑſtare. i. añ ſtare. vel ꝑcio ꝑcellere. vt Iſte ē ꝑſtans hō. i. ꝑcellēs hō. ⁊ tūc preſto ꝯponit de pre ⁊ ſto ſtas. ⁊ eſt verbū neutrū ¶ Itē ꝑſtare. i. cōmodare. mutuare. et tūc eſt v̄bū ſimplex. et cōiugat ꝑſto as. aui. are. ſtatū tu. ⁊ ē v̄bū actiuū. ¶ Conſtrue. Ego preſto. i. preualeo. et ego preſto cū dono. i. do. commoda. i. mutua.

Pono nis. Pone dapes quas ponit auis: te ſic bene ponas

¶ Autor dicit ꝙ hoc v̄bū pono is. hꝫ tres ſigt̄iōes. qr ponere ē idē qđ exponere. vt pone dapes. i. expone dapes. i. cibos. ¶ Itē ponere. i. ꝓducere. vt gallina ponit oua. i. producit oua. Itē ponere. i. diſponere/ Et etiā idē ē qđ ſtatuere. locare. Pono nis. poſui. ere. poſitū tu. v̄bū actiuū. ¶ Cōſtrue. Tu pone. i. expōe vl' appone. vl' apporta dapes. ſ. illas q̄s auis. ponit. et ille dapes ſūt oua ⁊ ſic ponas. i. diſponas te bene cum illis. id eſt comedendo ea.

Prodo. is. Prodere ſeducit: monſtrat: prodire ſed exit.
Proditor a verbo formari querit vtroqꝫ.

¶ Autor docet hic equiuocationē in iſto v̄bo ꝓdo dis. ꝓdidi ere. ⁊ differētiā iter ꝓdire v̄bū tercie ꝯiugatiōis (qđ cōponit de ꝓ ⁊ do das dare) ⁊ ꝓdire v̄bū q̄rte ꝯiuga. qđ cōponit de ꝓ et eo is ire. interpoſita d. et dı ꝓdeo ꝓdis ꝓdiui vł ꝓdiuı ꝓdire. Itē ponitur equocatio in iſto verba i. hic ꝓditor oris. qḋ a p̄rio ſupino vtriuſq; v̄bi formať. Dicit ꝗ ꝙ ꝓdo dis ꝓdere.i. ſeducere.decipere. Vn̄ qdā. Hunc mea meus odit ſe auꝫ ꝗ me male ꝓdit.i.ſeducit vel decipit. ¶ Item ꝓdere.i. monſtrare. vt hic Prode precor quere quod odit te queris amare. Et prodo eſt actiuum. et coniugatur. Prodo prodis prodidi. prodere proditum. proditu.in ſuꝫpino.penultima correpta. Et cōponiť de ꝓ et do das. ¶ Itē ꝓdire ideꝫ eſt qḋ exire. Vn̄ i hymno. Vexilla regis ꝓdeūt.i.exeūt.ꝛ coniugať. Prodeo dis diui ꝓdire. ꝓdiundi do dū.ſicut ſuperi⁹ dr̄.ꝛ facet ꝓditum ditu. in ſupino penultima correpta.ſicut de ꝓdeo. Vn̄ diriuať hic ꝓditor oris .i.anterior vel anteceſſor. Et proditor qn̄ deſcendit de prodo dis.tunc idē eſt qḋ ſeductor vel deprecor.angł.a traytour. Unde Iudas fuit proditor dictus. eo qḋ ꝓdidit dn̄ꝫ ꝛ ꝓditor mōſtratur. ¶ Cōſtrue. Hoc v̄bū prodere ſeducit.i.decipit.ꝛ mōſtrat. ſed ꝓdire.i. exire. vt ꝓde a me.i.exi a me.et hoc nomen preditor:quod eſt verbale.querit. id eſt vult formari. ab vtroq; verbo.

Poteſtas.

Poſſe quidem rebus dat vis natura poteſtas
Officium meritum ſexum diuina voluntas

¶ Quidam exponentes iſtā l̄raꝫ aſſignāt differētiā inter hūanā poteſtatē ꝛ diuinā volūtatē. Sed hoc vere nichil ē. qr̄.autor iſte non ponit drāꝫ inter vocabula ꝗ hn̄t aliquā ſimilitudinem in voce.ſicut inter pignere ꝑ e.ꝛ pignore ꝑ o.ꝛ inter prodere ꝛ ꝓdire. ꝗ oia incipiunt ab eadē ſyllaba Sꝫ hic non ē aliqua cōueniētia inter ptās ꝛ voluntas.niſi ꝙ vtraq; teriať intas. ſed quid inde. ¶ Unde ego dico ꝙ hic equocatio ponitur in iſta dictione poteſtas talis. Nam poteſtas.i. vis vel fortitudo hūana. vt hic Faciēdi hoc non habeo ptātē.i.vim vł fortitudinem. Et poteſtas.i. natura hūana. vel naturalis vigor vł potentia hoīs. vt ſunt multa ꝗ humane nō ſubiacent poteſtati.i.natura hūana. ¶ Item ptās eſt ipm̄ poſſe.ꝑ qḋ p̄t aliq̄s vel aliq̄d. ¶ Itē ptās eſt officum ꝛ nomen officij vt maior ciuitati eſt nomen cuiuſdā officij. vt ille ꝗ vocať maior londoniarꝫ. Vocať ptās bononie ꝛ in pluribus aliū ciuitatib⁹ italie. ¶ Vel poteſtas ē quoddam officiū angelorum vt ibi. Tibi celi et vniuerſe poteſtates.ꝛc. ¶ Et ptās .i. voluntas dei. ¶ Cōſtrue ſic iſtos v̄ſ⁹. Ptās exiſtens idē qḋ vis.i.fortitudo vł potētia. exn̄s idē qḋ natura.i.vigor naturalis. dat rebus poſſe i.ꝑ qḋ pn̄t.ꝛ ptās exn̄s offm̄.dat meritum.i.ꝑ qḋ meretur ſic appellari vł fūgi tali officio ꝛ ptās exn̄s diuīa voluntas.dat ſexū.i.diſcrecionē ī reb⁹ prout vna res diſcerniť.i. diuidiť ab alia ꝑ ſpeciē. Ptās. vt dicit Hug. eſt illḋ qḋ aliq̄s p̄t.vel illḋ ꝑ qḋ pn̄t.vel ille qui poteſt.

Poto potas

Poto da potum:poto ſumo michi potum.

¶ Hic docet autor ꝙ poto potas habet dues ſignificationes Nam potare.i. potum dare. vt ibi. Detorrente voluptatis potauit eos.i. dabit. eis potum de torente voluptatis. et tunc conſtruitur cum accuſatiuo caſu. vt poto te id eſt do tibi potum. pota me.i. da michi potuꝫ et tunc eſt verbum actiuum. ¶ Item potare. id eſt ſumere potum vel bibere. et tunc eſt verbum neutrum. vt poto ceruiciam vł vinum. Et ſupina illi⁹ verbi ſyncopantur. Dicitur enim vado potum ꝛ non potatum. in frequenti vſu. vt potauerunt me aceto.

Puto as

Eſtimat atqꝫ ſecat puto denotat amputat indē.

¶ Autor dicit ꝙ puto as. hꝫ duas ſignificationes. nam putare. i. eſtimare. vel in mente habere ſic. vel ſic. Item putare. i. ſecare. vt ſupius ſcribit ibi. Falce puto ꝛc̃. puto ibi. i. ſeco vel ſcidꝫ. Vñ ꝯponit cū am. ꝛ dr̄ amputo amputare. i. circū ſecare. ¶ Conſtrue. Hoc v̄bū puto putas denotat. i. ſignificat. Eſtimat. atqꝫ ſecat. inde amputat deriuat per ꝯpoſitionē. Et nota ꝙ dꝫ dici extimo ꝛ nō eſtimo. ſꝫ ego ſcribo eſtimo ſm̄ maiorem vſum ſcribenciū. ꝛ ꝯponit de ex ꝛ timo qḋ eſt mens. et dr̄ extimare. appreciari. vl̄ putare. ꝛ tunc iterꝫ cōponit cū ex. et dr̄ exiſtimo as. i. putare. ꝛ pōt dici ꝙ in priori ſignificatione x tranſit in s. vt pꝫ in exiſtimo. Papias. Huguitio. et Catholicō. dicunt extimo. et ideo credo ꝙ x non tranſit in s.

Queſtus

Queſtus de quero tibi lucrum ſignificabit.
De queror q̄ſtus vult ſignificare querelā.

¶ Finito capl'o de equiuocis incipientibus a P. Autor hic tractat de equiuocis inchoātibꝰ a Q. Primo dicit ꝙ hoc nomen. queſtus qñ deriuat de quero ris. idē eſt qḋ lucrū. qḋ pꝫ ꝑ eius cōpoſitū cōqueſtus. i. lucratio vel lucrū. vt Rex adeptus eſt hoc regnū ꝑ cōqueſtū. i. lucrum vel lucrationē. Et queſtꝰ qñ deriuatur de queror reris qḋ deponēs eſt eſt idem qḋ querelari. ꝛ tūc queſtus eſt idem qḋ querela. vt iſte fecit nobis queſtū. i. querelā. Et declinat hic queſtus tus. tui. q̄rte declinatiōis Item habet queſtus a. um. ꝛ tūc eſt ꝑticipiū de queror q̄ris q̄ſtus ſum queri. vt ibi. Talis queſtus eſt nobis. i. querelatꝰ eſt nobis. ¶ Cōſtrue Queſtus veniēs ab hoc v̄bo actiuo quero q̄ris ſignificat tibi lucrū. Queſtus veniens a queror quereris verbo deponenti vult ſignificare querelam

Quotus

Per quotus hoc nomē: numerus ſignatur ꝛ ordo.
Si q̄ris quotus iſte venit: numerū michi ſignas.
Si quotus iſte: a me tunc ordo notatur.
Iſte quotus venit: ſe quarto ſe quoqꝫ quinto:
Sed quotus iſte ſedet: quartus q̇ntuſqꝫ ſecundus
Ordo notatur ita: per quotus et numerus.

¶ Autor docet ꝙ hoc nomē q̄tꝰ a. ū. eſt nomē ordiale. qꝛ oīa ordialia prīcipalr̄ ſignificant ordinē. ꝛ ſcḋario nūeros. et ſūt noīa ordialia iſta ꝑmꝰ. ſcḋs. tertiꝰ. q̄rtꝰ ꝛc̃. ꝛ q̄tꝰ deriuat a q̄t. Cetera patebūt i expōe lr̄e. ¶ Cōſtrue. Nūerꝰ ſignat. ꝛ ordo. i. ſignificat ꝑ hoc nomē q̄tꝰ a. ū. Poſtea docet qñ ſignificat nūerū. ꝛ qñ ordinē. vñ dicit. Si tu q̄ris q̄tꝰ iſte. i. aliqs venit. i. accedit ad villā. tūc tu ſignas michi nūerū ꝑ hoc nomē q̄tꝰ. ꝛ ſi q̄ras q̄tꝰ iſte ſedet in mēſa vl̄ alibi. tūc notat ordo ꝑ ly q̄tꝰ. Iſte q̄tꝰ ē ꝛc̃. In iſtis duobꝰ v̄ſibꝰ docet quō rn̄deat alicui q̄renti. q̄tꝰ venit iſte ad villā. vl̄ q̄tꝰ ſedet ille ab illo i mēſa. Cōſtrue. Quotꝰ iſte vēit. i. acceſſit. ſ. villā. rn̄dēdū ē. ſe q̄rto vl̄ de q̇nto exn̄te. vēit ad villā. i. cū tribꝰ vl̄ cū q̄tuor venit ad villā. Sꝫ ſi querat q̄tꝰ iſte ſedet a me vl̄ te. rn̄dēdū eſt q̄rtus vel q̇ntꝰ vl̄ ſextus vel ſeptimꝰ ꝛc̃. Et ita ordo notat̄ ꝛ nūerus ꝑ hoc nomen quotus a um.

Eligit ⁊ confert: ꝙ̄ copulat: abnegat: auget
Infinitat: ⁊ aſſimulat: rogat: atq₃ refertur

dictio ꝙ̄.

¶ Docet hic autor ꝙ hec dictio ꝙ̄ multis modis accipit. Aliqñ ponitur electiue. vt in ps̄. Bonum eſt ſpare in dño ꝙ̄ ſpare in principib⁹. i. bonū eſt ſperare in dño: ita ꝙ non ſpaꝛ in principib⁹. ⁊ ita legit altera pars. ⁊ altera negat ⁊ refutat. ¶ Aliqñ ponit collectiue. i. ꝯparatiue. vt tu es fortior ꝙ̄ ego. ¶ Aliqñ ꝙ̄ copulat. i. tenet copulatiue. vt tā petrus ꝙ̄ paulus eſt ſcitus. ¶ Qñq₃ abnegat. i. tenet negatiue. vt ibi ꝙ̄ bonū eſt confidere in hoīe. ¶ Aliqñ infinitat. i. ponit infinitiue. vt neſcis ꝙ̄ male iſte loquiur de te. Aliqñ aſſimulat vt iſta eſt tam pulcra ꝙ̄ regina. Et rogat .i. interrogat. vt ꝙ̄ bene diligis me. Et aliqñ refert. i. relatiue. vt Tam bene curri ſortes ꝙ̄ plato. vel ego diligo te tam bene ꝙ̄ meipſum. vel ſic ꝓ illis duob⁹. ſ. rogat ⁊ refert pt̄ ꝙ̄ exponi. ¶ Et quā pt̄ eē interrogatiuū nominale: vt Quā cauſā habes aduerſum me. vel pt̄ eſſe relatiuum nominis vt video rem quā tu vidis.

Quando refert querit: aliqñ: quod quia: ſignat.

Quando.

¶ Autor dicit ꝙ hec dictio. qñ refert. i. ponit relatiue. vt ego veni qñ tu eras ſolus. ¶ Qñ qñq₃ querit. i. ponit q̄ſtiue. i. interrogatiue. vt qñ veniſti ap villā. vñ Virgili⁹ in decimo eneydos. Aſpera quis natura loci dimittere qñ ſuaſit eq̄s. ⁊c̄. ibi qñ. i. aliqñ. ¶ Et quando eſt idē qꝺ quia vñ idē virgilius in pͥmo eneydos. Hic tibi fabor enim qñ hec te cura remordet. i. fabor tibi q: hec cura remordet te. ⁊c̄. et ſunt verba Iouis ad Venerem. ¶ Cōſtrue. Hec dictio quando refert. et querit. ⁊ ſignat. i. ſignificat idē qꝺ aliquādo: et idem qꝺ quia. i. ſignificat.

Exponit nomen aſſimulatq₃ quaſi.

Quaſi.

¶ Autor dicit ꝙ hec ꝯiūctio quaſi qñ exponit aliqꝺ nomen. i. vocabulū vt cū dr̄ lr̄e quaſi legittera. i. legenti iter tradēs. tūc tenet q̄ſi expſitiue ¶ Quaſi qñq₃ aſſimulat. i. tenet aſſimilatiue. vt iſte vadit quaſi ebrius.

Copulat ⁊ gloſat: ſed: ſicut: velq₃ notat.

q₃ cōiunctio.

¶ Autor ponit hic ꝙ hec ꝯiūctiō q₃ aliqñ tenet copulatiue. vt petrus andreaſq₃ frēs. ¶ Tenet gloſatiue. i. expoſitiue. vt qñ ponit id eſt. vt ibi Legerat hui⁹ amor titulū nomēq₃ libelli. q₃ pro id eſt. q: titul⁹ libri ⁊ nomen libri idē ſūt. ¶ Aliqñ q₃ ponit ꝓ ſed. vñ Virgili⁹ Precipib⁹ ꝙ iubēt expoſcere pacē. ¶ Ponitur ꝓ ſicut. Virgili⁹. Me famulā famuloq₃ heleno trāſmiſit habēdā. Que ponitur ꝓ vel. vt thomas robertuſꝙ legit q₃ pro vel. ¶ Conſtrue. Hec coniunctio q₃ copulat et gloſat. i. exponit. et et notabit. i. ſignificabit. ſed ſicut et vel.

Quomodo miratur: dubitat: ſimulatq₃ doletq₃.
Increpat inquirit virgo maria modum

Quomodo.

¶ Hic autor doet q̄t modis accipitur hec ꝯiūctio quomodo. vnomō admiratiue. vt q̄s in ꝑplexitate poſit⁹ dicat quō euadā. q̄ſi diceret neſcio. Ponit dubitatiue. vt cū dubitās q̄rit. quō hoc feciſti. Ponitur ſimilatiue vt ego miror quō hoc feciſti. Quō aliqñ eſt ſignū doloris. vt ibi. Quō ſedet ſola ciuitas plena in libro Trenorū. ¶ Quō ponitur increpatiue. vt

Quō habuiſſ’ te interficiēdo iſtū virū. q̄ſi dicat male. Quō ponit īquiſitive. vt ibi. Quō fiet iſtut q̄m virū nō cognoſco. Sꝫ doctores dicunt q̄ ibi q̄ modo ſūt due dictiones. ꝛ debēt accētibus duobus legi

Quondam. Preſens preteritū quondā notat atq3 futurum.
Sic modo ſic dudū tria quolibet indicat horū.

¶ Docet hic autor ꝙ hoc aduerbiū quōdā denotat pñs tēpus. vt Vir. Quōdā etiā vic ſo reddit in ꝑcordia virt’. ¶ Item preteritū. vñ Tulius Quōdā fuit iſta in hac republica v̄rt’. Et notat futurū tēpus. vñ Virg. Quōdā tua dicere facta tēpus erit. ꝛc. Et ſiłr dicit autor de iſtis aduerbiis mō ꝛ dudū. ¶ Cōſtrue. Quōdā hoc aduerbiū notat pñs p̄teritum. q3 p t. ꝛ futurū. ſ. tēpus. ſic q̄liber. i. vtrūq3 horū. ſ. aduerbiorū mō ꝛ dudū. indicat. i. mōſtrat. tria. ſ. tēpora. ¶ Uel conſtrue ſic ſcđm verſū Hoc aduerbiū modo. hoc aduerbiū dudū notat pñs. ꝛc. Poſtea epilogat dicens illud q̄d ante docuit. ſic quolibet hoꝝ. ſ. quondā. i. modo ꝛ dudum. notat tria. ſ. tempora. preſens preteritū et futurum.

Quoq3. Certe: etiam: ſimile: denotat iſta quoq3.

¶ Autor docet ꝙ hec dictio q̄q3 aliq̄n ſumit’ p certe. vt hic. Cunctis cogito q̄ dicere nolo. q̄q3. i. certe nolo dicere cūctis eo q̄ cogito. Itē quoq3 ponit’ p etiā. vñ Priſcianus. q̄q3 q̄n etiā ꝛ ꝑſumit’. i. accipit copulatiue vñ Virg. Tu q̄q3 littorib’ nr̄is eneia nutrix. ibi ponit q̄q3 p etiā. vel p ꝛ. Itē q̄q3 p ſiłr accipit. vñ idē Priſcian’ in hoc exēplo v̄gilii. Multa q̄q3 ꝛ bello paſſus dū cōderet vrbē. hic q̄q3 p ſiłr neceſſe eſt accipi cū ſeq̄t ꝛ. Uñ q̄ncūq3 hec cōiūctio ꝛ ſeq̄tur q̄q3 imediate in eadē oōe tūc q̄q3 idē ē q̄d ſiłr. ¶ Cōſtrue. Hec cōiūctio q̄q3 denotat. ſ. certe. etiā. et ſiłe. i. ſiłr.

Rancor Rancoꝛ vt eſt carnis: ſic eſt corruptio mētis

¶ Hic docet autor ꝙ iſta dictio rancoꝛ hꝫ duas ſignatiōes. Nā rācor eſt corruptio carnis. āgł. the rotēnes of fleſſh. Uñ carnes dr̄ rancide ſi defectū paciātur. ſicut panis dr̄ ſiłr muſidus. angłe. mouled. Sed pot’ dr̄ acetus āgł. foul ſoure. Et opiſus a um. i. flaridu’ a um. vt iſta oua ſunt opiſa. i. flarida. Itē rācor. i. defectus mētis. vt tractādis. ¶ Conſtrue. Ut. i. ſicut rancor eſt corruptio carnis. ſic rancor eſt corruptio mentis. i. iracundia.

Radius. Eſt radius rede: ſolis: tele: geometri.

¶ Hic docet autor ꝙ radius hꝫ q̄tuor ſignatiōes. Nā radius ptinet ad redā. i. rotā redde. āgł a ſpike. Itē radi’ ē ſol. āgł. the ſonne beme. Itē radius eſt illud lignū p q̄d currit pecten textoris. i. in quo ſtat tela q̄n tarit. vñ Ouidius Hec radio ſtantes percurrit pectine tela. Item radius eſt virga geometri cum qua protrahit figuras ſuas in puluere. vt cum qua metit. i. menſurat altitudinē ꝛ p funditatē alicuius corporis.

Regula ꝛc. Regula ſermo: regula lignum: regula norma.

¶ Docet hic autor ꝙ hoc nomē regula hꝫ tres ſignificationes. Nā regula. i. ſermo. vt iſte addiſcit regulā ſcti aug. i. ſmonē ſcti aug. Itē regula dr̄ inſtrumētū ligneū vel ferreū edificatoꝝ q̄ſi rectula. āgł a rule. Item regula. i. norma: q̄ q̄d prauū eſt et diſtortū corrigitur ad rectitudinē reducit.

Regiſtrum Eſſe librum: librīq3 ducem: dic eſſe regiſtrum.

¶ Hic dicit ꝙ hoc nomē regiſtrū ſcḋ ·hʒ duas ſignificationes. Nā regiſtrum ē liber in quo plura geſta vel facta cōtinēt ·vel in quo plures libri ſunt Et regiſtrum eſt quedā corrigia ꝑ quā facis folia librorū equalia. Vel eſt ipa regula quā hñt ſcriptores ad formādum et equandū libros ꝛ quaternos ſuos. Cōſtrue. Dic regiſtrū eē librū ꝛ dic regiſtrū eſſe ducē .i. regulam libri.

Reticulum omonime piſcatoriſqꝫ puella.

Reticulum.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc reticulū li. equiuocat ad duo. Nā ē diminutiuū de hoc rete tis .i. paruū rete. ꝛ ſic ꝑtinet ad piſcatorē. ¶ Item reticulum eſt ornamentum puellarū i capite. āgł .a. call. ¶ Cōſtrue. Reticulū ē omonime. ꝛc. ꝛ dr̄ ab omon qḋ eſt ſile ꝛ omona qḋ ē nomē ·q̄ı i dictiōne equoca ē ſilitudo in noīe. quāuis ſit diuerſitas in ſignificatiōe. Vel omoninum dr̄ a monos quod eſt vnū. et meris diuiſio vel diſtinctio: quaſi vnum diuiſum vel diſtinctum in plura.

Uirga rudis: rudis indoctus: rudis eſtqꝫ nouellꝰ

Rudis.

¶ Autor dicit ꝙ rudis hʒ tres ſignificatiōes. Nā rudis eſt virga pretoris cum qua ꝑcutiebant in capite q̄ fiebant liberi de ſeruis q̄ı pretor ꝑcutiendo ſic diceret. aio te liberū. Et tūc delinatur hec rudis rudis rudi. ꝛc. eſt ſubſtātiuū. Horatiꝰ in libro ſermonū in primo. Spectatū ſatis ꝛ donatum iā ruda queris. Et rudis .i. indoctꝰ. vt Iſte ruſticꝰ eſt rudis vt bos. dr̄ cōſter. Itē rudis .i. nouellus .i. valde nouꝰ. vñ Claudianus in minore. Et rudibꝰ remis ſollicitauit aquas. rudibꝰ .i. nouellis. Et in illis duabꝰ ſignificationibꝰ rudis ē adiectiuum. ꝛ declinatur hic ꝛ hec rudis et hoc rude. ꝛ comparatur rudis rudior rudiſſimus.

Reſtat ſignificat ſupeſt: ꝛ conſtat: oportet.

Reſto reſtas

¶ Autor hic ponit ꝙ reſto as. hʒ tres ſignificationes. Nam .i. ſupeſſe vł ſuperfluere. vt ſic. Expendi pecuniā meā vt nō reſtat inde i burſa mea vnus denariꝰ. reſtat .i. ſupeſt vł ſuperfluit. Reſtat .i. cōſtat. vt reſtat ꝙ hō eſt aīal. Reſtat .i. oportet. vt reſtat me ſcribere .i. oportet me ſcribere ꝛ tunc ē verbū impſonale. Cōſtrue. Hoc verbum reſtat ſignificat iſta .ſ. ſupeſt. cōſtat et oportet. Et cōiugatur. Reſto as. reſtiti are. reſtitum tu .in ſupinis. Et cōponitur de re ꝛ ſto ſtas ſtare. ꝛ eſt neutrum.

Re retro ſignat iterum: repriuat ac auget.

Re ꝑpoſit

¶ Docet hic autor ꝙ iſta ꝑpō inſeperabilis. re in ꝯpoſitiōe pluribꝰ modis accipit. Aliqñ re ſignificat iterū .i. cōpoſitione. vt in verbo recedo dis .i. iterū ire. vñ Pāphilꝰ. Ire redire viā tibi nec cuiq̄ ꝓhibebo. Aliqñ ponit ꝓ retro. vt patz in hoc verbo recalcitro as .i. retro calcitro. cū calce .i. talo. Re aliqñ tenet priuatiue in cōpoſitiōe. vt recludo hoſtiū .i. nō claudo: ſed aperio. Et re auget .i. ponitur augmētatiue. vt in iſta dictione. recuruꝰ a. um .i. valde curuus. vel relido dis .i. valde ledo dis.

Sacrum qḋ ſanctū: ſimul execrabile ſignat.

Sacer.

¶ Finito capitulo de R. autor docet de incipientibus ab S. Dicit ꝙ hoc nomen ſacer a. um. equiuocat ad duo. Primo .i. ſācꝰ a. um. Ab ſacre .i. ſctificare. vñ ſacerdos quaſi ſacdās. Sacer a. um .i. execrabil' execrācatus. Virg. Quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames. ſac .i. execrabil'.

Sagana gummi: ſagana veſtis: ſagana vates

Sagana.

¶ Hic autor dicit ꝙ ſagana hȝ tres ſignificatiões. nam eſt quoddā genꝰ gūm Et eſt quoddā genꝰ pāni vl' veſtis: qḋ ⁊ ſagū ḋr. abraſa ⁊ tenuis: angl. ſaye or worſted Et ſagana ē ꝓpriū nomē vet'.i. ſacdoniſſe. āgl. a wiche

Stagnū. **Eſt eris ſpecies ſtagnum: ſtans eſt aqua ſtagnū.**

¶ Autor hic docet ꝙ hoc nomē ſtagnū ni. hȝ duas ſignificatiões. Naȝ eſt quedā ſpecies eris.i. metalli. āgl. tyn. ¶ Et ē aqua coacta ſtās ⁊ morans in aliquo loco parte holȝ. āgl. a pōde or a pole Quidā dicūt ꝙ ſtēnū ꝓ metallo dȝ ſcribi cum duplici n. ⁊ ſine g Sȝ ſine dubio nichil eſt qui in nullo libro autētico ſic ſcriptū reperitur ſȝ ſemꝑ cum g. ſic ſtagnum.

Sal ſalis. **Sal condimentum: ſal quod ſapientia ſignat.**
Cuius plurale reprehenſio dicitur eſſe.

¶ Autor docet ꝙ ſal ſalis i ſingulari nūero duo ſignat. ⁊ in plurali vnum ſignat. Sal in ſingulari ḋr cōdimentū. qḋ ſatis notū eſt. ⁊ declinatur hic ſal. ſalis. maſcu. gñis apud antiquiſſimos tñ fuit neutri gñis. in quo gñe eccleſia ponit. qñ ſignat illḋ qḋ ſapiētia. Doctrinale. Hic ſal hocq; dabit. neutrum plurale carebit. Sales aūt in plurali nūero .i. reprehenſiões. vel amari ſermones .i. pleni amaritudinis. vt ibi. Verbaq; cū ſalibꝰ aſpera dedit. ¶ Cōſtrue Sal.i. cōdimentū. ⁊ ſal ſignat idem qḋ ſapiētia ſignat. Plurale.i. nūerꝰ pluralis. cuiꝰ ... ſalis. ⁊ pluralr ſales dr̄ eſſe reprehenſio.i. reprehenſiones vel verba amara. ¶ Item ſales dicuntur verba iocoſe vel facete dicta.

Sanguis. **Sanguis progenies: ſanguis quoq; ḋr humor.**
Sanguis peccatū: ſignat ſanguis quoq; vitam.

¶ Docet hic autor ꝙ ſanguis ſuis. hȝ quatuor ſignificatiões. Naȝ ē ꝓgenies. vñ Galfridus in poetria. autor iſtius libri. Egregiꝰ ſāguis te cōfert bartholomei. ¶ Et ſanguis ḋr ille humor rubeus in hoīe ſatis bene notus ¶ Sāguis.i. pctm̄. vt ibi. Libera me de ſanguinibus deus.i. de peccatis. Et ſāguis ſignat vitā. vt ibi. Oīs aīa in ſāguine ſedē locauit.i. vita.

Statio. **Eſt ſtatio vita: ſtatio portus ſtadiumq;.**

¶ Docet hic autor ꝙ hec ſtatio onis. hȝ tres ſignificationes Nam ſtatio.i. locꝰ vbi naues ad tēpora ſtant. Sȝ portꝰ naturalis eſt ⁊ ꝑpetuus. vñ Lucanꝰ. Soluit ab oī q̄ſq; ſuā ſtationē ratē. Et ſtatio.i. vita iſta: q2 hic ſtamꝰ ad tēpus. nō eni habemus hic manētē ciuitatē. ſed futurā inquirimꝰ. Statio.i. ſtadiū. ⁊ accipit ꝓ illo ſtallo i q̄ eccl'aſtici ſtāt i choro. ⁊ ḋr a ſto ſtas

Species. **Forma decens ſpecies: ſpecies de pluribus vna.**
Dicitur et fenix ſpecies auis: efficit egrum.
Incolumen ſpecies: et nomina ſunt ſpecierum.

¶ Autor dicit ꝙ ſpecies multis modis accipit Nā ſpecies.i. Pulchritudo ſeu forma. ſm̄ qḋ ḋr. Species priami digna eſt imꝑio.i. pulchritudo vel forma priami. Et ſpēs ḋr ꝑdicabile in logica. ſ. qḋ predicat de pluribꝰ nūero differētibꝰ. Itē ſpecies ḋr ineſſe vni ſoli q̄ vocat fenix. ⁊ ē vnica auis in mūdo. vñ Unica cū ſit auis fenix res perticularis. Quis non miratur ſi ꝓſpice teneat vel reputat. Item ſpēs eſt ꝯfectio medicoꝝ ſiue apothecarioꝝ q̄ egris cōuenit infirmis. Item ſpecies eſt quoddam gecidẽs ꝑtiũ oꝛonis ſm qꝺ dr hoc nomẽ hõ ẽ pmitiue ſpeciei. Et ſpẽs eſt occaſio vł cauſa. ¶ Itẽ ſpẽs dr maneries rerũ vt cũ dr. hꝰ ſpẽi herba ẽ in orto meo. Spẽs eſt ꝓpria forma. i. ꝓpria qualitas q̃ dinoſcitur ex cõuentu accidentiũ ⁊ diſpõne ꝑtiũ. ¶ Cõſtrue. Spẽs ẽ forma decẽs. i. pulcritudo ⁊ ſpẽs ẽ vna. ſ. res p̃dicata de pluribꝰ nũero differẽtibꝰ. ⁊ fenix auis dr ſpecies. i. dr facere ſpeciẽ. Et ſpẽs efficit egrũ. i. infirmũ eẽ incolumẽ. i. ſanũ. ⁊ noĩa ſũt ſpecierũ. pmitiue ⁊ deriuatiue ſpeciei.

Senſus quo ſentis eſt ⁊ ſententia ſenſus **Senſus.**
Eſt intellectus ſeu ſignificatio ſenſus.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ hoc nomen ſenſꝰ equocat ad quattuoꝛ. nã ſenſus eſt ꝑ qꝺ ſentis. Un̄ qnqꝫ ſũt ſenſꝰ hoĩs. vt patet ꝑ verſũ. Geſtus ⁊ olfactus auditꝰ viſio tactꝰ. ¶ Et ſenſꝰ eſt ſentẽtia dictionis ⁊ oꝛonis. Sẽſꝰ eſt intellectꝰ. Un̄ dr. iſte hꝫ bonũ ſenſũ. i. bonũ intellectũ. Sẽſꝰ. i. ſigñatio. vt cũ dr dic michi ſenſũ iſtiꝰ vocabuli. i. ſigñtionẽ. ¶ Cõſtrue ſic. ſenſus ẽ hoc. q̃. i. ã qꝺ ſẽtis. ⁊ ſenſꝰ eſt ſẽtẽtia. ſẽſꝰ ẽ intellectꝰ ſeu ꝓ vł ſigñtio.

Signum vexillum: ſimulachꝛum: ſtella: ſigillũ. **Signum.**
Et crucis ſignum quod conterit omne malignũ

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ hoc nomen ſignũ qͥ. hꝫ qnqꝫ ſigñtiões nã ſignũ. i. vexillũ. anglł. a baner. Lucanꝰ. Signa pares aqlas et pila minantia pilis. ¶ Itẽ ſignũ. i. ſimulacrũ. i. imago. vñ dr. Uidi ſignũ ſcti Johis in eccleſia. i. ſimulacrũ vel imaginẽ. Signum. i. ſtella. vñ Ouid. in faſtis. Lapſaqꝫ ſub terris oꝛtaqꝫ ſigna canã. ſigna. i. ſtellas. Signuz ſigilluz Un̄ notarius vel tabello dici tale eſt ſignũ meũ. i. ſigillũ meũ. Hoꝛatiꝰ. Imprimit his ſigna tabellis. i. ſigilla. ¶ Signũ eſt figuratio crucis. cuiꝰ virtute tentatiões dyaboli ſuperamꝰ. ¶ Conſtructio plana eſt.

Purgat equum ſtrigilis: ⁊ ſtrigilis anxis cratis **Strigilis.**
Strigilis ex ligno vel ferro ſcanſile factum.
Strigilis apta pedi res lignea religioſi.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ ſtrigilis hꝫ plures ſigñtiões. Nã ſtrigilis eſt inſtrumẽtũ quo caro mũdatur et ſudoꝛ eraditur. ⁊ in hac ſigñtiõe ſtrigilis aliqñ apocapatur. Et ſtrigilis eſt ferrea crates vel cratis. i. patella ferrea. anglice a creſſet. Strigilis eſt inſtrumẽtũ q̃ equi purgant. ãglł. a hoꝛſcombe Strigilis eſt inſtrumẽtũ q̃ furant̃ pueri vuas vel ficus et poma vel ceraſa. ¶ Conſtrue. ſtrigilis purgat equũ. ſtrigilis eſt anxia. i. nociua cratis qꝛ habet ſtimulos. Et ſtrigilis ẽ illꝺ inſtrumẽtũ quo ſcandimꝰ equũ ſtrigilis eſt ſcanſile. i. illud q̃ ſcãdimꝰ. factũ ex ligno vel ferro. anglł a ſtyrop. oſtre of yrõ. Et ſtrigilis eſt res lignea apta. i. ꝯueniẽs pedi religioſi

Simplex legittimus: ſimplex ideota vocatur. **Simplex**
Eſt bona ſimplicitas: eſt mala ſimplicitas.

¶ Autoꝛ docet hic ꝙ ſimplex aliqñ ſumit in bona ſigñtiõe ⁊ aliqñ in mala. Et ſimiliter hoc nomen ſimplicitas quod foꝛmatur ab eo. Qꝛ aliquis dr ſimplex q̃ eſt bonus Et aliquis dicitur ſimplex qui eſt idiota. i. ſtultus et nullus literature. vel ſimplex eſt qui nullis bonus eſt ⁊ in vtroqꝫ ſen ſu ſimplicitas invenit. ¶ Cōſt. Simplex vocat legitim⁹. i. bon⁹ et iuſt⁹ et ſimplex vocatur ideota. Et aliqua ſimplicitas eſt bona quo dr̄ de ſimplex qḋ ē bon⁹. Et ſimplicitas eſt mala. qn̄ venit de ſimplex qḋ ē ideota

Sinus.

Hic ſinus eſt portus curvatio carbaſus arcus.

¶ Docet hic autor q̄ hic ſinus ni. hȝ quatuor ſignificatiōes. Nā ſinus. i. port⁹ angl. a haven. ſ. ubi naves cōveniūt. Itē ſinus ē idē qḋ curvatio. vel ſinuatio qḋ idē eſt. Itē ſin⁹ ē carbaſus. veli. i. velū qn̄ eſt extenſū p ventū ſive illa tuberoſitas veli. qn̄. ſ. velū eſt plenū vētis. angl. the ſayle cloth of a ſhyp. vnde Lucan⁹. Tortuſq; rudētes laxavere ſinus. ¶ Et ſinus eſt arcus. i. quedā arcuatio pōtis. ¶ Cōſtrue. Hic ſin⁹ eſt portus. ⁊c.

Spinx.

Spinx avis ⁊ mōſtrū ſpinx ē quoq; belua pōti.

¶ Docet hic autor q̄ hoc nomē ſpinx equocat ad tria nā ſpinx ē quoddā monſtrū ſed fictū qḋ eſt chimera. vt pȝ p̄ vſū. Spinx volucris penna pede ſerpens. fronte puella Itē ſpinx eſt quedam belua ponti. i. crudelis beſtia ponthi. vel. vt quidā dicūt. ſpinx ē quoddā gen⁹ ſymie piloſe.

Stirps.

Stirps eſt progenies/ ſtirps/ radix dicitur eſſe.
Stirps meus eſt arbor ſtirps. mea dicit homo.

¶ Autor dicit q̄ hoc nomē ſtirps hȝ duas ſignificatiōes. Nā ſtirps hȝ. i. progenies vel propago. vt iſte eſt de ſtirpe mea. angl. of mi kynne. et tūc eſt fem generis. vt hec ſtirps ſtirpis pi. ¶ Itē hec ſtirps. i. radix de arboribus vel virg. Et ſtirps eruit ymos. et tūc ē maſculini ge. ¶ Cōſtrue Stirps eſt progenies. et ſtirps dicitur eſſe radix arboris. Secūdus vſ⁹ nō pl⁹ docet niſi q̄ ſtirps p̄ radice arboris ē ge. maſ. ⁊ p̄genies ē fe. gn̄is.

Substantia.

De forma/ de materia/ de compoſitoq;.
Dicitur equivoce ſubſtantia/ grecus ac ipſe.
Sic michi diſtingguit/ ſubſtans ſit yppoſtaſis/ ipſū.
Uſioſis forma/ ſed cumpoſitū ſit vſia.

¶ Docet hic autor q̄ hoc nomē ſubſtantia ē equocū. Nā aliqn̄ ponitur p̄ forma abſtracta. vt hac dictiōe. albedo. q̄ ſignificat tm̄ formā ſive accidens illud qḋ eſt albū vel albedo. ¶ Itē ſubſtantia ponit tm̄ p materia informi q̄ nō recipit formā. Itē ſubſtantia ponit aliqn̄ p vno cōpoſito de forma et materia. ſicuti nos latini p iſtis tribus. p quolibet iſtor niſi vnū nomē. i. ſubſtātia. Et greci hn̄t tria noīa. p quib⁹ ipſam materiā informē vocāt hypoſtaſim. ⁊ dr̄ ypoſtaſis ab ypo qḋ eſt ſub. ⁊ ſtaſis qḋ ē ſtās. q̄ſi ſubſtāns. i. materiā. Formā aūt ſine materia vocāt vſioſim. ⁊ vſiā vocant ſubſtantiā cōpactā ex materia et forma. ¶ Cōſtrue. Subſtātia dr̄ equovoce. i. equa voce. de forma et de materia. et de compoſito. i. de materia et forma. Ac p̄ ſed. ſed ipſe grecus diſtinguit. i. dividit hec noīa ſic. Hoc nomen ypoſtaſis ſit ipſum ſubſtans. i. materia ſola Et vſioſis. ſit forma. ſed vſia ipſm cōpoſitū de forma ⁊ materia.

Supera.

Supera velorū/ ſed ſuperaſunt mulierum.

¶ Dicit q̄ ſupera hȝ duas ſignificationes Nam ſupera ſunt plice veli quales ſinū colligāt ad velum vt liberius ventum recipiant. Lucan⁹. Supa veloꝝ piciuras colligituras. et vocāt (bonets of the sayl) Itē ſupa dr̄ veſtes mulierum. q̄ alio noīe dr̄ teriſtra. a teron qđ eſt eſtas. qꝛ veſtes eſtiuales ſunt. angl. a rochet. Et dr̄ hic ſupus ri. vel hec ſupa oꝝ. in plr̄i numero hi ſuperi vel hec ſupera oꝝ. etherocly tuz genere. ¶ Conſtrue. Supa ſūt veloꝝ .i. plice ꝛ ſupa ſūt mulierū .ſ. quedā veſtes.

Summus.

Supremum notat extremū ſūmū ſimul altum.

¶ Hic autor dicit q ſūmus. a um. idē eſt q ſupremꝰ a. um. vt ibi. A ſūmo ſelo egreſſio eius. ¶ Sūmus .i. extremꝰ. Et in ſūmo die iudicij .i. in extremo die. Itē ſūmꝰ .i. altꝰ vel altitudo vt ibi. Ad mētis ſūma cōſcēdit .i. ad altitudinē. Itē ſūmꝰ ē ſuplatiuꝰ gradꝰ de ſupra. ¶ Cōſtr. Sūmū notat ſupmū. ꝛ notat extremū. et notat ſimul altū .i. altitudinem.

Suſpenſus.

Suſpenſum tacitū / dic pēdētēq ligatū.

¶ Docet hic autor q ſuſpenſꝰ a. um. duo ſigt. Primo .i. tacitus: vt Iſte ſedet ſuſpēſꝰ .i. tacitus. Itē ſuſpēſꝰ eſt ille q̄ pēdet caloſuras .ſ. latro dignꝰ cū fune perire. Et pꝛeſbyter dr̄ ſuſpēſꝰ q̄ nō pōt celebrare. ¶ Conſtrue dic ſuſpenſū eſſe tacitū. ꝛ dic aliquē latronē ligatū cū fune et pēdentē eſſe ſuſpenſū ꝛ eſt ſuſpēſꝰ pticipiū de ſuſpēdoꝛ.

Scandalizo.

Scandalizare dicas exemplificare.
Scandalizo tamen derideo dicitur eſſe.

¶ Docet autor q ſcandaliſo as. hꝫ duas ſignificatiōes. Primā ſcandalizare .i. exēplificare. vl dare. vel oſtēdere malū exēpluz Ūn̄ ꝛ dr̄ a ſcādalū qđ ē malū exēplū vt ibi. Ve hoī illi p quē ſcādalū venit .i. maluz exēplū. Itē ſcādalizare .i. deridere vt ibi. Qui ſcādalizat vnū de puſillis iſtis me ſcādalizat .i. deridet. et ſcādalū (a q̄ diriuat) eſt idē q deriſio ¶ Cōſt. Alector dicas ſcādalizare eē exēplificare. et tn̄ ſcādalizare dr̄ eē derideo ea deriſi.

Sapio pis

Eſca ſapore ſapit / vir quoq mente ſapit.

¶ Autor docet hic q hoc vbum ſapio pis. duo ſignificat. Primo .i. bonū ſaporem dare. vt ibi delicata ſapiunt .i. bonuz ſaporē habēt vel dant. Itē ſapere .i. ſapiēs eſſe. vt Iſte homo bene ſapit .i. ſapiēs eſt. Et componit de ſapio pis .i. male ſapere. vel nō ſapere. ꝛ reſipio pis .i. iterū ſapere. vn̄ reſipiſco recipiſcis ichoatiuū. ꝓprie eni ille recipit vel reſipiſcit q̄ penitēs ſoli facti reddit ad ſatiſfactionē. ¶ Cōſtru. Eſca ſapit ſapore ꝛ vir ſapit mēte. ꝛc. Et coniugat ſapio is. ſapui vel ſapiui. ere ſapitū cū media ꝓducta. Facit eni ptēritū et ſupinū admodū vbi quarte coniugationis. Vn̄ vſꝰ Arceſſo cupio ſapio peto qro laceſſo Quarte ptērita retinēt quarteq ſupina. Et iſta ſūt vba tcie coiugatōis q̄ habēt ptērita ꝛ ſupina ad modū qrte coniugatōis. ꝛc. Itē ſapio eſt neutrum cum omnibus ſuis compoſitis.

Stello as.

Stello ſimul mittit / abſcondit implet / ꝛ oꝛnat

¶ Autor dicit q hoc verbum ſtello ſtellas ſtellauī. antiquum eſt et habet quattuoꝛ ſignificationes. Nam idem eſt quod mittere vel mandare: vel deſtinare. Stellare .i. abſcōdere et implere. et oꝛnare ſed non eſt in vſu noſtro: nec auctoritate (niſi hic) repertum.

Sterno. is

Sternitur equore mater lectus equꝰ domꝰ hoſtis.

¶ Autor docet ꝙ ſterno nis. hȝ q̄nq; ſiḡtiōs. Nā eſt ſedare vel pacificare. anglice to ſeas. vt mare ſternit. i. ſedat vel pacificat ſiue trāquillum redditur a rabie tēpeſtatū. Et tenere. i. ornare cuȝ. ſella. vt equ⁹ ſternit. i. ornatur cū ſella. Itē ſternere. i. ornare domū cū ſtramine vel typis. vn̄. dom⁹ ſternitur. i. ornat cū ſtramine. Itē ſternere. i. deiicere. peſſundare. ſub pedibus terere. vn̄ hoſtis ſternit. i. deiicit vel peſſundare. ſub pedibus terit cū ſupatur. āgl̄ ouer throwen. ⁊ in illa ſiḡtiōe ſterno nis. ē actiuum. Sterno ſternis ſtraui ſternere. ſtratū ſtratu.

Soluo is.

Soluo cum reddo: cum libero ſoluo ligamen.

¶ Soluo uis. hȝ tres ſiḡtiōes. Pmo. i. reddere. vt ſolue debita. i. redde. Itē ſoluere. i. liberare. vt ſolui detentū in carcere. i. liberaui. Item ſoluere in propria ſiḡtiōe eſt ſolutum facere vt ſoluo ligamen. i. vinculum vel illud ligatur. anglice as a knotte.

Spondeo

Spondeo promitto: plegius pro paupere ſpōdet

¶ ſpondeo es. ſpopondi. dere: ſponſū ſu. verbū actiuū hȝ duas ſiḡtiones. Primo eſt pmittere. vt q̄ocūq; iubes honeſtū vel licitū ſpondeo ꝑpetrare. i. promitto Et ſpōdere. i. fide iubere. vt ſpōdeo ꝑ eo. i. fideiube ꝑ eo. vn̄ hic ſponſor oris. in vtraq; ſiḡtatone. ſ. promiſſore et ꝑ fideiuſſore. ¶ Conſtrue. Ego ſpondeo. i. pmitto. ⁊ plegius. i. fideiuſſor ſpondet. i. fide iubet ꝑ paupe. i. hoīe qui forefecit.

Subigo gis.

Qui ſubigit ſuperat ſupponit: arat: fricat: effert

¶ Dicit ꝙ ſubigo gis. egi. ere. q̄nq; hȝ ſiḡtiones. Primo. i. ſuperare. vn̄ Theodolus. Quē natura dedit legē ſuſanna ſubegit. i. ſuperauit. Item ſubegere. id eſt. ſupponere. anglice. to vnderput. vt talis ſubegit mulierem. i. ſuppoſuit. vn̄ clericus. vxorem clamydis mercede ſubegit. Cleric⁹ ſubbegit. i. ſupoſuit. Itē indigere. i. fricare. et acuere. Itē ſubigere. i. arare vt terra iſta eſt ſub acta. i. arrata. Subigere. i. cogere. impellere ſubiugare. ⁊ cōonit de ſub ⁊ ago gis. Et ſubigere. efferre. i. exaltare.

Suffio fis.

Sufficio fumum facio: ſufficioq; miniſtro.

¶ Autoor hic docet ſufio fis. fiui ſuffire. hȝ duas ſiḡtieoes. Nam ſuffire. i. ſuffumigare. Et fumū facere. Et ſuffire. i. ſubminiſtrare. et ꝯponit de ſub et fio fis. ⁊ eſt actiuū. ⁊ ꝑducit hāc ſyllabā fi. ſicut fio. ¶ Conſt. Suffio. i. facio fumū. ⁊ ſuffio. i. miniſtro. hoc eſt exibio. vel miniſtro. i. ſub miniſtro. i. ſubſtituo vel obſeruio. ⁊ ſm̄ hoc ſuffio eſt neutrum.

Sufficio

Sufficit iſta facit: ſub ſtituit: ſatis eſt.

¶ Autor hic ponit ꝙ ſufficio cis. duo ſiḡr. Pmo. i. ſubſtituere. vt ego ſufficio te in loco meo. i. ſubſtituo ⁊ tūc eſt actiuū. Sufficere. i. ſatis eſt. et tunc eſt neutrū. Sufficio cis feci ere. fectū tu in ſupino. ¶ Cōſtrue. Hoc verbū ſufficit fact. i. ſignificat. iſta. ſuſtinuit et ſatis eſt.

Seggero

Suggerit ad bōa: ſuggerit ad mala ꝑtinet apte.

¶ Suggero ris. geſſi. ere. geſtū tu. hȝ pl'es ſiḡtiones. Nā ſugere ꝑtinet ad bonum. vt ibi et ſuggeret vobis oīa quecūq; dixero vobis. i. docebit vos. Suggere. i. latētur aliq̄d alicui ꝯſulere ⁊ ꝑprie cauſa nocēdi. Suggere. i. ſubmittere. ſubtraere vel ſubminiſtrare. vel iudicare. vel dicere vel ſuadere. Et cōponitur de ſub et gero ris rere. geſſi geſtū tu. in ſupio

Qui ſuperat ſupereſt: aſcendit: vincit: abundat.

ſupero.

¶ Supero as aui are. equocat̄ ad q̄tuor. Nam ſuꝑare .i. ſuꝑeſſe .i. viuere. Virg. Quid aſcani9 ſuꝑat ne .i. viuit. Et ſuꝑare .i. vicere. vñ Catho Quē ſuꝑare potes interdū cede ſodali. Suꝑare .i. abundare. idē Catho Cum tibi diuitie ſuperant in fine ſenectus .i. abūdāt. ¶ Conſtrue. Ille ſuperat qui ſuꝑeſt. ⁊c̄.

Suſpicio ſurſum ſpecto: gero ſuſpitionem.

ſuſpicio.

¶ Suſpicio cis. ſuſpexi ere. hꝫ duas ſig̃tiōes. Nā .i. ſurſū aſpicio. ⁊ cōponiť de ſurſū ⁊ ſpecio ſicut in lr̄a dr̄. Et ſpecio. cis. qđ idē eſt qđ video ſꝫ nō eſt in vſu. ſꝫ in cōpoſitis. vt aſpicio. deſpicio Suſpicere .i. lr̄e vł gerere ſuſpitionē. vñ dr̄ Iſte eſt ſuſpectus criminis. agł. ſuſpecte.

Suppetit hoc ſignat: qđ ſufficit ⁊ quod abundat.

ſuppeto.

Suppetit hic etiam qui michi pꝛeſtat opem.

¶ Suppeto tis. vt autoꝛ dicit ꝯponiť de ſub ⁊ peto tis. ⁊ hꝫ tres ſig̃tiones. Suppetere .i. ſufficere. vt hoc ſuppetit michi .i. ſufficit. Itē ſuppetere .i. abūdare. vt hoc ſuppetit .i. abūdat. ſuꝑfluit. Et ſm̄ iſtas ſig̃tiones ſuppeto ē neutrū. Si tn̄ ſapiat ſig̃tionē ſui ſimplicis. eſt actiuū. ¶ Suppetere .i. ſubuenire vel p̄ſtare opem. vel iuuare. Et ſm̄ qđ ſig̃t iuuare eſt actiuū. in alijs ſig̃tionib9 ē neutrum. ¶ Cōſtrue. Hoc ꝟbū ſuppetit ſignificat qđ hoc ꝟbū ſufficit ſig̃t. ⁊ idē qđ abundat. et etiā hic .i. ille ſuppetit michi .q. michi p̄ſtat opē. Suppeto tis. petij ere. ſuppetitū tu. pen̄. ꝓdu.

Nota de cō iunctionibus

Sic ſimulat: ſic adiurat: ſic certificatqꝫ.

¶ Hic autoꝛ docet ꝙ hec ꝯiūctio ſic aliqn̄ tenetur ſimilatiue. Ouid. Sic ſedit culta fuit ſic ſtramina vertit. Aliqn̄ adiuratiue .i. affirmatiue. vnde. Virgilius. Sic tua grinias fugiant examina taxos. Aliquando certificatiue. vt Fuit ſic dixi tibi.

Si dubitat: cauſamqꝫ notat: confirmat ⁊ optat.

Abnegat et q̄uis ſignificare ſolet:

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ hec ꝯiūctio ſi mꝉtis modis teneť. Nā aliqn̄ tenetur dubitatiue vt hic. Neſcoi ſi moriar. vel ſic. Si lꝫ ſabbato curare. ſi .i. an vel nūqđ. Si notat cauſā .i. ē ꝯiūctio cauſalis. vt Si de9 eſt anim9. ſi .i. qꝛ. Si ꝯfirmat .i. teneť ꝯfirmatiue vł approbatiue. vñ Virg.. in eneidos Dū ſi qua eſt celo pietas q̄ talia curat .i. vtinā. Si ponitur optatiue. vt in .vi. eneyđ. Virgil Si nūc ſe nobis ille aureus arbore rabus oñdat ſi .i. vtinā. Si ponitur negatiue. ꝓ non. vñ in libro dr̄ pſalmoꝝ. Quib9 iuraui in ira mea ſi introibūt i requiē meā .i. nō introibūt i reqeꝫ meā. Si poniť aliqn̄ pro q̄uis. vt Si ꝑ cunctas me hoc pacier. ſi .i. q̄uis. Si poniť aduerſatiue. vt hic. Si vitas hoīꝫ iſpicias ſi deniqꝫ mores Poniť ꝯditionaliť vt hic Si feceris hoc hēbis mercedē tuā. vł ſic. Si bn̄ feceris ꝓmiaberis ad ꝯgruū Et ſi poniť ꝓ cum. vt ſi exaltat9 fuero oīa trahā ad meipꝫ.

Sinautem ſed ſi: ſinautem dicito ſi non.

Sinautem.

¶ Sinautē dicit autoꝛ aliqn̄ poniť ꝓ ſed ſi. vt ici Sinautē cura tibi hec .i. ſinautē ibi .i. ſed ſi. Et ſinautē .i. ſi nō. vt ibi in cathone. Commoda multa feres ſinautē ſpreueris illud. ſinautē ibi ꝓ ſignū. Hec ꝯiūctio ſinautem eſt cōpositū a sin ⁊ aliis. Sin vō p se ⁊ ius causales nūerat. et cōponitur sin Remigiū a sin ⁊ ne p apocopē. Aūt p se siplex est. ⁊ cōponit sinasit vn̄ Catho. Sinasit cura tibi hec est Et vt ibi sinasit ē vnica dictio p sed si nō vt due. ⁊c. Tūc sic ɔstrue. Aūt p sed. sin p siue. sꝫ hec cura nō ē tibi.

Talus. TAlus id est decius: pars est pedis vltia talus

❡ Finito capitulo de S. incipit capitulum de T. Dicit ꝙ ꝙ talus li. hꝫ duas sigñcōes Nā tal⁹ .i. deci⁹. a dye vt ibi Ludere cū tal nō ē res spūalis. Itē tal⁹ est vltia pars pedis sꝫ vl⁹ vausū. angl. the hele.

Taxillus. Taxillus talus paruus ꝫ est decius.

❡ Autoꝛ hic docet ꝙ taxillus li. hꝫ duas sigñcōes sic tal⁹. Nā taxillus est prau⁹ talus ꝓut sumit in pte pedis. ⁊ est puus talus ꝓut sumit p decio vn̄ dicit. Nec ad talos debiti ludere: nec ad taxillos .i. paruos decios.

Taxus. Hec arboꝛ taxus: hunc taxum dico melotam.
Hoc taxum truncus: duntaxat dicitur inde.
Vendere vult hic res quas alter taxit ab illo.

❡ Autoꝛ docet equocationē in ista dictiōe taxus. ⁊ ponit differentiā inter hec taxus et hoc taxū. ⁊ expositionē istius dictionis dūtaxat. Taxus est qdā arboꝛ apib⁹ inimica. qꝛ eas intoxicat ⁊ occidit. angl. a ewe. tunc est fe[m] gñis. vt in hoc exēplo Virgilii. Sic tua grineas. ⁊c. sugi⁹ in sic vide Hec taxus ē qdā aial. angl. a brocke or a grey ⁊ tūc est mas. ge. Taxum .i. est trūcus illi⁹ arboris. vel ex quo arcus fiūt. ❡ Inde dūtaxat .i. tantūmō. et est aduerbiū mercatoꝝ. et dꝛ de dū ⁊ taxus .i. p arbore. vt cū dꝛ Dūtaxat hēbis hoc ꝓ tanto precio. ac si diceret. si mentiar moriar sicut apis gustās de succo taxi. Taxo as. are est p̄ciū rei īponere. ❡ Cōstrue Hec tax⁹ est arboꝛ. et dico hūc taxū. s. qñ tax⁹ ē mas. gñis. melotā .i. tale aial vt est melota Hoc taxū ē trūcus .i. lignū taxi. ⁊ inde dꝛ hoc aduerbiū dūtaxat. Et. s. ille vel aliqs vult vendere illas res q̄s alter taxat ab illo.

Tessera. Tessera mensura: tuba tessera: tessera: signum.
Obtinet ⁊ ludum tessera missa suum.

❡ Autoꝛ docet q̄t sigñcōes hꝫ hec tessera re. Nā ē mēsura q̄ cōtinet q̄tuoꝛ mēsuras minores. dicta a tesseron grece qḋ est q̄tuoꝛ latine. Tessera .i. tuba q̄ bellātes acri⁹ aīant ad pugnā. Tessera .i. signū qḋ vexillū dꝛ. Itē tessera ē qdā ludus. vn̄ Ouid. Obtinet ⁊ vices tessera missa suas.

Testudo. Est testudo lyra: testudoqꝫ volta cauata
Est limax repens: piscis in amne latans.

❡ Hec testudo inis hꝫ q̄tuoꝛ sigñcōes. Nam .i. lyra instrumētū musicum. Ouid. Solet q̄ cedes egrū testudine amorē. Testudo .i. volta .i. secreta pars dom⁹. vt ibi. Eboꝛe ⁊ testudine cōpos tres habuit thalamos. sꝫ aliqd (a vice) Et testudo .i. limax. a snayle. vn̄ Auian⁹ Pēnaris auib⁹ quōdā testudo locuta est. Itē testudo ē qdā piscis .i. conchile. angl. a welke. ❡ Construe. Testudo ē lyra. ⁊ testudo ē volta cauata. angl. an arche. et testudo est limax repēs. et est piscis natās in amne .i. mari.

Thetis. Cum mare sit thetis: thetis est mater achillis.

Mater habet thetidis: matrē thetios in genitiuo

¶ Docet hic autoꝛ dr̄am inter hec thetis thetios in gtō (prima ꝓducta eſt mare vel mater oceani. et thetis thetidis prioꝛ correpta. eſt vel fuit mater achillis. Conſtructio patʒ.

Textus.

A tego vult dici textus pro tegmine libri.
Pro libri ſerie texto ſibi vult caput eſſe.

¶ Text⁹ hʒ duas ſignificatiōes. nā eſt tegmē .i. coopertoriū libri. vel hmōi. ⁊ tunc dr̄ de tego gis. texi gere. ¶ Itē text⁹ ē illō qđ ſcribit in libro. ⁊ tunc deriuat a texo is. ¶ Conſtrue. Textus pro tegmīe vult dici a tego et tego vult eſſe caput .i. origo ſibi pro ſerie libri.

Tribulus.

Hoc nomen tripus eſt carduus atqꝫ flagellum

¶ Dicit ꝙ tribulus li. ē quedā gen⁹ ſpinarū. a brere vñ tribulo as .i. tribulatiōez inferre vel pati ⁊ tribuloꝛ aris. deponēs i eodē ſēſu. Tribul⁹ .i. flagellū .ſ. inſtrumētū q fruges terūt. ſʒ ſʒ Hug. dr̄ hoc tribulū .i. vel hec tribula le. a flayle ¶ Cōſtrue. Hoc nomen tribulus eſt carduus .i. ſpina et tribulus eſt flagellum.

Trica trice.

Fraudem: radicem: crinis: nexum: meretricem
Inſuper ⁊ dicam greſſus remoꝛ anima tricam.

¶ Hec trica ce. hʒ duas ſignificatiōes. Primo .i. fraus vel deceptio. Trica .i. radix. Trica .i. nexio capilloꝝ. a herelace. Trica .i. meretrix. Trica .i. ipedimētū vel mora. ¶ Cō. Ego dicā tricā eē fraudē ⁊ radicē. ⁊ nexū crinis meretricē. ⁊ iſuper dicā tricā eē remoꝛantia .i. ipedimētū greſſ⁹ intrāſit⁹.

Tricare.

Impedit: intricat: necnon inuoluere ſignat
Extricat atqꝫ ſapit. expedit ac apperit.

¶ Autoꝛ docet dr̄am int intricare ⁊ extricare. q̄ cōponūtur de in ⁊ trico as ⁊ de ex ⁊ trico as. Et trico dr̄ de hec trica ce. Sʒ q̄r tractauit de equiuocatiōe ſimplicis ⁊ primitiui. tractat de equiuocatiōe ⁊ ſignificatiōe ꝯpoſitoꝝ ⁊ diriuatoꝝ. Dicit ḡ ꝙ intrico as. hʒ duas ſignificatiōes. ſ. impedire ⁊ inuoluere. Et ſilr extricare duo ſigt. ſ. expedire ⁊ aperire. ¶ Conſtrue. Hoc verbū intricat ſignat .i. ipedit .i. ipedire. necnō ꝓ ⁊ inuoluere. [illegible] ꝓ ⁊. ⁊ extricat ſapit .i. ſignat expedit. ⁊ aperit .i. expedire. ⁊ apperire.

Tygris.

Eſt fluuius tygris: fera tigris: quod genetiuus
Diſcernit duplex: tigris atqꝫ tigridis.

¶ Tygris hʒ duas ſignificatiōes. Primo .i. fluuius meſopotamie de paradiſo egrediēs. ⁊ pergēs cōtra aſſyrios. ⁊ p⁹ mult⁹ circuit⁹ in mare mortuū. Vocat⁹ aūt hoc nōie ꝓpter velocitatē adinſtar beſtie mira pnicitate currēns. vt dicit Iſidorus. ⁊ tūc ē ge. maſ. ⁊ facit tygris i gtō. Hec tygris tygridis .i. aīal ⁊ fera beſtia. vñ India tygris agit rapida cū tygride pacē. Iſidorꝰ dicit ꝙ tygris vocat ꝓpt volucrē fugā Tygri vocant perſi ⁊ medi. ſagittā ē cī beſtia diſtincta varijs maculis. ⁊ virtute ⁊ velocitate mirabilr. ex cu⁹ nōie fluui⁹ tygris appellat. ⁊ rapidiſſim⁹ ē oīʒ fluuioꝝ. vñ i laborinto Eberardi Tygride tygridis: ſcis qñ ſeuit. Cōſt. Tygris ē fluuius. ⁊ tygris ē fera beſtia. qđ .i. quā equiuocatiōē genus duplex .i. tygridis atqꝫ tygris diſcernit

Typus. Eſt typus herba tumēs gelidis q̄ creſcit in ortis.
Febris ab hac tenet: atq; ſuberbia nomen.
Eſt et forma typus: ab hac quoq; noia ſumunt
Febre ab exceſſu cuius paritérq; receſſu.
Cogitur alternos eger imitari colores
Dicetiſq; typum: quod dicimus eſſe figuram

¶ Autor dicit ꝙ typus equocat ad quattuor. Nā eſt q̄dā arba q̄ in aq̄ naſcitur ⁊ ab aqua inflat. vñ ⁊ ābicoꝝ hoim ⁊ ſibi placētiū tumor ⁊ ſupbia d̄r typus. ⁊ ab illa etiā herba frigida febres dnr typi. Itē typus eſt figura vel forma vl' ſtatus. Vñ typicus a.um.i.figuratiuꝰ a.um. et etiam typica febris. quā ꝑdicā dicitur. ¶ Conſtruc. Typꝰ ē herba tumēs q̄ creſcit in gelidis ortis .ſ. iuxta aq̄s. q̄ naturalr ſūt gelide.i.friſtide. Febris .i. illa febris (q̄ typus d̄r) tenet nomē ſuū ab hac.ſ.herba. q̄ d̄r typu. ā́gł. an humlok. Et typus ē idē qd̄ forma et typꝰ qñ eſt idē ꝙ febris. ſumit.i. pōt ſumere. noia.i.nomē ſuum. ab hac.ſ.forma q̄ eſt typus ab exceſſu. cꝫ ꝑ ⁊.⁊ receſſu. cuius febris q̄ eſt typꝰ. eger.i.infirmꝰ patiēs tales febris cogit.i.cōpellitur mutare alternos colores.i. varios ⁊ diuerſos colores. cꝫ ꝑ ⁊ vos dicetis typū eē: illud quod nos dicimus eſſe figuram.

Tripos. Menſa tripos lauruſq; tripos menſeq; ſupplex

¶ Autor ponit hic ꝙ tripos equocat ad tria. Nā tripos eſt mēſa vl' arca ꝯſecrata appolini. in qua dabāt rñſa ab appolline. In poetricā nouella. Tripodes phebi foliiſq; ſibille. Tripos.i.laurus q̄dā herba (vt q̄dam dicunt) ſi ſupponat capiti dormiētis: niſi q̄ ꝟa fuerit ſōniabit. Itē tripos eſt illud inſtrumētū ſup qd̄ ponit menſa ſup q̄ comedimꝰ. angł. a treſtyl. Cōſtruc. Tripos eſt mēſa.ſ. phebi vel appolinis.i.ſolis. ⁊ tripos laurꝰ ⁊ tripos eſt ſupelex. a ſuppleo es. qꝛ ſuppellex ē oē illd̄ qd̄ ſupplet ꝯfectū domꝰ. cꝫ ꝑ ⁊.⁊ tripos eſt ſuppellex menſe.i. illd̄ ſup qd̄ ponit mēſa.

Titulus. Hec tria fert titulus. diſcreptio: laus epigrāma.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc nomē titulꝰ hꝫ tres ſigatiōes. Nā titulꝰ.i. deſcriptio libri. vñ d̄r Titulꝰ iſtius libri talis. eſt. ¶ Itē titulus.i.laus. vt Malefacientis fame multociēs titulus obfuſcat. vñ Eſopꝰ in fabulis. Omet ſe titulus turpiter iſ͛e ſuis titulus.i.laus. Itē titulus.i.epigrama ⁊ ē epigrāma titulꝰ quē ſcribimꝰ ſup capita alicuiꝰ lr̄e. ⁊ aliq̄ꝝ lr̄aꝝ ꝓpt̄ breuiationē ſyllabe vel dictiōis Et d̄r titulus tytan tytanis. qd̄ eſt ſol ſed forte tūc debet ſcribi ꝑ y grecum.

Thorus. Dicas eſſe thoros paliara: brachia: lectus.
Eſſe thoros dicas etiam menſas aliquando.

¶ Hic thorus ri hꝫ q̄tuor ſigatiōes. Primo.i. paliare. qd̄ eſt illa replicatio corei q̄ eſt circa collū bouis. Itē thorus.i. brachiū. vñ Maximianꝰ. Implicui validis lubrica mēbra thoris. Et thorus lectus. Ouid. Proq; thoro terre nō ſic gramē hebēti. Incubat infelix.ſ.filia ycari Thorus.i. mēſa. in q̄ ſolebāt antiqui diſcūbere. ¶ Cōſtruc. Dicas thorus ēē paliaria et brachia et lectos. Etiā dicas thoros eſſe menſas aliquando.

arthax

Eſt torax pectus: torax lorica liquorq; **Torax.**

¶ Dicit ꝙ hec torax acis. hʒ tres ſignificatiões. Nã torax eſt pectꝰ vel illa pars corporis q̄ eſt a collo vſq; ad ſtomachū. angl. the breſt bone quam archã decimꝰ qr ibi ſit archanū. ⁊ eminentes pulpe mimille. inter q̄s pars illa oſſeo dr̄ pectꝰ. Et torax dr̄ lorica illa q̄ tm̄ excedit ꝙ toracē defēdat. ãgl. a breſt plate. ¶ Et torax eſt quidã licor. ⁊ dr̄ de torus ri.

Inflatus tumidus: fertur tumiduſq; ſuperbis. **Tumidu.**

¶ Autor dicit ꝙ tumidus a. um. hʒ duas ſignificatiões. Primo. i. inflatus. ſ. ille q̄ inflat et ingroſſat intꝰ in corpore p̄t dic. inclatꝰ. Et inflatus. i. ſupbus qr inflatur in mēte ſicut aliꝰ in corpore. ¶ Cōſtrue hoc nomē tumidꝰ fertur inflatus in corpore. ⁊ tumidus fert. i. dr̄ ſupbus.

Impetus eſt venti turbo: ſi turbinis addas.
Turbo turbonis proprium: turbus ioca ſignat. **Turbo.**

¶ Hic ponit equocatio in hoc noie turbo. Et differūt turbo faciēs turbonis. et turbo turbinis. ⁊ turbus turbi. i gtō. Nã hic turbo turbinis penultima correpta eſt impetꝰ venti. ãgl. dr̄ a Whyrlewynde. vñ Iſidorus. Turbo eſt volubilitas vētorū ductꝰ a terra q̄tiens vētꝰ ꝯſurgit ⁊ terra in circuitu mittit. Sed hic turbo turbonis penultima ꝑducta in gtō. eſt proprium nomen cuiuſdaʒ viri. ¶ Sed hic turbus turbi in genetiuo eſt quidã ludꝰ q̄ alio noie dr̄ trocꝰ. angl. a toppe.

Turtur aquas ſpinis: turtur ſecat aera pennis. **Turtur.**
Eſt hec turtur auis: hic turtur ſit tibi piſcis.

¶ In iſtis duobus ꝟſibꝰ docet equocatio iſtius nois turtur turturis. penultima correpta. ꝙ hʒ duas ſignificatiões. Nã eſt q̄dã piſcis. angl. a turbot. Vñ Iuuenalis Cariturus turture magno. i. piſce. et tūc eſt gn̄is maſcu. Sed hec turtur ris ē q̄dã auis. vñ Iſidorus. Turtur vocat pudica auis et ſp in mōtibꝰ magnis ⁊ deſertis ſolitudinibꝰ cōmorans ſocietatē hoīʒ fugiēs. et qn̄ cōmorat in ſyluis: q̄ etiã hyeme deplumata i trūcis arborū concauis dr̄ habitare. ¶ Cōſtrue. Turtur. ſecat. i. diuidit aquas pinnis et turtur ſecat aera. i. aerē pēnis. Et nota penna ne. eſt qua volucris volat. a fether. Pinane. eſt qua piſcis natat. a fyne. vñ. Fert piſcē pinnis volucrem portat niſi penna. ¶ Cōſtruccio plana eſt.

Trado te: de te facio cum tradicionem.
Cum tibi committo rem ſeruandam tibi trado. **Tradere.**

¶ Autor docet ꝙ hoc ꝟbū trado dis tradidi tradere. hʒ duas ſignificatiões Nã tradere. i. ꝑdere. vel ſeducere. vel decipere. vnde hic traditor toris. angl. a treytour. Et tradere. i. cōmēdare. vel aliud in cuſtodiã alteri dare. vñ Ouidiꝰ. Sternã dã tradidit ergo vaccã. i. cōmendauit argo vaccã in cuſtodiã et tutelã. et eſt ꝟbum actiuū. ¶ Cōſtrue. Ego trado te. cum fatio tradicionē. i. ſedicionē de te. ⁊ trado tibi. cū cōmitto tibi. rē ſuãdaʒ.

Tollit: emit: nutrit: perimit: leuat: erigit: aufert. **Tollo.**

¶ Hic docet autor qđ hoc ꝟbū tollo hʒ plures ſignificationes. Nã tol lere.i.emere.vñ Juuenalis. Grandia tolluntur cryſtallina.¶ Itẽ tollere i.nutrire.idẽ Juuenalis. Tollere dulcez cogitat heredẽm. Itẽ tollere.i.leuare.¶ Tollere.i.perimere. Et tollere.i.erigere.vñ Claudian⁹ in de ruffino.in p̃mo folio libri. Tolluntur in altũ vt lapſu grauiore ruant. Itez tollere.i.auferre.vt ibi. Magnaq₃ tollit mers cõmoda ſegnicies. Nota hic differentiã inter tollere auferre ⁊ eripere. Nam tollim⁹ ꝗ voluntate eripimus vi.auferimus qđ dedim⁹. Tollo lis.caret preterito et ſupinis ſed accipit mutuo tuli.vel ſuſtuli.⁊ facit ſupina latum tu.vł ſublatuz tu. et eſt tollo verbum actiuum.

Torreo. Torreo ſignat idem quod defluo: voluo: vel vro.

¶ Docet hic autor ꝙ torreo es.torrui ere.toſtum.vel torrũ tu.verbum actiuuz h₃ tres ſignificatiões. Nã torrere.i.defluere.vñ hic torrẽs tis.i.fluui⁹ vł aqua defluens cũ impetu.ex nubib⁹ imbriũ repẽtina.magnũ hñs incrementũ. S₃ aduenientẽ eſtate calore torreſcit.cui greci ab hyeme nomen dederũt nos aũt ab eſtate. Illi aũt a tpe ꝗ creſcit nos aũt a tpe ꝗ ſiccatur. Itẽ torrere.i.voluere. Et torrere.i.vrere.vñ Theodolus. Ethiopũ terras iã feruida torruit eſtas.torruit ibi.i.vſſit.

Torqueo. Torqueo furem: torqueo funem: torqueo telum.

¶ Autor docet ꝙ torqueo es.h₃ tres ſignificationes. Nã torq̃re.i.cruciare.vt torqueo furẽ.i.crucio furẽ. Vñ hic tortor oris.i.cruciator vel tormentator.vñ Sũt ibi tortores ſerpẽtib⁹ horridiores.¶ Item torquere.i.flectere vel voluere.vt torq̃o funez.i.voluo aut flecto funẽ.ãgł.to wrythe or to wynde a corde or a wythe. Et torquere.i.mittere aut ꝓicere iaculando telũ.vt torq̃o telũ.i.mitto.vł ꝓiicio telũ.ãgł.to caſt a darte. Et coniugat. Torq̃o es.ſi.ere.ſum.tu.vł tũ.tu.in ſupinis.verbũ actiuũ. Inde hic torques torquis.equiuocatur ad duo.

Tueor. Pro ſpeculo dicis: ⁊ pro defendo tueri.
Sed tuitus primo: tribues tutuſq₃ ſecũdo.
Sepe tamen tuor hoc verbũ reperitur in vſu.
A quo compoſita ſunt contuor intuor iſta.

¶ Hic ponit equiuocatio in iſto infinitiuo modo tueri. Nã tueri idẽ ẽ qđ videre.⁊ tũc deſcendit ab hoc v̾bo tuor tueris tuitũ tueri qđ v̾buz d₃ facere tui in infinitiuo mõ.ſ₃ cã differentie tue ꝓnois deficit accipit mutuo a tueor. S₃ cõpoſita a tuor faciũt tui infinitiuo modo.vt cõtuor eris.cõtuit⁹ ſũ cõtui. Obtuor obtueris obtuit⁹ ſũ obtui.¶ Itẽ tueri.i.defendere: et tũc deſcẽdit de tueor eris.tut⁹ ſũ tueri.¶ Et nota ꝙ tueor ⁊ ei⁹ cõpoſita preter tuor ⁊ ei⁹ cõpoſita ſũt deponẽtia.ſ₃ ꝯpoſita a tuor ⁊ etiã ſimplex faciũt p̄terita tuit⁹.et ſup.tuitũ tu ⁊ tueor et eius compoſita faciũt preterita tuitus.et ſupina tuitum tu. Et nota qđ tuor et ei⁹ cõpoſita ſunt tertie ꝯiuga et ꝯiugat.tuor eris.media cor.ꝗ nichil h₃ tuor de tueor niſi infinitiuũ modũ.i.tueri.¶ Cõſt. Tu dicis hoc v̾bũ tueri ꝓ ſpeculor.i.video.⁊ ꝓ defẽdo.i.ꝓtego.ſ₃ tribues.i.dabis p̃mo.i.tueri ꝓ videre hoc p̄teritũ tuit⁹ ſũ.qꝛ ꝓ.r.⁊ tribues ſcđo hoc preteritũ ſiue circumlocucionem preteriti tutus ſũ.⁊ ſimiliter faciũt ꝯpoſita ab eis. Tñ hoc v̾bũ tuor reperit ſepe in vſu nře a quo iſta duo intuor ⁊ cõtuor ſũt compoſita.⁊c.

Varus.

Varus id eſt curuus: varus nomē q̄ poete.

¶ Docet hic autor q̄ varus h̄z duas ſignificatiōes. Primo .i. curuus. anglice croked. Vn̄ ⁊ auarus q̄ſi h̄n̄s varas manus .i. curuas manus. Perſius. Fallit pede regula varo .i. curuo. ¶ Item varus eſt nomen cuiuſdam poete. q̄ poſt mortē Virgilij correxit eneida.

Vas

Hic vas eſt ſpōſor: quod habet vadis in genitiuo.
Hoc vas eſt labrum: vaſiſq̄ facit genitiuo.

¶ Dicit q̄ vas h̄z duas ſignificatiōes. Nā hic vas vadis .i. ſponſor vel fideiuſſor. angl. a borow. vt ibi. Primo trade vades et liber poſtea vades. Et tunc vas huius vadis h̄z primā correptā. Sed vadis ſc̄da perſona de vado vadis. ꝓducit primā. vt patet ſupra. ¶ Vas eſt labrum in quo pedes lauantur. anglice a veſſel. ⁊ tunc d̄r a lauando. et tunc d̄r hoc vas vaſis in gt̄o. ¶ Labrū etiā d̄r labium bij. a lambo bis. ¶ Conſtrue. Hic vas eſt ſpōſor. q̄d .ſ. nomē vas habet vadis in genitiuo. Hoc vas eſt labrum .i. vaſculum. q̄ p̄ ⁊ vaſis in gt̄o.

Vates.

Vates ſortilegus: ve propheta: poeta: ſacerdos.

¶ Hic docet q̄ vates h̄z quattuor ſignificationes. Primo .i. ſortilegus. vt dicit Iuuenalis. ¶ Item vates .i. ꝓpheta. vn̄ Theodolus. Flāmea q̄ venit vatē q̄driga leuauit. Similiter ibi. Si nō ſuis vatib⁹ credat vel gētilib⁹ et. ¶ Item vates dicitur poeta. prout Virgilius. Terēti⁹. Ouidi⁹. Itē vates .i. ſacerdos Iouis. qui vaticinabatur futura. ¶ Conſtrue. Vates eſt ſortilegus. ve pro vel. vates id eſt propheta vel poeta. vel ſacerdos. Hic et Hec Vates.

Vehemens.

Spiritus inde malus vehemēs eſt: ve q̄z menti
Ingerit: ac bonus hinc quonniā ſic ſuſtrahit illi.

¶ Autor hic ponit q̄ hoc nomen vehemēs ſumit duob⁹ modis .ſ. in bona ſignificatione et in mala. Et ſic ſp̄us mal⁹ d̄r eſſe vehemēs. quia ingerit .ſ. inijcit menti. ve .i. dolorē vel furorē. Et ſp̄us bon⁹ d̄r eſſe vehemēs. tunc q̄z ſuſtrahit. ve .i. dolorē a mēte. vn̄ ſcribit. Factus eſt ſon⁹ vehementis ſp̄us. ¶ Vehemēs ſm̄ Hug. .i. furioſus q̄ſi h̄n̄s ve in mente ⁊ tunc cōponitur a ve ⁊ habeo es. et mēs tis vel a ve q̄d eſt ſine. et mens quaſi ſine mente. Vel cōponitur a veho is. ⁊ mens. quaſi q̄ vehit a mēte. ¶ Item vehemens aliq̄n̄ d̄r fortis. vt Iſte h̄z veemenſ cauſam .i. fortē. Et forte in illa ſignificatiōe ſumit ibi. Sp̄us vehemētis .i. fortis. et declinatur. hic ⁊ hec et hoc vehemens tis. ⁊c.

Velum veli.

Nauis habet velum: monialis: ſic quoq̄z templum

¶ Autor docet hic q̄ veluʒ li. h̄z tres ſignificatiōes. Nā velū ptinet ad nauē ſcʒ illud in theamē quo nauis vehit inpulſum venti. angl. a ſayle. Item velum pertinet ad monialē. vn̄ d̄r iſta mulier accepit velū .i. illud nigruʒ peplū quo operiūtur in capite moniales. Et veluʒ ptinēt ad tēplum. vt ſcribit. Et velum tēpli ſciſſū eſt. Et d̄r velū de velo as .i. tegere. ¶ Cōſt. Nauis h̄z velū. ⁊ monialis h̄z velū. ⁊ templum h̄z velū. Et velum ē aliq̄d lintheū q̄d pendet in choro eccl̄ie t̄pe quadrageſimali. ⁊ quid ſiḡt: docetur in libro myſterioꝝ Iohannis.

Venenum. Potata venena nocent: fuſcatur lana veneno.
Et turpis virgo: ſua perlinit oꝛa veneno.

¶ Docet hic ꝙ hoc nomen venenū eſt illud q̄ hauſto vel comeſto moꝛit homo vnde theodolꝰ. Cōiuge viperiū donec ſua dēte venenum. Hauſit ea cūctis miſcendo pocula moꝛtis. Et venenū dr̄ tinctura. qꝛ ſicut venenū inficit totū coꝛpus ſic tinctura pānū. Et venenū ē vnguētū q̄ mulieres meretrices inungūt facies ſuas. vt lenonibꝰ ſuis appareāt pulcrioꝛes. Hug. dicit ꝙ venenū dr̄ de hec vena ne. qꝛ ꝑ venas eat. aliter niſi tāgeret ſanguinē non noceret. ¶ Conſtrue. Venena potata nocet. ꝛ lana fuſcat. i. tingitur veneno. i. tinctura. vnde Boetius de cōſo. libꝛo. ii. Nec lucida vellera ſerum tyrio miſcere veneno. i. tinctura. Et turpis virgo. i. meretrix perlinit. i. pungit. oꝛa ſua. i. faciem ſuā. veneno. i. tinctura videlicet albo vngēto ſeu fuco. vt appareat pulcra.

Verbum. Eſt verbum xp̄s: verbum deceptio: verbum.
Vox hominis: verbum ſic pars octaua vocatur.

¶ Autoꝛ dicit ꝙ hoc nomē verbū di. hꝫ quatuoꝛ ſignificationes. Nā verbū. i. filius dei. vt ibi in principio erat verbū. ꝛ ibi Verbū caro factū eſt. Et verbū. i. deceptio. Ouid. Verba dat oīs amans. i. deceptiones. Et verbū. i. ſermo vt ibi. Quid faciunt enſes ſi te leuis aura fatigat. Verba q̄dꝫ non ſūt verbera. verba times/ ꝛ ibi Demophon vētis ꝛ verba ꝛ vela dediſti Vela queroꝛ ventis v̄ba carere fide. v̄ba. i. ſermones. et ſūt verba Ouidii in libro Heroidum ſiue epiſtolarū. in epiſtola quā miſit Phillis demophonti. Verbū eſt ps ōonis vt ptꝫ in Donato. ꝛ Priſci. ¶ Conſtrue. Xp̄s. i. filius dei. eſt verbū. ꝛ vox hois ē verbū. ꝛ deceptio ē v̄buꝫ et octaua ps. i. vna de octo partibꝰ ōonis vocatꝰ verbū.

Vindicta. Eſt tria vindicta: libertas: vltio: virga.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ hoc nomen vindicte te. hꝫ tres ſignificatōes. Nā vindicta. i. libertas. vt iſte cōſecutꝰ eſt plenā vindictā. i. libertatē. ¶ Vindicta. i. vltio. Galterꝰ in Alexādreidos. i. Trāffer vindictā donec pertranſeat ira. vindictā. i. vltionē. ¶ Vindicta dr̄ virga paſtoꝛis. cū qua facit liberos q̄ fuerunt ſerui. alio nōie rudis dicitur.

Virago. Eua virago: minerua virago: viriqꝫ magiſtra.

¶ Hoc nomē virago tribꝰ modis dr̄. Nā eua prima parens dicebat virago. ꝙ de viri coſta acta ꝛ facta fuit. Virago. i. minerua dea ſapiētie ſiue ſciētie dr̄ eſſe. qꝛ de cerebꝛo viri. ſ. Iouis fingit fuiſſe genita. ¶ Vira[illegible] quo vult. ¶ Conſtructio patet.

Vola vole. Eſt vola pars palme: pars ale: pars pedis yma.

¶ Autoꝛ hic docet ꝙ hec vola le. equocat ad tria. Nā eſt pars manus iuxta illud In modium tendimus eſt vola plena ſciendi. vola eſt pars ale ꝑ quam volucris volat. Vola. i. planta. et. ſic yma ps pedis. i. latioꝛ et amplioꝛ. anglice. the ſole of the fote.

Vir ri. Vir notat etatem: ſexum: ſponſum: pꝛobitatem.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ hoc nomē vir quattuoꝛ ſigñat. Pꝛio etatē ſicut ille q̄ ꝑuenit ad etatē virilē. Un̄ Paulꝰ Cū erā paruulus ſapiebā vt paruulus. cū aūt factꝰ ſū vir euacuabā ea q̄ erāt paruuli. Uir eni diſcernit ſexū. vt cū dubitū ſit. an ille ſit vir vel femina. Uir ponit̄ ꝓ marito. ſꝫ cū adiūcto vt illiꝰ vel iſtiꝰ vel meus aut tuus. ⁊c̄. Itē vir ſigt̄. virtuoſū aut ꝓbū. vn̄ dr̄. Uiriliter agite. i. virtuoſe. ⁊ ſic̄ apud Pamphilū. Si locꝰ affuerit te precoꝛ eſſe virū. i. ꝓbū. ❡ Cōſtrue. Uir notat etatē ⁊ ſexum. et ſponſum et probitatem.

Mammam: fertile fertilitatem denotat vber. Uberis.

❡ Docet hic autoꝛ ꝙ hoc nomē vber hꝫ tres ſigtiōes. Mā vber. i. mamma. ⁊ dr̄r vbera quaſi vuera. q: humida ſunt et humore lactis. in modū vuarum plena. Et declinatur hoc vber vberis. et inde hic et hec et hoc vber ris. i. fertilis. Itē vber. i. ipſa fertilitas. vn̄ vberoſꝰ. a um. abūdās ⁊ hec vbertas tatis. i. abūdātia vl' copia. ❡ Cōſtrue Uber denotat mammā. vber denotat fertile. ⁊ fertilitatē. et cōparat̄ vber vberioꝛ vberimꝰ

Occulit os vuam: ſic vinea fertilis vuam. Uua vue.

❡ Uua equocat̄ ad duo. Naꝫ vna eſt pellicula pēdens in gutture hoīs anl'a ſlappe. ❡ Uua eſt ex q̄ vinū extrahit̄. a grape. ❡ Cōſtru. Os occulit. i. tegit vuaꝫ. i. illā pelliculaꝫ carnis et fertilis vinea occulit. i. tegit. vuam. i. vuas. ❡ Itē Uinea eſt locus vel hortus in quo creſcunt vites.

Utilitas exercitium mos dicitur vſus. Uſus ſuat

❡ Docet hic autoꝛ ꝙ hoc nomē vſꝰ hꝫ tres ſigtiōes. Pⁱmo. i. vtilitas. ſic Uſui meo nō cōuenit ociari. i. vtilitati mee. Uſꝰ. i. exercitiū. Uſꝰ promtꝰ reddit artificē Pāphilꝰ. vſꝰ ⁊ ars docuit qd̄ ſapit oīs hō. i. exercituum ❡ Itē vſꝰ. i. mos vel cōſuetudo. vt Iſte hꝫ bonū vſū regendi ſe. i. bonū morē. vel ſic. Bonus vſus eſt apud eos. i. bonus mos. ❡ Cōſtru. Uſus. dr̄ vtilitas. et exercitiū. ⁊ mos. i. cōſuetudo.

Fert vacat indulget caret ⁊ placet ⁊ ſupperundat. Vacat.
Et vacat eſt vacuum proceſſat ſepe repertum.

❡ Docet hic autoꝛ ꝙ vacat hꝫ plres ſigtiones. Uacare. i. indulgere. vt iſte vacat lectioni ſue. i. indulget. ❡ Itē vacare. i. carere. Et tūc cōſtruitur cū ablt̄ō caſu. vt vaco nūmis. i. denariis. ❡ Item vacat. i. placet. vt vacat michi ſcribere. i. placet. et tūc ē v̄bū īpſonalē. Itē vacare. i. ſupabūdare. ſic Unda vacat pelagi. ibi vacat. i. ſupundat. ❡ Itē vacare. i. eſſe vel fieri vacuū. hec eſt eiꝰ ꝓpria ſigtio. et oēs alie ſigtiones redolēt illaꝫ Cū eni dico. Uaco lectioni. i. acſi dicerem. vacuus ſum ab aliis rebus et inſiſto lectioni. Itē vacare. i. ceſſare. vt iſte vacat a ſtudio. i. ceſſat. ❡ Cōſtrue. Hoc v̄bū vacat fert. i. ſigt iſta. ſ. indulget. caret. placꝫ. ⁊c̄. et vacat ē idē qd̄ vacuū. ⁊ tūc eſt īpſonale. vacat eſt repertū. i. inuentum pro hoc verbo ceſſat. et eſt neutrum.

Qui valet ille poteſt: ⁊ qui valet hic validus fit. Valere.

Ualeo es. hꝫ duas ſigtiōes. Pⁱmo valere poſſe. vt iſte valet facere. i. pt̄ facere. Itē valere. i. validū eē vl' fieri. ⁊ cū dr̄ Iſte ē valēs hō. i. validus hō. ❡ Cōſt. Ille valꝫ q̄ pt̄. ⁊ ille valet q̄ fit validꝰ. Et hoc v̄bū ſalue cōphēdit vale ⁊ aue. Et valeo es. aliqn̄ ē bn̄ valere. ⁊ aliqn̄ vire. ſic ptꝫ inferius. dicit Aue veniens de iure valeqꝫ recedens. Hoc verbum ſalue cōprehēdit aueqꝫ valeqꝫ.

Vale lete. **Ut diſcedenti ſic dico vale morienti.**

¶ Dicit ꝙ hoc ꝟbū vale duobꝰ modis accipit. Aliqñ vale dr̄ amico recedēti a nobis vel abſenti vt qñ aliqs recedit a nobis: dicamus ſibi. vale vel valete. Et etiā qñ ſcribimꝰ alicui abſenti dicimꝰ in fine epiſtole vel littere. vale vl' valete. Item vale dr̄ alicui morienti q̄ nūꝙ reuerſurꝰ eſt. ¶ Cōſt. Uti. ſic. ego dico diſcedēti. ſ. amico vale. ſic dico moriēti vale

Valeat. **Accipitur valeat pꝛo queat ⁊ pereat.**

¶ Hic autoꝛ dicit ꝙ hoc ꝟbū valeat pōt ſumi in bona ſigtiōe et in mala ſigtiōe. In bona qñ accipit tūc idē eſt qḋ queat. i. potens ſit vel bene ſit. vt valeat amicus meus ſine fine. i. potēs ſit ⁊ bene ſit ſine fine. Item valeat. i. periat vl' moriantur. valeāt inimici regi. i. pereāt et moriantur. in qua ſigtiōe ferṫ. Ouidiꝰ poſuiſſe ibi. vbi dr̄. Et ſoroꝛ et ꝯiūx valeāt et ꝯciſa nutrix. ¶ Cōſt. ꝟbū valeat accipit ꝓ queat ⁊ pereat.

Valitudo. **Eſt infirme valitudo tua ſic quoqꝫ firme.**
A valeo de vale diſſimiliqꝫ modo.

¶ Hic autoꝛ dicit ꝙ hec dictio valitudo duobꝰ modis accipit. Uno valitudo. i. infirmitas ſiue ꝑiculū mortis. ⁊ tūc diriuat a valeo les. ꝓ perire vel mori. Et valitudo incolumitas ē vel ſanitas. ⁊ tunc deriuat de vale valere. ſiue de valeo les. ſm quod accipit in bona ſigtione. ſ. ꝓ bene eſſe ¶ Et nota ꝙ in primo ꝟſu eſt pētimemeros inpropꝛie tū ſumpta in iſta ſyllaba li. de iſta dictione valitudo q̄ corripit et dꝫ produci. ¶ Conſtrue. O infirme homo. tua valitudo eſt. i. periculum tuū. vel infirmitas tua. Et o firme. i. o ſane homo tua valitudo eſt. ſ. ſanitas tua vel colūmitas ſiue ꝓſperitas. Et iſta dictio valitudo. ſ. dr̄ ab iſto ꝟbo valeo. ve ꝑ. vel vel ab iſto ꝟbo vale qḋ ē defectū ſm quoſdā. qꝫ ꝑ ⁊. ⁊ hoc diſſimili mō dr̄ vt ſuperius eſt edoctū. Et cōiugat valeo les. lui. ere. di. do. dū. tu valens valiturꝰ. ¶ Et nota ꝙ valeo es. ē ꝟbū aliqñ ꝑtinēs ad p̄ciū. ⁊ tūc ꝯſtruit cū gtō p̄cio nō deteriato. vt iſte liber valet tāti quāti ꝯſtitit. Et cū actō vl' ablto p̄cij deteriati. vt equꝰ dñi mei valet viginti libras vl' viginti libri. Tñ aliqñ cōſtruit cū actō p̄cij deteriati. ſed hoc inoleuit ab

Verro ris. vſu nō arte. vt quātū valit liber. ⁊ ſic de conſto as. Uñ Ouidiꝰ de vetula. Nō curat enim quātum ſibi cōſtat dūmodo lucretur.

Sub vero verris tu quattuoꝛ equiuocabis.
Verro facit mundo ſulco quoqꝫ deleo furoꝛ.
Hic quoqꝫ verriculū verres fur quoqꝫ verrēs.

¶ Hic docet autoꝛ ꝙ hoc ꝟbum verro ris. hꝫ quattuoꝛ ſignificationes quas probant ab eo noīa diriuata. Uno verro. i. mūdo as. ⁊ tūc diriuat ab eo hoc ꝟriculū li. q̄ ſcopa vel ſcopa idr̄. illḋ q̄ domꝰ ſcopat vl' purgat anglice a beſom. Itē vericulum li. eſt genꝰ rhetis aut nauis piſcatoria. Itē verro ris. i. ſulco as. Uñ in Alexandreidos decimo. capitulo vltima Verrenius equoreos fluctus. ⁊c. i. vlcamus cū monibꝰ. ⁊ tunc ab eo dr̄ ſm autorē iſtum hoc ꝟres ris. Et ē ꝟres aper. a verrendo terraꝫ dictꝰ. qꝛ cū roſtro verrit terram. i. ſulcat terram. Diriuatur cū ſm Hug. verres a vires. qꝛ magnas vires habet. Item verro ris. i. furoꝛ furaris. au deleles. quia qui furatur delet res.i. tollit res ⁊ abigit ⁊ aſportat eas. et tunc diriuatur ad eo. hic verres ris. ꝓpriū nomē cuiuſdam viri q̄ fuit magnꝰ fur. ⁊ nūc ponit̄ ꝓ quolibet fure. vnde magiſter Matheus. Eſt verres vitio furtus polluti honeſti. Expers ad raptum pronus. ad arma piger et eſt zeuma a principio. ¶ Conſtrue. Tu lector equiuocabis quatuor.ſ. ſig̃tiões ſub illo ꝟbo ꝟro ris. facit.i. ſignat mūdo as. ꝙ ꝑ ⁊ ſulco as. ⁊ doleo les. ⁊ furor aris. Et iſta ſunt q̄tuor ꝟba adq̄ equiuocat verro is. q̄ ꝙ ꝑ certe. hinc.i. ab illo ꝟbo verto deriuat̄ iſta.ſ. hoc verriculū li. hic verres ſus.i. exiſtens ſus.i. aper aut porcꝰ cū teſticulis. angl. a bore. q̄ꝙ ꝑ ⁊. ⁊ ꝟres exiſtens fur. ⁊ cetera iſta ſuperius exponitur. Et cōiugat Verro ris. ri. aut verſi verſum ſu.i. ſupino. Alexander in doctrinali. Ri vel ſi verro verſū verſuqꝫ ſupino ¶ Itē alius docens quō iſta tria ꝟba verto verro ⁊ vergo faciūt p̄terita ⁊ ſupina. Ti verto. ſi vergo. ri verrere vel ſi. His tribus eſt ꝟſum verbis cōmune ſupinū. Hoc ē verto tis. facit in p̄terito verti. vergo facit verſi. verro facit verri vel verſi. Et omnia iſta tria verba faciunt in ſupinis ꝟſum ꝟſu. Alius dixit. Verto facit ꝟſum vergo verro quoqꝫ verſum. Et eſt verro actiuum.

Video des.

Deſignat video: viſum habere vel vti.
Viſu: cautelam pariterqꝫ ꝓbabile ſignat.

¶ Autor dicit ꝙ video es. ere. pluribus modis accipit̄. Primo.i. habere viſum. aut vti viſu. Et eſt differentia inter videre. ⁊ aſpicere. et intueri. Videmus natura. aſpicimus volūtate. ītuemur cura. ¶ Item videre id eſt cauere. vt Viſum eſt michi cauere ſic facere.i. cautum eſt michi facere. vt in euāgilio. Quid ad nos. tu videris.i. caueris. ¶ Item videre.i. ꝓbabiliter intelligere vel ſentire. vt vides ne iſtā q̄ſtionē.i. an ne probabiliter intelligis vel ſentis. Nota ꝙ video es. eſt actiuū ⁊ corripit hāc ſyllabā vi. in p̄ſenti. ſed eā ꝓducit in p̄terito ꝑfecto. Vn̄ Multi videre q̄ nō licuere videre. primū videre eſt p̄teritum tēpus ꝑfectū. ⁊ producit vi.i. viderunt. ⁊ vltimū videre eſt pn̄s tēpꝰ infinitiui. ⁊ corripit primā. Nota ꝙ ſm̄ Catholicon (q̄ Priſcianū allegat) videre a te. ibi videre eſt paſſiuum. ⁊ videor eē bonꝰ. ibi eſt deponēs. ¶ Cōſtrue. Hoc ꝟbū video deſignat.i. ſignificat. vel habere viſum. vel vti viſu. ꝙ ꝑ ⁊ et ſignificat cautelam et pariter probabile.

Vocare.

Me vocat acclamās vocat hic me nomē adaptās
Qui ciet ille vocat. ⁊ vocat eccleſia.

¶ Autor dicit ꝙ voco as. quatuor modis ſumitur. Primo.i. clamare ſic ibi. Magiſter vocat te. id eſt clamat pro te. ¶ Vocare. ideſt imponere nomen puero ad oſtium eccleſie. ſicut ibi. Vocabam cum nomine patris ſui zachariam. ¶ Vocare. id eſt ciere. quod idem eſt quod excitare monere. ſicut ibi. Vocauit eum ad iram id eſt excitauit. ¶ Item vocare. eſt aliquem vel aliquos ad bonam vitam excitare. ſicut eccleſia vocat peccatores ad penitentiam. et eſt voco vocas. actiuum. ¶ Conſtrue Aliquis vocat me.i. adaptans michi nomen. ille qui ciet.i. monet vel excitat. vocat. et eccleſiia vocat id eſt monet peccatores ad penitentiam. vel ſurgere de peccatis per confeſſionem oris contritionem cordis. ⁊ ſatiſfactionem operis.

Voueo.

Nos exoptando: nos promittendo vouemus.
Non ſua quiſquis: vouet dño quoqꝫ noſtra vouem⁹.

Dicit ꝙ vouueo es. hꝫ duas ſignificatiões. Primo .i. exoptare, ſicut ibi. Voueo ꝙ feciſſem librum .i. exopto vel deſidero ꝙ feciſſem. ℂ Item vouere .i. ꝓmittere. ibi. Vouete dño et reddite .i. promittite. ℂ Et componitur cū de, ⁊ dr̄ deuoueo ues. deuouere. valde vel deorſum vouere. vel maledicere. vel execrari. Et cōuoueo ues. cōuouere .i. ſimul vouere ⁊ reuoueo ues. reuouere .i. iterum vouere. et eſt voueo actiuum cū oībus ſuis compoſitis. et corripit hanc ſyllabā vo. i preſenti. et inde formatis ab eo. Sed in preterito perfecto producit vo. et in oībus formatis ab eo. et coniugatur. Voueo ues voui tum tu. ⁊c̄. ℂ Conſtrue. Nos vouemus exoptādi .i. deſiderando. ⁊ nos vouemus ꝓmittendo. vt Iſte vouit ire ad ſanctum Jacobū. Deinde ſubiungit exempla dicens. Quiſquis .i. quilibet homo vouet .i. deſiderat nō ſua .i. alia ꝙ̄ ſua. qꝫ ꝑ ⁊. ⁊ vouemus dño .i. deo qui ſolus eſt dñs vota noſtra.

Votum.

Affectum: promiſſa: preces votum tibi ſignat.

ℂ Autor docet ꝙ hoc nomē votū ti. equiuocatur ad tria. Primo .i. effectus. qᵈ idem eſt qᵈ deſiderium. ℂ Item votum .i. ꝓmiſſum vt Iſte reddit votum ſuum. .i. ꝓmiſſum. et tunc dr̄ de voueo ues. ere .i. ꝓmittere. Item votū .i. oratio. ſupplicatio. p̄ces. ſicuti ibi Vota nr̄a queſumus dñe clementer exaudi .i. p̄ces noſtras ℂ Cōſtrue. Votum ſignat tibi affectū. deſiderium. ⁊ promiſſa .i. id eſt promiſſū. et preces .i. precem Numerus ꝓ numero cauſa metri ponitur.

Volo vis.

Vult tria ſignificat: placet ⁊ pretendit ⁊ optat.

ℂ Autor docet equocationem in iſto verbo volo is .i. hꝫ tres ſignificationes Primo .i. placet vt volo michi bene hoc fieri. Item volo ſignificat pretendere: et tūc diriuat ab eo. hic vultus tus. tui .i. facies qꝛ vultus ptēdit voluntatē mētis hoīs. vñ qdā In vultu legit hominis qd celat et it⁹ .i. qd latet intus. ℂ Item volo .i. opto hoc fieri ℂ Itē a volo diriuat volit⁹ a. um. quo vocabulo vtuntur theologi noſtri ſic Hoc eſt volit⁹ a deo ꝙ ego ſū .i. de⁹ vult ꝙ ego ſum. Et eſt volo is. volui. ſine ſupino.

Vlciſcor.

Dicitur vlciſcor hoſtes: vulciſcor amicos.
Exponit primum de nobis proqꝫ ſecundum.

ℂ Autor dicit ꝙ hoc verbū vlciſcor eris vlſ⁹ ſū vlſciſci. ſm qᵈ dr̄ vlciſcor hoſtes .i. capio vltionez .i. vindictā de hoſtib⁹. Sed vlciſcor amicos exponitur. accipio vltionē pro amicis. Similiter vlciſcor te vno modo. exponitur Accipio vultionem de te Alio modo exponitur. Accipio vltionē ꝓ te .i. vīdicabo te. ℂ Cōſtrue Vlciſcor hoſtes dr̄ ⁊ vulciſcor amicos De illa ꝑpō exponit primum. ſcꝫ vlciſcor hoſtes .i. de hoſtibus: qꝫ ꝑ ⁊c. ⁊ iſta ꝑpō pro. exponit nobis ſcðm: ſcꝫ vlſciſcor amicos .i. vlciſcor ꝓ amicis. Et eſt vlciſcor vbū deponēs. Inde hic vltor. oris. ⁊ hec vultrix tricis. ⁊ poteſt declinare hic ⁊ hec ⁊ hoc vltrix tricis media ꝓducta. Et vltus vlta vltum. quod ſepe acipitur in ſignificatione paſſiua. Unde inultus a. um .i. non vultus.

De aduerbijs

Eſt infinitū: reddit rogat: eſt vbi poſtquā.

¶ Hic docet autor ꝙ hoc aduerbiū vbi ſumit aliqñ infinitiue. vt ibi Eſt vbi dat minus vires amor: Nō eni dicit in quo loco hoc eſt ſed infinitiue dicit. ⁊c̄. ¶ Poni t̄ redditiue. vel retributiue. vt ibi. Reddā tibi vbi poſſero. Itē vbi ponit interrogatiue. cuz dico. Ubi fuiſti tādiu. ¶ Et vbi. i. poſtq̄. In qua ſignificatiōe accipit multotiēs apud poetas. vñ Ouid' in libro metham. Sic vbi deſeruit madidos circū fluuius agros. vbi. i. poſtq̄ Salustius. Ubi cōſulueris mature opus eſt facto. i. poſtq̄ accepiſti ꝯſilium opus eſt facere. Et etiā Boecius de cōſolatiōe phie. lib. p̄mo ꝓſa prima Que vbi poeticas muſas nr̄o vidit aſſiſtētes thoro vbi. i. poſtq̄. ¶ Cōſtrue. hoc aduerbiū vbi. ē infinitū. i. tenet infinitiue reddit. i. tenet redditiue vel retributiue. rogat. i. tenet interrogatiue. ⁊ vbi eſt poſtq̄.

Unde refert querit loca cauſam materiamqꝫ.

¶ Hic autor docet ꝙ hoc aduerbiū vñ aliqñ tenet relatiue. vt Ego ſum vñ ⁊ tu. ¶ Itē vñ q̄rit locū. vt vñ veniſti. i. de q̄bus locis veniſti. Itē vñ querit materiā de qua aliq̄d ē factum. ſic Uñ eſt iſte cultellus. i. de qua materia eſt factꝰ. i. vtrū de calibe aut de ferro. ¶ Cōſtrue. Uñ refert. i. tenetur relatiue. ⁊ vñ querit loca. cā ꝓ ⁊ et materiā. ⁊c̄.

Ut quantū q̄uis vt qualiter equiuocabis.
Ut ſicut poſtq̄ quatinus ac vtinamqꝫ.

¶ Autor hic ponit ꝙ hec dictio vt multis modis accipit. P̄mo ꝓ q̄tum Heu me miſerū vt pecco. i. q̄tuz pecco. Itē vt. i. vtinā Horatiꝰ in ſermonibꝰ. Jupiter vt pereat poſitū rubiginē ferrū. i. O Juppiter vtinā ferrū poſitū rubigine pereat. Itē vt. i. q̄uis vñ Ouidiꝰ. Protinꝰ vt venias facta videbor anus. vt. i. q̄uis ꝓtinꝰ. i. cito videbor. i. apparebor facta anus. i. vetula. Et eſt verſꝰ ī libro herodium. ¶ t. i. qualiter. Ouidius pontho. Cernis vt ignauum corrumpunt ocia corpus. Ut capiant viciū ni moueantur aque. cernis. i. an ꝑcipis. vt. i. qualiter ocia corrūpūt ignauū corpus. deſidioſū ⁊ pigrū corpꝰ. angl. ſlawe. quaſi diceret. ſicut aque capiūt viciū. i. corrūpūtur et putreſcūt. niſi moueant̄ de vno loco ad aliū. ſic et cetera. et bonū ꝓuerbiū cōtra illos q̄ nolunt labores ꝓpter ſegniciē et torporem. tales nāq̄ ſolent ad peſſima vicia declinari. Itē vt ponit ꝓ ſic Ouid' Ut redit itq̄ ferat lōgū formica ꝑ agmen Itē vt. i. poſtq̄. ſicut hic Iſtud q̄dē opus vt fecero volo ad aliō me trāſferre. vt fecero. ibi ē poſtq̄ fecero. Item vt. i. quatinus. vt hic. Rogo te vt deſtines equū michi. vt ibi. i. quatenus. ¶ Cōſtrue. Tu equocabis. vt. q̄tuz. ⁊ vt q̄uis. vt qualiter vt ſicut. vt poſtq̄. vt quatinus. ac ꝑ ⁊. ⁊ vtinam. i. oīa iſta ſignificat vt ſicut igni patet per exempla.

Quatinus et ſicut hec duo ſignat vti.

De ꝯiūctionibus.

¶ Docet autor ꝙ hec dictio vti duobꝰ modis accipit. P̄mo ꝓ q̄tinꝰ. vt. Rogo te vti facias hoc. i. quatinꝰ facias hoc. Itē vti ꝓ ſicut ſepe repi. vñ boeciꝰ vbi ſupra Ueſtes erāt tenuiſſimis filis ſubtili artificio īdiſſolubili materia ꝑfecte quas vti poſt eadē ꝓdente cognoui. ſuis manibꝰ ip̄a texuerat: ibi vti ponitur ꝓ ſicut. ⁊ tūc corripit primā ſyllabā. Sed qñ eſt infinitiuꝰ modꝰ de vtor eris. ꝓducit primā. vñ q̄dā ait. Uiuat ſeruus vel q̄ paruo nescit vti.i.ille. viuat vel seruus.i.sicut seruꝰ q̄ nescit vti id ē frui paruo.i.mediate diuitiarū. ¶ Construe. Hec coniūctio siue aduerbiū vbi signat hec duo.s.quatinꝰ ⁊ sicut.

Utrum.

Nomen dic vtrū coniunctio dicitur vtrum.

¶ Hic docet autor ꝙ hec dictio vtrū aliqñ ē nomen.aliqñ cōiunctio. Est nomē qñ sic dico. Utrū istoꝝ duoꝝ aīaliū currit.i.alterū istoꝝ duoꝝ animaliū.aut hic Utrū istoꝝ duoꝝ hoīm video.i.vnū aut alterū istoꝝ duoꝝ hoīm video. Et declinat vter vtra vtrū.et ē ꝓprie distributiuū inter duo et cōponit vterqꝫ vtraqꝫ vtrūqꝫ Uterqꝫ distributiuū est ꝓprie duoꝝ sicut ostēdēdo duos currētes dr̄ vterqꝫ istoꝝ currit. Sed hoc nomē q̄libet distribuit inter plures q̄ duos.sicut ostēdo plures aut multos currentes dr̄ q̄libet istoꝝ currit. ¶ Itē vtrū est cōiūctio.⁊ tūc ponit ꝓ an aut pro vel qd̄ idē est qd̄ an. sicut hic. Tu nescis vtrū stelle celi sint pares aut impares vñ in anteclaudiano in primo folio primi libri: statī post prīcipiū in scd̄o capitulo. Nec subitos animi motꝰ ꝯpessa repente. Currit ad hec opera sed adhuc delibera vtrū. Possit ⁊ ad liberā rationis signaqꝫ pēsat.i.ibi vtrū ponit ꝓ an possit. ¶ Cōstrue dic tu.scꝫ ꝙ vtrū dr̄ nomē. et ꝙ vtrū dicitur coniunctio.

Vel.

vel

Vel dicas etiam: vel saltem: vel quoqꝫ siue.

¶ Hic autor docet ꝙ hec cōiūctio vel h̄ꝫ tres significatiōes. Naꝫ idem est qd̄ etiā. vt hic. Qui virtute superat vel aromata cūcta:⁊ est vbū cuiusdam libri q̄ vocat phisiologꝰ. ⁊ sic ꝯꝫ cōstrui Omnipotēti deo referimꝰ grās q̄ superat virtute sua. vel.i.etiā cūcta aromata.i. cūcta species p̄ciosas. ¶ Item vel idē est qd̄ saltē. vt ibi. Si non suis vatibꝰ credat vel gētilibꝰ. vel ibi i.saltē. ¶ Construe istū vsū sic. Si iudea non credat.i.non velit credere suis vatibꝰ.i.suis ꝓprijs ꝓphetis.s. Esaie hieremie ⁊ hmōi.de incarnatiōe xp̄i.credat tūc vel gētilibꝰ.i.saltē gētilibꝰ.s.vatibꝰ.i.versibꝰ sybille q̄ vsꝰ fecit aperte loquētes de incarnatione iesu xp̄i. ¶ Itē vel idē est qd̄ siue sicut cōiter accipit. vt Johēs vel Henricꝰ scribit. ¶ Construe O tu lector: dicas hāc cōiūctionē vel idē qd̄ etiam: et dicas vel idem qd̄ saltem quoqꝫ ꝓ ⁊. et dicas vel idē quod siue.

Xantus.

Xantus rex grecie fuerat fluuius quoqꝫ troie.

¶ Hic docet autor ꝙ hoc nomē xantꝰ h̄ꝫ duas significatiōes. Nā xantus fuit ꝓpriū nomen cuiusdaꝫ regis q̄ quōdā regnauit in creta insula oceani in qua saturnus primo regnauit. vñ Theodolus sic. Primus cretcis saturnus venit ab oris. Que quidē insula nunc vocat vulgo candy. ¶ Item xantꝰ vocat fluuius q̄ est phrigia. in qua scꝫ fuit troia. ¶ Cōstrue. Xantus fuerat rex grecie. quoqꝫ ꝓ ⁊. ⁊ xantus est fluuiꝰ troie.i.frigie. Et est frigia pars asie. [illegible] hec crete.angl. chalke.

Xennium.

Xennia premia: xennia munera: seu benefacta.

¶ Autor dicit ꝙ hoc nomē exēniū h̄ꝫ tres significationes. Nā exēniū.i.p̄miū Ut Si xp̄m sequire tu xēni magna mereris. Itē xēniū munꝰ paruū: vel qd̄cūqꝫ munꝰ siue magnū siue paruū missū alicui. qd̄ vulgo. dr̄ a presēt Uñ q̄dā. xennia q̄ nobis mittis tibi duplico bis. ¶ Itē xeniū est bn̄factū seu bn̄ficiū qd̄ aliq̄s fecerit alicui. Uñ q̄dā. Do grates vobis ꝓpter data xennia nobis.i. ꝓpt bn̄ficia vr̄a collata nobis. Xēniū dr̄ a xennios

C

[illegible] est [illegible]
[illegible]

qđ ē ꝑegrinū ꝛ cōponit exēniū cū ex. ꝛ dr̄ exēliū. ꝛ ē exēniū idē qđ xēniū zelus. [illegible]. xēnia sūt p̄mia. ꝛ xēnia sūt mūera. ꝛ exēnia sunt bn̄facta. i. bn̄ficia

Zelus amoꝛ tibi sit imitatio sit tibi zelus
zelus suspicio: zelus inuidia.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ hoc nomen zel⁹ li. hꝫ q̄ttuoꝛ siḡatiōs. Nā zelus. i. amoꝛ. vt ibi. In zelo vo venisit obliuia sero. Itē zelus. i. imitatio. Unde zelo las. i. imitari. i. sequi. vt Neqꝫ zelaueris facientes iniq̄tatem. i. ne sequaris vel imiteris facientes iniq̄tatē. ¶ Itē zelus ē suspitio habita de forma mulieris aut viri. dr̄ angl. ielyous. sicut aliq̄s hꝫ zeluz sup vxorem suā vel aliā mulierē credens eā adulterari ꝑpter formā aut pulcritudinē suā. Itē zelus. i. īuidia sic tibi zel⁹ dom⁹ tue comedit me. i. inuidia ꝙ habui ꝑpter ꝓsperitatem domus tue. comedit me. i. corrosit me aut torquebat me. i. cor meum.

Equiuoca legi: que metri lege coegi.
Et libet illa legi: pueris quibus ipsa legi.

¶ Finito libro equocoꝝ siue equocationū. Autoꝛ hic istos duos v̄sus annectit. In q̄bus duo dicit. P̄mo ꝙ ipse inuenit dictiones istas equiuocas taliter qualiter hic ponūt in libris autēticis q̄s ꝑlegit. ꝛ hoc ibi Equiuoca legi. ꝛ ꝑ hoc sig̃t librū suū autenticandum. ¶ Scđo dicit se compilasse istū tractatū ꝓ pueris: ꝛ nō ꝓ prouectis. et hoc ibi cum dicit. Et libet illa legi. ꝛc. Et in hoc excusat se de humilitate stili: quo libꝛuz suum conscripsit ad vtilitatē p̄cipue pueroꝝ. ¶ Cōstrue. Ego legi equocā hec scꝫ. in libris autoꝛum. q̄. s. equoca coegi. id est cōiunxi. vel collegi. lege. i. cum lege metri. Et libet. i. libitū est vel placet. illa. s. equoca legi. i. ꝑlegi vel doceri pueris. i. nouellis discipulis. q̄bus. i. ꝓ q̄bus. v̄l ad eorum vtilitatē. ego ꝑlegi. i. feci. ipsa. s. equiuoca. ꝛc.

¶ Libꝛo equiuocoꝛum quoꝛundam vocabuloꝛum
secūdum oꝛdinē alphabeti/ vna cum interpꝛetatio
ne Anglie lingue: finis impositus est feliciter. quaꝫ
Richardus Pynson Londoñ. in Fletstrete signo
Geoꝛgii commoꝛans: mira arte impꝛimit ac dilige
ti studio coꝛrigit: oꝛtagraphieqꝫ stilo ꝑut facultas
suppetabat/ enucleatumqꝫ solicitus fuit. Anno chꝛi
stiane redemptionis. Millesimo. quingentesimo.
quarto desimo. Die. vii. Octobꝛis.

plaxmatapola qui plaxmata vendit ff.
[illegible] diuitias idolorum / Erichonius vulcani fi
hippodromi pater folio ff. [illegible] qre. formia.

Deram [illegible] my Thomas
costes as in a[illegible] to melte or to blawe to
[illegible]

[illegible] [illegible]

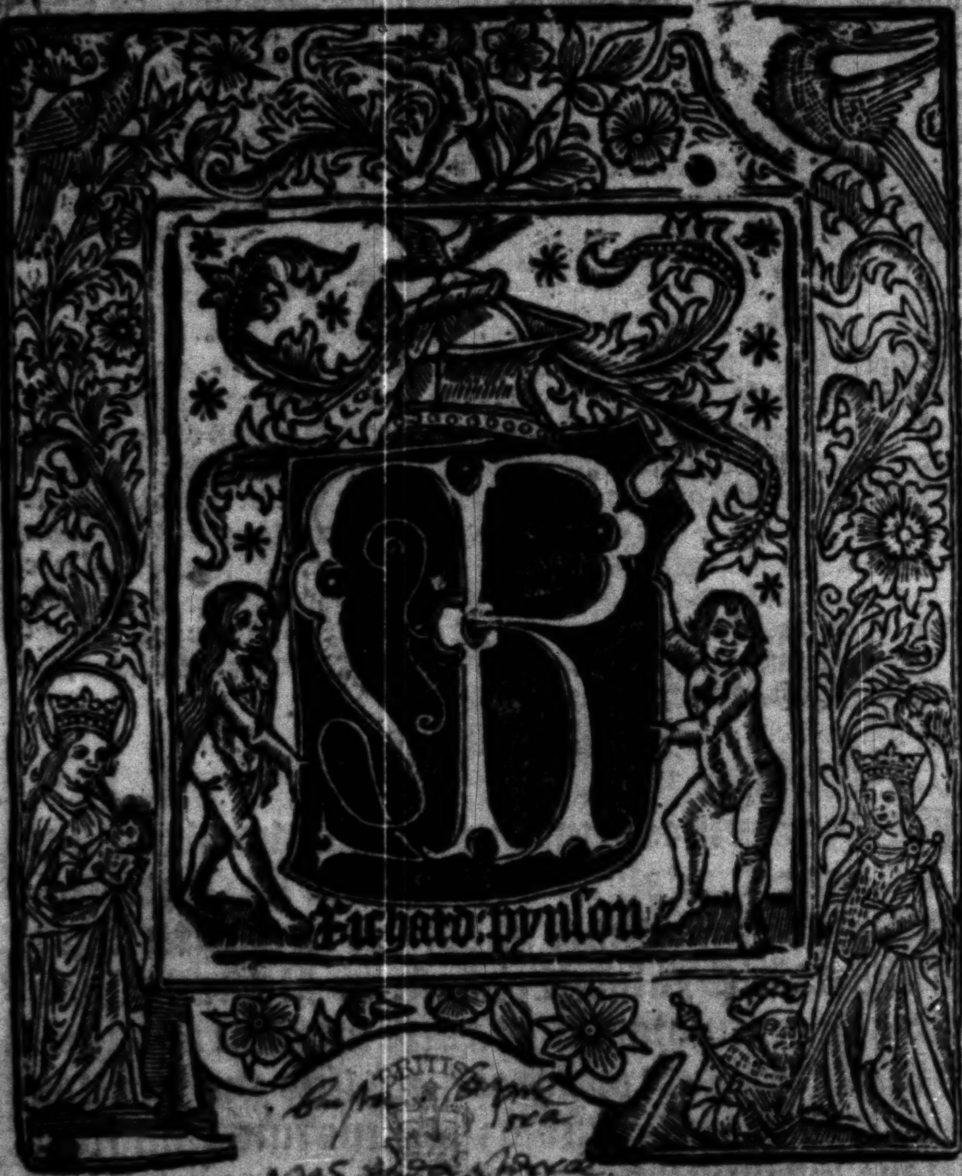
Richard pynson

BRITISH MUSEUM

[illegible] [illegible] rea
[illegible] [illegible] [illegible]

Jacobus / Z biot
Iste liber pertinet ad Iohēm Clarke

[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] wood
[illegible]